

TEORII_{de} *doğrultu*

17

Temmuz-Ağustos

2004

İÇİNDEKİLER

Devrimle 'Buluşma'ya	2
Umut Büyüyor.....	5
Emperyalizmin İdeolojik Böcekleri Ve Oportünist Cüceler ..	22
Haziran Hareketi'nin Deneyimleri.....	36
Bağımsızlık, Antiemperyalizm Ve Devrim	42
Türkiye Ve Kuzey Kürdistan Birleşik Devriminin Uluslararası Perspektifleri	49
77 Zehirli İmza	54
Görevimiz Gençliği Sosyalizmle Buluşturmak.....	59
Kadın Psikolojisi	65
Arjantin Devrim Tarihinden Bir Yaprak: PRT Ve Santucho ..	79
PRT'nin Tarihi	81
Mario Roberto Santucho*	85
'Erguvan Kapısı'; Baldıran Şerbeti	90

Devrimle ‘Buluşma’ya

Uluslararası komünist hareketin (UKH) ideolojik ve örgütsel krizi aşılmış olmaktan uzak henüz. Krizin ortaya çıkışı ve gelişimine kaynaklık eden tarihsel-politik koşulların içeriğinde bu yönlü esaslı bir değişimin yaşanmamış olmasıyla doğrudan ilgili bu durum. Yani birincisi; Marksist-Leninist teori dünya devriminin önüne yeni enternasyonal sosyalist programını koyabilmiş değil hala, ikincisi; dünya devrimci sosyalist güçlerinin politik çizgilerini yapılandıran ve ortak hedefler doğrultusunda yönlendiren bir merkezi strateji inşa edilebilmiş değil. Sosyalizmin teorisi, 20.yy’ın sosyalizm deneylerinin eleştirel incelenmesi ve devrimci özümsemesi, 21.yy sosyalizminin gelişimi ve sorunlarının aydınlatılması üzerine yürütülen teorik çabaların kapsamı ve olgunluk düzeyi, krizin ideolojik çerçevedeki genel ve temel sorunlarına çözüm gücü olabilmiş değil henüz. Dünyamızın değişik coğrafyalarındaki işçi ve emekçi kitlelerinin devrimci eylem girişkenlikleri ve toplumsal ayaklanma pratikleri, iktidar programından ve önderlik kararlılığından yoksunluğun sınırlarına gelip dayanıyor ve geri çekiliyor. Sosyalist hareketin krizi, kitlelerin kapitalizme ve emperyalizme karşı öfke ve iradelerini devrime sürükleyemeyen önderlik sorunu biçiminde somutlanıyor. Gerek ülkeler bazında çok yönlü örgütsel ve siyasal iç parçalanmışlık, gerekse bunun uluslararası işbirliği düzeyine de yansıyan dramatik boyutları, sosyalist hareketin işçi hareketiyle birleşmemiş olmasının açık göstergesi olarak varlığını sürdürüyor. Örgütsel krizin tepe noktası olarak önderlik sorunu, sosyalist harekette bu biçimde genel bir görünüm kazanıyor.

Marksist-Leninist komünistler, tarif ettikleri bu krizin sonuçlarından ve sorunlarından azade değiller elbette. Tarih, bilinçli öznelerin eylemlerinin ürünüyse eğer, bu yasanın, UKH’in ideolojik ve örgütsel kriz içinde bulunduğu tespitini yapan Marksist-Leninist komünistler için de geçerli olduğu ve onların omuzlarına tarihsel bir sorumluluk yüklediği açıktır. Komünistler, 1994’te Birlik Devrimi’yle başlattıkları yürüyüşle dünya devrimine karşı sorumluluklarının ve sahip oldukları tarihsel bilinçlerinin gücünü ortaya koymuşlardır. Bu yürüyüşün bugün ulaştığı ilerleme ve güç düzeyinin, dünya devrimine yaptığı katkı bakımından değerinin daha mütevazı sınırların ötesine geçemediği söylenebilir.

Bu anlamda ilerleyişin sıçrama eşiğine ulaşamamış olduğumuz gerçeğini gözardı edemeyiz. Ancak, Birlik Devrimi’nden bugüne geride bırakılan on yıl boyunca parti çizgisini, tamamen bilinçli ve iradi bir biçimde bu sorunun çözümünün somut güçlerini hazırlama ve biriktirme görüşü açısı yönetmiştir ve yönetmeye devam etmektedir. Bu nedenle partinin yürüyüşünün ve gelişiminin kılavuz kavramı olan ‘Parti tarzı’, afaki bir soyutlama olarak değil, bizatihi parti çizgisinin teorik/ideolojik, politik ve örgüt/eylem bütünlüğünde somutlaşan görevlerinin yerine getiriliş niteliğine biçim veren ve her günkü devrimci çalışmanın deneyimleriyle beslenip zenginleşen bir zihniyetin doğrudan ürünü olarak hayat bulmuştur.

Bu zihniyetin teorik alandaki yansıması, kadroların genellemecilikten, soyutluktan ve teorinin

küçümsenmesi eğiliminden kopma isteğinin güçlenmesi biçiminde açığa çıkmaya devam etmektedir. Parti çizgisinin sağlam temellere oturtulması ve geliştirilmesinin güvencesi bakımından temel önemdeki bu yönelim, aynı zamanda teorik çalışma ve üretimin, devrimci gelişmenin politik ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bağıntısına daha canlı ve somut bir içerik kazandırmaktadır. Kuşkusuz ki teorik çalışma ve üretimdeki nitelik düzeyi, parti tarzını biçimlendiren diğer temel bileşenlere göre daha düşük bir gelişme seyri izlemektedir. Ancak partinin bu konuda kendi statükosuyla uzlaşma gibi bir tutumunun olmaması bir yana, bu gün onu yönlendiren, on yıl boyunca yaratılan küçümsenemeyecek birikiminden aldığı güçle bu alanda da kolektif bir sıçrama yaratmayı gündemine almış olması gerçeğidir. Partinin, bir parçası olduğu uluslararası komünist hareketin krizini aşmada da öncülük iddiasının ruhuna uygun bir teorik/ideolojik atılıma doğru kendini bilinçli ve iradi bir tarzda örgütlediğini söyleyebiliriz.

İdeolojik ve örgütsel krizin çözüme kavuşturulma çabası söz konusu olduğunda, bunun ancak politik bir hareket olarak varoluş zemini üzerinden başarılacağı gerçeği, Marksist-Leninist komünistlerin başından itibaren sadık kaldıkları pratik ilkesel ön koşul olmuştur. Bu nedenle ilkesel ihtiyacın, politik refleks gücünün kazanılması ve süreklileştirilmesi biçiminde yanıtlanması, parti tarzının pratikleşmesinde öne çıkan unsur olarak belirginleşmiştir. Politika yapış tarzındaki radikal zihniyet dönüşümünün ve açığa çıkan atılımın, parti tarzının sürükleyici gücü olması tesadüfîlik bir yana, tamamen bilinçli bir tercihtir. Devrim kitlelerin eseridir. Bu politik felsefesinin devrimci kavranışı Marksist-Leninistleri, politikayı kendi varlıklarını koruma uğraşına dönüştüren ve bunu amaçlaştıran, politik kitle ajitasyonunu kendi kitesine propandaya indirgeyen gelenek ve alışkanlıklardan kopuşmaya götürmüştür. Kitleler adına kitlelere rağmen değil, kitlelerin içinde kitlelerle birlikte politika yapmaya; öncünün bilinç ve örgütlülük durumuyla, kitlelerin bilinç ve örgütlülük durumu arasındaki niteliksel düzey farkını gidermenin bu tek gerçek olanağına saldırmak, kopuşun pratik karşılığı olmuştur. Öncü, kitlelerin yaratıcı eyleminin bilgisi ve eleştirisinin gücüyle kendi beslenemezse bilinci ve iradesi donuklaşır; kitleler öncünün bilinci ve iradesinden öğren-

mezse, kazanma umudunu yitirir, burjuvazinin peşinden sürüklenir. 'Kitlelere hücum' direktifinde somutlanan irade düzeyi, partinin politika yapma tarzındaki amaç açıklığının bir yansıması olduğu kadar, önderleşme hedefini bağladığı atılımın sınanacağı zemini de göstermektedir. Kitlelere güvensizliğin burjuva düşünce yöntemi alışkanlığından kaynaklanan felsefi idealist bütün gerici prangalarını koparıp atma kararlılığı, partinin önderleşme yürüyüşünün önünü temizleyen ideolojik bir süpürge işlevi kazanmaktadır. Bu işlev, sadece dar anlamda kendi topraklarımızdaki kitle hareketinin bağrında gelişen devrimci olanaklara yaklaşma, temas etme ve yönetme gücü bakımından değil, işçi sınıfı ve ezilenlerin dünya coğrafyasındaki hareketlerine karşı canlı bir politik duyarlılığın ve deneylerden öğrenme açıklığının gelişmesine de hizmet etmektedir. Ezilenlerin kapitalizme ve emperyalizme karşı bütün dünyada yayılan mücadelesi, Parti saflarında doğrudan ideolojik bir güç kaynağı olmakta, dünya devrimi fikrinin düşünsel temellerini güçlendirmektedir.

Marksizmin açığa çıkan uluslararası krizinin niteliğini, birbirinden ayrı ve aşamalı gelişen bir seyrin ürünü olmaktan çok, iç içe geçen, birbirini etkileyen ve koşullayan 'ideolojik ve örgütsel' dönüşümlerin süreçsel bütünlüğü olarak ele almak gerekiyor. Haliyle krizin aşılmasına dönük her devrimci çaba, ideolojik ve örgütsel olanın bütünlüğünü hesaba katan politik bir stratejiye kendini bağlamak ve uygulamak zorundadır. Örgüt olarak partinin kendini var etme ideolojisi ve gelişim çizgisi(kullandığı mücadele araç ve biçimlerinin niteliği), dünyanın durumunu (kendi topraklarındaki sınıf savaşımının durumunu da kapsamaması anlamında) teorik algılayışından bağımsız düşünülemez. Teorik/ideolojik nitelik, politik strateji/taktik aracılığıyla kendini örgüt eylem biçimlerinde olumlu ve olumsuz anlamda mutlaka somutlar ve somutlayacaktır. Bu anlamda, Marksist-Leninist komünistlerin dünyadaki büyük ideolojik savruluşa, siyasal gericiliğin yıpratıcı dalgalarına ve örgütsel tasfiyeciliğin eritici asidine göğüs gerebilmiş olmalarının altını çizmek gerekiyor. Birlik Devrimi, dünya devrimi için kazılan ideolojik ve örgütsel bir siperdi her şeyden önce. Ama içine girilip 'ideolojik' olarak pinekleme, 'örgütsel' olarak yağ bağlamak için seçilen bir siper değil! Bu bilinç, uluslararası komünist hareketin krizinin yarattığı kaçınılmaz sorunlar ve dezavantajlarla birlikte, gelişmelerin

mutlak olarak yıkım biçiminde okunamayacağı, krizin, yeni bir çıkışın ve bunun olanaklarının somut varlığı anlamına da geldiği bilimsel inancına dayanıyordu. Bu nedenle, on yıl boyunca susmayan bir siyasal ateş hattı olarak emperyalizmin, kapitalizmin ve faşizmin mevzilerini ‘gerilla tarzı’yla vuran, ‘siper yoldaşlığı’ ideolojisiyle savaş cephesinin yayılması ve güçlenmesine öncülük eden, ‘öncü çıkış’ tarzıyla kitleleri uyandıran, aydınlatan, mücadele siperlerine çağıran ve savaştırmak için örgütleyen bir iradeyi temsil etmektedir Birlik Devrimi. Parti’nin, sözüyle eylemi arasındaki tutarlılığı koruma ve geliştirme çabasındaki hassasiyeti ve kararlılığı, onun topraklarımızdaki sosyalizm iddialı politik hareketlerin büyük çoğunluğundan ayıran bir üstünlüğü olmanın yanı sıra, kendi iç ideolojik mücadelesinin en keskin biçimlere büründüğü dönemlerin temel konusu da, parti çizgisinin sağcı kavranışı ve uygulanışını yenilgiye uğratma mücadelesi olmuştur.

Bugün Neredeyiz?

Politik karamsarlığın beyin kırımları arasında gezinen ideolojik cüceliğin fiskoslarına bakılır-

sa, devrim çok uzakta ve parti kendini avutmakta! Zararı yok; Okmeydanı’nın ‘elektriği’ bile şimdilik onların beyin metabolizmalarını bozmaya yeter. Olmadı, Pendik Aydos’un ve Urfa Viranşehir’in yoksul emekçileri ve köylülerinin ellerine veririz onları, aydınlanırlar! Ya da Feluceli Arap’ın, La Pazlı Kızılderilinin, Bolivyalı madencinin, Nepalli köylünün, Güney Koreli işçinin, Hintli yoksulların, Etiyopyalı siyahinin, vb. yükselen ayak seslerinden duyduğu korku da yeter onların tüneyecekleri bir sığınağa kaçmaya.

Devrimci iyimserlik, politik ideallerimizin tükenmez ideolojik kaynaklarından biri olan bu güç, bize bambaşka bir şey söylüyor. Çünkü o gerçeğin, yaşamın dilinden konuşuyor: devrim, düşündüğümüz kadar yakında, dokunmak istediğimiz kadar uzakta! Devrim günceldir! Parti, bizi güncel olanla kaynaştıran, geçmişi bugüne taşıyan, bugünü gelecekle buluşturan iradedir.

Parti onuncu yılında bizi ‘büyük buluşma’ya çağırıyor. Devrim sıçramaysa eğer, şimdi bugün, ‘buluşma’yla sıçrayacağız. Hazırlanın yoldaşlar, partiyle zafere koşacağız.

Umut Büyüyor

Proletaryayla burjuvazi; emperyalizm ve işbirlikçi diktatörlüklerle halklar; sömürgecilikle boyunduruk altındaki uluslar arasındaki savaşım, Nisan ayından günümüze gelen süreçte de kendini değişik biçimler altında ortaya koydu. Keza emperyalist devletler, proletarya ve ezilenlerin dünyası karşısında “aynı gemide oldukları” bilinciyle uzlaşma ve birleşik hareket arayışlarına girseler de, emperyalist rekabet gerçeği çeşitli sorunlarda gelişmelere damgasını vurdu.

Değişik olgular, dünyada sınıf mücadelesinin güçlenmekte ve keskinleşmekte olduğunu; proletarya ve ezilenlerin eyleminde uluslararası özelliklerin belirginleştiğini; buna karşın emperyalist cepheye kutuplaşmanın, farklı rekabet merkezleri hazırlamanın öne geçtiğini gözler önüne serdi. Bütün bu gerçekler son birkaç ayın politik olaylarının gerçekleşme biçimini sunmakla kalmamakta, fakat aynı zamanda, gelişmenin gelecek yönünü de işaret etmektedirler. Görüyor, seziyoruz ve anlıyoruz ki emperyalist küreselleşme saldırısına, kapitalizme ve faşist rejimlere karşı mücadele güçleniyor, umut büyüyor, halkların kurtuluş bayrağı yükseliyor.

Emperyalist Barbarlık Ve Rekabet Gizlenemiyor

Irak, başta ABD olmak üzere, emperyalist-kapitalist dünyanın uluslararası gündeminde baş sırada durmaya devam ediyor.

Bunu koşullayan iradenin Irak Arap halkının direnişi ve onun etrafında oluşan dünya proletaryası ve ezilenlerinin işgale karşı eylemleri olduğu kimsenin reddetmeyeceği bir olgu.

ABD emperyalizminin, politik ve ahlaki açıdan kaybettiği kadar, mali ve askeri bakımlardan da giderek daha fazla etkilendiği Irak ateşini söndürmek için kıvranıyor ve tüm manevra imkanlarını kullanıyor.

Ne var ki, bunun ifadelerinden biri olarak, “yetki devri” gibi konularda önemli tavizler vererek BM’ye aldırıldığı karar ABD’ye gerçek bir ilerleme sağlayamadı.

Nitekim, Irak sorununun gölgesi altında geçen G-8, AB-ABD ve NATO toplantıları da, ABD’nin Irak’ta halka karşı tüm emperyalist dünya ile birlikte savaşma planına çözüm olmadı.

G-8 toplantısında Fransa ve Rusya, Irak işgalinin NATO birlikleri tarafından sürdürülmesi önerisini açıkça reddettiler. Büyük ümitler bağlanan NATO toplantısından da aynı sonuç çıktı.

“Meşru hükümet”, “BM’nin tüm sorumluluğu alması”, “Fransa’dan yardım talep edilmesi” koşullarında Irak sahnesinde yer alabileceklerini açıklayan Fransa Savunma Bakanı, emperyalist rekabet ve hegemonya mücadelesini gözler önüne serdi.

ABD emperyalizmi, Irak direnişini yok etmek için uyguladığı kitlesel işkencelerin ve tecavüz işkencesinin Ebu Gureyb fotoğraflarıyla deşifre oluşu; yine CIA'nın isteğiyle Beyaz Saray'ın binlerce Iraklı için kayıtlara geçmeden tutuklamanın emri verdiği (böylece kayıplar gerçeğinin) açığa çıkması antiemperyalist, anti-ABD'ci öfkeyi büyütüp yaymaya devam ediyor.

Yapılan anketler gelinen aşamada, Rus halkının yüzde 87'sinin, İtalya ve İspanya halklarının yüzde 69'unun, Polonya halkının yüzde 73'ünün, Türkiye ve Kuzey Kürdistan halklarının yüzde 86'sının, ABD halkının yüzde 54'ünün ve İngiliz halkının yüzde 51'inin Irak işgalini reddettiğini ortaya koyuyor.

Aynı biçimde, bir devlet ve sistem olarak ABD'yi destekleyenlerin oranında günümüzdeki durumun yüzyılın başından çok belirgin fark taşıdığı görülüyor.

99-2000'de ABD'ye destek (yüzde olarak) Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da 52 iken günümüzde 12; İngiltere'de 83 iken günümüzde 48; Fransa'da 62 iken günümüzde 31; Almanya'da 78 iken günümüzde 25; İtalya'da 76 iken günümüzde 28'dir. Eğer bu rakamların 2002'de sırasıyla (ve yine yüzde olarak), 30, 75, 63, 61, 70, 79 ve 61 olduğunu hatırlatırsak, ABD'den destek çekmenin esasen Irak işgali sonrası hızlı bir gelişme gösterdiği anlaşılır. Bu rakamların (Latin Amerika bir yana), Müslüman halkların yaşadığı devletlerde, özellikle de Ortadoğu'da çok çarpıcı bir tablo oluşturduğunu söylemek gerçeğe uygun olacaktır.

İspanya'nın işgal birliklerini geri çekmesi... Filipinler'in "rehine krizi" ve gösteriler karşısında askerlerini "görev süresi" dolmadan geri çekeceğini ilan etmesi... Yeni Zelanda ve Kazakistan'ın geri çekilecekleri beyanı... Polonya'nın yılbaşına kadar süre koyması... Bangladeş'in asker talebini reddetmesi... ABD'nin askeri karargahlarını kentlerin dışına taşımak zorunda kalması ve dönem dönem direnişin iradesini tanıyarak ateşkeslere girmesi... Direnişin bazı kentlerde ayaklanma düzeyine varması... Geçici Hükümet Konseyi'nde peş peşe yaşanan istifalar... İşkence fotoğraflarının ve kayıtsız tutuklamaların deşifre olması... Mukteda El Sadr etrafında örgütlenmiş ve kümelenmiş Şii Arapların (ki aynı mezhepten insanlar arasında en yoksul, en ezilen kesimi oluşturuyorlar) işgalcilere karşı silahlı savaşıma ve ayaklanma-

lara girişmeleri... Yurtsever direnişçilerin bir "ulusal merkez" yaratma yolundaki çaba ve adımları... Sabotajlar sonucu petrol üretiminin geçici de olsa duracak noktaya gelmesi... Bunlar Irak'ta geride kalan dönemin en önemli gelişmeleriydi.

Başkanı dahil CIA'dan istifalar; Pentagon generallerinin ve bazı emekli general ve diplomatların Cheney, Wolfowitz ve diğerlerinin istifasını, New York Times'ın ise, Irak-El Kaide bağlantısı hakkında aldattığı için halktan özür dilemesini istemesi; işgalcilerin gözdelelerinden Ahmet Çelebi'nin İran'a ajanlıkla suçlanıp bürosunun basılması ve ABD mali desteğinden yoksun bırakılacağı açıklanması; yeni devlet başkanı olarak ABD'nin istediği Adnan Paçacı'nın değil Gazi El Yaver'in atanması; Irak ordusu kurma konusunda önemli başarısızlıklar; işbirlikçi polis ve ordu teşkilatına yazılmak isteyenlere dönük etkili saldırılar; Geçici Hükümet Konseyi üyelerine karşı politik suikastlar ve rehin alma yönteminin yarattığı etki kaydedilmesi gereken diğer olgulardır. CIA ajanı Allavi hükümeti aracılığıyla yapılması tasarlanan manevralar da hiçbir işe yaramayacak; Irak Arap halkı ve yurtsever direniş bu Pentagon hükümetini hainler topluluğu olarak tecrit ve imhaya girişecektir. Emperyalist illüzyonların aksine, ölü doğan Allavi hükümetinin yoğun bakımda tutulması bir işe yaramayacaktır. Nitekim törenlere saldırı olabileceği gerekçesiyle, "devir-teslim"ın ilan edilenden iki gün önce ve yalnızca 5-6 soytarının katılımıyla yapılması, işgalcilerin ve uşaklarının ruh halini gözler önüne serdi.

Beklendiği gibi, "gelişmeler direnişin güç toplaması, birleşik bir irade kazanması, otoritesini genişletmesi; işgalcilerin ise kan, moral ve mevzi kaybetmesi" yönünde sürdü. Aynı doğrultuda devam edecektir.

G-8, AB-ABD Ve NATO Toplantıları

G-8, AB-ABD ve NATO toplantılarının temel gündemleri Irak'a NATO şemsiyesi (çok uluslu gücün komutasını resmen NATO'nun üstlenmesi) ve BOP'tu. Her iki gündemin de ABD patentli olduğu biliniyor. Irak'ta çıkışı bulamayacağı bir labirente girdiği bilinci ve ABD'ye karşı nefretle yüklü olan Müslüman halkları sosyokültürel ve politik açıdan "gen değişikliği"ne uğratma hedefi, ABD'nin söz konusu emperyalist planlarının temelini oluşturuyor.

Bu nedenle G-8 toplantısına Ürdün, Bahreyn, Yemen, Türkiye ile işgal rejimlerinin temsilcileri Karzai ve Gazi El Yaver de katıldılar. Davet edilmek istenen Mısır, Suudi Arabistan ile bazı Ortadoğu ve Kuzey Afrika devletleri ise toplantıya katılmayı düşünmediklerini önceden açıklamışlardı. Kuşkusuz bu, ABD'ye değil, fakat ABD'nin BOP planına alınmış bir tutum olarak kaydedilmeye değer bir çatlaktır.

G-8 toplantısının NATO'nun Irak'ta görev üstlenmesi gündemine, Almanya bir ölçüde uzlaşıcı yaklaşırken, Fransa ve Rusya açık bir karşıtlık sergilediler.

Schröder, “şu anda konuşulan, Irak'taki birliklerin yerini NATO birliklerinin alması değil, NATO'nun Iraklı askerlerin eğitimi konusunda nasıl bir rol oynayabileceğidir” dedi ve bunun çerçevesini, “acaba NATO'nun askeri açıdan Irak'ta devreye girmesi doğru olur mu? Bundan gerçekten şüphe duyuyorum. Almanya hiç bir şekilde verilecek kararı bloke etmeyecektir. Biz hiç bir şeyi engellemeyeceğiz” biçiminde çizdi.

Putin, “NATO'nun düşmana ihtiyacı var. Eskiden de vardı. Belki bugün de düşman arıyorlar. Irak'ta esas rol NATO'ya değil, BM'ye verilmeli” derken; Chirac ise, “Irak'a müdahale etmenin NATO'nun görevi olduğunu sanmıyorum”, “Bu büyük bir risk, Hıristiyan Batı'yla Müslüman doğunun çatışması tehlikesi de var” diyerek açıktan karşıt bir tavır aldılar.

Tıpkı G-8 gibi, NATO toplantısı için hazırlığa veya gündemdeki konular hakkında eğilim yoklamasına dönüştürülen AB-ABD toplantısında özgün bir sonucun çıkmadığını vurgulayarak, onu bir yana bırakırsak, “karar toplantısı” niteliğiyle, “NATO Zirvesi”nin de ABD planları açısından kesinlikle bir zafer elde etmek anlamına gelmediği; eğer aksi bir ifade gerekiyorsa bunun bir pirüs zaferi olduğu açıktır.

Toplantı serisini, BOP konusunu ayrı tutarak, İstanbul finali temelinde değerlendirirsek, Irak ve Afganistan'a dair beş maddelik sonuçtan söz edebiliriz. Bunların birincisi, her iki sorunun G-8, AB-ABD ve NATO toplantılarında tartışılması bir ABD başarısıdır, fakat olağanüstü bir yanı yoktur. İkincisi, ABD'nin Irak konusunda “kimseye muhtaç değilim, ben hallederim” iddiası çözülmüştür. Üçüncüsü ise, Irak'ta mali ve ekonomik çıkarları bulunan Fransa-Rusya odağı, ABD'nin bu ülkedeki sömürge tekeli par-

çalama ısrarını sürdürmektedir. Almanya, toplantıda Irak'la ilgili ABD önerisini bloke etme tavrına karşın, sonuçta, Fransa ve Rusya'yla amaç birliğine sahiptir. Dördüncüsü, NATO güçlerinin Irak polis ve ordusunu eğitime kararı, NATO'nun bugün Polonya komutasındaki çok uluslu gücün yerini alması projesinin reddedilmesinden öte bir anlam taşımamaktadır. Bu, NATO Genel Sekreteri'nin açıklamalarına açıkça yansımaktan başka; uzlaşıcı görünen Almanya, Irak'a asker göndermeyeceğini açıkça ifade etmiş, dahası Fransa ve başkaca devletler polis ve asker eğitimini dahi Irak dışında yerine getirme isteklerini ortaya koymuşlardır. Dolayısıyla ABD'nin “asker ve polis eğitimi” zemininde Irak'ta NATO kimliğiyle (bayrak ve üniformasıyla) kurumsal görev üstlenmesi girişimi akamete uğramıştır. Beşincisi, Afganistan konusunda alınan karar daha önce de BM'de alınmış olanın teyidinden ibarettir; farklı olarak asker sayısının artırılması örneğindeki gibi, Afganistan'da da “işlerin hiç de iyi gitmediğini” itiraf etmekle karakterize olmuştur.

Belki de Irak'ı anlamak temelinde bakıldığında tüm bunlardan daha önemli olan, “NATO'nun gerektiğinde başkaca görevler üstlenebileceği” “gizemli” vurgusuna, NATO Genel Sekreteri'nin getirdiği, “acil bir geri çekilme durumunda NATO'nun görev üstlenmesi” biçimindeki yorumunu, ABD'nin kaçış seçeneğini tartışmaya başladığı biçiminde okumak abartı olmayacaktır. Şimdilik şu söylenebilir: ABD, emperyalist rakiplerine ve “uluslararası meşruiyet”e (ya da BM'ye) giderek daha fazla muhtaç hale geliyor. Bu nedenle O, dün ihalelere sokmadığı emperyalist devletlere yarın çok önemli ödünler vermek zorunda kalacaktır. Tabi tüm manevraların hızı, çapı ve ömrü Irak'taki yurtsever direniş tarafından tayin edilecektir.

Emperyalist toplantıların diğer önemli gündemi olan BOP konusunda da bir irade birliği yok. ABD, bu konuda da umduğunu, istediğini elde edemedi. Bunun temelini oluşturan iki neden var: ilki, ayrı ayrı emperyalist çıkarlar; ikincisi, Ortadoğu iktidarlarının BOP'un kendi çıkarlarını tehdit ettiği bilinci.

Fransa Cumhurbaşkanı'nın “Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin demokrasi misyonerlerine veya havarilerine ihtiyacı yok” açıklaması, Putin'in özel olarak davet edildiği halde NATO'nun İstanbul toplantısına katılmayacağını

açıklaması; keza Mısır ve Suudi Arabistan'ın G-8 toplantısına katılmamaları bunun kimi verileriydi.

Rusya'nın, diğer şeylerin yanı sıra, BOP'un Kafkaslar'ı kapsamına derin bir öfke duyduğu açık. Fransa'da (kuşkusuz tıpkı ABD gibi, ama farklı yönlerden) sorunu, a) sınıf mücadelesi açısından (Irak'ta NATO'nun görev üstlenmesinin veya geneldeki sosyo-kültürel ve politik dayatmaların, ezilen halkların İslam kimliği veya başkaca toplumsal ya da açık sınıfsal kimlikler temelinde mücadelesini geliştirip sertleştirilebileceği) b) enerji kaynaklarına ve enerji yollarına kimin egemen olacağı (BOP, ABD egemenliğine çıkar) temelinde ele alıyor.

Irak'ta NATO'nun görev üstlenmesi konusunda olduğu gibi, çok daha kapsamlı ve stratejik olan BOP'ta da bir emperyalist irade birliği veya temel güç merkezleri arasında ABD doğrultulu bir koalisyon hedefi mevcut koşullarda elde edilemezdir. Nitekim o çok propagandası yapılan "İstanbul İşbirliği Girişimi" belgesi yayınlanamadı bile. Konu sonuç bildirgesinde ancak bir başlık olarak yer alabildi.

BOP konusunda gerek iğrenç sömürgeci mantık, gerekse de ortaya çıkabilecek toplumsal-politik sonuçlar (isyen veya köleleşme; ABD'nin ipinin çekilmesi veya ABD imparatorluğu) bakımından şunun iyi anlaşılması gerekir: BOP rejimlere hakimiyet yoluyla egemenlik projesinin derde derman olmadığını düşünen ABD'nin, "dikensiz gül bahçeleri" yaratmak üzere toplumlara (kültürel, politik ve ruhsal açılardan) hakimiyet projesidir. Dolayısıyla, meseleyi esasen yeşil kuşak iktidarlarının ve SB'ye yakın durmuş ABD'yle mesafeli rejimlerin değiştirilmesinden ibaret gören sığ kavrayışlardan sakınılmalıdır.

ABD, Müslüman halkları "genetik değişikliğe" uğratarak, anti-ABD'ci, anti-İsrailci, anti-Batıcı, antiemperyalist, isyankar ve devrimci özelliklerinden arındırmayı hedefliyor. Yaşam ve düşünüş tarzlarını değiştirmek, ABD hayranlığı ve köle ruhluluk şırınga etmek istiyor. Eğitim sisteminin içeriğinin ve biçiminin Batılılaştırılması, devlet resmiyeti taşımayan eğitim kuramlarının kapatılması, İslam algılayış ve yorumunun değiştirilerek, toplumsal hareketlerin içinde hareket ettikleri bir kanal olmaktan çıkarılması; politik rejimlerin biçiminin, Kuran-kitlelerin yönlendirilmesi bağını koparacak tarzda yenilenmesi; toplumsal gelenek ve göreneklerin ve

bunlarla bağı içinde kadının mevcut durumunun değiştirilmesi; politik ve toplumsal yaşamda şeriatçı ve geleneksel müslümanların yerine "modernist müslümanların" egemenliğinin geliştirilmesi vb... Tüm bunların karşılığında elde edilmek istenen nedir? Doğu toplumlarına karşı nihilist, halkına yabancılaştırmış, ABD ve "Batı medeniyetine kölece bir hayranlık ve boyun eğişle yüklü, sorusu, itirazı ve isyanı hadım edilmiş kuşaklar! Aslında Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki işbirlikçi rejimler bu konuda ABD'ye "sorun çıkartmak" niyetinde değiller. Nitekim, Mayıs'ın son haftasında Tunus'ta toplanan Arap Birliği, kabul ettiği 13 maddelik programla "siyasi, ekonomik, toplumsal ve eğitim reformu" hedefini ilan etti. Ancak ABD bunun bir zaman kazanma oyunu olduğu görüşünde ve aynı zamanda bu rejimleri parlamenter biçimlere zorlamayı temel alıyor. Bu ABD için,

Kuzey Afrika'dan Endonezya'ya değin müslüman halklar dünyasındaki "terör kaynağına" ve "teröristlere" karşı bir sınıf mücadelesi stratejisidir. "Denizi kurutmak" stratejisinin yeni bir versiyonudur. Boyunduruk altındaki, yoksul, ezilen ve umutsuz müslüman halklar; ve yine, "ateist devletlerin" yerine siyonistleri ve haçlıları koyan politik İslam ABD'nin başına bela olmuş bulunuyor. Bu bela onlar "Amerikanlılaştırılarak", "Batılılaştırılarak" aşılacak isteniyor.

Elbette aynı anda, mevcut ve de yeni oluşturulabilecek tüm komünist, devrimci ve antiemperyalist örgütlülüklerin ezilip dağıtılması hedefleniyor. Bu aşağılık plan ve stratejinin eğitim, kadın ve burjuva egemenlik biçimlerinde reformlar sosuna batırılmış olması nedeniyle, sorunun özgürlük ve kölelik gerçeği temelinden koparılıp demokratik reformların yanında veya karşısında olmak burjuva ikilemine hapsedilmeye çalışılması; söz konusu sorun, politik iradesi kırılmış kesimlerde "statükonun yıkılması", hatta "demokratik sömürgecilik" gibi teorilerle kutsanabilmesi ise başlı başına bir trajedidir.

Bütün bunların yanı sıra, BOP'un iktisadi amacı ise, halkı müslüman olan Ortadoğu devletlerinin ekonomik yapılanışının tümüyle emperyalist küreselleşmenin gerekleri temelinde (tabi ki ABD yörüngesinde) düzenlenmesidir.

ABD emperyalizmi, Venezüella hükümetini devirmek, Küba ve Suriye'yi teslim almak için ambargo ve darbeci saldırılarını sürdürüyor.

Bilindiği gibi ABD Ocak ayında Venezüella ve Küba arasındaki dostluğun, “demokrasiye karşı tehdit teşkil ettiğini” açıklamıştı. ABD Genelkurmay Başkanı’nın “istikrarsızlık yaratmakla” tehdit ettiği, İsrail’in ise, “gerekirse Şam’ı vururuz” tehdidinde bulunduğu Suriye’ye, son dönemde, ilaç ve gıda dışındaki ABD ürünlerinin ihracını, yanı sıra hava trafiğini de yasaklayan, bazı Suriyelilerin ABD’deki mal varlığına el koyan Bush yönetimi, Küba’ya uyguladıkları ambargonun da sıklaştırılacağını açıkladı. Venezüella’da ise Chavez’e karşı, darbe ve politik suikast dahil çeşitli yollara başvuran emperyalist ABD’nin, Kolombiya’daki sivil faşist çeteleri Venezüella’ya soktuğu anlaşıldı. Bir çiftlikte 88 Kolombiyalı sivil faşist yakalandı.

Venezüella gerçeği, ABD elebaşılığındaki karşıdevrimin, Orta ve Güney Amerika’da birleşik bir çalışma yürüttüğünü, Latin Amerika’daki komünist, devrimci ve antiemperyalist güçlerin de en sıkı enternasyonalist birlik temelinde ve bir bölge devrimi perspektifiyle çalışmalarını gerektiğini ortaya koyuyor.

Yukarıda dikkat çekilen olgular, ABD’ye karşı mücadelenin küresel önemi, güncelliği ve yakıncılığına yeni vurgular olarak da önemlidir.

NATO ve AB genişledi. NATO, Estonya, Letonya, Litvanya, Bulgaristan, Romanya, Slovakya ve Slovenya’yı kendine kattı. AB ise, Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Slovenya, Litvanya, Letonya, Estonya, Malta ve Güney Kıbrıs’ı üyesi haline getirdi.

Genişlemeler bu örgütlerin etkinlik alanlarını ve imkanlarını büyütüyor.

AB genişlemesi, AB içinde (örneğin Polonya, Macaristan vb. şahsında) ABD’nin truva atları mevzilerini güçlendirdi. İngiltere’nin kararları etkileme imkanı arttı. Fakat bunun giderek çözüleceğini bekleyebiliriz. AB’nin geliştireceği ekonomik ve mali bağların yanı sıra, halklarda artan ABD karşıtı öfke de bunda etkili olacaktır.

Bu yılın sonlarına doğru Bosna’da, himayeci sömürgeciliğin temel dayanağı olan NATO’ya bağlı KFOR’un yerini, AB’ye bağlı EUROFOR’un alacak oluşu Almanya-Fransa güç merkezinin inisiyatif üstlenme girişimi olarak dik-kate değerdir.

İspanya’dan sonra, İngiltere’de ve İtalya’da yapılan seçimlerde de emperyalist savaş hükü-

metleri ağır bir yenilgiye uğratıldı. Blair’in İP’i yerel seçimlerden 3. parti çıkarken; İngiltere’nin Irak’ı işgaline karşı olduğu için İP’ten çıkarılan Londra belediye başkanı George Galloway, bağımsız aday olarak katıldığı seçimlerde yeniden Londra belediye başkanı seçildi. Berlusconi’nin Forza İtalya Partisi’nin kalesi Milano’yu da kaybettiği seçimlerde 22 bölgeden 14’ünü burjuva merkez sol aldı.

Fransa, Almanya ve Hindistan’da ise seçmenler emperyalist küreselleşme saldırısı programlarına öfkelerini hükümet partilerinden destek çekerek gösterdiler.

Burada son olarak AB Parlamentosu seçimlerine katılımın yüzde 44’de kaldığını vurgulamalıyız.

Çeçenya’da Rusya ile işbirliği içindeki rejimin devlet başkanı Kadirov’un ve törende yanında bulunan Rus askeri birlikleri komutanının bombalı suikastle öldürülmesi; Rusya Federasyonu’na bağlı Inguşetya’da İçişleri Bakanlığı, polis merkezleri ve sınır kontrol noktalarına karşı girişilen eş zamanlı büyük saldırı; Dağıstan’da, ise VGTRK adlı televizyon ve radyo kuruluşunun başkanının, ardından da Karşı İstihbarat Başkanının öldürülmesi Rusya için ağır politik, askeri ve moral darbeler oldu. Tüm bunlar Çeçen direnişçilerinin damgasını taşıyor.

Bu tabloya Gürcistan’ın Osetya’yı ABD rızasıyla yutma girişimi ve Osetya’nın Gürcü askerlerini esir alması gibi gelişmelerin eklenmesiyle Kafkaslar’da politik gerilim arttı.

NATO’daki son genişleme ve BOP’un Kafkaslar boyutu nedeniyle ABD’ye dış bileyen Rusya’nın savunma reflekslerini güçlendirmesi bir sürpriz olmayacak; Kafkaslar’da Rusya ve ABD merkezli emperyalist rekabet, manevra ve mevzi savaşları sürecektir. Bu durum, Rusya’nın Çeçen örneğindeki tipten “şeriatçı teröre” karşı ABD’yle işbirliği yapma imkanlarını daraltacaktır.

Kıbrıs’ta Annan Planı’nın referandumuna sunulması emperyalistler için bir başarı oldu. Ancak Rum halkının verdiği karar amaçlarına en tam biçimde ulaşmalarını engelledi. ABD ve AB’nin, gerek Kuzey Kıbrıs’ı ödüllendirmek, gerekse de Rum yönetimini ve halkı tavır değişikliğine zorlamak için, Kuzey Kıbrıs’a ticari, mali ve diplomatik kimi kapılar aralayacağı anlaşılıyor. ABD’nin özellikle referandumdan sonra Denktaş’ı tümüyle dışlaması; AB’nin

benzer eğilimleri; Türk burjuva ordusu ve müttefiklerinin desteğinin yetmemesi, Rauf Denktaş'ı seçimlerde aday olmayacağını açıklamaya kadar götürdü. Açık ki, bugün Kıbrıs'ta emperyalist çözüm planının uygulanmasını önleyebilecek herhangi bir iç ve uluslararası irade mevcut değildir. Şovenist refleksler, ulusal güven-sizlik ve ayrıca yer yer de antiemperyalist duygular temelinde hareket eden Kıbrıs Rum halkının şekillendirdiği kararlar oluşmuş verili durum, geçici bir dalgalanmadan ibarettir. Bundan sonra, Kıbrıs Rum ve Türk egemenlerinin (tabii Türkiye ve Yunanistan devletlerinin de) çıkarlarından çok, Almanya-Fransa ve İngiltere-ABD'nin ayrı ayrı çıkarları ve gelecek tasarımları yönlendirici olacaktır.

Taşkent'te yapılan ve en önemli gündemlerinden biri Afganistan olan "Şanghay İşbirliği Örgütü Zirvesi"; Rusya'nın Özbekistan'la imzaladığı stratejik ortaklık anlaşması; Çin ve Hindistan Savunma Bakanları'nın silahlı kuvvetleri arasındaki işbirliğini güçlendirme kararı almaları gibi gelişmeler, ABD'nin efendisi olduğu tek merkezli dünya planına vurulan birer darbe olarak da öne çıkıyor. Bunlara, ABD'nin askerlerini uluslararası ceza mahkemesinden muaf tutmayı hedeflediği anlaşma tasarısını BM'ye sunma cesaretini kaybetmesini de ekleyebiliriz. Bush'un Filistin-İsrail sorununda, İsrail'in siyonist utanç duvarını, tünellerini, suikast biçimindeki devlet cinayetlerini ve genel olarak katliamlarını onaylaması, Şaron'a övgüler dizip, "İsrail'in aşırıları hedef alma hakkı var" açıklamaları yapması, ABD'yi yalnızca Ortadoğu halklarının bir nefret merkezi haline getirmekle kalmıyor, aynı zamanda emperyalist rakiplerinin uluslararası manevralarına kan taşıyor.

Dünya Proletaryası Ve Ezilenler Umudu Büyütüyor

Irak direnişçileri, ABD elebaşılığındaki işgal güçlerine ve işbirlikçi militarist örgütlenmelere karşı sistematik saldırılarını aralıksız sürdürüyor ve düşmana ağır politik, askeri ve moral darbeler vuruyorlar. İşbirlikçi Geçici Hükümet Konseyi (şimdiki Geçici Irak Hükümeti) üyeleri politik suikastların gölgesi altında yaşıyorlar. Emperyalizmin ve ezilenlerin açık silahlı savaşımının sürdüğü Irak'ta direniş, Bağdat, Basra, Kut valiliklerinin, tv ve radyo binalarının işgali, karakolların ele geçirilip silahlara el konmasın-

da veya Felluce'de olduğu gibi ayaklanma düzeyine varmış bulunuyor.

Irak'ın yurtsever Arap halkı, Felluce'de bir haftada 600 şehit ve 1200 yaralı pahasına büyük kahramanlık örnekleri yaratarak işgalcilere kök söktürdü. İki günde ancak iki kilometre ilerleyebilen ABD ordusu, ateşkes ilanına mecbur kaldı.

200 bin tutsağa, onbini aşkın ölüm ve onbinlerce yaralıya karşın büyüyerek süren yurtsever Irak direnişi, emperyalizmin ve burjuva demokrasisinin maskesini de yırtıp atıyor. ABD'nin, direnişi yok etmek için yarattığı Ebu Gureyb zindanı gerçeği, proletarya ve ezilenlere, dünyanın dört bir yanında nefretle protesto ettikleri, emperyalist terör ve barbarlığı bir kez daha gösterdi.

ABD'nin Felluce'de halkın üzerine misket ve salkım bombaları yağdırması; Kerbela ve Küfe'de camilere karşı hava ve kara saldırısına girişmesi, Latin Amerika halklarının kanını dökmüş katilleri Irak'ta toplama düşüncesi, yedi bin kişilik bir kontrgerilla ordusu kuracağını açıklaması, işgal valisi Paul Bremer'in yerine "Bağdat Büyükelçisi" sıfatıyla, yine Büyükelçi yaftasıyla bulunduğu Honduras'ta ve Nikaragua'ya dönük kontrgerilla faaliyetinde başrol oynamış J. Negroponte'yi ataması, Irak'ta özel şirketlere bağlı asker sayısının yirmi bini bulması, bazı devletlerin işgal koalisyonu içindeki askerlerini çekeceklerini, bazılarının ise bu meseleyi düşüneceklerini açıklamaları, ABD tekeli General Electric'in ve Alman tekeli Siemens'in Irak'taki tüm faaliyetlerini durdurduklarını ilan etmeleri, çeşitli devletlerin tekellerde çalışan veya açıklamadıkları görevlerle gönderilmiş sivil vatandaşlarını geri çekmeleri vb. olgular emperyalist cephenin Irak'ta nasıl bir çıkmazda olduğunun son birkaç aylık örnekleridir. Irak onlar için bir cehennem.

Irak direniş güçleri, cepheleşme çalışmalarında ve politik-askeri birleşmeler yolunda önemli adımlar atarken, halk da Sünni-Şii birleşik mücadelesini geliştiriyor. Sünni kuvvetlerin El Sadr direnişine verdikleri destek, ABD askerlerine ortak saldırı, birbirlerinin gösterilerine katılım, Felluce'ye birlikte yardıma gitme gibi pratikler bunun son aylardaki örnekleri oldu.

ABD emperyalizmi ve suç koalisyonu Irak direnişi önünde sarsıcı politik, ahlaki ve askeri dar-

beler yemeye devam ederken; yurtsever direniş dünya proletaryası ve halklarına güç ve yeni ufuklar kazandırıyor.

Filistin direnişi imkansızın gerçekleştirilmesi zemininde sürmeye devam ediyor. Şeyh Yasin'den sonra Rantisisi'yi ve Hamas'ın üst düzey komutanlarından Vail Nasır ve yardımcısı başta olmak üzere, değişik direniş örgütlerinden çok sayıda savaşıcıyı füze saldırılarıyla katleden, bizzat Şaron'un ağzından "yol haritası"nın öldüğünü açıklayan, Arafat için ABD'ye verilmiş "öldürmeyeceğiz" sözünün geçersiz olduğunu ilen eden, Filistin topraklarını duvarlar ve hendeklerle çeviren, 3 yılda 3 bin Filistinliyi şehit eden İsrail zulüm ve barbarlığına, 4 milyon kardeşinin sürgünde yaşıyor olmasına rağmen kahraman Filistin halkı, binlerin ve onbinlerin katıldığı gösterilerini, silahlı savaşımını ve intifadayı sürdürüyor. Ne İsrail-ABD cani birliği, ne etkin bir askeri-mali desteğe sahip olmaması, ne de dünya ezilenlerinin İsrail'e karşı etkili-zorlayıcı eylemler geliştirememesi Filistin direniş iradesini kırıyor.

İşgalci NATO güçleri Afganistan'da direniş önleyemedikleri gibi, büyük umut bağladıkları, Pakistan ordusunun sınır bölgelerindeki saldırılarından da bir sonuç alamadılar. Karzai'ye suikast girişimi; kukla hükümetin bir bakanının savaş ağaları arasındaki rekabet nedeniyle öldürülmesi; direnişçilerin, devlet ve BM de dahil işgalci güç karargahlarına roketli, bombalı saldırıları; NATO ve ABD kayıplarının artması ve işgalcilerin Karzai hükümetini meşrulaştırmak için planladıkları seçimleri ertelemek zorunda kalmaları sürecin kimi olgularıdır. ABD ajanı Karzai'nin, İstanbul'da, NATO'nun asker takviyesinin 2005 Şubat'ım beklemeden hemen yapılmasının, Eylül'de gerçekleştirileceği uzun zaman önce açıklanmış seçimler için çok önemli olduğu konusundaki yalvarışları vurgulanan gerçeğin zavallıca bir itirafı oldu. Times gazetesinin, "Afganistan'da güvenlik sorunları NATO'yu başarısızlığın eşiğine getirdi" diyerek teyit ettiği bu gerçek, NATO toplantısı sonrası, seçimlerin altı ay ertelendiğinin açıklanmasıyla iyice gün yüzüne çıktı.

Sri Lanka'da hükümet partisi Tamil El alam Kurtuluş Kaplanları(LTTE)'yi "Tamil halkının tek meşru temsilcisi" olarak kabul ettiğini açıkladı. Bu, 1972'den günümüze 55 bin ölüm ve 1,5 milyon zorunlu göç pahasına yürütülen ulu-

sal özgürlük mücadelesinin önemli bir kazanımıdır. LTTE, bu açıklamayı özerklik talebiyle oturacağı "barış masası" için ön koşul ilan etmişti.

Kolombiya'da, ABD işbirlikçisi kontrgerilla hükümetinin, Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN)'nin zindandaki sözcüsü Francisco Galon'un ateşkes görüşmeleri zeminini hazırlaması için burjuva parlamentoda konuşmasını kabul etmesi, Kolombiya rejiminin ne ölçüde sıkıştığının bir verisidir. ELN sözcüsü, parlamentodaki konuşmasında barış görüşmeleri için "tüm siyasi tutsakların serbest bırakılması" koşulunu ileri sürdü.

Tüm bunların dışında, Nisan'dan günümüze proletarya ve ezilenler dünyanın değişik köşelerinde iktisadi ve politik genel grevler, dev politik gösteriler, silahlı savaşımlar gerçekleştirdiler.

Yunanistan'da ücret artışı talebiyle yapılan genel grev, 58 kent ve kasabada gösterilerle desteklendi. Kolombiya'da Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (FTAA)'nı protesto etmek için genel greve giden işçi ve ezilenler yüzbinlerce kişinin katıldığı gösteriler düzenlediler. Guatemala'da devletin yoksulları topraklarından zorla atmasına, ağır vergilere ve NAFTA'ya karşı proletarya, köylüler ve yerli halk 48 saatlik genel grev genel direniş gerçekleştirdi.

Almanya'da, burjuvazi sendikaların haklarının sınırlandırılmasını isterken, hükümet ve sermayenin saldırılarını protesto için 500 bin işçi ve emekçinin katıldığı gösteriler yapıldı. Grevci Fiat işçilerine saldıran polisin 13 işçiyi yaraladığı İtalya'da binlerce yargıç, hükümetin yargıyı denetimine almasına karşı 3 günlük greve gittiler. İngiltere'de 100 bin kamu emekçisi, çalışma koşullarının ve ücretlerin iyileştirilmesi için 48 saatlik uyarı grevi gerçekleştirdi. Fransa'da 80 bini aşkın işçi ve emekçi memur Elektrik ve Gaz işletmesinin özelleştirilmesi girişimine karşı grev örgütlediler. Eyleme demiryolu, metro ve havaalanı çalışanları da destek verdi. Avrupa Sendikalar Birliği'nin çağrısıyla, başta İtalya ve Fransa olmak üzere Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde onbinlerin ve yüzbinlerin katıldığı eylemler gerçekleştirildi. Peru'da çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve eğitim hakkının ihlaline karşı sokak gösterisine girişen öğretmenler, 2 arkadaşlarının katledilmesine varan polis saldırısına karşı bazı hükümet binalarını ateşe verdiler ve güçlü sokak çatışmaları geliştirdiler. Şili'de

çalışma koşullarının düzeltilmesini isteyen baliçlar, eylemlerini göz yaşartıcı bomba kullanarak bastırmak isteyen polisle çatıştılar. Lübnan'da, halk, benzin fiyatlarına yapılan zamları protesto etti. Göstericilere ateş açan polis üç kişiyi katletti. Washington'da 1 milyon kadın dev bir gösteriyle kürtaç hakkını kısıtlayan Bush'u protesto etti. Irak'ta Güney Koreli tercümanın esir alınıp öldürülmesinden sonra, hükümet Irak'a 3000 asker göndermekten caymayacağını açıklayınca Güney Kore halkı sokak gösterileri yaptı. 500 bin işçiyi temsil eden Kore Sendikacılar Konfederasyonu'nun eylem kararına pilotlar Irak'a asker ve malzeme taşımayı boykot kararıyla destek verdi. Otomobil sektöründe çalışan 40 bin işçi ekonomik-demokratik taleplerle düzenledikleri gösterilerde, Irak'a asker gönderilmesini de protesto ettiler. Filipinler'de halk, "rehine krizinden" sonra, hükümetin, Irak'taki işgal koalisyonunda yer alan Filipin askerlerini geri çekmesi için etkili gösteriler gerçekleştirdi.

Nepal'de silahlı savaşım hızından hiçbir şey kaybetmezken, NKP(M)'nin çağrısıyla, işçiler ve ezilenler 3 günlük politik genel grev genel direnişe gittiler. Fabrikalar, okullar, işyerleri kapalı kaldı.

Venezüella'da on binlerce işçi ve emekçi ABD emperyalizminin baskı, komplo ve saldırganlığını protesto etmekle kalmadı, binlerce kişi milis gruplarında örgütlenmeye başladı.

Chavez, "Bolivarcı devrim antiemperyalist aşamaya vardı" deyip silahlanmaya çağırarak ezilenlere doğru bir adım attı. Keza o, hormonlu tohum kullanılmasını yasaklayarak bir ABD tarım tekeli ile daha önce yapılmış anlaşmaları tanımayacağını ilan etti. Küba'da, ABD emperyalizminin, ambargoyu sıkılaştıracağını açıklamasına proletarya ve emekçilerin yanıtı 1 milyon kişilik dev gösteri oldu. Halk Küba'nın ABD sömürgesi olmayacağını haykırdı.

Binlerce işçi ve emekçi Yunanistan'da ABD ve İsrail saldırılarını; Bahreyn'de Irak ve Filistin katliamlarını; İngiltere'de Irak'taki işkenceleri; ABD'de de işkence ve işgali lanetledi.

Nepal'de, rejimi protesto eden işçi ve ezilenlerle polis arasında şiddetli çatışmalar çıktı. Halk monarşinin gösterileri yasaklamasına aldırmadan sokakları zapt etti. Bini aşkın kişi tutuklandı.

Suudi Arabistan'da değişik tarihlerde şirket merkezlerine ya da özel sitelere yapılan baskınlarda emperyalist tekellerde çalışan ABD, İngiliz, Avusturyalı ve çeşitli uluslardan kişiler "ülkeyi terk etmedikleri için" öldürüldü. Uluslararası petrol tekellerini bunaltan bu saldırılar karşısında Suudi rejimi katliamların yanı sıra şimdilerde "teslim olacak eylemcilere af" çağrılarıyla çare arıyor! Aynı tipten bir saldırı da Suriye'de yabancı temsilciliklere dönük tarzda gerçekleştirildi. Bu ABD'nin büyükelçiliğini geçici olarak kapatmasına yol açtı.

Dünya proletaryası ve ezilenlerinin azgın düşmanı Bush, topraklarını kirlettiği İtalya, Fransa ve İrlanda'da on binlerin ve yüzbinlerin katıldığı gösterilerde işçiler, emekçiler ve gençler tarafından protesto edildi. İtalya'da toplam katılım 2 milyona ulaştı. İsrail'de ise 150 bin kişi "barış" talebiyle gösteri düzenleyerek Şaron-Bush politikalarını mahkum etti.

Meksika'da, Latin Amerika-ABD zirvesi, Washington'da IMF ve Dünya Bankası toplantıları, İrlanda'da ABABD zirvesi enternasyonal eylemlerle protesto edildi.

Ele alınan dönemde proletarya ve emekçiler dünyanın dört bir yanında 1 Mayıs kutlamalarıyla sosyalist geleneği sürdürdü; yeni bir yaşam, yeni bir dünyaya özlemlerini ortaya koydular. Bu yıl gerçekleştirilen 1 Mayıs kutlamalarının temel yönü, geçen yılda olduğu gibi uluslararası sermayenin neoliberal saldırı programının protesto edilmesi idi. Irak'taki emperyalist işgalin lanetlenmesi ise, pek çok gösteride karşılığını bulan ortak nokta olarak öne çıktı.

Egemenler Halklarımıza Zulüm, Emperyalizme Uşaklıkta Hız Kesmiyor

Geçtiğimiz Ocak ve Şubat aylarında önce Tayip Erdoğan'ın, ardından Genelkurmay İkinci Başkanı İlker Başbuğ'un ABD'ye hesap vermeye gidişleri sonrası, ABD-Türkiye ilişkilerinde 1 Mart tezkeresi şokunun etkileri zayıflamaya yüz tuttu. Çünkü ABD, Tayip Erdoğan'dan olduğu kadar, hiç değilse bazı konularda İlker Başbuğ'dan da duymak istediklerini esasta duymuştu. Ordunun, "ılımlı İslam-model ülke", Kıbrıs ve Kongra-Gel bağlamında Güney Kürdistan konusunda koyduğu kimi kayıtlar, ABD emperyalizmine aşılabilir görülmüştü. Çünkü, BOP, Afganistan, Güney Kürdistan Kürtlerine tavır ve İncirlik üssü gibi konularda rota iyiydi.

Sermaye oligarşisiyle hükümetin tam bir irade birliği içinde oldukları, ordunun ve Dışişleri Bakanlığı bürokrasisinin ise farklı bir pencereden baktıkları Annan planı referandumu Kuzey Kıbrıs'ta birincilerin istediği biçimde sonuçlandı. Kıbrıs Rum halkının referandumda hayır kararı vermesiyle teselli bulan ordu ve politik müttefikleri, bunun bir avuntu olduğunun, Denктаş Cumhuriyeti'nin fiilen bittiğinin bilincindedir. Onu yeniden canlandırma yolundaki her adımları akamete uğrayacaktır.

Son birkaç aylık gelişmeler Türk burjuva devletin Güney Kürdistan Kürtlerinin statüsü sorununda uğradığı irade kırılmasının iyice belirgin bir görünüm kazanmasına tanık oldu. İlker Başbuğ'un ABD'de de yaptığı açıklamalarda, Güney Kürdistan'daki Türk burjuva ordu askerlerin varlık nedeni veya geri çekilme koşulu olarak Kongra-Gel'i işaret etmesinde verili olan değişim işareti, Güney Kürdistan'da Barzani'ye, Ankara'da ise Talabani'ye yapılan devlet açıklamalarıyla yeni bir aşamaya vardı. Sömürgeci faşist diktatörlüğün yeni politikası; ABD şemsiyesi altındaki politik güçlerin ortak iradesine dayalı olmak koşuluyla bir federasyona karşı olmadığıdır. Ancak bunun "etnik değil coğrafi", "gevşek değil sıkı" olmasını ve Kerkük'ün statüsünün özel biçimde düzenlenmesini tercih etmektedir! Elbette bütün bunlar aynı zamanda, Güney Kürdistan politikasının iflasının resmi ilanı anlamına gelir. Önümüzdeki süreçte, Güney Kürdistan'daki burjuva ordu (kontrgerilla) güçleri, bunların örgütlenme ve istihbarat faaliyetleri giderek daha ciddi bir sorun haline gelecektir. Sömürgeci faşist diktatörlüğün o son mevzisinde de tutunamayacağını söyleyebiliriz.

Sermaye ve faşizmin güçleri ABD isteklerini bir yerine getiriyorlar. Erdoğan'ın ABD haccından sonra, gelişmelerin yönü şöyle tarif edilmişti: "ABD'nin direktifleri şunlardır: Güney Kürdistan Kürtleri konusunda ABD'yi rahatsız etme, Kıbrıs'ta Annan planıyla masaya otur; İncirlik'e dair yeni ABD planlarını sindir, beklentileri karşılamaya hazır ol; Afganistan'a ve gerektiğinde Irak'a işgal birlikleri göndermede duraksama; AB içinde truva atı olma yolunda ilerle; ABD tekellerinin Türkiye'deki yağma faaliyetine gölge etme, taleplerini karşıla; (...)"

Güney Kürdistan ve Kıbrıs'taki gelişmeler vurgulandı. İncirlik'in kullanımı anlaşması bir yıl uzatıldı; Afganistan'a söz verildiği gibi 3 heli-

kopter ve 56 asker gönderildi, 2005 Şubat'ında binlerce asker gönderileceği de taahhüt edilmiş görünüyor; AB yolunda ilerleme konusunda kararlılık sürüyor; bu temelde yeni bazı yasal-anayasal düzenlemeler yapıldı, Zana'lar bırakıldı, TRT'den anadilde yayın başlatıldı; ABD tarım tekeli Cargill'in istekleri yeni yasalar çıkarılarak yerine getiriliyor. Eğer NATO toplantısında kabul edilseydi, Irak'a gönderilecek uluslararası askeri güç içinde Türk burjuva ordu birliklerinin yer almasının "iyi olacağı" gerek başbakan, gerekse de Adalet Bakanı tarafından açıklanmıştı.

Emperyalizme bağlılığın IMF reçetelerine harfiyen uymak, Dünya Bankası talimatlarını yerine getirmek gibi başka sonuçları da sürüp gidiyor. Özelleştirme kervanına tren istasyonlarının eklenmesi, Dünya Bankası'nın 1 milyar dolarlık kredi karşılığında, tarımsal destek ve bankacılık yasası ile Ziraat ve Halk bankalarının özelleştirilmesine dair somut plan isteğini koşul olarak dayatması bunun yeni örnekleridir. Ayrıca Dünya Bankası, hükümetten emekli aylıklarının vergilendirilmesini, aylık bağlama oranının düşürülmesini ve emeklilik yaşının yükseltilmesini istedi. Asgari ücretteki komik artış ise IMF ve burjuvazinin direktifinin yerine getirilmesiydi.

Tayip Erdoğan'ın G-8 toplantısına çağrılması, Blair ve Bush'un Ankara teftişleri, İstanbul'da yapılan İKÖ bakanlar toplantısı ve elbette NATO toplantısının Türk burjuvazisi ve devleti için doğurduğu sonuçlar özel bir başlık altında ele alınmayı gerektiriyor.

Blair'in Ankara gezisi, tıpkı Bush'ununki gibi, NATO toplantısına sunulacak yeni ABD-İngiliz planına destek istemekte cisimleşti. Kuşkusuz temel mesele Irak'a ve Afganistan'a asker gönderilmesiydi. Benzer bir film Bush teftişinde de de sahneye kondu. Farklar iki noktada yoğunlaştı: birincisi Bush'tan Güney Kürdistan'da HPG'ye karşı askeri harekate girişilmesinin istenmesi; ikincisi ABD için, ziyaretin, 1 Mart tezkere cezası affının resmi ilanı anlamı taşımasıydı. Blair ve Bush ziyaretleri Türk burjuva devletin yeni yükümlülükler altına girmesi, fakat herhangi bir kazanım elde edememesiyle sonuçlandı. Bush, Erdoğan'a, Kongra-Gel hakkında farklı düşünmediklerini, fakat ABD askerlerinin HPG'ye savaş açacak durumda olmadıklarını, Irak direnişinin onları esir aldığını itiraf etti. Bush'un en büyük vaadi "yeni Irak hükü-

meti”nin bu sorunu ele alacağıydı. Nitekim kendini bile savunma yeteneğinde olmayan ajan Allavi hükümeti Kongra-Gel’i terörist örgüt olarak ilan etti.

G-8 toplantısındaki “demokratik ortak” komedisini bir yana bırakırsak, Türk burjuva devleti, NATO toplantısında da herhangi bir politik, askeri, mali veya ekonomik kazanım elde etmiş değildir. Aynı şey toplantı resmîyeti dışındaki ikili görüşmeler için de geçerlidir. Sermaye ve faşizmin elinde AB’ye giriş konusunda umutlandırılmak dışında bir şey kalmamıştır. Türkiye’nin ancak milyarlarca dolar ödenerek yapılabilecek ölçüde tanıtım imkanı bulunduğu veya yakında gökten turist yağacağı içeriğindeki açıklamalar bunun itirafından başka bir şey değildir.

Bush’un, ABD emperyalizminin sömürgeci küstahlığını defalarca tekrarlayan tavırlarının, korunmasına dair avuç kontrolüne varan alçaltıcı uygulamaların ve İstanbul’un, Ankara’nın pek çok alanının halka yasaklanmasının işbirlikçilerin, faşist rejimin hanesine yazıldığı da burada kaydedilmelidir.

İKÖ Bakanlar Toplantısı ve İKÖ Genel Sekreterliğine ilk kez bir Türk’ün seçilmesi üzerine yapılan tantanalı değerlendirme ve açıklamalar da, psikolojik savaşa dayalı propagandanın öte bir değer taşımamaktadır. Gerçekte İKÖ, bırakalım dünyayı, İslam ülkeleri çerçevesinde bile yaptırım gücü olan, şu veya bu gelişmeye yön veren bir örgüt değildir. Sermaye hükümetinin gösterdiği adayın seçilmesinde ABD’nin oynadığı rol de ayrıca kaydedilmelidir. ABD, “model ülke”sini BOP süreci için mevzilendirmek yolunda böyle bir sembolik adım geliştirdi. Meselelerin asıl önemi de bu noktadadır.

Son birkaç aylık süreçte karşıdevrim cephesinde hükümet ve ordu (her ikisinin etrafına kümeleşen güçler çevreler) arasında ÖSS’de imam hatip liselerini (bu arada meslek liselerini de) normal liselerle aynı koşullara kavuşturmak için hazırlanan yasa taslağı üzerinde ciddi bir iç mücadele yürütüldü. Genelkurmay yazılı bir açıklama yaparak yasayı “cumhuriyet ve laiklik karşıtı” ilan etti. Üniversite rektörleri yasa çıkarsa toplu halde istifa edecekleri tehdidinde bulundular. İliştirilmiş gazeteci M. Ali Kışlalı, “bu meselelerin Kıbrıs’a benzemeyeceği”ni hatırlattı. TUSİAD hükümete yanlı hareket ettiğini söyledi. TUSİAD Başkanı’na göre “meclis çoğunluğuyla toplumsal uzlaşma temsil edilemez.

Gündemi korumak ve gemiyi rotada tutmak iktidarın görevi”ydi. Rektörler ve öğretim üyeleri yasa taslağına karşı birçok şehirde yürüyüşler yaptılar. (İstanbul’da Alemdaroğlu elebaşılığındaki yürüyüşe AKP hizasındaki polis teşkilatının tacizi dikkat çekiciydi.) Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, “bu ülke için gerekirse kan da can da veririz” açıklamasında bulundu. Eğitim-Sen ve kimi DKÖ’lerin imam hatipler ve laiklik ekseninde AKP-Ordu kamplaşmasında ordu cenahına yedeklenen bir pratiğe sürükledikleri görüldü.

Hükümet tüm bunlara rağmen yeni yasayı burjuva meclise onaylattı. Fakat beklendiği gibi Sezer veto silahını kullanarak, yasayı iade etti. Karşıdevrim kampındaki bu iç mücadele, AKP’nin kendini ve hükümetin pozisyonunu çok güçlü hissettiği bir dönemde gelişmişti, fakat buna rağmen AKP daha ileri gitmeyi göze alamadı. Tayip Erdoğan, grup toplantısında “yasanın askıya alındığını” açıkladı. AKP’nin güç denemesi başarısızlıkla sonuçlandı. Ordunun faşist rejim içindeki ağırlığını koruduğu bir kez daha su yüzüne çıktı.

Aynı tipten, fakat simgesel temelde bir gelişme de Sezer’in NATO toplantısı süreci davetlerinde AKP’lileri eşsiz çağırmasıydı. Tayip Erdoğan, grup toplantısında “Türkiye’nin prestiji ve çıkarları” adına bunu da sineye çekti.

Bu arada, imam hatip lisesi mezunlarının polis meslek yüksekokulları ile polis akademisine girmesini engelleyen düzenleme Anayasa mahkemesince onaylandı. Böylece imam hatip mezunlarına polis olma yolu da kapanmış oldu.

Sermaye ve faşizm cephesinde, üç silah ihalesinin iptali, kayıt dışı gözaltı ve işkencede ortaya çıkan sistematik yükseliş, İsrail’e karşı yapılan açıklamalar ile bazı yasal ve anayasal değişiklikler dikkate alınması gereken diğer bazı konulardı.

Üç silah ihalesinin iptaliyle, başta, daha önce engellenen Fransa ve İtalya olmak üzere, Avrupalı emperyalistlere ihaleye katılma yolu açılmasının AB’ye giriş yönelimiyle uyumlu bir adım olduğu söylenebilir. Fakat bunda ABD-Ordu, İsrail Ordu gerilimlerinin de belirli bir etkide bulunmuş olabileceği göz önünde tutulmalıdır.

Kayıt dışı gözaltı ve işkencede belirgin ve sistematik bir yükseliş yaşandığı son İHD raporunda da yer buldu. Diktatörlüğün bu yöntemi kullanmayı sürdüreceği anlaşılmaktadır. İç ve

uluslararası kamuoyu bir süre önce Tayip Erdoğan'ın İsrail'e "ateş püsküren" konuşma ve açıklamalarını dinledi ya da okudu. İsrail'deki elçiyi "danışmalarda bulunmak üzere geri çağırarak" gibi bazı diplomatik tavırlarını izledi. Bütün bunlarda ordunun tavrının da hükümete büyük cesaret verdiği şüphesizdir. Genelkurmay sözcülerinden İlker Başbuğ, "İsrail-Filistin barışının sağlanmasının bölgenin bir numaralı sorunu olduğunu, bu ateşin yandıkça etrafına da yayıldığını, terörün kaynaklarının kurutulması için Filistin ve Irak sorunlarının en kısa zamanda çözümünün zorunlu olduğunu" beyan ediyordu. Doğrusu bütün bunlar ABD politikaları ve "model ülke Türkiye" "görevlendirmesiyle" uyumluydu. Fakat bazı gariplikleri de içermiyor değildi. Örneğin o ateş püsküren Erdoğan, henüz sözleri havada uçmaya devam ederken G-8 toplantısı için gittiği ABD'de Siyonist Ehud Barak ile görüşüp, Siyonist kurumlardan ödül almaktaydı. Ki, politik İslamcılığında tüm hayat hikayesi temelinde nedamet getirdiğini her vesileyle açıklayan Erdoğan "orta yolu bulmuş bir müslüman" olduğunu da yine ABD'de ilan ediyordu. Tartışmalar sürdüğü günlerde bir İsraili bakan İsrail enerji firmasıyla Zorlu Holding arasında imzalanan 1 milyar dolarlık anlaşmaya katılıyor; bu arada halklarımız burjuva meclisin Filistin Dostları gruplarında 50, İsrail Dostları gruplarında ise 204 milletvekilinin yer aldığını öğreniyor; keza aynı süreçte aralarında Hanefi Avcı'nın da bulunduğu en üst düzeyden bir grup polis şefi "istihbarat eğitimi" için İsrail yolunu tutuyorlardı!

O halde İsrail'le yaşanan gerilimin gerçek nedenleri nelerdir? Hükümetin İsrail'e karşı çıkışlarını yönlendiren iki etken var: birincisi, ABD planı doğrultusunda, (bir Filistin "devleti"nin kurulmasına dayanan) yeni bir "İsrail-Filistin barışı" için arabulucu aday olarak hazırlık; ikincisi ve güncel planda daha önemli olanı, İsrail'in Güney Kürdistan'da PDK ve YNK ile ilişkilerine tepki vermek, engelleyici bir baskıya dönüştürmek... İsrail'in Güney Kürdistan'da toprak satın aldığı, PDK ve YNK güçlerine askeri eğitim verdiği türden bilgiler, generalleri ve faşist sömürgeciliğin diğer güçlerini fena halde öfkeliyordu. Görülüyor ki, bu sorun çözülmediği sürece Türk burjuvazisi ve devleti İsrail'e karşı sivri bir dil kullanmaya ve onun bazı ayrıcalıklardan yararlanmasına engel olmaya devam edecek.

Ölüm cezasının Anayasa ve yasalardan tümüyle çıkarılması; DGM'lerin kaldırılması; ordunun RTÜK ve YÖK'teki temsiliyetlerine son verilmesi son birkaç ayın gelişmeleri içinde yer aldı. Sırada cezaların infazı yasasındaki, TCK'daki ve sendikalar yasasındaki değişimler var.

Anlamı üzerine yeterince konuşulmuş ve rejimin yönü bakımından öngörülmüş olan bu tip gelişmeler bakımından asıl sorun, açılan yeni alanın çok dar kalması, proletarya ve ezilenlerin ise bu durumu değiştirecek bir tutum geliştirememeleridir. Nitekim Barolar ve diğer hukukçu örgütleri cephesinden bile şuanda eski ağırlatılmış müebbet cezaların iptali konusunda kayda değer bir girişim görülüyor. DGM'nin kaldırılmasının biçimsel değil, işlevsel olması için bir kitle baskısı uygulanamadı. Yerine kurulan mahkemeler bir kopyası olmasa bile, aynı omurga üzerine oturdu. Tıpkı bunun gibi yeni infaz kanunundaki tutsakların aleyhine hükümler veya yenilenmesine hazırlanan sendikalar yasasında korunmak istenen faşist hükümler ya da TCK'daki aynı mahiyetteki düzenlemeler anlamlı bir kitle baskısı oluşturulmadığı koşullarda yürürlüğe giriverecek! Burjuvazi demokratikleşmiş olacak; buna karşın işçi sınıfı ve ezilenler ise, tıpkı hükümetin enflasyonu "mahvetmesi"nden olduğu gibi, bu demokratikleştirmeden de bir fayda görmeyecekler.

İşçi Sınıfı Ve Ezilenlerin Sesi Daha Gür Ve Daha Kararlı

Son birkaç aylık dönemde, proletarya ve halk hareketinde bir canlanma ve politikleşme gelişti. İşçilerin, emekçi memurların, gençlerin, kadınların özgün talepleri temelinde giriştikleri eylemler dışında, 1 Mayıs ve NATO toplantısı süreçleri önemli bir politik mayalanma yarattı.

Ekonomik-demokratik çerçeveden başlarsak, öncelikle vurgulamalıyız ki, işçi sınıfı saflarında toplu sözleşmeler hala bir dinamizm, ileri yürüme kaynağı olamıyor. İşsizlik terörü korkusu ve sendikaların sonuna kadar gitme konusunda güven vermemesi, işçileri, kötü toplu sözleşmelere teslim olma tavrına yöneltmeye devam ediyor. Özelleştirme saldırısına karşı Petrol-İş kolunda sınırlı da olsa süren sınıf dayanışması, sınıfın ve halkın genel-birleşik bir direnişine dönüştürülemedi. Buna karşın, ele aldığımız süreçte de, sendikal örgütlülük girişimlerini boğmak için uygulanan işten atma terörü ve

yine aynı sonuca yol açan özelleştirme saldırısı karşısında tek tek kararlı ve fedakar mücadeleler geliştirildi. Bursa’da, Eskişehir’de, Antep’te, İstanbul’da sendikal örgütlenme haklarını kullandıkları için işten atılan; Samsun, İstanbul, İzmir, Malatya, Van, Manisa, Kocaeli gibi illerde özelleştirme ve işten atma terörüyle yüz yüze gelen işçiler, direnişlerle, yürüyüşlerle, yol kesme eylemleriyle, dayanışma geceleriyle saldırıları püskürtmeye çalıştılar. Özelleştirme mağduru 500 işçi Türk-İş Genel Merkezi önünde düzenledikleri eylemde, 20 aydır kandırıldıklarını söyleyerek Türk-İş yönetimi ve AKP’yi protesto etti. Aydın’da, Batman’da, Maraş’ta ve İstanbul Havalimanı’nda işçiler baskılara, angaryaya, düşük ücretlere, kötü çalışma koşullarına ve işten çıkarmalara karşı eylemler sergilediler.

İşçilerin öncü bölükleri 1 Mayıs’tan sonra, NATO toplantısına karşı mücadelede de politik tutumlar geliştirdiler. DİSK ve bağlı kimi sendikalar ile TÜRK-İŞ bünyesindeki bazı sendikaların ve sendika şubelerinin bu süreçte yer almaları ileri bir tutum oldu. Limter-İş’in NATO karşıtı değişik etkinlikleri, Belediye-İş’in NATO toplantısını protesto için iki saat iş bırakması, Deri-İş’in basın açıklaması, Yol-İş’in iş bırakması işçi sınıfı açısından değerliydi.

Emekçi memur eylemleri, ekonomik- demokratik zeminde ücret sorunu, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, sürgün, ek ödenek gibi talepler etrafında yoğunlaşırken; politik planda 1 Mayıs’ın ardından Irak işgalini ve Ebu Gureyb işkencelerini protesto ile NATO’ya karşı eylemler temelinde sürdü.

13 Mart eylemiyle bir adım öne çıkan öğrenci gençlik, sonraki süreç boyunca YÖK ve ÖSS protestoları, sivil faşist saldırılar, devlet terörü gibi sorunlar etrafında yükselttiği mücadelesine, 1 Mayıs ve NATO toplantısına karşı eylemler zemininde belirgin bir politik ivme kazandırdı. Bu konudaki dolaysız eylemlerden başka, denilebilir ki, akademik-demokratik talepli eylemlerden, şenliklere değin her ileri adımı NATO’yu hedefleyen yönde şekillendirmeye yöneldi.

Emekçi kadınlar cephesinde de benzer tablolar oluştu.

Daha genel bir vurguyla ifade edersek, kitle hareketi son dört aylık dönemde, gerek 1 Mayıs, gerek NATO toplantısına karşı eylemler zemi-

ninde işçilerin, işsizlerin, gençlerin, emekçilerin, kadınların birleşik yürüyüşü biçiminde gelişti. DİSK’in ve KESK’in 1 Mayıs tutumlarından sonra, NATO toplantısına karşı mücadele içinde de yer almaları onlar bakımından ileri bir tutum sayılmalıdır. Yine İstanbul 1 Mayıs’ı ve NATO toplantısına karşı mitingin yurtsever hareketten bağımsız anlamlı bir nicelik düzeyine ulaşması üzerinden atlanmaması gereken bir diğer olgudur.

Bunlardan ayrı olarak bu yıl, 71 devrimci önderleri anısına yapılan eylem ve etkinliklerin dikkate değer bir canlılık ve yaygınlık taşıması; başkaca zayıflıklarına karşın 1516 Haziran yıldönümü etkinliklerindeki yaygınlık ve kabuğunu kırma arzusu hareketin gelişim yönü ve eğilimleri hakkında fikir vericidir.

44 il ve ilçede 1 Mayıs kutlamaları örgütleyen, İstanbul’da girdikleri irade savaşından kazanımla çıkan, antiemperyalist ve devrimci taleplerin 1 Mayıs’a damgasını vurmasını sağlayan işçi sınıfının ve ezilenlerin öncü, ileri bölükleri, NATO toplantısına karşı mücadelede istekli ve moralli oluşlarıyla dikkat çektiler. Savunma ruh halinden çıkış eğilimleri, örneğin eylemlere ve mücadele biçimlerine bakışta kendini ortaya koyuyor ya da 71’in devrimci ruhuna sempati de cisimleşiyordu. Kitlesele mitinglerin, devrimci kitle şiddetinin, mücadelenin askeri biçimlerinin, barikat direnişlerinin, sanatsal kültürel etkinliklerin, çok değişik biçimlerdeki yasal ve yasadışı sokak gösterilerinin kaynaştırılmış olmasına duyulan bu sempati yeni bir ruh halinin oluşmaya başladığını göstermektedir. Sayısız kent ve ilçede “NATO ve Bush karşıtı platform”lar kurulması, bunun mahallelere doğru taşınması daha büyük mücadelelere girişme arzusunun somut bir dışavurumuydu. Gerek dünya proletaryası ve ezilenleri adına, gerekse de Türkiye ve Kuzey Kürdistan halklarının antiemperyalist ve devrimci talepleriyle yürütülen çalışmalar, Irak işgalinin önlenmesi eylemlerinden sonra en geniş birliğe ve en yaygın kampanyaya dönüştü. Yalnızca İstanbul’da polis 256 eylem kaydettiğini açıkladı. Mücadele süreci, geniş yığınlarda NATO’ya ve emperyalizme karşı antiemperyalist duygu ve düşünceler oluşturdu. Toplanan 1 milyon 400 bin imza da bunun ifadelerinden biriydi.

Adım adım büyüyen devrimci inisiyatif, “Gelme Bush” tipi sloganlarda cisimleşen geri, politik

perspektifi zayıf anlayışları etkisizleştirdi. Marksist-Leninist komünistlerin Ankara'da hareketi bir adım ileri götürme hamle ve kararlılığı; İstanbul Okmeydanı'nda geliştirilen (Marksist-Leninist komünistlerin kitlesellikleri ve hazırlıklarıyla dikkat çektikleri) birleşik direniş; aynı günlerde peş peşe boy veren FESK'e ait politik kararlılık ve bir eşiğin ötesine geçişi yansıtan devrimci şiddet eylemleri ve DHKP-C'li bir devrimci savaşçının yaşadığı bomba kazası karşısındaki tutum devrimci, antifaşist ve anti-empyralist saflarda ayrıştırıcı oldu. Bu açıdan, küçük burjuva reformist hareketin ÖDP, TKP ve EMEP kesimi ve küçük burjuva ulusal reformist hareket kötü bir sınav verdi. Halklarımızın duygu ve düşüncelerinin çok gerisine düştüler.

Keza burada, NATO toplantısının protesto mu edileceği yoksa engellenmeyi mi çalışılacağı perspektifinde cisimleşen bir ayrışmanın da yaşandığı kaydedilmelidir. Görüldü ki, küçük burjuva reformist hareket bu konuda da protestoculuğun ötesinde bir bakış açısı ve iddiadan yoksundur. Fakat aynı şey büyük ölçüde devrimci hareket için de geçerlidir. Tıpkı 1 Mayıs öncesi olduğu gibi, NATO toplantısına karşı mücadele sürecinde de, devrimci harekette iddiasızlık, ufuksuzluk, içe dönüklük dikkat çekiciydi. NATO toplantısının engellenmesi yönündeki perspektif ve pratikte de Marksist-Leninist komünistler bir adım ilerideydiler.

Politik islamcılarının bazı kesimleri Bush ve NATO karşıtı eylemlere katılsalar da genel olarak etkisizdiler. Camilerden çıkışta yapılan protestolar kısmi ve zayıftı. Bu, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki politik islamcı hareketin tarihi şekillenmesi, toplumsal özellikleri ve politik gerçekliğiyle bağlı bir durumdur.

1 Mayıs ve NATO toplantısına karşı eylemler, öncü bölüklerden başlayarak, geniş kitlelere özgüven ve moral kazandırdı. Aynı biçimde onların savunma ruh halinden çıkışlarını da hızlandıracaktır.

Bir özgünlük, elbette önemli bir özgünlük olarak belirtmeliyiz ki, coğrafyamızda NATO ve Bush'a karşı geliştirilen eylemlerin, dünyanın değişik köşelerindeki bu tip gösterilerden en önemli farkı, komünistlerin, devrimcilerin, anti-empyralistlerin damgasını taşımasıydı.

Sömürgecilik Dillerin Varlığına Boyun Eğdi, Haklarını Reddediyor

TRT Yönetim Kurulu aracılığıyla uzun dönemdir engellenen “yerel dil ve lehçelerde yayın” kararı, hükümetin uluslararası isteklere dayalı baskısı temelinde uygulandı. Kürtçe'yi örtmek için, bir başka ifadeyle Kürt ulusal mücadelesi sayesinde Çerkesce, Boşnakça, Arapça dillerinde de yayınlar yapıldı. Kuşkusuz inkar, asimilasyon ve imha çizgisi bakımından bu niteliksel bir darbeydi. Hem de, Kürtçe demek yerine “Kırmancı” ve “Zazaca” adı altında “mahalli lehçeler” imajı yaratılmak istenmesine karşın!

Kimi Boşnak ve Çerkes dernekleri aracılığıyla gericiğin örgütlenmesine, “biz azınlık değiliz, ayrı dillerde yayın talebimiz yok” vb. açıklamalar yaptırılmasına karşın, Lazların, Abhazların ve Çingenelerin yayın talebi, bir demokratik hakkın kullanılması isteğinin ateşlendiğini gösteriyordu. Böylece faşizmin psikolojik savaşı boşa çıktı.

İnkârın iflasının resmi itirafı bakımından çok önemli ve Türk halkımızdaki şovenizmin çözümlenmesinde belirli ölçülerde katkıda bulunabilecek olan TRT yayınları, yerel tv ve radyolara konulan yayın yasağı ve çok sınırlı bir süreye sıkıştırılmışlık nedeniyle Kürt halkına, “git para ver dilini öğren” diyen dershane mantığının, tv-radyo versiyonuydu. Herhangi bir saatte, istediğiniz herhangi bir kanaldan, tercih ettiğiniz bir programı değil, sömürgecilik tarafından belirlenen gün ve saatlerde, onun uygun gördüğü konularda “mahalli lehçe”nizde yapılan yayınları izleyebilir, dinleyebilirsiniz! Çünkü siz bir ulus, halk veya azınlık mensubu değil, alt kimliği Kürt olan, büyük Türk ulusuna mensup Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarısınız!

O nedenledir ki, Kürt çocuklarının dillerini öğrenme ve Kürt insanının dilini geliştirme hakkı yok; tek tek arzu eden Kürt bireylerinin para verip ana dilini öğrenme, yine vaktini-saatini denk getirip kendi dilinde yapılan bayat haber programlarını dinleme hakkı var!

Fakat nihayetinde, Kürtçe lehçeler ve de Boşnakça, Çerkesce, Arapça yayın yoluyla görülmüştür ki, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da Türkçe dışında diller ve elbette bu dillerin tüm hak eşitliği sorunu vardır. Artık kavga, “var”ın, “yok”un ötesinde haklar zemininde yüreyecektir.

Kürt ulusunun DEP'ten burjuva meclise yolladığı milletvekillerinin 10 yıllık hapislikten sonra ve mahkemenin kalan kısa süreyi de yatmaları kararına rağmen, Yargıtay süreci içinde serbest bırakılmaları, sermaye ve hükümetin AB yolundaki engelleri kaldırma ve Leyla Zana'lar kanalıyla Kürt halkı içinde sömürgeciliğe rıza üretme beklentisinin ürünü oldu.

MHP, kontrgerilla güçleri ve kimi şovenist çevreler, "mahalli dil ve lehçelerde yayın" konusunda olduğu gibi, Kürt milletvekillerinin bırakılması nedeniyle de ırkçı, şovenist, asimilasyoncu kinlerini kustularsa da, Türk halkımızdan umdukları desteği bulamadılar. Şovenizmi kışkırtma ve ayaklandırma tutumu son olarak da Leyla Zana, Hatip Dicle ve Tuncer Bakırhan'ın Amed mitingindeki konuşmaları vesilesiyle başlatıldı. "Hadlerini aştılar", "demokratik sabır taşmak üzere", "bu memleket sahipsiz değil" gibi ulumalar ve tehditlerle tam bir psikolojik savaşa giriştiler. Serdar Turgut türünden burjuva liberal geçinen bazı şarlatan köşe yazarları da dahil, geniş bir cepheden demagoji ve ırkçı söylemlere dayalı yayılım ateşine başladılar. Fakat hüsrana uğradılar. Gördüler ki, Türk halk yığınlarını şovenist reflekslere sürüklemek kirli savaş koşullarındaki kadar kolay değil.

Türk burjuvazisi ve medyası ise koro halinde Leyla Zana'larm şahsında yeni bir liderlik ve merkez yaratmak; onları ilk temel adım olarak silahlı savaşıma cepheden tavır alan bir konuma itmek; sonraki süreçte de ulusal kitleler içinde sömürgeciliğe rıza üreten bir rol oynamalarını sağlamak için şiddetli bir psikolojik ve ideolojik kuşatma geliştirdi. Bu AKP'nin mantığını deşifre edecek biçimde, "bir elimizde demokratik haklar, birinde sopa var; birincisinin kıymetini bilmez, silahlı savaşıma açıktan tavır almaz, sömürgeciliğe rıza üretmezseniz sopayı kullanırız" tehditleriyle el ele gitti. Söz konusu ağır psikolojik ve ideolojik cendere, bir ölçüde de AB bağlamındaki beklentiler (ki bunların Abdullah Gül ve bazı Kürt çevreleriyle görüşmelerde üretildiği tahmin edilebilir) Leyla Zana'ya tek taraflı "ateşkesin hiç değilse altı ay daha uzatılması" çağrısını yaptırabilirdi.

Bütün bunların dışında, sömürgeci faşizmin Kürdistan dağlarında HPG'ye karşı bahar aylarından itibaren yoğunlaştırdığı saldırılar şiddetlenerek sürdü. 1 Haziran'dan sonra, gerillanın varlık hakkını daha etkin savunmaya başlaması,

sömürgeci ordu birliklerinin kayıplarını da yoğunlaştırdı. Bunun yarattığı kimi endişe yüklü tartışma ve gerilimler sömürgeciliğin medyasına yansısı da, temel propaganda çizgisi, "sizi nasıl yendiğimizi unutmayın; bu kez çok daha ağır biçimde ezeriz" oldu. "Demokratik tövbe"yi ve "Türkiye'nin sabrının bir daha sınanmamasını" emrettiler. Zorunlu göçler, yanan köyler, faili meçhul adı verilen kontrgerilla cinayetleri, işkenceler hatırlatıldı. Kürt halkımızdan "şu huzur dolu günlerin kıymetini bilmesi" istendi. Genelkurmay Başkanı, "kafa karıştırıcı söylemlerin bir işe yaramayacağını, bölücülük ve sinsici irticayla mücadelenin kararlılıkla süreceğini" açıkladı. Genelkurmay İkinci Başkanı ve ordu sözcüsü İlker Başbuğ, Kürt milletvekillerinin mitinglere katılımlarını, Kürtçe konuşmalarını, bazı ulusal demokratik talepleri dillendirmelerini sömürgeci faşist kinle hatırlattı ve buna engel olmayan bürokrasiyi azarladı. Kürt gerillalarıyla ilgili ordunun bildik tehdit ve değerlendirmelerini tekrar etti.

Son zamanlarda tüm bunlara bir de, kontrgerillanın psikolojik savaş hareketi olarak Kürdistan'daki politik İslamcı ve diğer gerici güçlerin seferber edilmeye çalışıldığı "HPG'yi ve eylemlerini kınama" yürüyüşleri komedisi eklendi. Bunda ısrar edileceği ve dinsel gericiliğin etkisi altındaki kitlelerin bir dönem de böyle kullanılabacağı görülüyor. Buna silahsız koruculuk hareketinin geliştirilmesi de diyebiliriz.

Newroz'dan sonraki süreçte sömürgeci faşist terör çeşitli biçimlerde ve yaygın olarak sürdü. Mitinglerde kimlikleri kamerayla kaydetme rutin bir hal alırken, Van'ın dört ayrı ilçesinde köylüler fotoğrafları çekilerek fişlendiler. Gözaltı ve tutuklama terörü yoğunlaştı. Hakkari'ye bağlı Bay köyünde özel timcilerin ölen köpeklerini köy mezarlığına gömmeleri ya da 33'lerin katili M. Muğlalı'nın adının kışlaya verilmesi gibi örnekler de, ırkçı-sömürgeci mantık ve ruh halinin vardığı noktalar bakımından önemlidir.

Son birkaç haftadır Öcalan'la görüşmelerin engellenmesi vurgulanan gerçeklerle birlikte düşünüldüğünde sömürgeciliğin "dönem politikası" daha iyi anlaşılacaktır. Kuşkusuz, Talabani'nin Ankara'da Kongra-Gel'in üç parçaya bölündüğü açıklamalarına girişmesi; Güney Kürdistan'da ise, tek taraflı ateşkesin bozulması kararının İmralı'dan verildiğinin 17 üst düzey Kongra-Gel yöneticisi tarafından kendisine söy-

lendiği beyanatında bulunması; PDK ve YNK'nın bir parçası olduğu işbirlikçi kukla hükümetin ilk karar olarak Kongra-Gel'in terör örgütü olduğu ilanı ve Kongra-Gel'e karşı silah kullanılacağı, bu konuda Türkiye ile birlikte hareket edecekleri açıklamaları önümüzdeki sürecin nasıl bir atmosferde gelişeceğini başka bazı verileridir.

Görünen o ki, sömürgecilik, gerilla faaliyetinin ciddiliğinden kuşku duymuyor ve onunla kısa sürede sonuç alamayacağını düşündüğü bir savaşa hazırlanıyor. Bu açıdan, Genelkurmay'ın medyadaki borazanlarının ve genel olarak sömürgeciliğe politika üretme iddiasındaki yazarların uyarıları aynı noktada toplanıyor: savaşı yürütürken Kürt halk kitlelerini karşınıza almayın, onu kazanın. Kirli savaş yıllarının bu temel dersini unutmayın! Ordu, savaşı kazanmak için bunu dikkate alsın bile, şekillenmesi, kirli savaş yıllarında oluşmuş alışkanlıkları ve sömürgeci faşist ruh hali yine katledilen gerillaların kulaklarının kesilmesi vb. biçimlerde kendini ortaya koyuyor. Çatışma alanlarından başlayarak halka zulüm yine hızla yaygınlaşıyor.

Gerilla İmha Ve Tasfiyeye Karşı Direniş Hakkını Kullanıyor

Küçük burjuva reformist ulusal hareket içinde Newroz sonrası iki önemli gelişme yaşandı. Birincisi, 1 Eylül 1998'den itibaren sürdürülen tek taraflı ateşkesin sona erdirilmesi, ikincisi ise, Osman Öcalan yönetimindeki bir grubun Kongra-Gel'den kopuşunu kesinleştirmesiydi. Kürt halkının DEP'ten burjuva meclise gönderdiği, sömürgeciliğin ise hapisaneyeye atıp 10 yıl tutsaklık yaşattığı Leyla Zana'ların serbest bırakılmak zorunda kalmaları ve Kuzey Kürdistan seferleri Kürt halkı açısından diğer önemli gelişmeydi.

5 yıl sürdürülen ve bu sürede 500 gerillanın şehit düştüğü tek taraflı ateşkesin sona erdirilmesinin, uzun bir tartışmanın ürünü olduğu Murat Karayılan'ın açıklamalarından anlaşıldı. Karayılan, Leyla Zana'nın Amed'den yaptığı "ateşkesin hiç olmazsa 6 ay daha uzatılması" çağrısını değerlendirirken, bunun el yordamıyla alınmış bir karar olmadığını, meselenin iki yıldır tartışıldığını vurguladı. Bu, Kongra-Gel'de seçimler öncesi kamuoyuna yansıyan iç gerilimin zeminini de ortaya koymaktadır. Ateşkesin bitirilmesi kararının Kongra-Gel'in Olağanüstü

Kongresi'nde alındığı, HPG'nin, sürecin gelişimine göre devreye sokacağı değişik taktik planlara sahip olduğu; savunmayı etkin biçimde ve hesap sorma hakkını kullanarak uygulayacağı görülmektedir.

Somut ve kayda değer ulusal demokratik talepler ileri sürülerek sona erdirilen tek taraflı ateşkesin ilk önemli sonucu, ABD'yle birlikte ve silahsızlanarak yürüelim diyen Osman Öcalan ve grubunun Kongra-Gel'den ayrılması oldu. Bunun, bir bakıma iltihabın patlaması ve irinin vücudun dışına akması gibi, Kongra-Gel bakımından hayırlı bir durum olduğu teslim edilmelidir. Talabani'nin Ankara'da yaptığı açıklamalardan anlaşılan o ki, Osman Öcalan grubunun YNK'yla sıkı bağları var, ancak, bu ikinci firardan sonra ABD himayesinde yaşamaktadırlar. Hem ABD'nin, hem de sömürgeciliğin Osman Öcalangiller üzerine Kongra-Gel ve HPG'nin tasfiyesinde yararlanma planları yaptıkları aşikar. Ne var ki planların ayrı yollar ve biçimler içerdiği de bir gerçek. ABD'nin eğilimi Talabani'nin "genel af" çağrısında somutlandı. Sömürgeciliğin eğilimi ise Amed'de çıkarılan gıyabi tutuklama kararında dışa vurdu.

Tek taraflı ateşkesin sona erdirilmesinin ikinci sonucu, sömürgeciliğin askeri kayıplarının hızla artması; Kürdistan'daki devlet baskılarının ve yasakların buna paralel bir yoğunlaşma göstermesi; kirli savaş yöntemleri ve sonuçları hatırlatılarak Kürt halk kitlelerinde kaygı, korku yaratma ve gerillayla duygusal bağını zayıflatma, koparma doğrultusundaki sömürgeci propagandalar; yine aynı amaca endeksli Kongra-Gel'in tek taraflı ateşkes kararını ve HPG'nin eylemlerini kınama gösterileri örgütlenme vb. oldu.

Üçüncü sonuç, burjuva reformizmine yakın duran küçük burjuva reformist ÖDP'de somutlandığı, çeşitli ilerici aydın çevrelerin de bir parçası oldukları, silahlı direniş ve silahlı kurtuluş hakkına karşı, sömürgeciliğin yedeğinde, gerici tepkiler ve tutumlar geliştirilmesidir. Çatışmalar alevlenip, burjuva ordunun kayıpları arttıkça bu tutum daha fazla gelişecek, dal budak salacaktır.

HPG'nin silahlı savunma veya direniş hakkını daha etkin kullanmasının gerek güçleri ayrıştırma ve birleştirmede; gerekse de güç biriktirmede önemli bir rol oynayacağı görülmektedir.

Yeni bir ateşkes için ileri sürülen talepler, Kürt gerçeğini bireysel düzeyde kabulden, kolektif

düzye de kabule zorlayan, ulusal demokratik kazanımları geliştirip hukukileştirmeyi amaçlayan yapıdadır.

Leyla Zana'ların katıldığı mitingler, kitlesellik, ulusal coşku, kazanma duygusu gibi açılardan yeni bir düzeydi. "Ateşkes'in altı ay daha uzatılması" örneğindeki hatalara, "borsa tavan yap-sın" türü trajik çığlıklara ya da sömürgeciliğin Genelkurmay Başkanı'na seslenirken kullanılan, Kürt halkımızın hak etmediği ve öfkeliendiren üsluba karşın, Kürt milletvekillerinin, ulusal gerçeklik, Öcalan, Kongra-Gel, silahlı direniş güçleri gibi konularda meşruiyeti sahiplendikleri görüldü. Kendi üzerlerinden oynanmak istenen oyunu fark edip, sömürgeciliğin tuzaklarına yem olmamak konusunda kısa sürede uygun refleksler sergilemeleri ve burjuva medyanın projektörleri altından çekilmeleri de (kuşkusuz bunda NATO toplantısının da büyük etkisi oldu) olumlu bir tutumdur.

Bütün bunların dışında, ulusal hareket, Kuzey Kürdistan'da da 1 Mayıs'ta kutlamalarına dikkat çekici ölçüde ilgisizdi. Kürdistanlı komünist, devrimci ve ilerici güçlerin yer aldığı 1 Mayıs yürüyüş ve mitingleri belirli kentlerle sınırlı kaldı. Katılım genel olarak zayıftı. Sorumluluğunu esasen yurtsever emekçi memurların üstlendiği ve Kürdistan'ın içlerinde düzenlenen mitinglere katılım ise adeta sembolik kaldı.

Aynı durum NATO toplantısı sürecinde de görüldü. Küçük burjuva ulusal reformist hareket NATO toplantısına karşı sessiz ve ilgisizdi. Protesto etmek gibi bir düşünce bile taşımadığı açığa çıktı. İstanbul mitingindeki sembolik katılım bu gerçeği değiştirecek bir özellik taşımamaktadır. Keza ulusal günlük basın NATO toplantısı sürecinde halklarımızın acılarının, öfkesinin ve mazlum halklarla dayanışma duygusunun ateşlediği bombalama eylemleri hakkında attığı manşet ve yaptığı yorumlarla sömürgeci faşist demagojiye eklendi. Ölüm orucunda zorla müdahaleye karşı bedenini ateşe vererek şehit düşen iki devrimci savaşçıyı sahiplenmek, faşizme askeri eylemle yanıt vermek üzere yola çıkan DHKP-C'li genç devrimcinin iradesi dışında otobüste patlayan bombayı ve FESK'in, Bush'a tashih edilmiş Hilton oteline yönelik bombalı saldırısını "NATO tipi eylem" ve "terör" olarak niteleyebildi. Kuşkusuz bunlar her şey bir yana kendi tarihine hakaret etmekten başka, bugün silahlı savunma hakkını kullan-

makta olan Kürt gerillalarına da hakarettir. Düşkünükten başka bir şey de üretmez.

Hayat hükmünü yürütüyor. Açıklıkla ifade edebiliriz ki, ABD ve AB'ye bağlanmış açık ya da örtük umutların; sömürgecilikten değişik beklentilerin gerçekler tarafından ağır biçimde cezalandırılacağı bir sürecin içindeyiz.

ABD'nin Irak işgali sonucu, Güney Kürdistan'daki işbirlikçi Kürt ulusal hareketinin elde ettiği konum Kuzey Kürdistan'daki Kürt hareketini etkilemeyi, yeniden saflaştırmayı sürdürüyor.

KNK 5. Genel Kurulu'nun başarısızlığı; Osman Öcalangillerin tutumu ve son olarak da Mahmut Kılınç, Cemil Gündoğan, Nejdet Buldan, Recep Maraşlı, Sıraç Bilgin, Selim Çürükkaya ve Ayhan Çiftçi gibi 76 ismi "Kürt aydınları" yaftasıyla bir araya getiren açıklama bunun son örnekleridir.

Osman Öcalangiller açıklamalarında şöyle diyorlar: "Şoven, dar milliyetçi, dinci ve dogmatik klasik sol hareketle birlikte "antiemperyalizm" bayrağını kaldırarak bölgenin otoriter ve halkların çıkarına olmayan anti-demokratik sistemi koruyorlar. Denilebilir ki bütün statükocu güçler aralarındaki çelişki ve çatışmaları bir tarafa bırakarak uluslararası müdahaleye karşı "kutsal savaşa" girmiş durumdadır. Uluslararası güçlerin demokrasi ittifakına karşı bölgenin milliyetçi, dinci ve klasik sosyalist güçleri egemen statüyü koruma ve sürdürme ittifakını kurmuşlardır."

"İmkan ve olanaklar özgürlüğe kavuşmak için bu kadar elverişliyen hiç kimsenin hangi gerekçe ve ne adına olursa olsun halkımıza tekrar acı dolu günleri ve yılları yaşatmaya hakkı yoktur. Günümüz koşullarında uluslararası müdahaleye karşı olmanın halklarımız yararına sonuçlar doğuracağı kanaatinde değiliz."

"Klasik sol çizgideki ulusal kurtuluşçuluk geniş toplumsal dinamikleri işlevsiz bırakmakta Kürt halkı adına demokratik siyasal mücadelenin gelişmesini engellemektedir."

"Irak'ta demokratik bir rejimin kuruluş çalışmalarına ve Türkiye Hükümetinin demokratikleşme çabalarına destek verilecek, İran ve Suriye'deki rejimlerin aşılması ve demokratik açılımların sağlanması doğrultusunda çaba gösterilecektir."

57 "Kürt aydını" ise şunları söylemektedirler: "Amerika'nın, Irak'a müdahalesi, Güney Kürdistan'da Kürt Halkı için önemli kazanımlar

yarattı... Türkiye’de yeni bir siyasi tablo ortaya çıktı, AKP hükümeti, Avrupa Birliği’ne tam üyelik amacıyla bazı yasal düzenlemeler yaptı. Diğer taraftan, bu konseptin sonucu olarak PKK kendi içinde ciddi zorlanmalar yaşadı ve örgütsel dağılma aşamasına geldi. Öcalan’ın örgüt içindeki “tartışmasız lider” pozisyonu tartışmalı bir hale geldi.

“Bu siyasal gelişmelerden rahatsızlık duyan derin devlet sürece bu savaş kararıyla müdahale etmek istemektedir. Militarist güçler, yeniden Türkiye’de tek belirleyici güç olmak istemektedir. Güney Kürdistan’daki kazanımları yok etmek ve Kürt Halkının geleceğini karartmak için, buraya müdahale zemini yaratmaya çalışmaktadır. Nitekim, savaş kararının alındığı mekan Türk Genel Kurmayı’nın kontrolindedir.”

“Bu savaş; taşıdığı amaç ve hedefleri açısından kabul edilemezdir. Bu savaşın tek tarafı ‘Türk derin devleti’ olacaktır.”

“Bu amaçsız savaşa karşı olan bütün güç çevreleri; ortak bir program dahilinde hareket etmeye çağırıyoruz.”

Kürt ulusuna dair demagojilerini ve komplocu şarlatanlıklarını bir yana bırakırsak bu aşağılık ve tiksinti veren açıklamaların Ortadoğu’da direnen mazlum halklara karşı ABD emperyalizmini desteklemek; proletarya ve ezilenlerin köleleştirilmesini vaaz etmek; Barzani-Talabani hareketinin ABD işbirlikçiliği ve Ebu Gureyb işkencelerini savunma temelinde Kürt ulusuna sürdüğü lekeyi koyulaştırmak ve tıpkı sömürgecilik gibi HPG’nin tasfiyesine çalışmak dışında bir anlam taşımadığı açıktır.

Kongra-Gel ve HPG bağlamında son önemli gelişme ise, sömürgeciliğin Kuzey’de yürüttüğü saldırılarına İran ve Suriye’nin sunduğu güncel destektir. Güney Batı Kürdistan’daki devlet teröründen sonra, Doğu Kürdistan’da Kürt gerillalara karşı yürütülen saldırılar, üç sömürgeci devlet arasındaki görüşmeler ve Türk burjuva sömürgeciliği ile Talabani ve kukla Irak hükümeti arasındaki anlaşmalar bunun ifadeleridir. Kuşkusuz bölgenin ilerici işçi ve halkları bu uğursuz sömürgeci ittifakın karşısında olacaklardır.

Emperyalizmin İdeolojik Böcekleri Ve Oportünist Cüceler

Eğer geçen yıl dünya çapında süren emperyalist saldırganlığa karşı mücadele sayılmazsa denilebilir ki, geride kalan Mayıs-Haziran ayları 80'den günümüze en geniş çaplı antiemperyalist ajitasyonun gelişimine tanık oldu. İşçi ve emekçi yüz binler ve milyonlara hitap eden aydınlatma çalışması ve eylemler, antiemperyalist bilinç ve mücadeleyi yeniden tohumladı. Bush ve NATO karşıtı antiemperyalist mücadele ve aydınlatmanın ayrıca özelliklerinden ve güçlü yönlerinden birisi de bütün bu süreç boyunca kendini hissettiren askeri mücadele biçimleri, özellikle de emperyalist haydutları, emperyalist tekelleri ve işbirlikçilerini hedefleyen bombalama eylemleridir.

Objektifliğini koruyabilen her gözlemci, Mayıs-Haziran NATO ve Bush karşıtı antiemperyalist mücadele günlerinde beş on kişilik gösterilerden, on binlerin katıldığı gösterilere büyük kitlelere hitap eden envai çeşit ajitasyon ve aydınlatma eylemleri kadar, devrimci şiddet eylemlerinin de gerek emperyalist haydutlar ve işbirlikçileri üzerindeki baskıyı ağırlaştırıran ve gerekse de aydınlatıcı etkisiyle her iki bakımdan da bu sürecin bütünleyici bir parçası olarak tarihte yerini aldığını rahatlıkla saptayabilir. Sansüre karşın basına yansıyan bilgiler vb. biriken veriler, bugün bombalama eylemlerinin genel çizgileri ile değerlendirilebilmesini olanaklı kılıyor. Öncelikle, bombalama eylemleri hem yaygınlığı ile ve hem de sürecin bütününe

yayılmış olması anlamında sürekliliği itibarıyla dikkat çekicidir. Eylemlerin hedefleri gerçekten aydınlatıcıdır, adres gösterir. Demek ki, basbayağı akıllıdır, bombalar! Emperyalist tekeller, işbirlikçi tekeller, bizzat emperyalist haydutların kendileri (konaklama alanları, yol güzergahları, havaalanları vb.) dünyanın bütün sömürülen ve ezilenlerinin düşmanları, hedefin tam merkezindeydi. Üstelik hiçbir eylemcinin yakalanmamış oluşunun altı muhakkak ve özellikle çizilmelidir. Hedef tayininde siyasal yaklaşımın dikkat çekici biçimde korunması, amacının ötesine taşmayan dakik ölçülülük özeni, dikkate değer bir iradilik yansıtır. İstanbul Havaalanı, Bush'un kalacağı otel vb. eylemlerde yansıyan; takdire şayan bir devrimci cürettir.

24 Haziran'a kadar kimse, bombalama eylemlerini tartışmıyordu. Hatta propaganda olmasın diye bombalamalar burjuva basın tarafından sansürleniyor, haber bile yapılmıyordu:

“Herkesin görevi var.

Dün bu haberi önemserken, terörün propaganda amacına yardım etme yanlısına düşer miyiz diye çok tereddüt ettik.

Ama sonuçta halkın risk faktörünü doğru değerlendirmek ve buna bağlı olarak bireysel tedbirlerini almak üzere bilgilenmeye hakkı olduğuna karar verdik.” (Boşluk mu var? Güngör Mengi, Vatan 25/06/2004)

“Dün saat 15.10’da birinci sayfanın yapıldığı yazışları toplantısına girerken hepimizin ortak düşüncesi, Ankara Hilton Oteli önündeki bombalı saldırı haberini fazla büyütmemektir. Aksi halde; terörün asıl amacı olan ‘propaganda’ya hizmet etmiş olacaktık... Ancak; toplantının başlamasının üzerinden henüz beş dakika bile geçmemişti ki, Yazışları Müdürlerimizden Tayfun Hopalı Çapa Tıp Fakültesi önündeki bir otobüste meydana gelen patlamayı haber verdi. İlk bilgilere göre 2 kişi ölmüş, 7 kişi de yaralanmıştı... Olay netleştikçe; biz de ‘terör haberlerini büyütmemeye’ konusundaki ilkimizi tartışmaya başladık. Sonunda, aşağıdaki görüş ağır bastı: ‘İstanbul’daki patlama, bir belediye otobüsünde meydana geldi. Teröristler, bombayı otobüste patlatmak istememiş olsalar bile; ki bu henüz belli değil, halk hedef alındı. Bu olay NATO Zirvesi bitene kadar İstanbulluların yaşadıkları kentten soğutacak bir gelişme. Bu yüzden terörist saldırının yol açtığı ‘tedirginliği’ net bir şekilde dile getirmeliyiz. Aksi halde görevimizi yerine getirmemiş oluruz.” (Bitse de kurtulsak! Mustafa Mutlu, Vatan 25/06/2004) Burjuva medya bombalama eylemlerine uyguladığı sansürü böyle acıklı ve acınası biçimde itiraf ediyordu. Fakat görüldüğü gibi ve vurgulamakta yarar var ki, 24 Haziran’a kadar gerek burjuva liberaller ve gerekse malum oportünist reformistler bombalama eylemlerine karşı hiç değilse kafa karıştırabilecekleri uygun bir tartışma zemini bile yakalayamamışlardı. Bush’un kalacağı Hilton Oteli’nin garajına bomba konmasına bile saldıramadılar. Bombalama eylemlerinin hedefi, amacı, yapılışı tarzı vb. zavallı oportünist reformistlere de saldıramama sıkıntısı yaşıyordu. Fakat hem yasalci oportünistler ve hem de onların kılavuzu liberaller pusuya yatmışlardı.

Otobüste patlayan bombaya kadar durum böyleydi. Kazaya, talihsizlik ya da en kötü ihtimalle özen eksikliğinin yol açtığını varsayarak bir iki noktaya dikkat çekmeyi devrimci bir görev sayıyoruz. “Bombaların hedefine ulaşması”, at izinin it izine karıştığı bir durumun oluşmasının birinci ve temel güvencesidir. Tabii ki, işçi sınıfı ve emekçiler adına hareket eden herkes halkın, emekçilerin, ezilenlerin zarar görmemesi için en yüksek titizliği göstermekle yükümlüdür. Kaldı ki, bu görevleri üstlenmiş devrimcilerin güvenliği de, eylemin başarısı da bunu emreder. Tartıştığımız türde devrimci şiddet eylemlerinin inisiyatifinin, doğası gereği devrimcilerde oluşu,

en yüksek titizliğin gösterilmesinin tamamen olanaklı olduğu anlamına da gelir. En yüksek titizlik zorunludur, zira diğer mücadele biçimlerinden farklı olarak silahlı mücadele biçimlerinde yapılan hatalar pek çok durumda düzeltilmesi olanaksız sonuçlara yol açarlar.

Burjuvazinin Bilinçli Uşakları

Otobüste yaşanan talihsiz durumun hemen ardından İstanbul Valisi, bombanın hedefine ulaşmadığını, taşınma esnasında “kaza” sonucu patladığını, otobüsün bombanın hedefi olmadığını açıkladı.

DHKP’nin açıklaması da bunu doğruluyor.

Fakat Vali neden durumu çarpıtma yolunu tutmamıştır?

Gelişen kitle hareketi ve bombalamaların basıncı NATO’cuların saflarında soru işaretlerini çoğaltmaktaydı. Valinin bu koşullarda yapacağı densiz bir açıklama efendilerini kararsızlığa düşürebilir, toplantının güvenlik nedeniyle ertelenmesini gündeme getirebilirdi. Vali, efendilerine karşı inandırıcı olmak için gerçekçi olma zorunluluğunu hissetti. Burjuvazinin saflarında panik doğmasına zemin hazırlamamak, sakinleştirmek vb. toplantının yapılması için o durumda ne gerekiyorsa onu yaptı.

Oysa düzenin mürekkep yalamış tosuncukları bir an bile duraksamadan ideolojik bakımdan saldırıya geçtiler. Ne de olsa burjuvazinin sınıf bilinçli beslemeleri olarak ideolojik/psikolojik savaş onların görev alanıydı. Egemenlerin, emperyalist haydutlar ve işbirlikçi uşaklarının şiddet tekeli savunmak ve de devrimci şiddeti, ezilenlerini şiddetini mahkum etmek için köşelerinden taarruza geçtiler. Devrimci şiddetten duydukları korku ve nefreti yansıtıyordu, kustukları en bayağı küfürler. Burjuva liberallerinin tavrını incelemek yine de ilginç, ilginç olduğu kadar da politik bakımdan eğiticiydi.

Hürriyet’in yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök bir karaçalıcı olarak şu iddiayı piyasaya sürdü:

“Terörizm, insanın ruhunun en egoist halidir.

Bir ideal uğruna hareket ettiğini iddia eden terörist, aslında kendinden başka hiçbir şeyi, hiç kimseyi düşünmez.” Halktan ve halk otobüsüne binmekten bile nefret eden bu adam bütün entelektüel yeteneklerini kullanarak en etkili ideolojik saldırının buradan yöneltilebileceği sonucuna ulaşmış olmalıydı. “Kendisinden başka hiçbir

şeyi, hiç kimseyi düşünmemek” aşağılık bir insansızlaşma durumudur, bunu Özkök ve burjuvazinin diğer aydın uşakları en uç biçimleriyle yaşıyorlar. Bu idealsizler güruhu da iyi bilir ki, idealleri olan, ideallerine bağlı ve idealleri için bireysel varlığını feda eden biri kişinin bireyselliklerinden, söz etmek olsa olsa bir sınıfsal tavidir ve insani düşkünlük durumudur. Oysa burjuvazinin karaçalıcı ideolojik timleri günümüzde hepten idealsizleştikleri için bireyselliklerini ve egolarını aşma yeteneklerini kaybetmişlerdir. Örneğin Özkök’ün şu düşünüş biçiminde egoizmden başka bir şeyin zerresi var mı?

"Biraz Disiplin"

“Eğer böyle korkunç bir iklimde yaşamayı reddediyor, hayat tarzımızı savunmak istiyorsak, gönüllü bir disiplini kabul etmeliyiz.

Türkiye böylesine büyük bir uluslararası toplantıyı düzenlemeyi kabul ettiyse, üç günlük bir disipline uyacağız.”

Bunu nasıl bir beyin düşünür, yazar, savunur! Böyle düşünen birisi için insan nedir? Halk kavramı var mıdır? Para, düzen, egemenlik, sınırsız ayrıcalıklar vb. vb. Biraz disiplin öyle mi!

Üç-beş gün 10-15 milyon insan evinde otursun ne olacak sanki! Bütün bir kenti zindana dönüştürürsün olur biter. Aşağılık faşistler, peki niçin? Emperyalizmin uşağı işbirlikçi burjuvazi ve Özkök gibi kemik yalayıcılarının düzenlerinin bekası ve mutluluğu için öyle mi!

Bundan daha büyük egoizm olur mu? “Faşizm” bu değilse nedir?

“İster sağcısı, ister dincisi, ister solcusu, ister etnik amaçlı olsun, terörün bizi götürmek istediği toplumsal düzen çağdışı, ilkel ve faşist bir hayat tarzıdır.”

“İşte o yüzden ben diyorum ki, şu üç beş gün katlanalım.

Çok gerekmiyorsa evimizden çıkmayalım.”

Kocaman bir kenti hapsedmek değil mi bu? Hitler’in, Göbels’in torunları bunlar!

Bu gün “ilkel ve faşist hayat tarzını” yüz milyonlara ve milyarlarca insana, bütün dünyaya dayatan sizin efendilerinizdir. Ama kaybetmekten korkuyorsunuz. Haklısınız. Korkunuz yersiz değil! İlkel ve faşist hayat tarzına mahkum ettiğiniz milyonlardan neden korkmanız gerektiğini

en iyi siz biliyorsunuz. Sizin zenginliğiniz, sizin aşağılık debdebeli yaşam tarzınız onların açlığından, sefaletinden besleniyor çünkü.

Bay Özkök, ezilenlerin kendilerine şiddet uygulayarak milyonlarca insanın üç beş gün kendini hapsedmesini yani devletin, düzenin ve burjuvazinin şiddetini en küstah biçimde savunuyor da ezilenlerin NATO toplantısını dağıtma hakkından, yani emperyalizm ve işbirlikçilerine, tarihin bu en vahşi ve aşağılık zalimlerine zor kullanmasına karşı çıkıyor. Onlar şiddetten değil, yalnızca ezilenlerin şiddetinden nefret ediyorlar. Oysa efendileri emperyalistlerin ve burjuvazinin karşıdevrimci şiddetine tapıyorlar.

Güngör Mengi, Özkök’ten geri mi kalacaktı: “Devlet ve ulus olarak bize acı ve utanç verecek olaylara fırsat tanımadan zirveyi geçirmek top luca sabır ve özveri göstermemize bağlıdır.

Sade vatandaşlar olarak kimimiz sabrımız, kimimiz ölçülü şüphecilikle destekli dikkatimiz, belki iki gün kent hayatından elimizi ayağımızı çekerek güvenlik güçlerinin işlerini kolaylaştırmamız sayesinde bu göreve katılacağız.”

Milliyet’in yayın yönetmeni Mehmet Yılmaz ise, “Yapmak istedikleri şey, halkta korku yaratmak ve insanların normal yaşamlarını sürdürebilmelerini engellemektir” diyor. Bu beyinsiz takımı, halk ile devrimcileri propagandalarında karşı karşıya getirerek, akıllarınca halkı devrimcilerle karşı kışkırtıyorlar. Halk düşmanlarının ayrı ayrı hepsi, anlaşmış gibi aynı şeyi yapıyorlar. Yöntemleri de yalana sığınmaktan başka bir şey değil. Çürümeyi ve çöküşü, geleceksizliği temsil edenlerin sığınağı oluyor yalan. Yalan yiyor, yalan kusuyorlar. Hedefleri belli olduğuna göre, bombalardan kimin korktuğu ortada değil mi? Bombalar, halkı hedefliyor öyle mi, sizi gidi kılkuayruklar sizi, sizi gidi yalanın ar damarını çatlatan burjuvazinin uşak şaklabanları sizi!

Ve bayımız şöyle devam ediyor, “NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemleri her şeyden önce bizleri korumayı hedefliyor, bunu aklımızdan çıkarmamalıyız.” Güya önlemler halkın güvenliğini hedefliyormuş! Ama bakın Sabah’tan Güngör Mengi, “Devlet, konuklarını terör saldırılarından korumak için alınabilecek tedbirleri fazlasıyla aldı” derken sizin iddianızı desteklemiyor. Sahi kimin için alınıyordu güvenlik önlemleri?

NATO vadisini korumak için alınan aşırı güvenlik önlemleri nasıl olacakmış da halkı koruyacakmış? Yüzünüz de mi kızarmıyor. NATO vadisinde kim korunuyor ya da saklanıyordu? Halkın içerisine girecek cesaretiniz mi var? “Güvenlik önlemleri” önce emperyalist efendilerinizi ve sonra da sizi, burjuvaziyi, düzeni, düzenin çakalını, domuzunu, itini, köpeğini “korumayı hedefliyor”du. Halk, emekçiler zerrece ilgilendirmiyordu sizi. Hatta sizin için en iyisi güvenlik için bütün bir kentin hapsedilmesiydi, üç beş gün!

Apaçık görülüyor ki, burjuvazinin mürekkep yalamış uşakları halkın, emekçilerin emperyalist dünya düzeni ve işbirlikçi Türkiye düzenine rızasını oluşturmak için bütün güçleriyle çalışıyorlar. Egemen sınıf adına halkı, halkın desteğini kazanmak, yürüttükleri ideolojik/psikolojik savaşın ana sorunu ve amacıdır. “Kitleleri kim kazanacak?” Strateji ve taktiğin ana sorunudur bu.

Milliyet’ten Derya Sazak, “NATO ya da Bush karşıtlığı hiç kimseye ‘cana kıyma’ özgürlüğü vermez” diyordu. Peki bay Sazak, NATO yandaşlığı ya da NATO olmak “cana kıyma” özgürlüğünü niçin veriyor!? Sazak ve diğerleri, “‘cana kıyma’ özgürlüğü” vb. adı altında, şiddet kullanma, zora başvurma hakkının yalnızca ve yalnızca egemenlere ait olduğunu propaganda ediyorlar. Onlar, yalnız ve yalnız, sömürücü egemen sınıfların işçi sınıfı ve emekçiler, ezilenler üzerindeki baskı, boyun eğdirme (ve bir sömürü) aygıtı devletin uyguladığı terörün meşru olduğunu savunuyorlar. Bu uşak beyinlilere göre, burjuvazi ve sömürücü sınıflar yaptığında terör meşru oluyor. Örneğin Kuzey Kürdistan’ın Türkiye tarafından sömürgeleştirilmesi ve bunun devamı için Kürt halkının boyunduruk altında tutulması meşru oluyor, ama bu kökleştirici ulusal boyunduruğa karşı silahlı başkaldırı terör oluyor! Kürt gerillasının kendisini ve ülkesini savunması terör oluyor. ABD ve emperyalistler Afganistan’a, Irak’a ya da İsrail Filistin’e saldırdığında, işgal ettiğinde, imha ettiğinde, terör meşru oluyor ve fakat Irak direnişçilerin emperyalist işgale karşı ulusal özgürlük savaşı terör oluyor!

“Terör” konusu, yani şiddete başvurma hakkı çok temel bir ideolojik politik araç olmaya devam ediyor. Burjuva liberallerimiz;

Egemenlerin ezilenlere karşı terör uygulama hakkını kabul ediyorlar.

Sömürücülerin sömürülen on milyonlara terör uygulama hakkını savunuyorlar.

En fazlasından ABD’ye Irak’ta, İsrail’e Filistin’de, Türkiye’de ise çevik kuvvete biraz yumuşak olmasını salık veriyorlar.

Sömürülenlerin ve ezilenlerin teröre başvurmasından nefret ediyorlar. Böyle bir ihtimal bile onların aklını başından alıyor. Ebediyen köle kalmaları, ezilmeleri ve sömürülmeleri bir başka anlatımla düzenin bekası için, sömürülenlerin ve ezilenlerin teröre başvurma hakkı olamaz diyorlar. Demek ki, burjuva liberalleri;

İkin, ezilenlerin, sömürülenlerin, özgürleşmek için, kölelik zincirlerini parçalayacak devrimci teröre başvurmasından nefret ediyorlar.

Ve ikincisi, onlar bütün güçleri ile ezilenleri, sömürülenleri teröre başvurma hakkının egemen sınıfların devletine ait olduğuna ikna etmeye, burjuvazi adına ve burjuva egemenliğin bekası için halkın rızasını almaya çalışıyorlar.

Oportünist Reformistlerin Kılavuzları

Yukarıda işaret etmiştik, burjuvazinin masasındaki kırıntılardan beslenen burjuva aydınlar “terör”e karşı yürüttükleri ideolojik/psikolojik savaş ile halkı, emekçileri burjuvazinin, düzenin ve devletin yanına kazanmak istiyorlar. Buradan olarak, terör konusunda burjuva liberallerin üçüncü bir temel ortak yanı da oportünist reformistlerin danışmanlığını ya da kılavuzluğunu yapmak oluyor. Birbirleri ile anlaşmışlar gibi şunları yazıyorlar:

“Zirve yaklaştıkça Türkiye’nin NATO karşıtı eylemlere sahne olması bekleniyordu.

Ancak bu eylem merakında şiddet içermeyen ‘aktivist’lerin anti küresel, antiemperyalist düşünsel hareketleriyle, NATO zirvesi bahanesiyle Türkiye’yi Ortadoğu bataklığına çekmeye çalışan terör örgütlerinin kan dökme uğraşını birbirinden ayırmak gerekiyor.

‘Bush gelme!’, ‘Yankee go home!’, ‘İstanbul NATO’ya kapılarını kapatıyor’ sloganları altında geliştirilen sivil toplum etkinlikleriyle eşzamanlı kimi provokatif eylemler gündeme gelecektir.” (Zirve ve terör, Derya Sazak, Milliyet 25 Haziran 2004)

Demek ki, “şiddet içermeyen ‘aktivist’lerin anti küresel, antiemperyalist düşünsel hareketleriyle”, “terör örgütlerinin kan dökme uğraşını bir-

birinden ayırmak gerekiyor”muş! Bay Sazak, ABD’den daha büyük bir kan dökücü, ABD’den daha büyük ve vahşi bir terörist tanıyor musunuz? ABD’nin bütün tarihi kan dökücülükten başka ne ile yazılmıştır ki? Terörün amaç edildiği iddiası tamamen safsatadır? Ne ABD emperyalizmi için ve ne de El Kaide için terör amaçtır. Hayır, her iki taraf da amaçlarına ulaşmak için terör aracını kullanıyorlar. Devrimcilerin “kan dökme uğraşı”ndan, yani terörü amaç edinmesinden söz edenler ya kontrgerillanın psikolojik savaş merkezleri ya da onlar tarafından yönlendirilen işbirlikçi devşirmelerdir.

Sazak’ın “şiddet içermeyen ‘aktivist’lerin anti-küresel, anti-emperyalist düşünsel hareketleri”, “‘Bush gelme!’, ‘Yankee go home!’, ‘İstanbul NATO’ya kapılarını kapatıyor’ sloganları altında geliştirilen sivil toplum etkinlikleri” ni onaylaması ilginçtir. Sloganların gösterdiği adresler ne kadar açık ve net, değil mi? Burjuvazinin Liberal temsilcileri ile oportünist reformistler arasındaki “anlayış” birliğini, devrimcilere karşı işbirliğini gördünüz mü? Liberallerle oportünistler arasındaki bağın çırıl çiplak açığa çıkması yürüttüğümüz mücadelenin değerli bir kazanımıdır.

Burjuvazinin temsilcileri olarak liberal burjuva aydınlar, oportünist reformist çizgiyi meşru görüyorlar. Ve oportünist reformistlere, aman dikkat aranıza provokatörler girebilir, diye seslenip, “provokatif eylemler gündeme gelecektir” diye uyarıyorlar.

“Bundan öncelikle ders alması gerekenler NATO Zirvesi nedeniyle çeşitli protesto gösterileri düzenlemeye hazırlanan sivil toplum kuruluşlarıdır.

Ortamın bir provokasyona nasıl açık olduğunu iyice görmeli ve içlerine bu tür karanlık amaçlı kişilerin sızmasının önüne geçmelidirler.” (Alçakların oyununa gelmeyelim, Mehmet Yılmaz, Milliyet 25 Haziran 2004)

Bay Yılmaz kime akıl veriyor, kime danışmanlık yapıyor? Yılmaz ve diğerleri; burjuvazinin tanıdığı, kabul ettiği “meşruyet” sınırlarını kabul edenler ve etmeyenler biçiminde net bir ayırım yapıyorlar. “NATO Zirvesi nedeniyle çeşitli protesto gösterileri düzenlemeyi” meşru, kabul edilebilir buluyorlar. NATO toplantısını dağıtmak gibi bir amaç ve bu amacı gerçekleştirme güç ve yeteneğindeki eylem ve hareket çizgisi gayri meşru, kabul edilemez oluyor. Ve oportünist reformizmin danışmanları, “çeşitli protesto

gösterileri düzenlemeye hazırlanan sivil toplum kuruluşlarını sorumlu olmaya davet ediyorlar. Sorumlu davranın, burjuva meşruyetin sınırları içerisinde kalmakla yetinmeyin, ama aynı zamanda burjuva meşruyetin sınırlarını tanımayanları, çiğneyen ya da çiğneyebilecek olanları provokatör ilan edin ve aranıza sokmayın buyuyorlar.

Aynı işbirliğini burada da görüyoruz. Burjuvazinin tosuncukları, ufak burjuvaları uyarıyor, aman dikkat içinize sızabilirler! Bakın bir diğeri de aynı minvalde şunları yazıyor:

“ORASI OLMAZ

Nitekim hükümet de gösteri yapmak, itirazını göstermek isteyenlere şehrin çeşitli yerlerinde yer gösterdi.

Ama bazıları, ‘Ben orayı değil de burayı istiyorum’ diyor.

Dememeleri gerekir.

Terör örgütlerinin fink attığı, kışkırtacak, sömürecek ortam aradığı bu kritik üç beş gün içinde onlara bu imkanı tanımak kime yarayacaktır?

Hangi bilinçli demokrat, hangi pasifist itirazcı, hangi samimi gösterici, Bush’a, Blair’e veya başkasına vereceği mesajın bir cürüm teşkilatının, bir faşist terör örgütünün egoizmine hizmet etmesini ister?

Amaç itiraz talebi ise, samimi bir muhalefeti ortaya koymak ise, bu güzel demokrasi meydanını terörle paylaşmanın bir yararı olabilir mi?

Biliyorum bazıları şunu diyecek:

Biz teröristi aramıza sokmayız.

Doğru, siz sokmazsınız ama o girer.

Girer ve bir anda demokrasi meydanına hakim olur.”

(Böyle egoizm görülmedi, Ertuğrul ÖZKÖK, Hürriyet 25.06.2004)

Özkök ve diğerleri NATO ve emperyalizme karşı çıkanları iki gruba ayırıyorlar. Gösteri için hükümetin gösterdiği alanları ve sınırları kabul edenler. “Bilinçli demokrat”lar, “pasifist itirazcı”lar, “samimi gösterici”ler ve bir de “terörist”ler ve “terör örgüt”leri. Birincilere; “samimi bir muhalefet ortaya koymak” isteyenlere, “bu güzel demokrasi meydanını terörle paylaşmanın bir yararı” olmaz diyorlar. Fakat “terör örgünle-

rinden fena şekilde korktuklarını da görüyoruz. Siz sokmasanız da diyor Özkök, teröristler aranızda “girer ve bir anda demokrasi meydanına hakim olur.”

Özet olarak söylemek gerekirse, demek ki, liberallere göre ilkin, NATO’ya ve emperyalizme karşı hareket içerisinde reformistler ve devrimciler olmak üzere iki temel ve farklı eğilim var. Ve ikinci olarak, liberaller var güçleri ile devrimcilere karşı ideolojik/psikolojik savaşla yetinmiyor, hem reformistleri devrimcilere karşı destekliyor ve hem de kendileri ile açık işbirliğine davet ediyorlar. Liberaller, reformistlere yalnızca devrimcileri tecrit etmeleri için baskı yapmıyorlar. Daha da ileri giderek reformistlerin “teröre” karşı daha aktif tavır almasını istiyorlar.

“Sivil tepki şarttır.

Terörün her türlü Türk toplumunu fazlasıyla yormuş, bu topluma fazlasıyla acı yaşatmıştır. Aynı olayları, aynı acıları tekrar yaşamamanın birinci yolu güçlü bir ‘sivil’ tepkiyi ortaya koymaktır. Halkın her türlü terör eylemine karşı olduğunu güçlü bir şekilde göstermesi her türden teröristi geriletecek en önemli araçtır. (Bombaların hedefi, Okay Gönensin, Sabah 25/06/2004)

İdeolojik polisler.

Devrimciler İle Karıştırılma Korkusu

TKP/MK, otobüste bomba patladığı haberini duyar duymaz bir açıklama yaptı. Yalnızca refleksi, hızı değil aynı zamanda amacı ve içeriği de bir o kadar dikkat çekiciydi:

“Aylar öncesinde ‘kör şiddet’ diyeceğimiz eylemlerin gerçekleşeceğini” uyardık diyen TKP, “ayrıca NATO karşıtı kitle eylemlerine gölge düşürmek isteyen NATO’cu güçlerin bu tür eylemleri bizzat düzenleyeceklerini kamuoyuna açıklamıştık” diyordu. Onlara göne, “Çapa’da meydana gelen ve şu ana kadar beş kişinin ölümüne neden olan patlama da böyle değerlendirilmeli”ydi. “Bu tür eylemlerin NATO zirvesini protestoyla herhangi bir ilgisi bulunmamakta”ydı, “tam tersine bu saldırılar NATO’culara hizmet etmektendi. Ve TKP, halkı “NATO zirvesine karşı 27 Haziran’da Kadıköy’de yapılacak olan büyük mitinge katılarak bu karanlık tezgahı boşa çıkarmaya ve halka karşı işlenen suçları protestoya çağırılmaktadır.” (TKP/MK, 24 Haziran 2004 Perşembe)

Demek ki, TKP’ye göre ortada bir kaza değil bir “saldırı” ve bir “tür eylem” vardı! Bunlar “kör şiddet” eylemleriydi. Ve protesto edilmeliydi. Peki, TKP burjuva devletin valisi kadar bile politik çözümleme gücü ve politik sağduyu sahibi değilmiydi? Bu işgüzar tavrı mahmuzlayan dürtü neydi?

TKP ve diğer “kör şiddet” karşıtı hokkabazların, önce “şiddet” konusunda genel olarak tavır ve düşüncelerini açıklamaları gerekiyor. “Kör şiddet” dışındaki şiddet için ne düşünüyorlar? Evet, TKP, ÖDP ya da EMEP “zor” sorununda ne düşünüyorlar? Bu partilerin hepsi “sosyalist” ve hatta “devrimci” olduklarını iddia ettiklerine göre, devrimci zor konusunda ilkesel ve pratik politik tavırlarını açıklamalıdır. Soruyoruz, bunlar, geleceğin bir sorunu olarak değil, güncel bir durum olarak Türkiye’nin ezilenlerinin, sömürülenlerinin şiddet kullanma hakkını kabul ediyorlar mı? “Kör teröre” karşı olduklarını ilan ettiklerine ve NATO gibi, karşı devrimci hedeflere yönelik terör, “kör terör” olarak değerlendirilemeyeceğine göre, NATO hedeflerine yönelik şiddet eylemlerini nasıl bulurlar? Mesela yumruklarıyla ya da sapan, molotof, taş, sopa vb. çok tehlikeli silahlarla donanmış emekçilerin NATO vadisine saldırma, NATO toplantısını dağıtma hakkını kabul ediyorlar mı? Ya da örneğin faşist polisin barikatını aşmak için ve keza polis terörüne karşı, göstericilerin saldırmak ya da savunmak için zor kullanma hakkını kabul ediyorlar mı?

TKP bu konulara açıklık getirecek mi göreceğiz. Fakat TKP pratiğinin yanıtını hatırlamakta yine de yarar var. “İstanbul NATO’ya kapılarını kapatıyor” sloganı ile antiemperyalist mücadeleye katılan TKP’nin baştan itibaren hareket planının, NATO toplantısının başladığı gün bütün kuvvetlerini hareketin dışına çıkartmak ya da daha doğrusu TKP’nin kapılarını kapatmak üzerine kurulu olduğu bütün çıplaklığı ile açığa çıktı. Emperyalist haydutları ve işbirlikçilerini, emperyalist tekelleri hedefleyen bombalama eylemlerinin baskısı altındaydılar ve ayrımlarını koymak için fırsat kolluyorlardı. 24 Haziran’da devrimci bir milletin elinde patlayan bomba devrimci şiddetle karşı içlerinde biriktirdikleri zehri kusmaları için fırsat oldu.

KESK yönetiminin kafası da TKP gibi çalışıyordu.

“Masum insanlara yönelik bu tip kör terör eylemleri bir dizi karanlık güç tarafından tezgahlanmaktadır.”

“Bu patlamanın emperyalizmin savaş örgütü NATO’nun zirvesinin öncesinde gerçekleştirilmiş olması düşündürücü ve manalıdır. Güvenlik önlemlerinin hat safhaya çıkartıldığı, birbiri ardına operasyonların yapıldığı böyle bir dönemde yaşanan bu patlama provokasyon kokmaktadır.” (KESK 24 Haziran 2004)

Bilumum oportünist zevatın ideolojik tavır taktığı, gerçekle ilgilenmediği bütün çıplaklığı ile görüldü. Vali kaza dedi inanmadılar. Devletin temsilcisinin açıklamasına ihtiyatla yaklaşımlarını normal ve anlaşılır bulduk. Sonra DHKP halktan özür diledi, ama oportünistlerin; yaptıkları açıklamalar nedeniyle ne yüzleri kızardı ve ne de düzeltici bir açıklama yaptılar.

İdeolojik Bayağlık

Ülkede Özgür Gündem gazetesinin 26 Haziran 2004 tarihli başyazısının temel düşünceleri yurtsever hareketin tavrını yansıtıyordu. Utanç ve ibret verici bu tavır, hakikaten düşündürücüdür.

Kendinden çok emin bilirkişi pozlarında devrimcilik dersi vermeye kalkışarak şunları yazıyorlardı:

“‘Devrimci eylem’ bu değil!

“NATO ya da emperyalizme (küresel emperyalizme) karşı mücadele demokratik, siyasal bir içerik taşımak, şiddete varmayan sınırlarda kalmak durumundadır.

Gösteri, yürüyüş yapılır, mitingler düzenlenir... Ancak şiddet olmaz, kan dökmek, halka bomba atmak olmaz. Böyle bir tavır, küresel direniş ruhuna da yakışmaz. Küresel direniş özünde meşru ancak barışçıl direniştir.”

Evet “küresel direniş özünde meşrudur”, “demokratik, siyasal bir içerik taşır” da neden “şiddete varmayan sınırlarda kalmak durumunda” olsun. Neden kendini sınırlasın! Buna kim karar verdi!? Seattle’da, Cenova’da şiddete ilk başvuruların dünyanın efendileri olmadı mı? Ve eylemciler, “küresel emperyalizm”in şiddetine şiddetle karşılık vermediler mi? Şiddet tekeli emperyalist haydutların elindeyken dünyayı ateş ve demire, kan ve gözyaşına boğuyorlarken; küresel direnişin şiddetten arınması propagandasını yapmak ezilenleri ideolojik olarak silah-

sızlandırmaktan başka, olsa olsa emperyalist haydutlara yaranma, hoş gözükme tavrı olabilir.

Gündem başyazısı “kınıyoruz” vurgusuyla, devletin teröründen “daha vahim bir durum olduğunu” belirttikten sonra şu değerlendirmeleri yapıyor: “İstanbul-Çapa’da bir halk otobüsünde patlayan bomba sonucu çok sayıda ölü ve yaralı var. Daha başka yerde de benzer amaçlar gerçekleştirilen saldırılar, eylemler var. Böyle bir saldırıyı kim ve ne adına gerçekleştirmiş olursa olsun, ister islami güçler, ister sağ ya da sol gruplar gerçekleştirmiş olsun, bunun adı “terör”dür. Halka, savunmasız ve suçsuz insanlara yönelmiş her saldırı, bir “terör saldırısı”dır. Devrimci eylem, militanlık, NATO’ya, emperyalizme karşı mücadele falan değildir. Düpedüz terördür ve bu terörü kınıyoruz. Böyle bir terörün yanında değil karşısın da olduğumuzu, olunması gerektiğini söylüyoruz. Bu çatapatlarla, sivil hedefleri vurmayla, halka kan dökmelerle bir yere varılamaz.”

İlkin şunun altını çizmeliyiz, 26 Haziran’da bunları yazan Gündem’in başyazar(lar)ı pekâlâ Çapa’daki patlamanın kaza olduğunu biliyorlardı. Buna rağmen ikinci cümlede “Daha başka yerde de benzer amaçlar gerçekleştirilen saldırılar, eylemler var” derken, Çapa’da bir “saldırı”, bir “eylem” olduğunu “imal” ediyorlar. Tipik bir köylü kurnazlığı ile Çapa’daki durumdan hareketle “daha başka yerde” “gerçekleştirilen” bombalama eylemleri de mahkum ediliyor. Otobüste kaza ile patlayan bomba ile W. Bush’un kalacağı Hilton Otelin’in garajına konan ya da emperyalist haydutları hedefleyen bombaların nasıl bir benzerliği var?

Hem sahi siz bu bombalamaları niçin haber yapmıyorsunuz? Söyler misiniz eğer emperyalist haydutları ve işbirlikçilerini hedefleyen bombalamaların haber değeri yoksa, bunlara kınama değeri kazandıran nedir?

“Halka, savunmasız ve suçsuz insanlara yönelmiş her saldırı, bir ‘terör saldırısı’dır” diyenleri, “halka, savunmasız ve suçsuz insanlara yönelmiş” “saldırı”ları açıklamaya çağırıyoruz. “Halka, savunmasız ve suçsuz insanlara” saldırı yapan emperyalistler ve burjuvazidir. Egemen sömürücü sınıflar tarih boyunca bunu hep yapmışlardır. “Halka, savunmasız ve suçsuz insanlara” kimlerin saldırıldığını görmek için Irak’a, Filistin’e bakın yeter.

Gündem başyazar(lar)ının tavrı ideolojik bakımdan inanılmaz düzeyde sıradan ve bayağıdır. “Bu çata-patlarla, sivil hedefleri vurmaya, halka kan dökmelerle bir yere varılamaz.” Emperyalist haydutları ve işbirlikçilerini hedefleyen bombalama eylemlerine böylesine sıradan biçimde saldırılmasında devrimciliğin zerrisi bulunabilir mi? Bu arkadaşların hayalet taşladıklarını söyleyeceğiz. Fakat devrimcileri ve sosyalistleri karalamak için kendilerini bu kadar zorlamalarının sebebi hikmeti ne ola ki? Acaba, 1 Haziran kararından ürken sömürgecileri “biz onlar gibi değiliz” mesajı göndererek teskin etmeye mi çalışıyorlar? Ya da acaba kendi saflarında silahlı mücadelede ısrar eden eğilimlerle bu yoldan mücadele mi yürütüyorlar? Bunlar ya da benzer tavrılarda devrimci olan herhangi bir şey var mı? Emperyalist haydutlardan ve sömürgeci uşaklarından aferin alsanız ne olacak?

“Tekrarlıyoruz. Halka yönelmek, panik ve tedirginlik yaratmak, kapı-pencere sökmek, dükkan yağmalamak NATO’ya, emperyalizme karşı mücadele değildir, devrimci hareketin doğasında bu yoktur. Varsa ısrar ile sürdürülüyorsa bunun adı, ‘terör’dür. Ve en az devlet terörü kadar tehlikelidir.

“NATO’ya, emperyalizme karşı küresel demokratik mücadeleye, demokratik kitlesel eylemliliklere ‘evet’; teröre, sivil hedefleri vurmaya, kırıp-dökmeye ‘hayır’.

Herhalde şunu eklememiz gerekiyor, fakat arkadaşlar siz “NATO’ya, emperyalizme karşı” demokratik kitlesel eylemlere de seferber olmadınız, katılıyormuş, destekliyormuş gibi yaptınız? Peki, buna ne buyurulmalı?

Biz de şunu hatırlatacağız, emperyalist haydutlara yaranmacı yaklaşımlar bugüne kadar kimseye bir şey kazandırmamış, ama bu yolda inat edenler antiemperyalist bilinç ve ruhlarını kaybetmişlerdir.

Sosyal Demokratlaşma Yolunda

Siyasal tarih bize devrimcilikten reformizme doğru gerileyen-evrim yaşayan grup ve partilerin daima kendi sollarında yer alan siyasal akımlara karşı saldırgan bir çizgi izlediklerini gösteriyor. Burjuva düzen ve burjuva egemenlik sistemi içerisinde kendilerine yer açma çizgisinde yürüyorlarsa, yani devrimci amaçlarını yitirerek düzen içi muhalifler haline geliyorlarsa, bu ev-

rim, daima silahlı mücadele biçimlerine ve devrimci şiddete karşı coşkulu bir ideolojik mücadelenin şemsiyesi altında ilerliyor. Bugün TKP’den ÖDP’ye, EMEP’ten yurtseverlere söz konusu olan hep bu gerçekliktir. Sosyal demokratlaşma hattında ilerleyen ÖDP’nin “şiddetten arınmış” eylem çizgisi, silahlı mücadele biçimlerine karşı gözü dönükçe saldırganlığı koşullandırıyor.

ÖDP ideologlarından Saruhan Oluç, “Bombaların aklı yok”, başlıklı Birgün’ün manşetinden verilen yazısında “Bombalar patlamaya başladı. İstanbul’da bir üst geçit korkuluğuna asılmış ses bombası ile başlayan zincir, dün Ankara ve İstanbul’da patlayan bombalarla Türkiye gündemini bir anda değiştirdi” diye yazıyordu. Yazının girişinde ki, bu satırlar yazarın bombaların patlamasından duyduğu siyasi korkuyu yansıtması bakımından ilginçtir. Ama gerçekten Türkiye’nin gündemi bir anda değişti mi? Tabii ki değişmedi, ama emperyalist haydutları ve işbirlikçilerini hedefleyen bombalama eylemlerinin yazarın siyasal aklını başından aldığı açık. Gündem değişmedi, bilakis NATO’nun İstanbul toplantısı daha da çok herkesin gündemine girdi. Bombalamalar-silahlı mücadele biçimleri kitle hareketiyle tam bir amaç ve yön birliği içerisindedeydi, antiemperyalist kitle hareketine güç veriyor ve tamamlayıcı devrimci bir rol oynuyordu. Fakat biraz olsun entelektüel dürüstlük gerekmez mi? Çapa’da kaza ile otobüste patlayan bomba ile emperyalist haydutları ve işbirlikçilerini hedefleyen bombalama eylemlerini bir ve aynı gibi göstermek, daha doğrusu devrimcinin elinde patlayan bombadan hareketle doğru hedeflere yönelmiş ve oldukça başarılı bombalama eylemlerini mahkum etmek ideolojik zayıflıktan başka nedir ki?

Oluç diyor ki, “Bomba patlatmakla NATO Zirvesi’nin İstanbul’da yapılması engellenemez, olsa olsa alınan önlemleri artırır.” Burada bombalamaların toplantıyı engelleyip engelleyemeyeceğini tartışmak istemiyoruz. NATO toplantısından sonra yetkili çevrelerin yaptığı açıklamalar, bombalamaların emperyalist haydutları bir hayli tedirgin ettiğini ve de toplantıyı yapıp yapmamayı tartıştığını hatırlatacağız. Fakat akıl var, izan var, tarih var, demekten de kendimizi alamıyoruz. Acaba Saruhanlar emperyalist haydutları ve işbirlikçi uşaklarını yenilmez mi görüyorlar?

Öyle ya toplantıyı bombalamalar engelleyemez, tamam! Toplantıyı barışçı miting ve gösteriler de engelleyemez, zaten barışçı miting ve gösterilerin dolaysız biçimde böyle bir amacı da yok! Genel grev genel direniş öneriliyor, ona da gelmiyorsunuz. Hadi kuvvetleri toplayıp bir alanı hazırlık ve sevk ve idare üssü, bir karargah yapalım, toplantıyı kitle gücü kullanarak dağıtalım, buna da yoksunuz! Baylar sizin politik dehanız emperyalizmin yenilebileceğini alıyor mu?

Size soruyoruz, şiddet kullanarak ya da kullanmadan, emekçilerin, ezilenlerin NATO toplantısını önleme hakları var mı yok mu?

Politik dehamız şöyle devam ediyor, “halkın bindiği otobüste bomba patlatan bir zihniyetin haklı olamayacağı gerçeği zihinlerde de bir bomba patlattı.” Demek ki, “halkın bindiği otobüste bomba patlatan bir zihniyet”ten değil, alenen böyle bir yalanı yazabilecek denli olgunlaşmış bir düşünlükten söz etmek daha gerçekçi olacaktır.

Ve büyük dehamız dilinin altındaki baklayı çıkartıyor:

“Belki şimdi şiddeti, saldırganlığı, terörü ve işgali kınamak için sokağa çıkmak gerek.

Çünkü bombalara ve şiddete başvuranlar aslında demokratik tepkilerin gücünün azalmasını istiyorlar.

Sustuğumuzda veya evlerimize kapandığımızda eleştirme ve tepki gösterme hakkından da feragat etmiş oluyoruz.

Birileri, ne adına yaptıkları pek belli olmayan böyle eylemlerle halkın demokratik tepkisini engellemek isteyenlere yardım ediyorlar.

O nedenle bunlar akılsız bombalardır...”

Şiddetten arınmışlık ilkesi, biçim ve içerik olarak hiçbir ayırım yapmaksızın her çeşit şiddetin, her çeşit zorun reddi, muhataplarımızın demokratlığını asla daha tutarlı ve güçlü hale getirmiyor. Hatta muhataplarımızı gerçekten barışçı da yapmıyor. Bu yaklaşımlarıyla onlar, katil ile kurbanı, efendinin köleleştirici kamçısı ile başkaldıran kölenin özgürleştirici yakıp yıkan ateşini aynılaştırıp reddediyorlar. Ama emperyalist haydutların ve burjuvazinin her yerde dışından tırnağına kadar silahlı olduğu günümüz koşulları altında her çeşit şiddete karşı çıkmak, ezilenleri, sömürülenleri ideolojik olarak silahsızlandır-

maktan başka bir işe yaramıyor. Olsa olsa burjuva şiddete karşı teslimiyeti örgütlüyor. Bu da “barış” içinde bir dünya talebini elde edilemez hale getiriyor. Zira her çeşit savaşın ve zorun kaynağını ortadan kaldıracak devrimci şiddet “barış” içinde bir dünya özleminin gerçekleşmesinin de ebesidir!

Politik dehamız, “Bombalara ve şiddete başvurular aslında demokratik tepkilerin gücünün azalmasını istiyorlar” diyor. Maşallah demek geliyor insanın içinden! Bu ne kabiliyet! Bu muazzam çözümlene gücü, ancak polisin ya da burjuva demokrasisine kölece bağlı en pespaye liberallerinkiyle kıyaslanabilir. “Birilerinin ne adına yaptıkları pek belli olmayan böyle eylemler” derken ise, şaibe yaratmaktan medet uman zavallı bir fikir cücesi halinde iyice düşkünleşiyor.

Tamam, Bireysel Terörizme Karşısınız Da

Siyasal tarihimizde devrimci şiddetin en ince reddedilişinin klasik maskesi ve korunağı ola gelmiştir, “bireysel terörizme” karşı ideolojik mücadele bayrağı. EMEP/Evrensel geleneğinin bunun en tipik örneği olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Beklendiği gibi, antiemperyalist Haziran Hareketi döneminde emperyalist haydutları, uşakları ve işbirlikçilerini hedefleyen bombalama eylemleri karşısında bu geleneklerine sıkı bağlılıklarını sergilemişlerdir. Bu çevrenin Cihan Soylu, İhsan Çaralan ve Mustafa Yalçın gibi, yerlerinden kımdatılması çok zor ağır ve hatta en ağır topları ideolojik mücadelede görev üstlenmişlerdir. Hepsi de “bireysel terörizm” aleyhinde sızlanmışlar, ama öyle anlaşılıyor ki, ne bireysel terörizmin ne olduğu ve ne de bu bireysel teröristlerin kimler olduğunu açıklama güç ve enerjisini kendilerinde bulabilmişlerdir.

Fakat daha önemlisi şudur ki, bu arkadaşlar, “bireysel terörizme” karşı çıktıklarını açıklarken, “terörizmin” hangisinden yana olduklarını açıklamak zahmetine girmemişlerdir. O bilinen küflü ve kokuşmuş oportünist bayağılığı tekrarlayarak, “bireysel terörü” reddederken sanki kitle şiddetinden yanalmış ve sanki devrimci zoru, aynı anlamda olmak üzere devrimci şiddeti, devrimci terörü savunuyorlarmış gibi bir izlenim yaratmaya özen göstermişlerdir. Muhataplarımızı, öncelikle eğer başarabiliyorlarsa, kitlelere, hiç değilse kendilerine güvenen ve

birlikte yürüyen yandaşlarına karşı açık ve dürüst olmaya, gerçek düşüncelerini açıklama cüreti göstermeye çağırıyoruz.

Cihan Soylu, “İstanbul’a bakan, ‘Doğu’ya demokrasi götürmek’ten söz edenlerin, o tarihi ve koca kentin büyükçe bir bölümünü işgal toprağına çevirdiğini, geri kalan kesiminde de terör estirdiğini, insan hayatını hiç de önemsemediğini görecektir” diye yazıyordu (Amaç ve yöntem A. Cihan Soylu Evrensel 27 Haziran 2004). Gerçekten de doğru, iyi de ne yapmalı bu ülkenin insanları? Evet, “o tarihi ve koca kentin büyükçe bir bölümü işgal toprağına çeviril”mişti. Pek iyi de bunu tezgahlayanlara karşı neden adı konmamış şiddetten arınmış mücadele yöntemiyle sınırlı kalınması için kendinizi parçaladınız! ÖDP ve TKP kadar bile açık ve dürüst olmadınız? Onlar hiç değilse şiddetten arınmış mücadele çizgisini açıkça savundular. Neden NATO’cu güçlerin barikatlarının önüne kadar gelinecek, basın açıklaması yapılacak ve geri dönelecekti? Ama gördünüz, sınıf mücadelesi öyle olmuyor, burjuvazi sizden daha gerçekçi, barikatın önüne gelene hem de duraksamadan saldırıyor. Birazcık olsun anladınız mı, sizin siyasal strateji ve çizginiz, sizin ideolojik duruşunuz barikatın başına gelenleri silahsızlandırıyor, hazırlıksız yakalanmasını, ezilmesini getiriyor. Unutmayın ki, bu, oportünist gaflet çizgisidir. Kitlelerde ne umut, ne güven ne coşku ve ne de savaşma azmi bırakır.

İyi, tamam, bireysel teröre karşısınız, en has marksist, en bulunmaz leninist, en bükülmez işçi sınıfı savunucusu ve de önderi kesiliyorsunuz, dünyanın bulunmaz biricik sosyalisti de sizsiniz, peki o temsil ettiğinizi iddia ettiğiniz işçi sınıfının ve kitlelerin, ezilenlerin teröre başvurma hakkını tanıyıp savunuyor musunuz? Ve de ezilenleri böyle bir haklarının olduğu hususunda uyandırıp aydınlatmak gibi bir sorumluluğu kabul ediyor musunuz? Hakikaten siz devrimci terörü, bu sizi ürkütüyorsa, devrimci zoru savunuyor musunuz? Ezilenlerin, sömürülenlerin egemenlere, sömürücülere karşı, baskı ve sömürüyü ortadan kaldırmak için şiddete başvurma hakkını kabul ediyor musunuz?

Mustafa Yalçınmer, “Hiç kimsenin mutlak olarak bombaya karşı olamayacağını örneğiyle anlatacağız. Önemli olan, her şeyi yerinde ve zamanında kullanmasını bilmek. Kurtuluş Savaşı’nda bomba atmaya kim ne diyebilir?”(Parantez için-

de tekrar ediyoruz, evet yanlış okumadınız, “Kurtuluş Savaşı’nda bomba atmaya kim ne diyebilir?”!!) “Bombalara her koşulda karşı olan, burjuva pasifistleri dışında pek yoktur. Önemli olan, bombanın hangi koşulda patladığı kadar, hangi çıkarlar için patladığıdır. Özcesi, vatanını seven, ülkesinin bağımsızlığına az-çok değer veren kimse, bugün, Iraklı direnişçilerin emperyalistleri ve işbirlikçilerini hedefleyerek attıkları bombalara karşı çıkmayacaktır.” “(Hangi bahane, hangi canı? Mustafa Yalçınmer Ülkede Özgür Gündem 29 Haziran 2004) Karşı çıkmıyorsunuz iyi de neden düpedüz ezilenlerin, sömürülenlerin kendilerini ezen, sömürülenlere karşı silahlı mücadele dahil her biçimde direnme hakkının olduğunu savunamıyorsunuz? Çünkü devrimci şiddetin haklı ve meşru olduğu bilinç ve duygusunu yitirdiniz. Barışçıl gelişme stratejisi sizin devrimci aklınızı ve duygularınızı iğdiş etti.

Yalçınmer, “Kurtuluş Savaşı’nda bomba atmaya kim ne diyebilir?” derken totoloji yapıyor. Öyle anlaşılıyor ki, yazdıkları üzerine pek düşünmüyor, hatta belki dönüp okumuyor bile. Çünkü söylediği “savaşta bomba atmaya kim ne diyebilir”den başka bir anlama gelmiyor. Mesela diyelim ki, Yalçınmer, eğer bir ulusal sorun varsa ve mesela ülkesi işgal edilmişse ya da sömürgeleştiriliyorsa, yani bir ulus özgürlüğünü savunmak zorundaysa, “bomba atmaya kim ne diyebilir” ki, demeye getiriyor olabilir. Böyle olduğunu varsaydığımız zaman birkaç soru birden çıkıyor ortaya:

İlkin, A. Cihan Soylu, emperyalist haydutlar ve işbirlikçilerinin, “o tarihi ve koca kentin büyükçe bir bölümünü işgal toprağına çevirdiğini, geri kalan kesiminde de terör estirdiğini, insan hayatını hiç de önemsemediğini görecektir” saptamalarını yaptığına ve yukarıya aldığımız Yalçınmer teorisine göre, “bomba atmaya” (şimdilerde her ne kadar palavra atılıyorsa da bomba atılmıyor, öyle anlaşılıyor ki artık bombalar şu ya da bu hedefe konuyor!) yeşil ışık yakılması ve de vize verilmesi gerekmez mi? Böyle bir durumda, Yalçınmer ve arkadaşları, başka ülkeler söz konusu olduğunda yeşil ışık da yakarlar, vize de verebilirler, ama Türkiye ve Kuzey Kürdistan söz konusu oldu mu kesin kes bomba atmamayı savunmanın, öyle ya da böyle silahlı mücadeleyi mahkum etmenin bir yolunu bulacaklardır. Barışçıl gelişme stratejisinin gereğidir bu. Hatta

onların varlık biçimidir, yani aksi takdirde kendilerini inkar etmeleri gerekecektir.

İkincisi, peki Yalçiner ve arkadaşlarının yine bu Yalçiner teorisine göre Kuzey Kürdistan'daki Kürt ulusal kurtuluş savaşını desteklemeleri gerekmez miydi? 84'te başlayan gerilla savaşıma karşı nasıl tavır almışlardı? "Bireysel terör" diye mi mahkum ettiler acaba? Hatta 2002'lere değin Kürt yurtsever hareketinden fersah fersah uzakta durmuyorlar mıydı? Ölü taklidi yaptıkları zamanlar unutuldu mu zannediyorlar? Özeleştiriyor yaptıklarını duyan gören oldu mu?

Son olarak, ideolojik mücadele bakımından bizim için daha da önemli olan üçüncü konuya geliyoruz. Yalçiner, bilerek ve isteyerek, yani kasıtlı biçimde -isterseniz domuzuna da diyebilirsiniz-, öyle örnekler veriyor ve sorunu öyle koyuyor ki, bütün yolları "ulusal kurtuluş savaşları", en iyi halükarda "ulusal kurtuluş mücadeleleri" dışında silahlı mücadelenin reddine çıkartıyor. Böylece, "Hiç kimsenin mutlak olarak bombaya karşı olamayacağını örneğiyle anlatacağız. Önemli olan, her şeyi yerinde ve zamanında kullanmasını bilmek"tir dese de gerçekte işçi sınıfı ve emekçilerin, ezilen sömürülen sınıfların egemen sömürücü sınıflara karşı mücadelesinde "bombaya mutlak olarak" karşı çıkıyor. "Yer ve zaman" oportünist kaçamaklar olmaktan başka bir anlama gelmiyor. Çünkü oportünistler için, bazı şeylerin asla ve asla yeri zamanı bir türlü gelmiyor!

EMEP/Evrensel çevresinin en ağır (bunu küf kokusunun keskinliğinden anlıyoruz) teorisini olarak A. Cihan Soylu şöyle yazıyor: "Emekçi halk kitlelerinin düşünce, duygu ve durumlarını dikkate almayan ve emekçilerin yaşamına zarar veren 'mücadele' araç ve yöntemleriyle sonuç almaya yönelenler, ne yazık, sermaye beslemelerine, bu olanağı sunmaktan vazgeçmiyorlar. Kitle hareketinin yükselme eğilimi gösterdiği dönemlerde, emekçilerin zarar görüp görmemesi kaygısı taşımadan ve sözde düşmana karşı mücadele adına gündeme getirilen bombalama eylemleri, yine açıktır, her zaman kitle mücadelesini geriye düşürücü rol oynamıştır."

"Sözde düşmana karşı mücadele adına" öyle mi? Bize söyler misiniz neden "sözde"? Kerametleri kendilerinden menkul bu arkadaşlar, düşmana karşı mücadele ekspertizliği mührünü kimden aldılar acep? Bu bilgiçlik, bu ukalalık, bu ilk mektep başöğretmenliği pozları da neyin nesi?

Soylu diyor ki, "Emekçi halk kitlelerinin düşünce, duygu ve durumlarını dikkate almayan ve emekçilerin yaşamına zarar veren 'mücadele' araç ve yöntemleriyle sonuç almaya yönelenler, ne yazık, sermaye beslemelerine, bu olanağı sunmaktan vazgeçmiyorlar." Söyler misiniz, "emekçi halk kitlelerinin" NATO ve Amerikan emperyalizmiyle ilgili "düşünce, duygu ve durumları" nedir? Sizin aklınız donduğu için olsa gerek -uzağa gitmeye de gerek yok 1 Mayıs'ta da örneğini görmüştük-, emekçi halk kitlelerinin düşünceleri, duyguları ve de durumu hareket halinde olduğu içindir ki, siz bunları anlama yeteneğinden yoksunsunuz. Devrimcinin görevi "dikkate almak değil", emekçi halk kitlelerinin en ileri mücadele isteği ile buluşmak, yani "hazır bulunduğu duruma pratik biçimde hücum etmek" ve değiştirmektir.

Yalçiner de bombalama eylemleri için "ortalama vatandaşın kuşku yok ki hoşuna gitmiyor... Kendini bilmezlikle, herhalde katkıda bulunulmak istenen anti-emperyalist mücadeleye zarar veriliyor. Bu kesin" diyerek idam hükmünü kesiyor. "Kendini bilmezlik"miş, zavallı Yalçiner sen bu yetkiyi kimden alıyorsun? Bu ne küstahlık? Okura soruyoruz, siz bu "ortalama vatandaş" kavramında marksizmin, sosyalizmin ve de devrimciliğin izini bulabiliyor musunuz? "Ortalama vatandaş" da kim ola? Demek ki, Yalçiner ve yoldaşları ortalama vatandaşların -siz bunu orta sınıf anlayın, ortalama vatandaş onlardan başkası değildir çünkü- "duygu, düşünce ve durumunu dikkate" alarak politika yapıyorlarmış. Biz de zaten yıllardır bunu açıklamaya, bu gerçeği göstermeye çalışıyorduk. Ama bu arada Yalçiner'e de bir sorumuz olacak, varsayalım ki, bu ortalama vatandaşları barışçı mücadele çizgisine ikna ettiniz, sonra ne olacak? Ne yapacaksınız? Örneğin mücadele biçimlerinde değişiklik yapma ihtimaliniz olabilir mi, var mı? Öyle sanıyoruz ki siz en çok bu olasılığı seviyorsunuz!

Soylu, "emekçilerin yaşamına zarar veren 'mücadele' araç ve yöntemleriyle sonuç almaya yönelenler"den bahsederken, işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesine bir bürokratin nasıl baktığını da hakikaten çarpıcı biçimde sergiliyor. Demek ki, " 'mücadele' araç ve yöntemleri" "emekçilerin yaşamına zarar vermeme"li"ymiş! Gördünüz mü marksizmi? Bizim ölü marksizm dediğimiz de tamı tamına budur.

Gördünüz mü devrimciliği? Küflenmiş bürokratik kafa bu değilse nedir? En basit bir grev hareketini düşünün? İşçilerin “yaşamına zarar ver”miyor mu? Açlık tehlikesini, hatta açlığı somut olarak yaşamıyorlar mı? Her grev, her direniş işçilerle/direnişçilerle polisi, jandarmayı karşı karşıya getirmiyor mu? Yorgunluk, uykusuzluk, açlık tehlikesi, pek çok durumda soğuk, aile yaşamının felç olması, polis/jandarma ve keza zindan tehdidi ya da polis/jandarma güçleri ile hiç beklenmedik bir çatışmada yaralanmak, ölmek! Ancak oportünizm nedeniyle devrimci aklını kaybetmiş siyasi alıklar, “emekçilerin yaşamına zarar veren “mücadele araç ve yöntemleri” üzerine yüz kızartıcı açıklamalar yapabilirler. Sosyalistler ve devrimciler, Enternasyonal’in sözlerini bile hatırlamayan oportünistler ne derlerse desinler, sınıf savaşımını geliştirmek için emekçileri özveri bilinciyle eğitmekte ısrar edecekler, işçi sınıfını ve emekçileri burjuvazi ve emperyalizme karşı büyük fedakarlıklar gerektiren en sert mücadelelere hazırlayacaklardır. Fakat şunu söylemezsek gerçekten büyük bir eksiklik olur: Çapa’da bir devrimcinin elinde kazaen patlayan bomba saklı kalmak kaydıyla, Haziran Hareketi döneminde ve öncesinde emperyalist haydutları, uşaklarını ve işbirlikçilerini hedefleyen bir dizi bombalama eyleminden hangisi “emekçilerin yaşamına zarar ver”di? Evet Soylu arkadaş, neden 23 Haziran ve öncesinde “amaç ve yöntem” başlıklı, bireysel terörü mahkum ettiğin bir yazı yazmadın da 24 Haziran’da yazdın!? Neden? Ne dersin, bir tesadüf mü acaba!

Soylu, “Onlara ve efendilerine karşı mücadele gerekli, önemli ve zorunludur; ama en azından bunun kadar önemli bir diğer şey de, onlara ‘kopmuş bacaklar, sönmüş hayatlar’ üzerinden halka seslenme olanağı vermemektir. Bu da, mücadele araç, biçim ve yöntemlerinin işçi ve emekçilerin kitle mücadelesini geliştirme ve yaygınlaştırmalarına zarar vermeyecek şekilde ve içinde bulunulan koşullar dikkate alınarak belirlenmesini gerektirmektedir” diyerek bildiği klişeleri bıkip usanmadan tekrar etmeye devam ediyor. Eğer bir yetenekse, ezberini bozmama kararlılığı gerçekten takdire şayan.

Soylu arkadaş, temin ederiz ki, burjuvazi ideolojik mücadele için bahaneye ihtiyaç duymuyor, burjuvazinin ideolojik mücadele için ille de bir bahanesinin olması gerektiği saplantısı tuhaf

değil mi? Burjuvazi ideolojik ve psikolojik savaş, sınıf mücadelesinin temel bir boyutu olarak asla ihmal etmeden yürütüyor. Emperyalizm ve Siyonizm Filistin ya da Irak direnişi için aralıksız “kopmuş bacaklar sönmüş hayatlar” propagandası yapmıyor mu? Burjuvazi bahane yapar diye neden işçiler, emekçiler, ezilenler ve devrimci komünist öncüleri ellerini kollarını bağlasınlar ki?

Soylu’ya soruyoruz, bombalamalar olmasa kara propaganda olmayacak mıydı? Bakın 24 Haziran’a kadar böyle bir kara propaganda yoktu, ama bombalamalar vardı! Öyle değil mi? Kara propaganda otobüste kaza sonucu patlayan bombayı saldırıya geçmek için fırsat bildi. Fakat aynı şeyi sizin de yapmanız garip değil mi? Bunu nasıl açıklamalı? Siz de silahlı mücadele biçimlerinin kullanılmasına savaş açmak için bu fırsattan yararlanmadınız mı? Çizginize güvenseydiniz, bombalama eylemlerine karşı saldırıya geçmek için böyle bir fırsat bekler miydiniz hiç?

Evrensel’in “bireysel terör yöntemleri” uzmanlarından İhsan Çaralan, “Şimdi bu takım, patlayan bombalardan kalkarak, halkı terörize etmeye çalışmakta; NATO karşıtı birliği parçalamak için hamlelerini yoğunlaştırmaktadır” diyor. Bu yaklaşım, tamı tamına 80 öncesi revizyonist TKP’nin “aman provokasyon olur” mantığı ile örtüşüyor. İnanılır gibi değil, acaba 24 Haziran’a kadar emperyalistlerin ve burjuvazinin halkı terörize etmek gibi bir sorunu yok muydu? Çaralan bu ülkede yaşamıyor mu yoksa? Oportünist akıl tutulması denen bu olsa gerek! Soylu ve Yalçınar de tipik oportünist birörneklikle aynı şekilde düşünüyorlar. Yalçınar, Özkök ve diğerlerinin karşıdevrimci propagandası için şunları yazıyor:

“Ona, onun gibilere bu bahaneyi veren de bireysel terörizmdir.” Sonuç şu oluyor, burjuva liberallere bahane vermemek için silaha sarılmayın! Silahlı mücadele tu kakadır. Öyle ya demek ki, burjuva liberalleri bahaneleri olmazsa ideolojik zehirlerini kusamayacaklarmış. Tanrı aşkına bu ne yavanlık. Filistinli feda eylemcisi de Özkök’e göre terörist değil mi? Keza Afgan direnişçisi! Irak’taki Arap direnişçiler, hepsi terörist değil mi? Hadi söyleyelim, Kürt gerillası da terörist değil mi? Şimdi onlar, Özkök ve öteki burjuva liberallere, emperyalizmin kaleşörlerine bahane vermemek için silahları ve silahlı direnişi bıraksınlar mı?

Neden Özkök gibi burjuvazinin, emperyalizmin kalemşorları karşısında ezilenlerin silahlı direniş ve zor kullanma hakkını savunacak devrimci akıl ve güçten yoksunsunuz? Burjuva liberaller karşısındaki, bu ezikliğiniz, bu zavallılığınız neden? Niçin işçi sınıfının emperyalizme karşı zor kullanma hakkını savunamıyorsunuz? İşçi sınıfını, iddia ettiğiniz emperyalizmi de hedefleyen devrime nasıl hazırlayacaksınız? Bu ne biçim devrimci hazırlıktır ki, işçi sınıfına burjuvazinin ve emperyalizmin devrimci zor kullanılarak yere serileceğini, bunun için hazırlık yapmak gerektiğini anlatmıyor, eğitim ve hazırlığı örgütlemiyor. Bir de utanmadan sıkılmadan devrimcilere oportünist zehrini enjekte etmek için bireysel terörizm eleştirisi yapıyor.

Kaşarlanmaya yüz tutmuş oportünistlerimiz, hayır canım orada, Irak'ta Filistin'de silahlı direnişe kimse karşı "çıkılmayacaktır" yanıtını vereceklerdir. Bu oportünist ödlekler, orada silahla direnmenin haklı, doğru ve gerekli olduğunu açıkça savunacak akıl ve cüretten bile yoksunlar.

Ve Çaralan ağzındaki baklayı çıkartıyor; "İşte bombalar; atanların kimliğinden ve amaçlarından bağımsız olarak, bu yurt sathında oluşan NATO karşıtı birliğin ortasına atılmıştır." Peki ne oldu? NATO karşıtı birlik emperyalist haydutları, uşak ve işbirlikçilerini hedefleyen üstelik oldukça da başarılı olan bombalama eylemleri nedeniyle dağıldı mı? BAK'ından, İKK'ye NATO ve Bush Karşıtı Birlik'e hepsi 27 Haziran'da Kadıköy'de bir aradaydı. Ama doğrusu oportünistlerle yolun sonuna da gelmişti. Çünkü oportünistlerin şiddetten arınmış eylem çizgisi ile birlikte hareket etme marjının son sınırydı 27 Haziran. Oportünistlerle devrimcilerin 27 Haziran akşamı ayrışacağını herkes biliyordu. Beklendiği gibi de oldu. Marksist-Leninist komünistlerin önderliği altında devrimciler, Okmeydanı'nın yolunu tutarken oportünistler evlerine çekiliyorlardı. 28 Haziran direnişi de, oportünistlerin kaçıışı da biliniyor.

Fakat Çaralan'ın Marksist-Leninist komünistleri ve devrimcileri NATO karşıtı birliğin ortasına bomba atmakla, birliği parçalamakla suçlaması tamamen kasıtlı ve gerçek dışıdır. Emperyalist haydutları ve uşak ve işbirlikçilerini hedefleyen bombaların zaten böyle bir rollerinin olmadığı açıklamasına şunu da ekleyelim: Gerçek şu ki, NATO karşıtı birliğin yurt sathında oluşmasının

en büyük onuru Marksist-Leninist komünistler aittir. Bunun için çok büyük bir emek ve çaba harcanmıştır.

Marksist-Leninist komünistleri bölücülükle suçlayan Çaralan en sonunda şu tehdidi savuruyor: "Eğer bu eylemleri yapanlar, basında çıktığı gibi halktan, devrimden yana olduğunu söyleyen siyasi çevrelere mensupsa; yapacakları ilk işin buldukları eylem hattını sorgulamak olduğunu görmelidir. Aksi halde; hem bu çizgide bulunup hem de çeşitli 'platformlar'da yer almakta, bugünden sonra çok daha fazla zorlanacaklardır." Ne diyorlardı burjuva liberaller, devrimcileri, pardon teröristleri aranıza sokmayın. Çaralan da dersine iyi çalışmış, ama kılavuzunun liberaller olduğunu bir kez daha vurgulamak zorundayız. Oportünistler, Marksist-Leninist komünistlerle ve devrimcilerle aynı platformlarda yer almaktan öteden beri rahatsızlar. Öyle anlaşılıyor ki, kaçmaya hazırlanıyorlar, ama birliği bozma sorumluluğunu ya da suçunu da Marksist-Leninist komünistler ve devrimcilere yüklemek istiyorlar. Merak ediyorlarsa söyleyelim; bizim oportünistler ile birlikte mücadeleden korkmak için hiç bir sebebimiz yok.

Çaralan'ın kesin hükmü oluyor, şu satırlar:

"Kısacası; Ankara ve İstanbul'da patlayan bombalar, 'bireysel terör eylemleri' üstünden siyaset yapmanın; halkçılıkla, devrimcilikle nasıl bir çelişki teşkil ettiğini, bu mücadele tarzının dönüp bunu yapanı ve savunduğunu söylediği kitlelerin amaçlarını vurduğunu bir kez daha gösterdi." Bu bayağılık insanı gerçekten isyan ettiriyor. Peki, pek sayın Çaralan arkadaşı, Çapa kazası dışında senin bu hükmünü doğrulayan bir tek örnek var mı, bu "Ankara ve İstanbul'da patlayan bomba"lama eylemlerinde? Zavallı oportünistler, emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye, onların faşist rejimine karşı silahlı mücadele biçimlerinin kullanılmasını mahkum etmek için, Çapa kazasından medet umuyorlar. Çapa kazasının arkasına saklanarak bombalama eylemlerini mahkûm etmeye çalışıyorlar.

Çok sayın "bireysel terör eylemleri" uzmanı, izniniz olursa size de bir sorumuz olacak, sahi bu bombalama eylemlerini hangi kriter ve mantık ile "bireysel terör eylemleri" üstünden siyaset yapma sınıfına sokuyorsunuz? Hakikaten siz niçin devrimci ve Marksist görünmeye çalışıyorsunuz?

Son verirken Özkök'ün şu iki cümlesine katıldığını zevkle açıklayan zavallı M. Yalçın'er'e bir çift lafımız olacak:

'Yeter ki kurduğu teşkilatın adı duyulsun. Reklamı yapılsın.' Allah için son iki cümlesi yanlış değil!" İyi ama bayım siz de teşkilatınızın "reklamını" yapıyorsunuz? Propagandayı aşağılamamız bir yana, teşkilatın propagandasını yapmakta kötü olan ne var? Ama unutmayın bütün kalbinizle katıldığınız son iki cümlenin bir anlamının olabilmesi için, "Bombacılar kim? Güya halk adına hareket eden kafalar. Örgütlerinin adına 'Marksist' kelimesini koymuşlar. Herhalde Marx'ın kemikleri sızlıyordur. Bush'a kızıyor. Hıncını zavallı insandan alıyor. Kucağında patlamasa, o bombayı bir yerlere koymayacak

mı? Oradan geçen insanlar bundan zarar görmeyecek mi? Ama insan hayatı onun için ne ki?" biçimindeki bu satırlara da "Allah için" katılıyor almanız gerek. Satırlarınıza sızan duygularınız da katıldığınızı yansıtıyor, daha doğrusu ele veriyor, ama oportünist politik aklınız bunun dolaysız şekilde yazmanın anlatmanın siyasal çıkarlarınıza zarar vereceğinizi söylüyor.

Ama siz oportünist politik çıkarlarınız için dağa çıkardığınız ve kurban ettiğiniz devrimcilerin hesabını vermediniz daha. Dersim'de kurduğunuz silahlı propaganda gruplarında imha edilen devrimcilerden söz ediyoruz. Biz unutmadık, devrimci aklımızın oportünist suçları asla affetmediğini de bilmenizi isteriz.

Haziran Hareketi'nin Deneyimleri

Marksist-Leninist komünistler NATO zirvesinin yapılacağı 28-29 Haziran tarihinden aylar önce başlattıkları hazırlıkları yürütürken şöyle ilan etmişlerdi pratik misyonlarını: 71 geleneğinin yaratıcısı yoldaşlarımızın antiemperyalist devrimci anılarına bağlı kalacak ve başta direnen Irak ve Filistin olmak üzere, halklarımıza karşı sorumluluğumuzu yerine getireceğiz. Ne mutlu ki, başımız dik olarak haklı bir gurur içindeyiz bugün. Siper yoldaşlarımızla birlikte Okmeydanı direnişini armağan ettik tarihe ve halklarımıza. İstanbul'u NATO'ya ve emperyalist haydutlara dar ettik.

Okmeydanı çatışması ve direnişi NATO karşıtlığının mızrak ucu olsa da, onu bileyenin, iki ayı aşkın süre boyunca devam eden antiemperyalist kitle mücadelesinin sürtünmesi olduğunu görmek gerekiyor. Bu aynı zamanda Marksist-Leninist komünistlerin süreçteki öncü rolünün en tam kavranabilmesi içinde zorunlu olan bir perspektiftir. Sürecin bu kapsamdaki analizine geçmeden önce, yürütülen birleşik kampanyanın, 12 Eylül 1980 darbesi sonrası gerçekleştirilen en geniş kapsamlı antiemperyalist kitle kampanyası olduğunu belirtelim. Marksist-Leninist komünistler bakımından NATO ve emperyalizm karşıtı mücadele, her şeyden önce antiemperyalist demokratik devrim programlarının pratik-güncel görevlerinin yerine getirilmesi anlamına geliyordu. Emperyalizme karşı mücadeleyi devrim hedefine bağlamakta somutlaşan görüş açışı, kampanyanın bütün süreci

boyunca yol gösteren kılavuz oldu. Bu nedenle, emperyalistlerin kovulması ve her türlü bağımlılık ilişkilerine son verilmesi, NATO'nun dağıtılması ve üslerin kapatılması, gizli anlaşmaların açıklanması talepleri ile NATO zirvesinin engellenmesi ve dağıtılması güncel çağrısı birleştirildi. Ajitasyon ve propaganda çalışmasının odağına bunlar oturtuldu.

Sürecin genel olarak bu çizgide şekillenmesi ve ilerletilebilmesi için kararlılığın sonuna dek korunması ve mücadeleci unsurların bu mevziye çekilmesi doğrultusunda kesintisiz bir irade ortaya kondu. Zirvenin engelleyemeyeceğine ilişkin politik karamsarlıkla malul protestocu görüş ve eğilimlere karşı ideolojik mücadele yürütüldü, politik tutum alındı. Protestoculuğun aşılması gerektiği her platformda dile getirildi ve hareketi hedeflerine doğru taşıyacak somut kitle kuvvetlerinin var olduğu gösterilerek kararsız unsurlar ikna edilmeye çalışıldı.

İhtiyaçlar Birleştirdi, Riskler Ayırtırdı

NATO'ya karşı mücadele etmek isteyen politik güçler esasen kendi kuvvetlerine dayalı bağımsız hareket tarzlarından farklı olarak NATO ve Bush Karşıtı Birlik(NBKB)ve Barış ve Adalet Koalisyonu (BAK) biçiminde iki aktif temel bileşimle sürece hazırlandı. BAK'ın eyleminin içeriği, onun reformcu liberal burjuvazinin çizgisine yedeklenmiş, ona göre hareket eden bir örgütlenme olduğunu ortaya koydu. Hemen tüm omurgasını ve kitle gücünü ÖDP'nin oluşturdu-

ğu BAK, esas olarak protestoculuğu, emperyalizme karşı en uç eylem hattı kabul etti. “Gelme Bush” gibi, antiemperyalist olmayı Bush’a karşı olmakla sınırlı tutan bir ajitasyon yürüttü. NATO zirvesinin emperyalizme karşı mücadele olanakları bakımından yarattığı somut tarihsel-politik fırsata teğet bile geçmeyen bu yaklaşım, BAK’ın emperyalizme karşı mücadele ufkunun darlığını ve militan yetenek zayıflığının tipik bir göstergesi oldu. NATO’ya karşı ellerine sopayı alamayan ÖDP, emperyalizm pislliğini Lütfi Kırdar Spor ve Sergi Sarayı’nın merdivenlerinden ‘süpürme’ medyatik şovuyla kendini avutmaya çalıştı. BAK, daha çok uluslararası planda reformcu ve liberallerin Türkiye uzantısı işlevini gördü.

NATO ve Bush Karşıtı Birlik, içinde partilerin, devrimci platformların, sendikaların ve demokratik kitle örgütlerinin de bulunduğu mücadeleciler 128 yapılanmanın bir araya gelmesi ile oluştu. Siyasi bileşimi itibariyle Birlik’te, sosyalist ve devrimcilerden, reformist ve yurtseverle kadar hemen her sol ilerici unsur yer alıyordu. Birlik bu bakımdan heterojen bir yapıya sahipti. Ortak payda, NATO’ya karşı mücadeleciler kuvvetlerin birleşmesiydi.

NBKB deneyimi, reformist ve devrimcilerin bir arada olmasının en geniş kesimlerin harekete geçirilmesinde avantajlar yaratması yanında, NATO’ya karşı mücadeleciler bir odağın geliştirilmesi bakımından kendi başına bir engel teşkil etmediğini de göstermiş oldu. Birlik’in, bir geçiş sürecinin ürünü ve ara aşama örgütlenmesi olduğu unutulmamalıdır. Nitekim Birlik’te devrimcilerle reformistlerin belli bir noktaya kadar birlikte yürüyeceği aşıkardı. Çünkü Birlik içinde egemen olan tarz protestoculuktur. NATO’yu engelleme görüşü açısı devrimcilerin ve komünist öncünün yönelimini yansıtıyordu.

Zirve tarihi yakınlaştıkça, yani politik mücadelenin zemini sertleştikçe, BAK ve Birlik arasında ortaklaşma olanakları daha da zayıflıyordu. 27 Haziran Kadıköy mitingi ve 26 Haziran Ankara mitinginde gerçekleşen eylem birliğinin her şeye rağmen sağlanması mücadele bakımından olumlu bir rol oynadı. Bu eylem birliğine NATO’ya karşı mücadeleyi duvarları afişle ‘süslemek’ten ibaret gören TKP de (İşgale Karşı Komiteler-İKK) dahil oldu. TKP’nin derdi NATO’yu engellemeye dönük pratik görevlere omuz vermek değil, kendi siyasi hareketinin

‘dar görüşlü’ propagandasını geliştirmek, yani “zeytinyağı gibi suyun üstüne çıkmak”tı. Mücadelenin büyütülmesi diye bir derdi yoktu. NATO ve Bush Karşıtı Birlik’in yeterince inisiyatif koyamaması nedeniyle mitinglerde Birlik’le eşdeğer bir katılımcı olarak kabul görmeyi sağlamak, TKP’nin ‘kibrine’ yakışan ‘başarısı’ oldu. Oysa sürecin omuzlanmasında TKP’nin Birlik içindeki herhangi bir kuvvetten ‘üstün’ hiçbir yanı olmadığı gibi, bütün ufku yasallıkla sınırlıydı. TKP açısından her şey ayın 27’sine endekslenmişti. 28’inde parti binası önünde düzenledikleri basın açıklamasını bile ‘partiye yakışır biçimde’ apar topar bitirerek Kemerburgaz’da kampa sığıştılar. Temel şiarları, “İstanbul NATO’ya kapılarını kapatıyor”du. Ancak TKP kapılarını önce mücadeleye, daha sonra da kendini NATO’ya kapattı.

Kürt yurtseverleri NATO ve emperyalizme karşı olumlu bir sınav veremedi. Emperyalizmle uzlaşma ve diplomasi zemininde kalarak Kürt sorununu çözme, kısmi demokratik taleplerle elde ederek düzen içi bir muhalefet hareketi haline gelme çaba ve yönelimi geniş yurtsever Kürt emekçilerinin emperyalizme karşı mücadele sürecine katılımını engellemiştir. ABD ve Avrupa emperyalistleri ile karşı karşıya gelmeme politikası onları NATO’culara karşı pasif bir tutum bile almamaya itti. Kürt ulusalcılığının dar görüşlülüğü ve bunun yarattığı sınırlılık onu NATO’ya karşı mücadeleden alıkoydu. Güney’deki güçlerini NATO’ya karşılarına almayarak koruyabilecekleri yanılığısına düşülmüştür. Kürt sorununu çözümünün emperyalizme karşı mücadeleden geçtiği gerçeğini ıskalayarak bölgesel devrimin gelişme ve birleşme olanaklarını zayıf düşürmüştür.

NATO'ya Karşı Mücadele Yaygınlık Kazandı

Marksist-Leninist komünist öncü, NATO karşıtı Birlik’lerin yerel platformlara taşınması, olabildiğince en geniş çevrenin bu birliklerde eylem birliği yapmasını teşvik etti. İstanbul’un pek çok semtinde yerel NATO ve Bush karşıtı Birlik’in kurulmasına öncülük etti. Mücadelenin yerel ayaklarının güçlendirilerek emperyalizme karşı halk hareketinin yaratılmasının kanallarını açmaya çalıştı. Yanı sıra Birlik’in değişik illerde de kurulmasına bizzat hem öncülük hem de teşvik etti. Birleşik bir antiemperyalist hareketin

geliştirilmesinin NATO'yu durdurma iradesini güçlendireceği düşüncesi hareket tarzını yönetti.

NATO'ya karşı mücadele biçimlerinde zenginlik göze çarptı. Eylemli basın açıklamaları en yaygın kabul gören biçim olarak öne çıktı. Yanı sıra oturma eylemleri, fiili gösteriler, gece meşaleli yürüyüşler, mitingler mücadele biçimleri arasında yer aldı. NATO'ya karşı yaygın bir ajitasyon yürütüldü. Denebilir ki '80 sonrasının en yaygın emperyalizm teşhirine sahne oldu coğrafyamız.

Ajitasyonun başlıca araçlarından biri imza stantları ve semtlerde imza toplama, ev toplantıları ve ziyaretleri, paneller, geceler, yaygın özel sayı dağıtımları, afişler, kuşlar, kahve ve fabrika önü, sokak ajitasyonları öne çıktı. Halk toplantıları, film gösterimleri gibi etkinlikler NATO'ya karşı kapsamlı ajitasyonun birer parçası oldu. NATO ve emperyalizmin tartışıldığı paneller örgütlendi.

Komünist öncü Haziran başında Birlik'e, küçük çaplı eylem biçimlerinden güçlerin merkezleştiği orta ölçekli belli merkezlerde yoğunlaşmış eylem biçimlerine geçmeyi önerdi. İşçi sınıfının, emekçi memurların, emekçi kadınların, kent yoksullarının ve gençliğin katıldığı genel grev genel direnişin örgütlenmesi önerisini yazılı olarak ilettiler. Genel grev genel direnişi örgütlenmenin olanaklı olduğunu ve bunun için çağrı yapılması gerektiğini tartıştı. Bu olanağı, NATO'yu durduracak en etkili mücadele biçimi olarak savundu. İşçi sınıfı ve emekçilerin ayağa kaldırmak için, fabrikalara, işçi havzalarına giderek işçilerle genel grevin olanaklı olup olmadığını tartışmayı önerdi. 15-16 Haziran'da Birlik'in işyeri ve havzalarda genel grev genel direniş çağrısı için elverişli bir zaman olduğunu savundu. Birleşik halk grevi ve halk direnişini örgütlemeyi, NATO toplantısını engelleme taktiğinin merkezine oturttu. Bu amaçla DİSK, KESK başta olmak üzere birçok sendikayı ziyaret ederek İSB içinde genel grev genel direniş gündemlerine taşıdı.

Bu yönde çağrı yapılmasına ilişkin karar alınmasına karşın, Birlik bileşenlerinin genel grev genel direnişin örgütlenemeyeceğine ilişkin kararsızlığı nedeniyle sonuca ulaşamadı. Genel grev genel direnişe mükemmeliyetçi yaklaşımlar bu olanağı imkansızlaştırdı. Komünist öncü kısmi ve yerel bir genel grev genel direniş denemesinin bile tabloyu değiştireceğini, NA-

TO'cu katillerin korkusunu büyüteceğini, anti-emperyalist devrimci kitle hareketini sıçratacağını düşündü.

NATO karşıtı birlikten farklı olarak komünist öncü NATO'ya karşı genel grev genel direniş çağrısı yaptı. Bu amaçla yüzbinlerce materyal dağıttı. Süreç yaklaştıkça semtlerde meşaleli yürüyüşler ve gösteriler, Gazi'de olduğu gibi barikat kurdu, kepenk ve kontak kapatma çağrıları, işgal çağrıları yaptı. İstanbul'da 26 Haziran'da 4 ayrı ana yol güzergahında yol kesme eylemi yaptı. İzmir'de BOP'un tartışıldığı konferansı engelleme mücadelesinin en önünde yer aldı. Adana'da İncirlik üssüne yürüdü, Diyarbakır 2. Hava Karargah Komutanlığı önünde basın açıklaması yaptı.

Katil Bush'un geleceği gün 26 Haziran'da Ankara mitinginde Meclis'e yürümek için polis barikatlarını zorladı ve hücum ruhunu kuşandı. 26 Haziran mitingi komünistlerin önerisi ile BAK ve Birlik'in ortak eylemi olarak gerçekleşti. Ankara direnişimiz sadece devlet içinde değil aynı zamanda yasalıcı reformistlerde de panik yarattı.

NATO'ya karşı her türlü barışçı ve barışçı olmayan mücadele biçimleri iç içe yürütüldü. Her biri diğerini besledi ve büyüttü. Halkların NATO'ya karşı öfkesini arkasına aldı. Ezilenlerde sempati ve destek, yasalıcı reformistlerde panik, NATO'cularda korku yarattı. Hareket tarzına yön veren zirvenin engellenmesi ve dağıtılması kararlılığı oldu.

Eylem Çizgimiz Ve Taktik Duruşumuz

Komünist öncü süreci baştan sona planladı ve örgütledi. Kendi kuvvetlerini sürece hazırladı. Aktivist toplantıları bu hazırlığın en önemli unsuruydu. Hareketin 28-29'unda devrimcilerle reformistler arasında ayrışmaya yol açacağını en baştan öngördü. Birlik'i gidebileceği yere kadar götürme ve birlikte yürüme imkanlarını sonuna kadar zorladı. NATO ve işgalcilere İstanbul gerçekten dar edilmeliydi. Bu görüş açısından hareketle Birlik'in gündemine bu sorunu taşıdı ve tartıştırdı. Birlik içindeki tavırların ve başarımların netleşmesi için adımlar attı. Bu görüş açısına sahip olanlarla da, birlik içinde ayrışma eğilimlerine göre, belli başlı devrimci, ilerici güçlerle ayrı ayrı ikili görüşmeler yaptı. Birinci tur görüşmelerde düşüncelerini ve amaçlarını aktararak nabız yokladı. İkinci tur görüşmelerde

ise kendi planlarını ve hazırlıklarını tartıştı ve muhataplarının yaklaşımlarını dinledi. Birlikte hareket edebileceklerin ortak bir toplantının örgütlenmesine öncülük etti. Bu çerçevede bir araya gelen grupların bir kamp organize etme ve hazırlığı orada yürütme kararını almasında ve örgütlenmesinde belirleyici bir rol üstlendi.

Meşruiyeti temel bir kalkış noktası olarak ele alan Marksist-Leninist komünistler, süreçten devrimci hareketin kazanımla çıkmasının ve devrimci dayanışmanın koşullarının hazırlamasının emektarı oldular. Eylemlerini ajitasyonun temel aracı haline getirdiler.

Bir Zirve De Okmeydanı'ndaydı

İstanbul'da 28-29 Haziran'da iki ayrı zirve örgütlendi. Biri emperyalistlerin NATO vadisinde insandan arındırılmış on binlerce polis, asker ve zırhlı araçların arasında, lüks otellerde konaklayan emperyalistlerin zirvesiydi. Diğeri 27'sindeki mitingden sonra NATO'yu engelleme kararlılığını kuşananların topluca yerleştiği Okmeydanı Fatma Girik Parkı'ndaki zirve. Biri, dünya karşıdevrimini, halk düşmanlarını, işkenceci ve katillerin zirvesini, diğeri ezilenleri, dünya halklarını, emperyalizme karşı mücadele edenleri, devrimi temsil ediyordu.

Okmeydanı baştan sona komünist öncü tarafından planlandı ve örgütlendi. SDP, HÖC, İşçi Köylü, Halkevleri, Devrimci demokrasi gibi belli başlı güçler bir araya getirilerek ikna edildi. İrili ufaklı devrimci güçler de sürece dahil oldu. Halkevleri ve Devrimci Demokrasi gece parkta kalmadılar. Fakat sabah yürüyüşe katıldılar.

Okmeydanı'nda konaklayan güçler aralarında ortak bir komite kurdular. Kararlar burada alındı. Alınan karar doğrultusunda yürüyerek Mecidiyeköy'e gitme hazırlığı yapıldı.

Kalan kitleye gece etkinliği düzenlendi. Değişik bölgelerden ve illerden gelenlerle birlikte 1000 civarında kitle Okmeydanı'nda sabahladı. Parkın iç örgütlenmesi yapıldı. Yemek, erzak, güvenlik, sağlık komiteleri örgütlendi. Park, yeni bir durumun ortaya çıkardığı yeni bir mevzi ve alan haline geldi. Bunu hazırlayanın meşruiyet bilincinin yön verdiği görüş açısı olduğunu belirtelim. Parkta geceleme NATO karşıtı mücadelenin siyasal bir kazanımıdır.

Komünistler Okmeydanı'nı alanlardan örgütlenerek gelmeyi hedefledi. Gece parkta kalan di-

renişçiler soğuğa, yorgunluğa rağmen yüksek bir moral ve savaşma istek ve arzusu ile doldurdular yüreklerini. Manevi yanı güçlü bir konaklama yeri Fatma Girik Parkı. Militanlar, enerji topladı. Komünistler manga sistemine göre örgütlendi. Sapan grupları, molotof grupları, gaz bombasına karşı eldiven grupları, panzerleri durdurma grupları kuruldu. Oluşturulan her manganın bir yöneticisi bir de yardımcısı vardı. Komünistler, 50'yi aşkın manga ile örgütlenildi. Ayrıca sekiz öncü manga oluşturuldu. Her mangaya bir şehit yoldaşın ismi verildi. Clara Zetkin kadın mangası, Ali Bugün, Mazlum Doğan, Hüseyin Kayacı, Hüseyin Demircioğlu, Şengül Boran, Hasan Ocak, Tuncay Yıldırım mangaları savaş gücünü artırdı. Her şey savaş ve hücum ruhuna göre şekillendirildi. Ne kadarının başarılı olduğundan bağımsız olarak bu tarz bir örgütlenme ve eylem bir dizi yeni araçları içinde barındırdı. Ezilenlerin uluslararası mücadele deneyimlerinden de öğrenme ve bunları uygulama yaratıcılığı sınandı. Biber gazına karşı gözlük, gaz bombasına karşı maske, sirke ve limon hazırlandı, korunmak için baretler takıldı.

95-96'lardan sonra Okmeydanı'nda yeni bir tarz örgütlendi. Perpa'ya doğru yürürken coşkulu ve kararlı bir devrimci kitle gerçeği vardı. Polisin saldırısından sonra Okmeydanı'na çekilen kitle barikatlar kurdu. Kurulan barikatlar polisin saldırılarını engelledi. Polis panikledi. Devrimci kitle inisiyatifi ve yaratıcılığı açığa çıktı. Polis barikatları aşma cesareti gösteremedi ve daha güçlü bir askeri birliğe ihtiyaç duydu. Halk barikatlarda direnen devrimcilere kucak açtı, destek verdi. İki arabası olan birini verdi. Barikat için kullanılacak her şeyini sundu. Yaralıları evlerinde tedavi etti. Gazın etkilerine karşı limon ve sirke taşıdı. Gazi barikatlarında ruhu ve kararlılığı yeniden Okmeydanı'nda belirdi. Gazi kadar olmazsa da onun derin etkilerini taşıdı. Düşmana karşı iki saati aşkın bir direniş kahramanlığı sergilendi. Savaştlar ve deneyim kazandılar ve direnerek geri çekildiler. Sürece damgasını vuran Okmeydanı direnişi oldu. Bütün dünyanın dikkatleri ve gözü Okmeydanı direnişindeydi.

NATO Zirvesi'nin son günü, yani 29 Haziran'da ise bir gün öncesinin düzeyini yakalayan ya da aşan bir etkinlik tarzı geliştirilemedi. Marksist-Leninist komünistler bakımından bu durum, eylem çizgimizdeki bir kırılma noktasını

ve süreklilik kaybına işaret ediyordu. Eylemi yöneten güçlerimizde açığa çıkan siyasi kararlılık zayıflaması ve karargah örgütlenmesindeki bu siyasi boşluğun hızla doldurulmamasını, başarısızlığın en temel nedeni olarak görmek gerekiyor. Burada billurlaşan sorun, mücadelenin karakterine ve somut ihtiyaçlarına uygun olarak, karar mekanizmalarının işleyişinde askeri normların daha etkin olarak devreye sokulmasının gerekli olduğudur. 29'undaki durumun ihtiyaçları da zaten buna tamamen uygundur: hedef bellidir, savaşçılar hazırdır, dost kuvvetler beklemektedir... Yapılması gereken, stratejik perspektifi çok önceden ortaya konmuş bulunan zirve barikatlarına yeniden ve yeniden yüklenmenin mümkün olan somut yollarını bulup güçleri oraya seferber etmektir. Başarılamayan budur.

Haziran Hareketi Yol Gösteriyor

NATO'ya karşı Haziran hareketini sonuçlarını birkaç başlık altında toplayabiliriz.

- 1) Devrimci dayanışma bilinci ve devrimci eylem birliği uzun süreden sonra yeniden barikatlarda şekillendi. Siper yoldaşlığı gelişti.
- 2) Kitle hareketinde yeni bir tarz açığa çıktı. Devrimci kitle hareketi savunmacı pozisyondan saldırı pozisyonuna geçti. Kitle hareketinde aktif savunma taktiğine geçişin işaretlerini verdi.
- 3) Devrimci kitle hareketinde yeni bir duruma geçişi örgütledi. Statükoculuk yıkıldı. Devrimci girişkenlik ve inisiyatifin önü açıldı. Okmeydanı'ndan sonra Pendik Aydos'ta gecekondu halkının barikatlarla yıkımı engellemesi kitlelerin deneyimlerden öğrendiğini gösterdi.
- 4) Meşruiyet bilinci gelişti. İzmir'den, Adana'dan, Ankara'dan, Gazi'den süzülerek gelen meşruiyet bilincinde Okmeydanı'nda sıçrama yaşandı. Emperyalizme ve NATO'ya karşı meşruiyetin gücünü arkasına aldı. Yasallıkla kendini sınırlamayan, statükoları yıkan bir tarz hakim oldu. Kendi sınırlarını ve iç duvarlarını yıkarak aşan bu tarz, önümüzdeki süreçte kitle hareketinin de kendi sınırlarını açmasına hizmet edecektir.
- 5) Okmeydanı direnişine katılan güçlerin bilincinde sıçrama yaşandı. Kendi gerçeğini aştı. Kendine ve devrime güven duygusu gelişti.
- 6) Halka güvenmeyen, bireyci aydın bilinci yenilgiye uğradı. Katılan herkeste halka ve kitlelere güven duygusu gelişti.

7) Okmeydanı reformizme ve burjuvaziye karşı başlı başına siyasal ve ideolojik bir kazanımdır. Okmeydanı süreci ile komünist öncü devrimci hareketin merkezinde yer almıştır. Devrimi örgütleme ve devrimin zaferi için yürüme kararlılığı göstermiştir.

8) Okmeydanı direnişimiz uluslararası niteliği olan bir hareketti. Sadece coğrafyamızda değil, dünyada emperyalizme ve onun uluslararası polis gücü NATO'ya öfke duyan ezilenlerin onurunu temsil etti. Irak direnişçileri kaçırdıkları 3 Türk işçiyi serbest bırakarak halkların kardeşliği mesajını verdiler.

9) Okmeydanı sadece komünist öncünün değil bir bütün olarak devrimin kazanımıdır.

10) NATO'ya karşı komünist öncünün başını çektiği devrimci hareket başarılı bir sınav verdi. Kitleler devrimci öncüyü test etti, sınavı. Kitlelerin devrimcilere güven duygusu gelişti. Öncünün, önderleşme bilinci ve pratiği güçlenmiştir. Önderleşme bilinci mayalanmıştır.

11) Genç bir mücadeleci devrimciler kuşağı şekillendi. "Zaferler kuşağı"nın kazanılmasına yönelik güçlü belirtileri yeniden açığa çıktı.

Okmeydanı Nedir?

Okmeydanı deneyimine dönük sıcak ilgi ve üzerine düşünülüp yazma ihtiyacının sürüp gitmesinde bir gariplik yok elbette. Bu deneyimi analiz etme, anlama ve kavrama çabası bakımından olumlu bir durum bu aynı zamanda. Fakat biliniyor ki, tarihi ancak onu yaratanlar anlayabilirler. Bu çerçeveden bakıldığında, bazılarının Okmeydanı'nı bir 'geceleme' alanı gibi yorumlaması ve göstermesi, mevcut süreç bakımından 'tarih dışı' dar bir kavrayışın örneğidir. Keza, onun bir adım ötesine geçmeyi başaran, ama Okmeydanı'nı 28'indeki barikat çatışmasıyla sınırlayan görüş açısı da aynı tarih dışılığın menzili içinde kalmaktan kurtulamıyor.

Evet, tarif edenlerin biçimciliğinden bağımsız olarak bunların ikisi de vardır. Ancak onları da kapsayıp aşan bir niteliği temsil etmektedir Okmeydanı.

Birincisi; Okmeydanı devrimci bir karargahtır. Devrimciler 28'indeki antiemperyalist çatışma için Okmeydanı'nda geçici bir üs, bir karargah kurmuşlardır. Bu mücadele deneyimi bakımından yeni bir adım, yeni bir niteliktir.

İkincisi; Okmeydanı, hemen yarınki çatışma için İstanbul'un değişik semtlerinden, Kürdistan'dan ve Türkiye'nin her yerinden gelen ana direniş güçlerinin toplanma merkezidir.

Üçüncüsü; Okmeydanı, aynı zamanda bu güçlerin eğitim, hazırlık ve örgütlenme kampıdır. Moral hazırlığın yürütüldüğü, teknik altyapının düzenlendiği, manga düzeni ya da başka biçimlerde iç örgütlenmelerinin yapıldığı, görev dağılımlarının somutlaştırıldığı ve bunun gibi çok

yönlü bir savaş kampı deneyimidir Okmeydanı.

Okmeydanı'nın bir geçmişi vardı ve bir geleceği de olacaktır. Marksist-Leninist komünistler, hem Okmeydanı'nı somut olarak hazırlayan geçmişin kurucu özneleri, hem de onun gerçekleşen bütün aşamalarının yürütücü öznelerinden oldukları için, onu geleceğe en bilinçli bir biçimde taşıma görevinin de sorumluluğunu duymaktadırlar.

Bağımsızlık, Antiemperyalizm Ve Devrim

Haydar Özkan

“Sonuç olarak, biz antiemperyalistiz çünkü Marksist’iz, çünkü kapitalizme, onun zıddı olan ve yerine geçecek olan sosyalizmle karşı çıkıyoruz ve çünkü yabancı emperyalizme karşı mücadelemizde Avrupa’nın devrimci kitleleriyle dayanışma görevimizi yerine getiriyoruz.” (Jose Carlos Mariategui, Peru Komünist Partisi’nin kurucusu ve lideri, 1929 Latin Amerika Komünist Konferansı’na sunduğu tezlerden)

NATO Zirvesi’ne karşı mücadelenin parıltılı günleri, antiemperyalist eylem geleneğinde yaşanan kopukluğu taştan ve barikattan bir zincirle gidermekle kalmadı, ‘71’in devrimci yıldızlarını da halklarımızın bilincinde yeniden ayağa kaldırdı.

NATO karşıtı mücadele, bu topraklarda 21. yüzyılın antiemperyalist mücadelelerin yürütülüşüne dair bir işaret fişeği oldu. Yol açtı. Temel attı. Dünyanın çeşitli ülkelerinde, o ülkelerin maddi toplumsal ve siyasal gerçeklikleri içinde biçim ve içerik kazanan emperyalist küreselleşme karşıtı mücadele, Türkiye’de de NATO Zirvesi’ne karşı mücadeleyle ilk büyük deneyimini yaşamış oldu.

Nasıl ki, 1969’da 6. Filo’nun denize dökülmesi ve Kommer’in arabasının ODTÜ’de yakılması, antiemperyalist mücadelede bir dönemin yol gösterici tarihsel mevzilerine dönüşmüşlerse, NATO karşıtı mücadele de kendi dönemi içinde böyle bir tarihsel iz yaratmıştır. Emperyalist

küreselleşme döneminin antiemperyalist mücadeleleri, bu ülkede, atılan bu temele basarak ileriye yürüyecektir.

1968 hareketi, “bağımsızlık”çıydı. Temel sloganı ve bayrağı “Bağımsız Türkiye” idi. Bu slogan, (‘Sosyalist Türkiye’ sloganını temel almalarına karşın) TİP’lileri de kapsayacak biçimde tüm gençlik ve işçi hareketlerinin üzerinde birleştirdiği programatik temeldi.

TİP’liler parlamenter yolla, Yön’cüler ve Milli Demokratik Devrim’cilerin belli kesimleri sol cuntayla, devrimci gençlik hareketinin bağrından doğan THKO, THKP-C ve TKP-ML ise devrim yoluyla “Bağımsız Türkiye” hedefine varmak istiyordu. Savaşımın karakteri ise, “İkinci Kurtuluş Savaşı” olarak adlandırılıyor, böyle tanımlanıyordu.

Bu, esas olarak 6. Filo eyleminin bıraktığı tarihsel mirasın politik çerçevesini de oluşturuyordu.

Gerçekte ise, sol cuntacıları, parlamentarist TİP’i ve Mihri Belli vb. revizyonistleri bir yana bırakırsak, ‘71 devrimci hareketine uzanan süreçte Deniz, Mahir ve İbrahim’de somutlaşan üç devrimci akım, sadece ABD emperyalizmine karşı değil, bizzat Türk burjuvazisine karşı da savaşıyorlardı. “Az sayıda hain dışında tüm milli unsurlar”ın katılacağı ikinci bir ulusal kurtuluş savaşı değil, emekçi ve ezilen sınıfların katılacağı bir sınıfsal kurtuluş savaşı yürütülüyordu.

Antiemperyalist mücadele, doğrudan doğruya işbirlikçi burjuva devlet aygıtı ile karşı karşıya geliyordu.

15/16 Haziran büyük direnişinde, işçi sınıfıyla burjuva ordunun doğrudan karşı karşıya gelmesi, ardından İstanbul ve Gebze’de sıkıyönetim ilan edilmesi, yaşanan savaşımın gerçek içeriği konusunda güçlü bir belirtiydi. Ardından 9 Mart’ta “sol cunta” girişimleri iflas etti ve yıllardır “ordu-millet el ele” sloganlarıyla “Bağımsızlık” mücadelesine çağrılan ordu, 12 Mart’ta Amerikancı faşist bir darbe gerçekleştirdi.

Darbenin ardından sınıf mücadelesi sertleşti. Burjuva milliyetçi ‘sol cunta’ politikasının savunucuları yeni koşullarda rejime yedeklenirken, antiemperyalist devrimci gençlik akımları, 60’lardan bu yana yarattıkları toplumsal bağlarla birlikte örgütlediler ve savaşı büyüttüler.

Fakat, gerçekte sınıfsal kurtuluş mücadelesi yürüten ‘68-’71 hareketi neden “ulusal kurtuluş mücadelesi” bayrağı altında toplanmıştı? Çünkü yeni, her zaman ilkin eskinin bayrağı altında doğar.

Marks’ın olağanüstü bir ustalıkla betimlediği gibi: “Bütün ölmüş kuşakların geleneği, büyük bir ağırlıkla, yaşayanların beyinleri üzerine çöker. Ve, onlar kendilerini ve şeyleri, bir başka biçime dönüştürmekle, tamamıyla yepyeni bir şey yaratmakla uğraşır görüldüklerinde bile, özellikle bu devrimci bunalım çağlarında, korku ile geçmişteki ruhları kafalarında canlandırırılar, tarihin yeni sahnesinde o saygıdeğer eğreti kılıkla ve başkasından alınma ağızla ortaya çıkmak üzere, onların adlarını, sloganlarını, kılıklarını alırlar. İşte bunun gibi, Luther, havari Paul’ün maskesini takındı, 1789-1814 devrimi art arda, önce Roma Cumhuriyeti, sonra Roma İmparatorluğu giysisi içinde kurum sattı ve 1848 Devrimi, kimi 1789’un, kimi de 1793’ün ve 1795’in devrimci geleneğinin taklidini yapmaktan öte bir şey yapamadı. İşte böyle, yeni bir dili öğrenmeye başlayan kişi, onu hep kendi anadiline çevirir durur, ama ancak kendi anadilini anımsamadan bu yeni dili kullanmayı başardığı ve hatta kendi dilini tümünden unutabildiği zaman o yeni dilin özünü, ruhunu özümleyebilir.” (Louis Bonaparte’nin 18 Brumaire’i) Her ne kadar, Marks, bu olgunun burjuva devrimleri için geçerli olduğunu, proleter devriminin buna ihtiyaç duymayacağını ifade etse de, gerçek tarih aksini kanıtladı: “19. yüzyılın toplumsal devrimi, şiirsel anlatımını, geçmişten değil, an-

cak gelecekte alabilir. 19. yüzyılın devrimi, geçmişin bütün hurafelerinden kendisini sıyırmadan, kendisiyle harekete geçemez. Daha önceki devrimlerin kendi öz içeriklerini kendilerinden gizlemek için tarihsel anımsamalara gereksinimleri vardı. 19. yüzyılın devrimi ise, kendi öz içeriğine ulaşmak için ölüleri, kendi ölülerini gömmeye terketmek zorundadır.” (Aynı yerde)

“Kendi öz içeriklerini kendilerinden gizlemek için” değil ama, tarihin mücadele birikimine yaslanarak güç almak için, kapitalist toplumun bağrında gelişen devrimci mücadeleler de geçmişin ruhlarını çağırdılar, bayraklaştırdılar. Tıpkı 60’lardaki ve 70’lerdeki Latin Amerika devrimci hareketlerinin İspanyol sömürgeciliğinden kurtuluş mücadelelerinin bayrağını yeni koşullarda dalgalandırmaları gibi, Türkiye’de de 1960’ların toplumsal mücadeleleri ilkin, yakın tarihin en büyük antiemperyalist mücadele deneyimini, yani tüm cılızlığı ve tutarsızlığıyla Kurtuluş Savaşı’nı bayraklaştırdılar. Gençler M. Kemal’in Bursa Nutku’yla coştular. 1920’lerin burjuvazisinin politikalarını temsil eden sözlerini yeni koşulların işbirlikçi burjuvazisine karşı ideolojik siper yaptılar. 1960, 27 Mayıs darbesinin bir kanadını oluşturan ordudaki sol kemalist cuntacı geleneği ise, bu politikanın müttefiki ve silahlı gücü olarak gördüler.

1968 gençlik hareketlerinin, 27 Mayıs öncesi gençlik hareketlerinin devamcısı olduğu ne kadar gerçekse, bu hareketin içeriksel olarak sürekliliği dönüştürüp netleşerek ilerlediği de bir o kadar gerçektir. 1960 öncesinin şekilsiz ve içeriksiz “Hürriyet” sloganları, 1960 sonrasında giderek yerini marksist, sosyalist fikirlere, “proleter devrim” düşüncesine bıraktı. Yeni gençlik hareketleri, dünküler gibi, ordunun kanatları altına sığmıyordu. Fakat programatik slogan, “Bağımsız Türkiye”, aynı kaldı. 1965’te gençlik hareketinin ilk büyük çıkışı “Milli petrol” kampanyasıyla oldu. Ancak 1973’e kadar, tüm netleşmelere, saflaşmalara ve ayrışmalara karşın, hareketin en ileri unsurları bile “milli kapitalizm” programından kopuşmadı, bu, “Bağımsız Türkiye”nin ekonomik-toplumsal programı olarak kaldı.

Fakat, 35 yıllık sınıf mücadelesi deneyimi, Türkiye ve Kuzey Kürdistan’ın sosyo-ekonomik ve sosyo-politik gerçeklikleri kadar, devrimci mücadelenin karakteri ve içeriği konusunda da çok zengin veriler sundu.

Emperyalizme karşı kalkan her yumruğun, karşısında öncelikle işbirlikçi Türk burjuvazisini ve devletini bulduğu, bulacağı bu 35 yıllık tarihin en temel olgularından birisidir.

Dolayısıyla, işbirlikçi kapitalizme karşı mücadele olmaksızın emperyalizme karşı mücadele soyut, içeriksiz ve biçimsel kalmaya mahkumdur.

Antiempyalist demokratik devrimin, “bağımsız kapitalizm” inşa etmeye, düzen kurmaya yönelik bir hareket olarak değil, aksine, sosyalist devrimin bir ön evresi, bir geçiş biçimi, kesintisiz devrimle sosyalizme geçmek için politik özgürlüklerin kazanılması eylemi olarak kavranması gerektiği de bu tarihin derslerinden birisidir. Emperyalistlerle ekonomik ve siyasi bağları kopartan, işbirlikçi tekelci burjuvaziyi ve onun faşist diktatörlüğünü ezen, Kürt ulusunu sömürge boyunduruğundan kurtaran antiempyalist demokratik devrim, yarattığı politik özgürlük ortamıyla açık sınıf mücadelesini ve proletaryanın sosyalizme kesintisiz geçişini sağlar.

Zaten, emperyalist kapitalizmin karşısında, ‘bağımsız kapitalizm’ bir alternatif değil, yalnızca gerici bir ütopyadır. Dün, 1960’larda iki kutuplu dünya gerçeğinin yarattığı merkezkaç etki, bu tür girişimlere bir ölçüde olanak tanıyordu. Ancak o zaman dahi, Mısır’da Nasır, Endonezya’da Sukarno gibi burjuva önderlerin temsil ettiği “bağımsız kapitalizm” denemeleri nihayetinde kural olarak emperyalist sistemle yeniden bağlanma ile sonuçlanmıştır. (Tıpkı Kemalistlerin 1920 ve 30’lardaki denemelerinin sonucu gibi.) Çünkü kapitalizm bir dünya sistemidir ve tek tek ulusal ekonomiler, kapitalist ekonomi zemininde durdukları sürece kaçınılmaz olarak bu dünya sisteminin içine yutulurlar. Emperyalist kapitalist dünya düzeninin den kopuş ancak sosyalist ekonomik-toplumsal düzen zemininde mümkün olur.

İki Ulus, İki Yurtseverlik

Antiempyalist devrimci mücadele ile burjuva milliyetçi ‘bağımsızlıkçılık’ bu 35 yıl içinde iyice ayrışarak saflaştı. Bu saflaşmanın temel unsurlarından birisinin Kürt ulusal sorunu olması ise, bu toprakların tarihsel ve siyasal gerçekliğinin bir sonucu olarak şekillendi. 1968’lerin “Bağımsız Türkiye” sloganı, Kürt ulusal sorununun üstünden atlamasa bile yanından geçiyordu. 1971 devrimci atılımı, bu noktada sol

kemalist gelenekten belli ölçülerde bir kopuşu da içerir. Deniz, idam sehpasında Türk ve Kürt halklarının kardeşliğini haykırdı, Mahir, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının tanınması gerektiğini söyledi ve İbrahim, “Türkiye Kürdistanı”nın ezilen, bağımlı ulus statüsünde olduğunu belirtti.

Sınıf mücadeleleri tarihi, özellikle de son 20 yıllık tarih, bu sorunda büyük bir saflaşma ve ayrışmaya tanıklık etti. 1984’te başlayan Kürt ulusal savaşı, Kürdistan gerçeğini dayatarak, devrimci hareketin içyapısını da dönüşüme zorladı. Kürt ulusal sorununda devrimci hareketin sosyal şoven, kemalist zaaflarını zorladı. Tabii bu aynı zamanda burjuva milliyetçi-sol kemalist akımla antiempyalist devrimci akım arasındaki fiili ideolojik bağların da zorlanması anlamına geliyordu. Politik açıdan ise, burjuva milliyetçiler bir yanda, antiempyalistler diğer yanda saflaştı.

Ama daha da özgün ve çarpıcı bir gerçek olarak, Türkiye ve Kuzey Kürdistan’da yaşayan emekçi halkların yurtseverlik duyguları da iki ayrı kanalda şekillendi. Türk emekçilerinin yurtseverliğiyle, Kürt halkının yurtseverliği iki ayrı politik bilince denk düşmeye başladı.

Türk emekçi yurtseverliği, doğrudan emperyalizme karşı bir duruştur. Özellikle de ABD emperyalizmine ve IMF’ye karşı. Türk emekçi yurtseverliği, Kürt halkının ulusal taleplerine belli bir sempatiyi içerir. Türk burjuva milliyetçiliği ise, açık Kürt düşmanı bir çizgi temelinde sahte bir anti Amerikancılık sergiler.

Kürt yurtseverliği doğrudan Türk sömürgeciliğine karşı bir duruştur. İnkar, ulusal baskıya ve asimilasyona karşı. Kürt emekçi yurtseverliği, aynı zamanda emperyalizme karşı da bir duyarlılığı ve karşıtlığı içerirken, Kürt burjuva yurtseverliği, Amerikancılığa eğilim gösterir.

Bu iki yurtseverliği bir potada buluşturmak, birleşik devrimimizin en zor ve en kaçınılmaz görevlerinden biri olarak ortaya çıktı.

Türk Ulusal Sorunu Var mıdır?

Bu iki ayrı ulusal gerçeklik arasındaki farkın temeli, Türk ulusunun 1919-1923 bağımsızlık savaşıyla ‘ulus-devlet’ini kurmuş olmasına karşın, Kürt ulusunun devletleşmesinin zor yoluyla engellenmiş olmasıdır.

Marksist bir kriter olarak, belli bir ülkede ulusal sorunun varlığını, o ulusun devlet kurma hakkına sahip olup olmamasıyla ölçebiliriz. 1918’de gerçekleşen emperyalist işgal, bir ‘Türk ulusal sorunu’ yaratmış, bu sorun Türk devletinin 1923’te kurulmasıyla çözülmüştür. ‘Bağımsızlık’ sorunu, ‘ulusal kurtuluş’ sorunu, Türk ulusu bakımından 1923’te Türk burjuva cumhuriyetinin kurulmasıyla çözülmüştür. Fakat denilebilir ki, Kürt ulusu açısından aynı sorun tam da bu tarihte başlamıştır. Osmanlı yönetimi altında özerk sancaklar halinde belli bir otonomiye sahip olan, dil ve kültür konusunda yasaklarla karşılaşmayan Kürtler, Cumhuriyet’le birlikte bunları yitirmiş, dilleri ve kimlikleri yasaklanmış, tümüyle merkezi yönetime tabi kılınarak ağır bir ulusal baskı rejimi altına hapsedilmişlerdir. Bu olgu, Türk ulusal kurtuluş savaşının burjuva demokratik içeriğini ve ilericiğini sınırlandıran ve güdükleştiren en temel nedenlerden de birisidir. Çünkü daha 1921’de Kemalistler Koçgiri’de Kürtlerle savaşıyorlardı.

Lozan’da dörde bölünen Kürdistan’ın Kuzey parçası, 1923’ten 1938’e askeri işgal, 1950’lerde ise ekonomik işgal yaşayarak Türk burjuvazisinin sömürgeci boyunduruğu altına sokulmuştur.

Türk ulusu ise 1923’te ‘kendi’ devletini kurmuştur. Bu devletin egemen sınıfını burjuvazi, ekonomik sistemini ise kapitalizm oluşturduğuna göre, gelişmesinin belli bir evresinde yeniden emperyalizme bağımlı hale gelmesi gerçekte kaçınılmazdır. Türk burjuvazisinin Kürdistan üzerindeki boyunduruğu ise, onu emperyalistlere boyun eğmeye iten temel faktörlerden birisi olmuştur.

Yeni sömürgecikle klasik sömürgeciliğin karıştırılması, Türkiye devrimci hareketinin anti-emperyalist mücadeleye bakışını sürekli sakatlayan temel bir yanılgıdır. Yeni sömürgecilik, emperyalizme ekonomik ve siyasal bağımlılık zemininde bir ülkenin ekonomik yapısının emperyalist devletlerin ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi, zenginliklerinin yağmalanmasıdır. Ancak bu sömürgecilik biçimi, tam da biçimsel devlet bağımsızlığıyla birlikte, o zemin üzerinde gerçekleşir. Yani emperyalizm, işbirlikçi burjuvazinin iktidarı sayesinde, onu da semirterek yağmalar. Başında emperyalistlerin atadığı bir valinin bulunduğu klasik sömürgeci rejimle veya bu rejimin yeni, güncel biçimi olarak emper-

yalist orduların işgali altında o ulustan kukla yöneticilerin atandığı himayeci sömürge rejimiyle (Bosna, Afganistan, Irak); başında o ulusun burjuvazisinin bulunduğu yeni sömürgeci rejim arasındaki temel fark görülmediği, algılanmadığı için, klasik ve himayeci sömürgecilik için geçerli olabilecek “Bağımsızlık” sloganı yeni sömürgecilik için de geçerli sayılıyor. Aradaki temel fark, o ülkenin burjuvazisinin yeni sömürgecilikte bizzat iktidarda olmasıdır. Emperyalizmle çıkarları bütünleşir. Dolayısıyla emperyalizme karşı mücadele, bir “ulusal bağımsızlık” mücadelesi olmaktan çıkar, bizzat o ülkenin burjuvazisine karşı o ülkenin emekçi ve ezilen sınıfları tarafından yürütülen bir toplumsal kurtuluş mücadelesi karakterini kazanır. Emperyalizme karşı mücadele, kaçınılmaz olarak, emperyalist sömürünün üzerinde geliştiği kapitalist ekonomik toplumsal sisteme karşı mücadeleyle birleşir.

Dolayısıyla, ulus-devletin kuruluşundan 80 yıl sonra hala “Bağımsız Türkiye” sloganını atmak, geçmişin bayraklarına sarınmayı tutucu, dogmatik bir çizgi haline getirmek anlamına geliyor. Doğru slogan, “Emperyalizme karşı devrim; kesintisiz devrim yoluyla sosyalizm”dir.

Kürt Sosyalist Yurtseverliği

Klasik sömürgeciliğin yapısı ve karakterini özgün bir biçimde taşıyan Kuzey Kürdistan’da ise, tabii ki öncelikli sorun ulusal özgürlüğün kazanılmasıdır. Kürdistan’ın koşullarından kaynaklı olarak, devrimin ilk adımı kaçınılmaz ve zorunlu bir biçimde sömürgeciliğin tasfiyesiyle atılmak durumundadır. Kürdistan’da sosyalizme doğru atılacak ilk ve zorunlu adım budur. Ancak tabii, ulusal özgürlüğün hangi programla kazanılabileceği sorunu, Kürt küçük burjuva ulusalcılarıyla Kürt komünistleri arasında temel bir programatik farklılık oluşturuyor.

Kürt küçük burjuva ulusalcısı PKK, dün, 1999 öncesinde, bağımsız bir kapitalist Kürdistan’ı ulusal özgürlüğün gerçekleşme biçimi olarak görüyor ve savunuyordu. İmralı sonrasında ise “Bağımsız Kürdistan” programından geri düştü. Kürt sermayesinin geliştirilmesini, Türk burjuvazisiyle ortak bir burjuva demokratik cumhuriyet çatısı altında bir araya gelmeyi ‘ulusal özgürlük’ olarak görüyor.

Kürdistanlı komünistler ise, birleşik federasyonun parçası olarak, ayrılma hakkına sahip bir

Kürdistan Sovyet Cumhuriyeti'ni ulusal özgürlüğün gerçekleşme biçimi olarak görüyorlar. Kürt ulusal kurtuluşu için Türk emekçileriyle el ele verilmesini ve emperyalizme karşı ortak bir İşçi-Emekçi Sovyet Cumhuriyetleri Birliği kurulmasını savunuyorlar.

Kürt küçük burjuva ulusalcıları, kimi ulusal özgürlüklerin kazanılması uğruna, emperyalistlerin Ortadoğu işgaline hayırhah bir tutum takındılar. Kürt burjuva ulusalcıları ise, Barzani-Talabani çizgisinde somutlaştığı üzere, ABD'nin himayeci sömürgeciliğini 'ulusal özgürlük' olarak pazarlamaya çalışıyorlar. Kürt komünistleri ise bölge halklarının kurtuluşunun ancak birbirini besleyip güçlendiren mücadelelerle gerçekleşebileceğini savunuyorlar. Arap ulusu işgal ve işkence altındayken, Kürt ulusunun özgür olamayacağını vurguluyorlar. Ortadoğu'da Arap, Kürt ve Türk halklarının antiemperyalist, antisömürgeci mücadelelerinin sonucu olacak bir Demokratik Ortadoğu Federasyonu'nu savunuyorlar.

Her durumda, Kürt ulusal hareketi içinde emperyalizme karşı tutum, Kürt ulusal kurtuluşuna dair programların sonucu olarak şekilleniyor. Kürdistan için kapitalist bir gelecek öngörenlerin, emperyalizmle şu ya da bu düzeyde (Kongra-Gel gibi hayırhah bir destek de olabilir, Barzani gibi işbirlikçilik de) uzlaşmacı çizgi izlemeleri kaçınılmaz oluyor. Bu çizgi aynı zamanda, Kürdistan bağımsız bir devlet olsa dahi, ulusal özgürlük için en büyük bedelleri ödeyen Kürt yoksul köylülüğünün ve emekçilerinin ucuz işgücü olmak dışında bir toplumsal kazanım sağlayamayacağı anlamına geliyor.

Emekçi yurtseverliği, bu topraklarda var olan iki yurtseverliği halkların kardeşliği ve sosyalizm bayrağı altında buluşturuyor. Türk emekçi yurtseverliği, emperyalist boyunduruğa başkaldırıyor, kapitalist sömürüye isyanla birleştiriyor. Kürt emekçi yurtseverliği, sömürgeci boyunduruğa başkaldırıyor emperyalizme karşı mücadeleyle ve "Özgür Kürdistan" talebini işçi emekçi sovyet cumhuriyetler birliği ve sosyalizm programıyla birleştiriyor.

Günümüzde Antiemperyalist Mücadele

Emperyalist küreselleşme süreci, küçük ulusal ekonomilerin emperyalist tekellerce yutulmasını getirdi. Emperyalizm, sanayi üretimini bir dünya üretimi içinde, yeni bir uluslararası işbölümü

çerçevesinde birleştirdi. Sovyetler Birliği'nin ve Doğu Bloku'nun yıkılması, emperyalizmin tek tek kapitalist ulusal ekonomiler üzerindeki hakimiyetini güçlendirdi. Bu yeni koşullar, emperyalizme karşı mücadelenin kapitalizme karşı mücadeleyle birleşmesi zorunluluğunu da güçlendirdi. Aynı koşullar, emperyalizmle ezilen halklar arasındaki şiddetlenen çelişkilerin yol açacağı antiemperyalist devrimlerin antikapitalist yönde gelişmesinin maddi temelini de güçlendiriyor. Venezüella ve Chavez, bunun bariz bir örneğidir. Chavez hükümeti, ilerici demokratik bir program uygulamaya giriştiğinde, karşısında Venezüella sermaye oligarşisini ve ABD emperyalizmini buldu. Politik sürecin gelişimi, Chavez'i baştaki konumundan daha sola doğru, giderek burjuvazinin iktidar gücünü sınırlayacak önlemlere doğru (halkın silahlandırılması, Bolivarıcı çemberlerde örgütlenmesi vb.) itti. Venezüella'daki politik durumun özgünlüğü, ya kapitalizmin aşılmasını, ya da şu veya bu biçimde ABD'ci neoliberal kapitalist modele geri dönülmesini dayatıyor.

Bolivya'da doğalgaz kaynaklarının çok düşük bir fiyata ABD'ye satılmasına karşı başlayan Ekim 2003 kitle hareketi, giderek tüm kapitalist sistemin temelini sorgulayan doğalgazın ve tüm madenlerin, 'yeniden ulusallaştırılması' ve emekçi halkın çıkarına kullanılması talebine vardı.

Yeni sömürgelerin tekelleri burjuvazileri ve hatta büyük oranda orta burjuvazileri, kendilerini emperyalist küreselleşme sürecine bağladılar. Çıkarlarını emperyalistlerle işbirliğiyle özdeşleştirdiler. İşbirlikçi tekelleri burjuvaziler, emperyalist sistemle bütünleşme düzeylerine bağlı olarak ulustan tamamen koptular. Ulusal hiçbir özellikleri kalmadı. Dahası; Türkiye, Yunanistan, Brezilya, Güney Kore vb. gibi, kapitalizmin orta düzeyde geliştiği yeni sömürgelerde işbirlikçi tekelleri burjuvaziler, bizzat sermaye ihracı yapmaya başladılar. Orta burjuva sınıflar ise, tekelleşmemenin sancı ve basıncı altında tekellere ve 'küreselleşmeye' yer yer cılız biçimde itiraz etseler de, çıkarlarını esas olarak emperyalist sisteme bağladılar. Emperyalist küreselleşmenin getirdiği esnek çalışma koşullarını bayram sevinciyle karşıladılar.

Yıkıma uğramamak için işçilere birçok tekelden de daha beter çalışma koşulları dayattılar. Pek çoğu, bağımsız varlığını sürdüremeyeceği için,

tekellerin uzantısı haline geldi, onlara taşeron, fason üretim yapmaya başladı. Böylece yeni sömürge ülkelerin tekelci ve orta burjuvazileri, aralarındaki sınırlı bazı çelişkilere karşın, ezilen emekçi kitlelerin karşısında karşıdevrimci bir blok oluşturdular. “Emperyalizme karşı ittifak yapılacak milli burjuvazi”, ancak Devrimci Demokrasi, İşçi Köylü gibi bazı devrimci akımların hayallerinde kaldı.

Bu koşullar altında, kapitalizme karşı çıkmadan emperyalizme karşı çıkmak tümüyle biçimsel ve cılız bir siyasi duruş haline geldi. Sol kemalistlerin ‘solculuğunu’ Kürt devrimi karşısında aldıkları pespaye tavırdan sonra, bir de bu olgu ortadan kaldırdı. Sol Kemalizm, gerileyen ve çözülen bir siyasi eğilim olarak, emperyalizme ‘ayak sürülen’ işbirliği çizgisinde konumlandı. Sol Kemalizm, ‘anti-emperyalizmini’ hemen tümüyle, emperyalistler ile Türk burjuvazisinin Kıbrıs, Kürdistan vb. sorunlardaki özgün gerici çıkarları arasındaki çelişkilerde ifade eder hale geldi. Ancak böylece, MHP’li faşistlerle aynı ‘ulusal cephe’(!) içinde kaynaşıp buluşmuş oldular.

Emperyalist küreselleşme süreci ve Sovyet Bloku’nun yıkılması, geçmiş dönemin koşullarında emperyalizmin siyasi aracı olarak ‘Yeşil Kuşak’ projesinin karşıdevrimci aktörü rolünü oynayan Siyasal İslam’ın bumerang gibi, dönüp emperyalizmi vurmasına tanıklık etti. Tüm emperyalist devletler, egemenliklerinin karşısına dikilen Siyasal İslamcı dirençlerle boğuşmak durumunda kalıyorlar. ABD ve El Kaide, Rusya ve Çeçen islami direniş güçleri, İsrail ve HAMAS, ABD-İngiliz işgalcileri ve Irak direnişi içinde yer alan islami direniş güçleri, Alman emperyalizminin liderliğindeki ISAF NATO işgal gücü ve Afganistan direnişi, Batı emperyalizmiyle islami direnişin karşı karşıya geldikleri başlıca koordinatlar. Tıpkı 20. yüzyılın başında olduğu gibi, İslam Birliği (panislamizm) belası emperyalizmin karşısına dikilmiş durumda. Öte yandan, işbirlikçi, Amerikancı bir siyasi islam akımı da özel olarak emperyalistler tarafından örgütleniyor ve geliştiriliyor. Ülkemizde de Tayyip Erdoğan ve Fethullah Gülen gibiler bu arabaya çoktan bindiler.

Radikal siyasi islamın, Batı emperyalizmine karşı koyuşu, İslam ümmetçiliği ile geniş Arap ulusalcılığının bir karışımı, bileşimidir. Ancak son tahlilde bu hareket, emperyalizme simgesel bir tepki hareketi olmanın ötesine geçmez. İran

İslam Cumhuriyeti’nde gerçekleşmiş en somut gerçek modelde dahi Siyasal İslam, kapitalizme alternatif bir program ortaya çıkaramamıştır. Nihayetinde İslami rejim, toplumsal ilişkiler alanında kadını yeni bir düzeyde köleleştirerek, gündelik yaşamı islami kurullarla büyük bir baskı ve despotluk altına alarak, kapitalistlerin sömürü düzeninin istikrarını sağlamaktan başka bir şey yapmamıştır. Devrimin antiemperyalist sol güçlerini ezip yok eden Mollalar, İran’da burjuva diktatörlüğünün yeni bir biçimini kurdular. El Kaide’nin, HAMAS’ın ve diğer islami direniş kuvvetlerinin temsil ettiği düzen alternatifi de bundan ibarettir.

Ancak, politik açıdan, radikal İslam’ın emperyalizme karşı gerçekleştirdiği direnişin zaferi, dünya egemenleri bakımından bir kabus senaryosudur. Çünkü bu, ezilenlerin ezenleri yenebileceğini gösterecektir. Tıpkı 11 Eylül’de ABD’nin kalbinden vurulmasının emperyalizmin ‘yenilmezlik’ mitini yerle bir etmesi gibi. HAMAS’ın İsrail’e, Iraklı (İslamcı da olsa) direnişçilerin ABD-İngiliz işgalcilerine, Çeçen direnişçilerin Rus sömürgecilere vurdukları her darbe, dünya ezilenlerinin hanesine yazılmakta ve halkların emperyalizme karşı direnme güç, moral ve azmini artırmaktadır. Yeni dünya koşullarında emperyalizmle siyasal İslam arasındaki ilişkinin bu yeni biçimini analiz etmeden, geçmiş dönemin koşullarındaki ilişki biçimini yineleyip durmak, hiçbir şeyi açıklamıyor.

Dolayısıyla, bu uluslararası koşullar altında, komünist hareketin İslamcı direnişle taktik, koşullu ittifaklar yapması mümkündür.

Ortadoğu’da komünistlerin Müslüman kitlelere önderlik etmesinin yolu, esas olarak, işgalci ABD-İngiltere ve İsrail’e karşı verilen savaşımın çapı ve gücüyle ilgili bir sorundur. İslami ideolojinin güç ve etkisi, sosyalizmin prestij yitiminden ve emperyalistlere karşı vurulan güçlü darbelerden kaynaklandı. Bu etki, yine aynı zeminde, sosyalizmin antiemperyalist mücadelede büyük bir politik güç haline gelmesi ve kitlelere güven vermesiyle aşılabilir. TKP’vari modernist Kemalist duruşların, Müslüman halklara önderlik etmek şurada dursun, bu halklarca ‘yabancı’ görüleceği açıktır.

Bölgesel Devrimci Perspektif

Günümüzde bölgesel devrimci perspektifin geliştirilmesi antiemperyalizmin yapısal bir unsurudur.

Marksist-Leninist Komünist Parti'nin (MLKP) III. Kongresi'nde "Balkan, Kafkas, Ortadoğu halklarıyla demokratik ya da sosyalist federasyonlar oluşturma anlayışını" program maddesi haline getirmesi, bu ihtiyacın program düzeyinde yanıtlanmasıdır.

1960'ların "Bağımsızlıkçı" antiemperyalizm kavrayışında politik devrimin temel sorunu "ülkeyi emperyalizmden kurtarmak" olarak görülüyor ve formüle ediliyordu. Emperyalizm, kapitalizmin ulaştığı bir aşama olarak değil, bir avuç emperyalist devlet olarak anlaşılıyordu. Dolayısıyla emperyalizme karşı mücadele de emperyalist kapitalist dünya sisteminin yıkılarak sosyalist dünya devriminin gerçekleşmesi olarak değil, belli bir ülkenin ekonomik ve politik olarak emperyalizmden bağımsızlaşması olarak kavranıyordu. Emperyalizmden "kurtulan" bu ülkelerin birbiriyle federasyon kurması sorunu

ise, gündeme dahi girmiyordu.

Fakat gerçekte bu anlayış, devrimin ulusalcı ve içe kapanmacı kavranışını yansıtıyordu. Komünistler, kendi ülkelerindeki devrimi, dünya proleter devrimi sürecinin bir parçası ve kolu olarak görür, kavrarlar. Programatik bakış açısından her sosyalist devrim, dünya proletarya diktatörlüğü hedefine doğru atılmış birer adımdır. Dolayısıyla, proleter enternasyonalizmi de, "kurtulmuş" ülkelerin "dayanışması" olarak değil, dünya devriminin örgütlenmesi olarak algılanmalıdır. Muzaffer devrimler, dünya devrimi için birer üs ve mevzi olarak hizmet eder.

Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da da, dünya devriminin bakış açısından, antiemperyalist devrimin hedefi "Bağımsızlık" değil, Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkaslar'da bölgesel demokratik ya da sosyalist federasyonlar biçiminde konmalıdır.

Türkiye Ve Kuzey Kürdistan Birleşik Devriminin Uluslararası Perspektifleri

Marksist Leninist Komünist Parti'nin 3. Kongresi bazı çevrelerde anlaşılır bir huzursuzluk yaratmıştı. Anlaşıldı çünkü, 3. Kongre, “devrimci kendiliğindencilikle”, “bürokratizm ve idare-i maslahatçılıkla” hesaplaşmakla, sosyalizm ve devrim adına benzer hastalıklardan mustarip herkesi vuruş alanının hedefine yerleştirmişti. Örgütlenme sorunlarında altından kalkamadığı ideolojik mücadelenin kanayan yarasının acısıyla da canı yanan Devrimci Proletarya(DP), inanılmaz bir sıklıkla saldırdı 3. Kongreye. Şimdi yeri gelmişken bu konuya değinmemiz gerekiyor. Çünkü, söz konusu bayağı tavrın üzerine yükseldiği bilgiçlik burada kobay olarak görel bir role sahip.

DP, “Emperyalist işgal ve ulusal reformizmin ‘3.yol’u” başlıklı yazıda KADEK’i eleştirirken o arada şunları da yazıyordu:

“Irak’ta oluşacak federal sistem, Demokratik Ortadoğu Federasyonu’nun çekirdeği olacaktır.” Hava kurşinileşti”

Ve dipnotta şunları ekliyordu DP yazarı: “MLKP’nin 3. Kongresi’nin “Program Değişiklikleri” bölümünde şu karar yer alıyor: “3. Kongre; Partimizin Balkan, Kafkas ve Ortadoğu halklarıyla demokratik ya da sosyalist federasyonlar oluşturma anlayışını karar altına almıştır.” (Politik Rapor, s. 101). Ulusal reformizmden ulusal sorun programının devralındığını

iddia edecek değiliz elbette; ne var ki, MLKP’nin Balkan ve Kafkas halklarına doğru genişlettiği bu federasyon fikri, tamamen güncel gereklere göre oluşturulmuş -mevcut koşullarda bunu anlamak da mümkün- ama politik içerik itibarıyla onları dahi karşılamayan bir kongre açısından hangi pratik ihtiyaca yanıt veriyor ve “halkların kardeşliği” temasının ötesinde hangi siyasal temele oturuyor, Kürt ulusal reformizminin federasyon anlayışından hangi noktada ayrılıyor.” (s. 25)

“Ulusal reformizmden ulusal sorun programının devralındığını iddia edecek değiliz elbette” deniyor, ama aslında DP yazarlarından bu da beklenirdi. Zaten aşağı yukarı biraz utangaçça yapılan da başka bir şey değil. Fakat daha düşündürücü olanı DP’nin sorunu zerre kadar anlamadığı gerçeğinin sırtımasıdır. Hiç değilse bu vesile ile “Kuzey Kürdistan ve Türkiye birleşik devriminin uluslararası perspektifleri” sorunu üzerine düşünmeye başlamaları beklenirdi. Ama olmuyor işte, eleştiri sevdası, kendini beğenmişlik ve kibir, bütün bunlar birleşince sonuç böyle oluyor.

Evet, sorun Kuzey Kürdistan ve Türkiye birleşik devriminin uluslararası perspektifleriyle ilgili olduğu kadar devrim teorisine de ilgilidir. 3 Kongre, ekonomik, sosyal ve politik bakımdan günümüz dünyasını analiz ederek MLKP’nin

devrim teorisini yenileyen ve zenginleştiren sonuçlara ulaşmıştır. Örneğin, “Emperyalistler arası çelişki ve mücadeleler, kapitalizmin eşit olmayan gelişme yasası, Ekim Devrimi’nden başlayarak emperyalist zincirin tek tek halkalarında, diğer bir ifadeyle tek bir ülkede devrimi olanaklı kıldı. Kılmaya da devam edecek. Gelişen aşamada ise, kapitalizmin genişliğine ve derinliğine, sermaye, ticaret ve teknolojinin uluslararasılaşmasında ulaştığı boyutlara bağlı olarak, tek tek ülke devrimlerinin yanı sıra bölgesel devrim olasılığı da güçlenmiştir.”(s. 42, Politik Rapor)

“Kapitalist emperyalizm vurgulanan özellikleri, proleter devrimlerle, antiemperyalist devrimlerin tek bir dünya devrimi cephesinde daha fazla kaynaşmasını koşulluyor. Günümüzde, emperyalist devletlerin, askeri teknolojik imtiyazı ve ulaşımındaki teknik gelişme, onların dünyadaki her devrimci gelişmeye doğrudan müdahalelerine olanak yaratıyor. Bu durum, tek tek ülke devrimlerinin zaferi için, doğrudan yedek güç olan uluslararası ve bölgesel devrimci koşulların rolünü de, muzaffer devrimlerin bölgesel ve uluslararası devrimci etkisini de artırmaktadır. Proletaryanın, burjuvaziye karşı mücadelesi bu bakımdan da daha çok uluslararasılaşmıştır. Ülke devrimlerinde ulusal etkenlerin rolü, önemini korumakla birlikte, uluslararası devrimci koşulların ve tek tek ülke devrimlerinin bölgesel ve uluslararası rolü artmıştır.” (Age, s. 40)

“Bütün bunlar, enternasyonal proletaryanın emperyalizme karşı dünya proletarya diktatörlüğü temel ve programatik hedefine bağlanmasının maddi koşullarını daha elverişli hale getirmiştir. Proletaryanın, halkların emperyalizme karşı mücadelelerine önderlik ederek, antiemperyalist bir dalga ile dünya devrimi içerisinde birleştirebilmesinin ekonomik-toplumsal koşulları da daha elverişli hale getirmiştir. Öte yandan günümüz gerçekleri, devrimin zaferi için, devrimci proletaryaya, halklar ve komünist öncülerin enternasyonal eylemlerini ve birliğini çok daha gerekli hale getirmektedir. Gerek bu nedenlerle ve gerekse emperyalistlerin ve yerel burjuvazilerin, halkları şovenist çatışmalara sürüklemeleri karşısında, halkların kardeşliğinin bir biçimi olarak, bölgesel federasyonlar özel bir önem kazanmıştır. Bu, bugün emperyalist saldırganlık ve savaşların en çok yoğunlaştığı Ortadoğu, Balkanlar-Kafkaslar bölgesi için çok daha ge-

çerlidir. Partimiz, bölgemizde halklarımızın devrimci federasyonunu savunmaktadır. Birleşik ve enternasyonal eylemin koşulları artmasına rağmen, devrimler dengesiz gelişecektir. Ama zamandaş ve eş zamanlı olmayan biçimde zafere ulaşacak bölge halklarının devrimlerinin önüne, partimiz, halkların federatif birliğini program olarak koymaktadır ve olanaklı olan bu hedefi gerçekleştirmeye çalışacaktır.” (s. 41)

“Kapitalist emperyalizmin şiddetlenen temel çelişkileri, enternasyonal proletaryanın, dünya proletarya diktatörlüğü programına bağlanmış, emperyalizme karşı dünya devriminin, ekonomik toplumsal maddi koşullarını eksiksizce olgunlaştırıyor.” (s. 43)

Son olarak Rapor’un, “Gerek komünist, gerekse de antifaşist, antiemperyalist birlik ve cephe için, yalnızca dünya ölçeğinde veya genel değil, fakat bölgesel örgütlenmeler de gerekli, değerli ve önemlidir” (s. 52) vurgusunu da hatırlatalım.

20.yüzyılın hemen tüm devrimleri emperyalist zincirin en zayıf halkalardan kırılmasına tanıklık etti. Emperyalist küreselleşme bu durumu geçersiz kılmıyor. Kuşkusuz tek ülkede devrim ve emperyalist zincirin en zayıf halkadan kırılması günümüzde de geçerliliğini bütünüyle koruyor. Bununla birlikte gerek emperyalist küreselleşmeye eşlik eden bölgeselleşme eğilimi ve gerekse emperyalist küreselleşme koşulları “bölgesel devrim olasılığı”nı, “bölgesel devrim” imkanlarını büyütüştür. Dünya devriminin ekonomik, toplumsal, maddi koşulları eksiksizce olgunlaşırken özetle;

- a) Emperyalist zincirin zayıf halkalardan kırılacağı, “tek ülkede devrim” teorisi geçerliliğini korumaktadır. Bununla birlikte;
- b) Ülke devrimlerinde uluslararası etkenlerin rolü artmıştır.
- c) Tek tek ülke devrimlerinin bölgesel ve uluslararası rolü artmıştır.
- d) Bölgesel devrim olasılığı güçlenmiştir.

Devrimci program ve devrimci strateji, devrimci teorinin açığa çıkardığı bu gerçekleri hesaba katmalı ve yanıtlamalıdır.

Zaten birleşik devrimin uluslararası perspektifleri, marksizm ve sosyalizm iddialı akımların teorik çabalarının çok da fazla yoğunlaşmadığı sorunlardan birisi olagelmıştır. Bu durum bir

çeşit “ulusal dar görüşlülük”ün sonucu olduğu kadar, aynı zamanda tersinden aynı şeyi ürettiği de “peşinen” saptanabilir. Bu bir çeşit “ulusal dar görüşlülük”, devrim sorununu içinde yaşadığımız siyasi coğrafyanın sınırları ile sınırlama biçimindeki darlık ya da diğer bir anlatımla, dünya devrimi perspektifinin gelişmemiş oluşudur. Öyle ki, yaşadığımız siyasi coğrafyada devrim adeta daha baştan kendi başına yeterli bir amaç gibi görülmüştür. Ama 3. Kongre’nin, “birleşik Türkiye devriminin uluslararası perspektifleri” sorununu ele alması ve kararlaştırması nedeniyledir ki artık marksizm ve sosyalizm iddialı akımlar bu eski pozisyonlarını sürdüremezler.

DP ve ilgi duyan başkalarının merakını gidermek bakımından söyleyelim ki, Marksist-Leninist Komünist Parti’nin programında federasyon fikri baştan itibaren vardır. Programda ulusal sorunun çözümü şöyle formüle edilmiştir:

“13- Kürtlerle Türkler arasında, her alanda tam hak eşitliği sağlanacak, tüm dil ve kültürler üzerindeki baskılara son verilecek, Türk milliyetçiliğine karşı sistemli bir savaşım sürdürülecek, Kürt ve Türk halklarının; Laz, Çingene, Abhaz, Gürcü, Çerkes, Arap, Ermeni, Rum ve diğer ulusal toplulukların tam hak eşitliği temelinde özgür iradeleriyle İşçi-Emekçi Sovyet Cumhuriyetler Birliğinde birlikte yaşaması için çaba harcanacaktır.”

Program, Kürt ulusal sorununun çözümü için, birleşik devrimimizin zaferinin Kuzey Kürdistan ve Türkiye’de kurulacak iki eşit, işçi-emekçi sovyetik cumhuriyetin birliğini öngörür. İki cumhuriyetin birliğinden oluşacak bir devlet biçimi öngören program, birleşme biçimi olarak federasyon fikrini de içeriyor. Her şeyden önce bu nedenle Marksist-Leninist Komünist Parti’nin bölge halklarıyla demokratik ya da sosyalist federasyonlar oluşturmaya açık olduğunun altını çizmeliyiz. Ve bir kez, özel olarak birleşik devrimimizin uluslararası perspektifleri nedir sorusunun yanıtını aramaya başlayınca, gelişen dünya devrimi bakışıyla birlikte bölge halkları ile federasyonlar kurma sonucuna gitmek zor olmamıştır. Zor olmamıştır çünkü, bölgesel federasyonlar düşüncesi komünist hareketin birikimi içerisinde zaten vardır. Komünist hareketin unutulmuş/ unutturulmuş federasyon düşüncesini açığa çıkartmak, güncelleştirmek onuru kendi tarihinin dölediği devrimci bir görev olarak Marksist-Leninist Komünist Parti’ye düşmüştür.

Anlama yeteneği kaybı, ne olduğunu anlamadan, anlayamadan yüksek perdeden yapılan bilgiç itirazcılığı ve teorik tutuculuk rolünün geride kalanlara düşmüş olması da anlamlı ve tutarlıdır.

Kürt ulusal devriminin yenilgisinden birleşik devrimin uluslararası perspektifleri bakımından hangi sonuçlar çıkartılabilir. Birleşik Türkiye devriminin uluslararası perspektifleri nedir?

Bu soru, Türkiye ve Kuzey Kürdistan birleşik devriminin uluslararası düzeyde yaratabileceği devrimci etki nedir? Şeklinde de formüle edilebilir. Emperyalist müdahale, yani dünya karşı devriminin tecrit, boğma ve açık karşı devrimci şiddete başvurarak ezme tehdit ve tehlikesi karşısında devrimimizin kendisini savunma olanakları nelerdir ya da devrimimiz kendisini nasıl “savunabilir”? Birleşik devrimimizin uluslararası etkisinin güç ve çapı ne olabilir? Bu soruların ve yanıtlarının devrimci teori, program ve strateji -yani bir tüm olarak devrimci eylem ve hazırlık bakımından tayin edici önemi her tür kuşkunun ötesindedir. Ama bu sorulara yanıt arayanların devrimci önderlik iddiasının olamayacağı da bir o kadar açıktır.

En başta Türk proletaryası ve halkı gelmek üzere, bölge ülkelerinin işçi sınıflarını ve halklarını harekete geçiremediği, ayağa kaldıramadığı için tecrit edilen Kürt ulusal devrimi, emperyalist müdahale ile boğulmuş, çürütücü bir yenilgi dayatılmıştır. Ulusal devrimin önderliğinin stratejisinin ulusal sınırlılığı, ulusal dar görüşlülüğü bir gerçektir. Fakat tabi ki, ulusal devrimin nesnel olarak yarattığı devrimci etkinin göreceli sınırlılığı da gözden kaçırılmaması gereken bir diğer gerçektir. Bununla birlikte ulusal devrim Kürdistan’ın diğer parçalarına yayılma eğilimi göstermiş ve önderliğin izlediği strateji de bunu yanıtlamaya yönelmiştir.

Ulusal devrimin yenilgisinin bu temel dersinden, birleşik Türkiye ve Kuzey Kürdistan devrimi için çıkartılacak sonuç, eğer Türk ve Kürt proletaryası, “ulusal sınırlar” -Türkiye siyasi coğrafyası- içinde, kendi kendine yeten bir devrim perspektifi ile yürürse, çok büyük olasılıkla aynı sona ulaşmaktan kaçınamayacaktır. Yani emperyalizm ve bölge gericiliği, egemen karşı devrimci güçler tarafından tecrit edilerek ezilmek istenecek ve ezilecektir. Örneğin Yunanistan ve Kıbrıs’ın emperyalizmin müdahale üstleri haline getirilmeye çalışılarak çok sıkı bir tecrit ve abluka uygulanacağını kestirmek güç değildir.

Bilindiği gibi işbirlikçi Türkiye kapitalizmi emperyalist dünya ekonomisine sıkı sıkıya bağlıdır. ABD'nin yanı sıra Avrupalı emperyalistler ile ekonomik ilişkileri yaşamsaldır. Fakat onların da Türkiye'de yaşamsal çıkarları vardır. Son çeyrek yüzyıllık dönemde işbirlikçi kapitalizm emperyalist dünya ekonomisinin yeniden yapılanmasına eklenmek, entegre olmak için elinden geleni yapmakta, emperyalist dünya ekonomisi ile daha derin ilişkiler geliştirmektedir. Özellikle 90'lar sonrası oluşan koşullar işbirlikçi kapitalizmin bölge için bir ekonomik aktör olarak da ileri çıkmasına Rusya Federasyonu ve Balkan ülkeleri ile ekonomik ilişkilerde açılım yapmasına olanak yaratmıştır.

Devrimin Avrupa ve dünya ekonomisi üzerinde yaratacağı etkinin çap ve boyutları için kehanette bulunulamaz. Ama zafere yürüyen birleşik devrimimizin Avrupa başta olmak üzere dünya ekonomisi üzerinde krizsel etkiler yaratacağı da bellidir. Bu krizsel etkinin Balkanlar'da daha sarsıcı biçimde patlak vermesi de şaşırtıcı olmaz.

Kuzey Kürdistan'da patlak veren ulusal devrimin devrimci etki alanı, birleşik Türkiye ve Kuzey Kürdistan devrimin etki alanıyla kıyaslanamaz. Birleşik devrim, Türk burjuva devletinin emperyalizm, İsrail, İran, Irak, Suriye egemen sınıfları ile karşı devrimci ilişkilerini süpürüp atacağı, bütün bu emperyalist ve gerici ittifakları dağıtıp tasfiye edeceği için, ama aynı zamanda Kürt ulusal devrimi gibi bir temel bileşeni olduğu için de (İran, Suriye ve "Irak" başta olmak üzere) Ortadoğu'da devrimci depremlere yol açabilecektir.

Diğer yandan, Balkanlar önde olmak üzere bölgede 700 yıllık Osmanlı egemenliğinin bıraktığı tarihsel ve kültürel miras nedeniyle Türk halkı ile bölge halkları arasındaki etkileşim ve ilişkiler, 20. yüzyılın sonunda oluşan uluslararası durum nedeniyle, Türk burjuva devletinin bölge üzerindeki etkileri ve daha da önemlisi bölge halklarına karşı diğer ülkelerin egemen sınıfları ile girdiği ittifak ilişkileri, Türk kapitalizminin söz konusu alanlara açılmakta ve dikkate değer ilişkiler geliştirmekte oluşu vb. bütün bu etkenler, birleşik devrimin Balkanlar, Kafkaslar ve Hazar Havzası proletarya ve halklarını derinden etkileyip sarsarak harekete geçirmesinin tamamen olanaklı ve hatta bir ölçüde kaçınılmaz olduğunu açığa çıkartmaktadır. Türk burjuva devleti, Balkanlar, Kafkaslar, Hazar

Havzası ve Ortadoğu için emperyalist işbirlikçisi burjuva, gerici vb. rejimlerin ayakta durmasında önemli bir etken ve dayanaktır. Birleşik devrimimiz, Türk egemen sınıfları ve mirasçısı oldukları Osmanlı despotluğundan yüzyıllar boyunca çok çekmiş bölge halklarında büyük bir sempati yaratacak, hem bölge halklarını ayağa kalkmaya kışkırtacak, hem de bölge ülkelerinin egemen sınıflarını zayıf düşürerek yıkılmasını kolaylaştıracaktır.

Bütün bunlardan çıkan sonuç, birleşik devrim amacı etrafında birleşerek sosyalist hedeflerine yürüyen Kürt ve Türk devrimci proletaryasının, devrim perspektifini "Türkiye siyasi coğrafyası" ile yani "ulusal sınırlar" ile sınırlandıramayacağıdır. Türkiye ve Kuzey Kürdistan birleşik devrimi, Balkanlar, Kafkaslar-Hazar Havzası ve Ortadoğu'da yaratacağı devrimci etkiyi realize etme, söz konusu bölgeler ve ülkelerde proletarya ve emekçileri, halkları harekete geçirme, ayaklandırma, bütün bu yönlerde "yayıma" devrimci perspektifine sahip olmalıdır. Kesintisiz "birleşik devrimin" uluslararası yönü veya dünya devrimiyle bağıntısı burada açığa çıkmaktadır.

Birleşik devrimin yaratacağı etkiyi realize etmeye yönelmiş bir devrimci stratejinin programatik hedefi ne olabilir? Bu soru bizi federasyon sorununa getiriyor.

Bölgesel federasyon düşüncesinin tarihi en azından 20.yüzyılın derinliklerine uzanır. Öyle öngörülmediği halde Sovyetler Birliği federasyon biçiminde kurulmuş ve daha sonra SSCB biçiminde örgütlenmiştir. Öyle ki, SSCB'yi oluşturan cumhuriyetler içerisinde federasyonlar da vardır. Örneğin Rusya Federasyonu gibi.

Burjuvazinin ve emperyalistlerin "Balkanlaştırma"; halkları ulusal, dinsel en küçük parçalara bölerek bir birine kırdırıp güçsüz düşürerek boyunduruk, tahakküm altına alma stratejisine karşı komünistlerin yanıtı olarak da geliştirilmiştir, "Balkan Federasyonu" stratejisi. Ama "Balkan Federasyonu" düşüncesinin derin kökleri kuşkusuz ki, 3. Enternasyonal'in dünya devrimi teorisi ve programındadır.

III. Enternasyonal programı komünizmi "dünya sistemi" olarak düşünür:

"Komünist Enternasyonal'in ulaşmaya çalıştığı nihai hedef, kapitalist dünya ekonomisinin yerine komünizmin dünya sisteminin geçirilmesi

sidir. Tarihi gelişimin bütün akışı boyunca hazırlanan komünist toplum düzeni insanlığın biricik çıkış yoludur. Çünkü ancak bu toplum, insanlığı yozlaşma ve çökmeyle tehdit eden kapitalist sistemin temel çelişkilerini ortadan kaldırabilir.” (III. Enternasyonal 1919-1943 Belgeler; Belge Yayınları, s. 147)

Programda, “Komünist Enternasyonal’in Nihai Hedefi: Dünya Komünizmi” bölümünde, hedeflenen “komünist dünya sistemi”, “komünist dünya toplumu” açıklandıktan sonra, “Kapitalizmden Sosyalizme Geçiş Dönemi ve Proletarya Diktatörlüğü” üzerinde durulur. “Kapitalist toplumla komünist toplum arasında, birinden ötekine devrimci dönüşüm dönemi yer alır. Bu döneme tekabül eden siyasal geçiş döneminde devlet, proletaryanın devrimci diktatörlüğünden başka bir şey olamaz. Emperyalizmin dünya diktatörlüğünden proletaryanın dünya diktatörlüğüne geçiş, proletaryanın mücadeleleri, yenilgileri ve zaferleriyle dolu uzun bir dönemi; kapitalist sistemin genel bunalımının sürdüğü ve sosyalist devrimlerin, yani proletaryanın burjuvaziye karşı giriştiği iç savaşların olgunlaştığı bir dönemi; devrimci proletaryanın sosyalist hareketleri niteliğinde olmadıkları halde emperyalizmin egemenliğini sarstıkları sürece nesnel olarak dünya proletarya devriminin bir ögesi haline gelen ulusal savaşlar ve sömürge ayaklanmalarıyla dolan bir dönemi; kapitalist ve sosyalist sosyo-ekonomik sistemlerin, dünya ekonomisi içinde, hem silahlı mücadelelere girişerek, hem de ‘barışçıl’ ilişkiler kurarak yan yana var oldukları bir dönemi; Sosyalist Sovyet Devletleri Birliği’nin oluşturduğu, emperyalist

devletlerin onlara karşı savaşlar açtığı, bu savaşta devletlerinin sömürge halklarla gitgide sıkılaştıran bağlar kurduğu bir dönemi vb. kapsar.” (Age. s. 150)

“Dünya proletaryasının diktatörlüğü, bu nedenle kapitalist dünya ekonomisinden sosyalist dünya ekonomisine geçişin en zorunlu ve belirleyici önkoşuludur. Ancak bu diktatörlük sadece, sosyalizmin tek tek ülke ya da ülke gruplarındaki zaferiyle gerçekleştirilebilir. O, yeni oluşan proleter cumhuriyetlerin daha önceden var olanlarla birleşmesini, bu federasyonlar ağının -ki bu emperyalist boyunduruğu parçalayan sömürgeleri de içine alır- sürekli büyümesini ve bu federasyonların nihayet insanlığın devlet olarak örgütlenmiş dünya proletaryasının hegemonyası altında bir araya gelmesini gerçekleştirecek olan Dünya Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği haline gelmelerini gerektirir.” (Age. s. 152)

Bütün ülkelerin komünistlerinin 20. yüzyıl boyunca 3.Enternasyonal programına ne kadar bağlı kaldıkları ayrıca incelenecek ve tartışılacak bir konu ve sorundur. Ama demek ki, dünya devrimi perspektifinden bakıldığında, uluslar arası komünist hareketin birikimine de hakimseniz, “Balkan, Kafkas ve Ortadoğu halklarıyla demokratik ya da sosyalist federasyonlar oluşturma”nın birleşik devrimimizin uluslararası perspektifleri kapsamında olduğu sonucuna ulaşmanız “zor olmuyor”.

Federasyonu yalnızca ulusal sorun ile ilişkili düşünmek ve ulusal hareketlerin programı gibi görmek bir tek cümlede bu kadar çok hata yapmak DP’nin başarısıdır.

77 Zehirli İmza

Bir süre önce, 77 Kürt aydınının imzasını taşıyan ve Kongra-Gel'in tek yanlı ateşkesi bozmasını kınayan, "savaşı durdurun" çağrısı yapan bir bildiri yayınlandı.

Kürt ulusal kurtuluş devrimi sürecinde, devrimi destekleme tavrı takınmış, Recep Maraşlı, Cemil Gündoğan gibi tutarlı yurtsever aydınların da içinde bulunduğu, Kürt hareketlerinden geniş yelpazedeki bu aydınların, ateşkesin bozulmasına karşı dile getirdikleri ortak görüşler, bölgede ve Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da, pek çok reformist parti ve örgüt tarafından da benimseniyor.

Aşağıda üzerinde duracağımız görüşleri ele alırken, esasen geleneksel Kürt aydın ve reformist örgütlerinin tavrı açısından acımasızca teşhir etmek gerekiyor. Ama aynı zamanda konjonktürel olarak Kürdistan'ın hemen bütün parçalarında, geç kalmış ulusal kurtuluş sorunu yaşayan tüm sömürge ulusların halk kitlelerinde yansıyan, "devletsel" statünün ehven-i şer biçimlerine bile özlemle karşılama duygusunun yaygınlığı ve bunun yarattığı yanılsama nedeniyle bilimsel ve devrimci politika açısından ikna edici bir temele oturarak da ele almak gerekiyor.

ABD'nin İpiyle Ulusal Kazanımlar Korunur Mu?

Açıklama öncelikle, Güney Kürdistan'daki ulusal kazanımları riske sokacağını ileri sürerek, Kuzey'de ateşkesin kaldırılmasına tavır takınıyor.

"Bu savaş, Güney Kürdistan'daki ulusal kazanımları riske etmekte, Güney'de oluşan ulusal yapıyı ciddi bir biçimde tehdit etmektedir. Türk Ordusu'nun Güney Kürdistan'a girmesi için zemin hazırlamaktadır."(açıklama)

Her şeyden önce, Türk burjuvazisinin sömürgeci diktatörlüğü, henüz Kuzey ulusal kurtuluş devrimi başlamamışken, 1982'den itibaren Güney Kürdistan'a askeri müdahalede buluna geldi. İran-Irak savaşı sürecinde, Güney Kürdistan peşmerge güçlerinin özerk bölge kurma olasılığı gündeme geldiğinde, sömürgeci diktatörlük Saddam'la yaptığı anlaşma üzerine, askeri güçleriyle girip müdahale ediyordu. 80'li yılların yarısına değin bu iki kez gerçekleşti. 1988'de İran-Irak savaşı, kazanımı olmayan bir savaş olarak sona erince, Güney peşmerge güçlerinin savaşı da KDP ve YNK önderliklerince sona erdirildi.

Sömürgeci diktatörlük, 90'lı yıllarda da, Kuzey'in ulusal kurtuluş güçlerine saldırmak için, "cephe gerisi" olan Güney Kürdistan'a daha büyük ve silah donanımı yüksek savaş birlikleriyle sistematik olarak girdi. Ancak bu kez, Saddam'la işbirliği içinde değil. Barzani-Talabani güçleriyle işbirliği içinde girdi ve birlikte PKK güçlerini ezme hareketleri düzenlediler. 1992'den başlayarak, Çekiç, Sandviç, vb. isimler altında yürütülen hareketler, bu gerici işbirliği içinde yapıldı. O zaman, ABD'nin '91 emperyalist Irak savaşından sonra, Güney Kür-

distan'da, ABD pretektorası federe bir Kürdistan vardı. ABD'nin işbirlikçiliğini yapan burjuva reformcu önderlik, Türk sömürgeciliğiyle de işbirliği yaparak PKK güçlerini ezmeye, Kuzey ulusal kurtuluş devrimini imhaya çalışıyordu. Bununla da yetinmiyor, partikülarist-aşiretçi bir rekabete girerek aralarında da savaşıyor ve kah Türk sömürgecileriyle, kah Saddam'la birbirlerine karşı işbirliği yapıyorlardı. Kendi aralarındaki anlaşmaları bile Washington ve Ankara süreçlerinde yapabiliyorlardı.

Bu gerici günahları işleyerek gelen Güney burjuva feodal önderliği, ABD'nin ikinci Irak savaşından sonra, federe bir statüyle ABD'nin pretektorası bir Irak yönetimi içinde, federe Güney Kürdistan statüsü kurmaya çalışıyor. Doğrusunu söylemek gerekirse, ne kadar süreceği belirli olmasa da tek sağlayabildiği gelişme KDP ve YNK'nın, partikülarist-aşiretçi çatışmayı şimdilik bir yana bırakmış olmalarıdır. Diğer koşullar tartışığımız konu açısından olduğu gibi durmaktadır.

Güney Kürdistan'a, Türk burjuva sömürgeci diktatörlüğünün askeri güçleri, Barzani-Talabani eliyle ve Kuzey ulusal devrimci güçlerini imha etmek amacıyla ve Barzani-Talabani çatışmasında sözde "barış sağlamak" adına yerleştiler. Şimdi de hala, bu güçlerin izniyle bulunuyorlar. Buldukları bütün bu süreç boyunca Barzani-Talabani, sömürgecilerin askeri üslenmesinin dayanakları oldu. Bu durum böyleyken de, Türk burjuva sömürgecilerinin açıkça dile getirdikleri iki amacı vardı:

Kısa vadeli amacı; PKK'nin askeri güçlerini imha etmek, uzun vadeli amacı Güney Kürdistan'da federe statünün hukukileşmesini önlemek! Bu amacı Türk burjuvazisinin bütün kesimleri benimsemişler ve açık seçik dile getiriyorlardı. Generaller, kontra şefleri, MHP, DYP gibi partiler en tavizsiz savunusunu yaparlarken -Perinçek bu kervana katılırken- islamcısından sosyal demokratına ve burjuva liberaline diğer partiler ve TÜSİAD daha esnetilmiş biçimde bunun savunusunu yapıyorlardı.

Peki Şimdi Değişen Ne?

Birincisi ABD ikinci Irak savaşıyla, emperyalist dünyanın literatürüne göre 'Türkiye'nin komşusu' oldu. Irak'ı bir ABD pretektorası (himayesi altında sömürgesi) yapmayı planlıyor. Direniş, ABD'nin Suriye ve İran'a askeri müdahalesini

engellediği gibi, Irak'taki planını tıkadı, ABD'yi bataklığa soktu. ABD bakımından bu durumda, Irak'taki askeri egemenliği için dayandığı güçlerden en örgütlü olanlar Talabani-Barzani kuvvetleri. Bu nedenle ABD'nin Irak'ını kurarken, Güney Kürtlere ABD himayesinde siyasi bakımdan özerk bir statü veriyor. Kuşkusuz, onyıllardır süren Kürt ulusal mücadelesini dikkate alıyor. Bu olmasaydı elbette kolayca siyasi özerklik vermezdi. Ama esasen, son on yılda, Baasçı burjuvaziden örgütlü işbirlikçi güçler yaratamadığı için Kürt burjuvalarına dayanmayı öne aldı. ABD'nin Irak'taki emperyalist egemenliği için bu statüyü veriyor, emperyalist egemenliğine dayanak yapıyor, aslolan budur.

Böyle olduğu için de, koşulları ve ihtiyaçlarındaki değişikliklere göre, Güney Kürdistan'ın statüsünde değişiklikler yapmaktan çekinmiyor. Örneğin, ABD, Irak'ta Saddam'a karşı askeri zaferini ilan ettiğinde, ABD egemenliği altında himayeci sömürge birleşik bir Irak içinde Güney'e özerklik öngördü ve peşmergelerin merkezi "Irak ordusu"na katılmasını emretti. Barzani-Talabani buna itiraz mı ettiler? Hayır! Ardından, Irak'ta sert silahlı bir direniş devam ettikçe, ABD kuklası (Geçici Yönetim Konseyi) GYK'nın hazırladığı geçici Anayasa'da Güney'e federasyon tanıdı. Ardından BM'deki tasarıda ABD tarafından federasyon geri çekildi.

Demek ki ABD'yle gelen statü kalıcı değil, ABD egemenliğinin çıkarlarına göre değişkendir.

Federasyon, ABD himayesinde bir sömürge olmanın alt başlığıdır. Bunun benzeri bir statü Kosova'da da vardır ve ne Kosova özgürdür ne de Güney Kürdistan... Her iki yerde de son sözü askeri egemenliği elinde tutan ABD söylüyor ve Kosova'daki gibi ABD egemenliğinde federe Güney vatanını bu kez Saddam yerine ABD'ye çığnatecektir. Bunun neresi Özgür Kürdistan'dır? Güney Kürtlerinin federasyona da, bağımsızlığa da hakkı vardır, yanlış olan federasyon değil, ABD himayeci sömürgeciliğine teslimiyettir.

ABD himayeci sömürgeciliği altında federe Kürdistan, dünya ve Kürdistan proletaryasının kurtuluşu bakış açısını bir yana bırakalım, Kürdistan ulusal kurtuluşu bakış açısından bile, merkeze konarak, tayin edici ölçüt alınarak tavır takınılabılır mi? Elbette hayır! Tutarlı ulusal kurtuluşçuluk, bağımsız Kürdistan'ı program edinir. Bu bakış açısından bakarak tavır takınır.

Bu açıdan yaklaşıldığında, Kürdistan'ın bütün parçalarının bağımsızlık hakkı da, federasyon hakkı da vardır. Bu emperyalizmden ve emperyalist sistemin dayanakları gerici sınıflardan - bunlar bölgesel sömürgeci sınıflar ve kendi ulusundan gerici sınıflardır -bağımsız yürütülecek, bu sınıfları ve politik temsilcilerini tasfiye edecek bir mücadeleyle, devrimle sağlanabilir ancak. Devrimin ürünü olarak kazanılacak federasyon da devrimin zaferi ve bağımsız Kürdistan'ın gerçekleştirilmesi için yararlanılmalıdır. Bu tutarlı ulusal kurtuluşçu açıdan bakıldığında, Güney'deki mevcut federasyon, ABD pretektorası olduğu gibi, Kürt emekçilerine karşı emperyalist sistemin bekçiliği anlamına da geliyor! Ulusal kurtuluşçu hareketlere karşı da emperyalist ve bölge gericilerinin yanında yer alacaktır. Nitekim, Barzani-Talabani'nin içinde yer aldığı ABD'ci Irak Geçici Hükümeti'nin aldığı ilk kararlardan biri Kongra-Gel'i terörist ilan etmek oldu. Sizin, savaşı asıl başlatan olarak ilan ettiğiniz derin devletle, Talabani koşarak görüşüyor, Kongra-Gel'in nasıl imha edileceğini birlikte ele alıyorlar. İşte sizin tarihsel kazanım olarak ilan ettiğiniz himayeci sömürge federasyonun liderlerinin işlevi. Tabii ki onlar, ABD'nin yanında, halklara ama Kürt halkına da karşı ABD ve bölge sömürgecilerinin yanındadırlar. Gerçekte 40 yıllık ulusal mücadelenin kazanımlarını, ABD'ci karşı devrime dönüştürmüşlerdir. İşlevleri budur, ulusal kazanımlar elde etmek değil. Bu elbette istisnai olarak Kürdistan'a özgü de değildir. İngiliz himayesindeki, üstelik sözüm ona bağımsız Ürdün'ün küçük kralı (evet Arapların 'ulusal kazanımı' Ürdün devletinin başı olarak) Hüseyin, 1970'te on binlerce Filistinliyi katlederek emperyalistlere bağımlılığın diyetini ödetmedi mi? Hafız Esad, 1975 Tel Zaatar katliamıyla Filistinli mültecilerin kanını akıtmakta tereddütsüz davranmadı mı? Enver Sedat, 1979 Camp David antlaşmasıyla siyonistlerin savaş karargahı önünde secdeye varırken İsrail'in döktüğü kana ortak olmadı mı? Bunlar da Arapların ulusal kazanımlarıydılar, sizin mantığınızla!

Başka halkları köleleştirme üzerine ulusal özgürlükler kazanılır mı?

Sömürgeci Diktatörlük Kadr-İ Mutlak Mı?

Aslında sömürgeci diktatörlüğün kadr-i mutlak olmadığını, Güney Kürdistan'da kırmızı çizgilerini efendisi ABD'nin silmesi gösterdi. Siz de

bunu biliyorsunuz. Ama, halkına ve halklara güvenini yitirmek, bu duruma düşen herkesin bilincini tutsak alır ve güçlüyü kadr-i mutlak görmek mantığına tutsak eder. Sizde olan da budur. Şimdi ABD'yi dünyada ve bölgede kadr-i mutlak gördüğünüz için, onun himayeci sömürgeci olan bir federasyonu "özgür Kürdistan" ilan edenlerin arkasına bağlanıyorsunuz.

Aynı mantıkla, Kuzey'de mücadele yükseltirse Türk sömürgeci diktatörlüğünün Güney'e savaş açma bahanesi yapacağını ilan ediyorsunuz!

Oysa dün olduğu gibi, biraz farklılıkla olsa bile bugün de sömürgeci diktatörlüğün savaş nedeni, zaten başlı başına Güney'de federasyon ya da ayrı devletin kurulmasıdır! Sizin teslimiyetçi mantığınıza göre, sömürgeci diktatörlük savaş nedeni ilan etmesin diye, Güneyde ne federe, ne bağımsız statüde devlet amaçlamaktan tümünden vazgeçmek gerekiyor!

Sömürgeci diktatörlük açısından bugün değişen, savaş nedeni saymasına rağmen Türk burjuvazisinin sömürgeci diktatörlüğünün gücü yeni egemene -Saddam'ın egemenliği yerine ABD egemenliği geçince savaş açmaya yetmemesidir. Güney Kürdistan'a savaş açması, ABD egemenliğine savaş açması demek olacağından yapamıyor. Bu kez 'kırmızı çizgi'nin çitasını indiriyor; Kerkük, Kürt federasyonu içine alınmaz ve petrol Kürdistan'a verilmezse siyasi özerklik kabul edilebilir diyor. Efendi ABD, bunu dikkate alarak (Iraklı kuklalarının da isteği bu yönde) Kerkük'ü özel statülü bölge olarak ayırıyor. 'Özgür Kürdistan' liderleri olarak ilan edip, korunmasını dünyaya bakış açınızın merkezine oturttuğunuz sömürge Güney'in o çok makbul egemenleri de bunu kabul ediyorlar...

Demek ki, karşısında ABD var olduğu için Ankara Güney'e savaş açamıyor, yoksa Kongra-Gel'in ateşkesi bozup bozmamasından değil. Sizin mantığınızdan hareket edersek, Güneybatı ve Doğu Kürdistan'da geçen aylarda patlak veren ayaklanmalar karşısında Suriye ve İran gericilerinin Güney'e savaş ilan etmeleri gerekmez miydi? Üstelik, bu ayaklanmalar Güney'deki federasyon ilanından esinlenerek patlak vermişti ve dahası, Suriye Baas yönetimi açıkça ayaklanmanın Barzani-Talabani tarafından kışkırtıldığını ileri sürmüştü. Eğer İran ve Suriye sömürgecileri Güney'e müdahale edemiyorlarsa, Güney'de gerçekte egemen olan ABD'ye karşı savaşa giremediklerindedir. Sizin 'mücadele

Güney'e savaş getirir' içeriğindeki teslimiyetçi mantığımız, her geçen gün daha çok ABD'nin ipine güvenmenize, Kürt halkının gücüne güvensizliğe batmanıza yol açıyor. Bu mantıkla yarın, ABD'ci kukla Irak hükümeti, Kongra-Gel'e karşı savaşın tetikçiliğini Barzani-Talabani'ye verdiğinde, bu gerici-sömürgeci savaşı da desteklemekten başka çare bulamayacaksınız! Geçmişte, Barzani güçleri, İran'da üslenmişken, Güney'in ulusal mücadelesi zarar görmesin kaygısıyla, Doğu Kürdistan'daki ulusal güçlerin imhasını destekliyordu, bu onları, İran sömürgecilerinin tetikçiliğine değin götürdü. Sizin mantığınızın onlardan ne farkı var?

Oysa tarihsel deneyimler de, son Doğu ve Güneybatı ayaklanmaları da gösteriyor ki, Kürt ulusal kazanımlarını korumanın ve ulusal özgürlüğü elde etmenin de tek yolu, bütün parçalarda mücadeleyi yükseltmektir. ABD işgalindeki Irak'ta silahlı direnişin yol açmakta olduğu sonuçlar da, ulusal özgürlüğün silahlı direniş yükseltilerek kazanılacağını göstermiyor mu?

PKK reformcu program ve stratejiye geriledikten bu yana geçen son 6 yıllık süreç de tersinden bunu kanıtlamadı mı? Bu durumun kendisi Kongra-Gel'i, program edindiği reformların bile gerçekleşebilmesi, ABD ve bölge sömürgecilerinin olası imhasına karşı ayakta kalabilmesinin tek yolunun mücadeleyi yükseltmek ve aktif bir savunma savaşı yürütmek gerektiği sonucuna götürmedi mi?

Ama, sizler; halka ve mücadeleye güveninizi tamamen yitirdiğiniz için, bu gerçeği göremiyor, görmek istemiyor, Türk sömürgeci diktatörlüğüne teslimiyet ile ABD himayeci sömürgeciliğinin bataklığına düşüyor, bunun dışında hiçbir alternatifi göremeyen ufuksuzluğa herkesi de çağırıyorsunuz. Bu ufuksuzluğun dışındaki mücadeleyi yükseltmek yolunu, "derin devletin oyunu"yla suçlayacak denli gericileşiyorsunuz. Aynı gerekçeleri dile getiren Burkay'da tıpatıp aynı gerici konuma düşüyor:

"Ardından, bu olayların iç ve dış kamuoyunda yaratacağı etkiler kullanılıp, bir yandan Güney Kürdistan'daki Türk askeri gücünün varlığı devam ettirilecek, belki bölgeye yönelik yeni operasyonlar yapılacak, oradaki ortam da Kuzeydeki gibi terörize edilecek, bir yandan da AKP kuşatmaya alınıp AB yönündeki süreç bloke edilecek...

Oyun işte budur ve derin devlet bunu aylardır hazırladı, Öcalan eliyle devreye koydu."

Halka ve mücadeleye güveni kalmayanların, düşmanı her şeye kadir görmeleri, başka gericilere bel bağlamaları kaçınılmazdır.

Kuzey'de Umut AB'ye Girmek Mi?

"Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecine dahil olmasından rahatsızlık duyan derin devlet, bu süreci ve böylece kısmi de olsa gelişen demokratikleşmeyi engellemek için, bu savaşa ihtiyaç duymaktadır." (açıklamadan)

Bu sözleri söyleyen Kürt aydınları, Kuzey için tek somut yolu da önermiş oluyorlar; mücadele etmeyelim, bugün AKP Hükümeti Türkiye'yi AB'ye sokacak, bu yolla demokratik kazanımlar korunur, AB'ye girilince de geliştirilir!

Sizin, Kuzey'deki ile Güney'deki mücadele mantığınız aynı; halka ve mücadeleye güvenmek yerine, Kuzey için AB'ye Güney için ABD'ye bel bağlamak!

Bu yolu tuttuktan sonra, sizin Kürdistan ulusal kurtuluşu adına söz söylemeye hiçbir hakkınız olamaz. Bu yolu tuttuktan sonra, Kongra-Gel'in ateşkesi sona erdirerek silahlı direnişe geçmesini, "taleplerle savaş birbirine uymuyor" demeye ne hakkınız olabilir. AB'ye girilince gerçekleşecek reformlar, Kongra-Gel'in program edindiği taleplerden daha geri değil mi? Elbette siz talepler ile savaşı eşitlemek derken, talepleri ileri bir düzeye çıkaracak bir eşitliği değil, savaştan vazgeçip, "mücadeleyi" AB'ye girilince gerçekleşebilecek talepler düzeyine çekmeyi öneriyorsunuz. Sizin bir benzeriniz de sosyal şoven ÖDP, silah bırakma çağrısı yaparak, mücadeleyi AB'de gerçekleşebilecek talepler düzeyine geri letmek istiyor.

Ama siz onlardan farklı olarak Kürdistan ulusal mücadelesine bağlılık adına yaptığınıza göre, durumunuz şecaat arz ederken sirkatin söyleyeneğine benziyor... AB'ye götüren sürece AKP Hükümeti önderlik ettiğine göre, esasen öngördüğünüz AKP kuyrukçuluğu da oluyor.

Sonuç olarak, Kürdistan'ın ulusal özlemlerini gerçekleştirmenin yolu, ABD ve AB'ye bel bağlamaktan değil, sömürgecilere, ABD ve AB'ye karşı mücadeleyi yükseltmekten geçer. Nasıl ki Kürt ulusunun özgürlük, bağımsızlık mücadelesi haklı ve meşrudur, HPG güçlerinin silahlı dire-

nişi de meşrudur. Kürt emekçilerinin toplumsal ve ulusal kurtuluşçu program doğrultusunda taleplerini ve mücadelesini yükselterek, Türk ulusundan ve diğer ulusal topluluklardan emekçilerin mücadelesini yükselterek, Kürdistan'ın özgürlüğü ve Türkiye ve Kuzey Kürdistan'ın emekçilerinin kurtuluşu yolunda ilerlemek tutulması gereken devrimci tek yoldur. Aydınla-

rın, halka ve kendilerine güvensizliğinin vaaz ettiği yol; sömürgecilere teslimiyet, ABD ve AB'ye bel bağlama yoludur. Bu yol, şimdiye değin varolan ve Kürt ulusuna kölelikten, emekçilere de emperyalist boyunduruk ve sömürüden başka bir şey vermedi. Baba Barzani '75'te bunu söylediğinde bu trajedydi, bugün aydınlar olarak söylüyorsanız bu artık trajikomiktir!

Görevimiz Gençliği Sosyalizmle Buluşturmak

Kısa bir süre önce kurulan ve hızlı bir örgütlenme kampanyasıyla yaygınlaşan Sosyalist Gençlik Derneği (SGD), gençliğin politik mücadelesine yeni bir soluk taşıdı.

İstanbul SGD Başkanı Başak Şahin, yaptığımız röportajda, SGD'nin mücadele perspektifleri, örgütlenme stratejileri, sosyalist aydınlanma misyonları vb. hakkında sorularımızı yanıtladı.

*** SGD hangi ihtiyaçtan doğdu?**

Burjuva propagandanın etkisiyle, emperyalizmin örgütsüzleştirme saldırılarıyla sıkıştırılmış, kapitalizmin karanlık koridorlarında çürütülen, emperyalizmin neoliberal saldırı programlarıyla geleceksizleştirilen gençliği sosyalizmle aydınlatarak toplumsal mücadeleye katılımını amaçlıyoruz. Gençliğin, aydın özelliklerinden kaynaklanan, toplumsal mücadeleyi besleyici rolünü oynamasını sağlamak istiyoruz. 12 Eylül'ün etkileri bugünkü gençlik kitlesi üstünde daha somut görülüyor. Eğitim kuramları, en başta da üniversiteler YÖK aracılığıyla gerici, ırkçı, cinsiyetçi düşüncelerin gençliğe empoze edildiği kurumlar haline geldi. Burjuva propaganda diğer kanallarla, televizyon, medya aracılığıyla bireyci, pop kültürü öne çıkarıyor, geleceksizleşen gençlere sahte alternatifler sunuyor. Uyuşturucu kullanımı, cinsel, kültürel, düşünsel yozlaşma gibi birçok etken, gençliği düşünmekten, sorgulamaktan uzak tutmaya çalışıyor. Gençliğin sosyalist düşünceler etrafında örgütlenmeye ihtiyacı var. Kendi sorunlarıyla mücadele etmek, kendi taleplerini sorunlaştırabilmek, bura-

dan toplumsal sorunlarla da ilişkilenişini sağlamak ve bunun için de sosyalist fikirlerle aydınlatmak ve sosyalizm etrafında örgütlemek ihtiyacına yanıt veriyor SGD'ler.

*** Bu ihtiyaca bağlı bir örgütlenme stratejisi düşünüyorsunuz. Bunu biraz açar mısınız?**

SGD'ler gençliği, yani liseli, üniversiteli, işçi, işsiz, semt gençliğini örgütlemeyi hedefliyor. Tabi öğrenci gençliğin aydın özelliklerini Marksist Leninist teoriyle buluşturma, buradan ezilenlerin mücadelesini besleme ihtiyacının yakıcılığını koruyor. SGD'lerin şu anki bileşimi itibarıyla yakın vadede öğrenci gençliğin hızlıca örgütlenebilmesi sorununu temel alıyor.

Yaz sürecine dönük özellikle semt gençliğini aydınlatma ve sosyalizm mücadelesine kazanma, SGD'lerde örgütlenme çalışmalarımız olacak. Tabi yerellerin özgünlüklerine bağlı değişimler de gösterebiliyor planlarımız.

Derneğimiz, NATO, emperyalist işgal, tecrit gibi politik gündemlere etkin müdahale etmeye devam edecek. Gençliğin kesimsel sorunlarını, başta da eğitime dair sorunları; YÖK, ÖSS, yasa

tasarıları, vb. mücadele gündemimiz olmayı sürdürecektir. Keza gençliğe dönük ideolojik saldırıların, örneğin uyuşturucunun hedef alındığı çalışmalar yoluyla gençliğin politikaya müdahalesini merkezi politikayla daha zengin bir içerikle buluşturmayı düşünüyoruz. Kısacası, kapitalizmin yol açtığı herhangi bir sorunla mücadele etme isteğindeki her gencin aklına gelen ilk adres olmayı hedefliyoruz.

Marksizm-Leninizm seminerleri yakın vadede hayata geçireceğimiz temel etkinliklerimizden biri olacak. Felsefe, ekonomi politik, toplumsal mücadeleler tarihi, sosyalizm gibi konuları tartışacağız, NATO sürecinde olduğu gibi, politik çalışmalarımızın önünü açan, gençliği bu gündemler üzerinden aydınlatmayı, sosyalizmle tanıştırmayı, teoriyle ilişkilendirmeyi hedefleyen etkinliklerimiz olacak.

Gençliğe tek seçenek olarak dayatılan emperyalist kültürün, tüketiciliğin, bireyciliğin, sanallaşmanın karşısına, alternatif sosyalist kültürü gençlik içinde yaygınlaştırıp geliştirerek çıkaracağız. Kolektif üretimin, paylaşımın temelde durduğu bir yaşam tarzını kendi pratiğimiz içinde göstermeye çalışacağız. Tiyatro, müzik, resim, karikatür ve diğer kültür sanat dallarında kurslarımız, atölyelerimiz, yarışmalarımız olacak. Sporda da, sanatta da, politikada da, söylenecek sözü biz söylemeliyiz, böyle düşünüyoruz. Her genci yaşamının bir kenarından da olsa yakalayabilecek çok çeşitli çalışmalar yapmayı, çalışma grupları oluşturmayı hedefliyoruz.

Şu ana kadar birçok ilde SGD'ler kuruldu; İstanbul, Ankara, Adana, İzmir, Balıkesir, Eskişehir, Manisa, Çanakkale, Zonguldak... Kürdistan illerinde de kurulacak. SGD'lerin yaygınlaşmasıyla, gençlik kitleleri içinde örgütlenebilmesiyle birlikte daha yerel şubeler kurulması gündemimizde. Yine SGD'lerin örgütlenme düzeyine paralel olarak federasyonlar kurma düşüncemiz de var. Daha uzun vadeli bir hedef bu. Somut olarak ne zaman, hangi aşamada, hangi çapta oluşturulabileceği SGD'lerin gelişimine bağlı olarak tartışılacaktır.

*** 12 Eylül'den bu yana öğrenci gençliğin sınıfsal profilinde emekçi ailelerin çocukları aleyhine bir değişim oldu. Liseler bir umut kapısı olmaktan çoktan çıktı. Özellikle üniversitede gençliğin sınıfsal konumunda orta sınıflara doğru bir kayış yaşanıyor. Bu sizin örgütlenme stratejinizi nasıl etkiliyor? Özel**

olarak hedef profil seçimi yapıyor musunuz? Gençliğin hangi kesimlerine yönelmeyi düşünüyorsunuz ya da her kesim için özel projeleriniz var mı?

Üniversite gençliği paralı eğitim politikalarıyla, AÖBP-ÖSS-ÖYS gibi üniversiteye girişi dersanelere bağımlı hale getiren, dolayısıyla emekçi çocuklarının baştan bir-sıfır yenik başladığı sınav sistemleriyle büyük oranda elitleştiğinden. Bu özellikle Boğaziçi, İTÜ, ODTÜ gibi üniversitelerde daha yoğun yaşandı. İşçilerin, ezilenlerin çocuklarına üniversite kapıları kapanıyor. Bu gelişme en başta liseli gençliği örgütlemenin önemini artırıyor. Lise gençlik, hem bileşim olarak ezilen kesimleri daha çok kapsıyor, hem de yeni fikirlere daha açık, burjuva propagandanın daha az etkisi altında. Liseli gençliğin sosyalizmle tanışması, genç yaşta Marksizm-Leninizm'in teorisini öğrenmeye başlaması, gerek üniversiteli gençlik mücadelesine, gerekse işçi, emekçi kesimlerin toplumsal mücadelelerine güç katmak bakımından çok önemli. Öte yandan liseli gençliğin örgütlenmesinin önünde çok önemli engeller var. Liselilerin derneklere üye olması yasak örneğinin. Dolayısıyla SGD'lerde de örgütlenemiyorlar. Kendi akademik demokratik örgütlenmelerini de yaratamıyorlar. Dolayısıyla şimdilik yasalar ancak dersane öğrencilerini örgütlememize olanak tanıyor. Tabi bu asla SGD'lerin liseli gençlik mücadelesini kapsamayacağı anlamına gelmiyor. SGD'ler olarak, liselilerin örgütlenmesinin önündeki engelleri aşmak için, hukuksal kanallardan fiili meşru mücadeleye dek bir dizi çalışmamız olacak. Liselilerin; gerek SGD'lere ve derneklere üye olabilmesi, gerek kendi akademik demokratik mevzileri olarak liseli öğrenci birlikleri ve demokratik lise birliklerinde örgütlenebilmeleri için mücadele edeceğiz. Liselilerin demokratik taleplerinin savunucusu olacağız ve liselileri toplumsal mücadelelerle buluşturacağız. Bu kesimin genç yaşta Marksist teoriyi öğrenmesi, geçmişte üniversitelilerin merkezinde durduğu teorik düzeyin liselere yayılması, devrimci mücadeleyi de nitel ve nicel olarak güçlendirecek.

Bu durum üniversite gençliğinin önemini azaltmıyor tabi; yani böyle bir tercihten söz etmiyorum liseli gençliğin önemi arttı derken. Özel bir hedef profilimiz bu anlamda yok. Her kesime dönük kimi özel projelerimiz var. Üniversite gençliğini, önümüzdeki dönemlerde en başta

neoliberal eğitim politikalarını tam olarak hayata geçirmenin, şirket üniversite modelini oturtmanın sermaye açısından olmazsa olmaz hale gelmesi nedeniyle kitlesel çıkışlar bekliyor hala. SGD'lerin özellikle bu mücadelelerde üniversitelerde kitleselleşmesinin olası olduğunu düşünüyoruz.

Yine özellikle yaz aylarında semt gençliğini aydınlatmaya dönük hedeflerimiz var. Semtlerin işçi, işsiz, liseli, üniversiteli gençleriyle buluşacağız.

*** Alternatif eğitim ve üretim projelerinden söz ettiniz. Bu konuda girişimleriniz var mı, nasıl etkileri oldu?**

SGD'lerin kurulmaya başladığı dönem NATO Zirvesi gibi hayati önemde bir politik gündemle çakıştığı için, şu ana kadar SGD'ler de esas olarak NATO'yu püskürtme, NATO Zirvesi'ni engelleme görevine yoğunlaştı. Politik faaliyet ağırlıktaydı. Kültürel faaliyetlerimiz, teorik çalışmalarımız da doğal olarak bu çerçevede yürüdü. SGD'lerde sosyalist aydınlanma tartışmalarını dışta tutarsak ağırlıklı olarak emperyalizm, NATO, antiemperyalist mücadele, gençliğin bu mücadeledeki yeri gibi konuları tartıştığımız, bunları Marksist teorinin ışığında incelediğimiz seminerler, paneller örgütledik. Bulduğumuz yerlerde gençliği bu konularda aydınlatmaya önem verdik. NATO ve ABD emperyalizminin katliam, işkence ve tecavülden oluşan icraatlarına tepki örgütlemeye çalıştık. Örneğin G-8 Zirvesi, Tony Blair'in Ankara ziyareti SGD'lerin hedefi oldu. Politik refleks bakımından iyi bir duruş sergilendi.

*** Biliyorsunuz teoriye ilgisizlik, devrimci hareketimiz içinde temel bir sorun olmaya devam ediyor. Bu anlamda sosyalist aydınlanma çalışmalarınız önemli gerçekten. Çalışmalarınızın ilk sonuçlarından ne gibi veriler elde ettiniz?**

Birçok yerde ilgi iyiydi, hedeflediğimiz oranın altında olmakla birlikte. Özellikle küçük kentlerde bu konuda açlığın daha da büyük, daha doğrusu hissedilir olduğu söylenebilir. Çalışmalara katılanlar açınsansa, canlı tartışmaların yürütülmesi önemli bir veri. Etkin bir duruş var bu konuda. Ama benim genel gözlemim, tartışmaların pratik politikaya dair kısımlarında ilginin daha fazla arttığı, teorinin öğrenilmesine nazaran pratik politikanın daha fazla tartışıldığı yönünde.

*** Bir yönüyle olumlu bir durum. Ama bir yönüyle de aşılması gereken bir probleme işaret ediyor sanırım?**

Tabi. Bugün gençliğin politik bölükleri açısından bir nitelik sorunu yaşanıyor, SGD'ler de bu tip çalışmalarla bu nitelik sorununu aşmayı hedefliyor zaten. Gençlik mücadelesinin yükseldiği her dönemde teoriyle ilişkileneş artıyor, geçmiş deneyimlerden öğrenirken, bu ideolojiyle ilişkileneş düzeyini örnek almakta veya anlamakta eksik kalıyoruz. O kalabalık forumların, teorik tartışmaların, toplumsal mücadeleye katkılarını düşündüğümüzde, bunları gençlik hareketine yeniden kazanmanın zorunluluğu açığa çıkıyor. Bugün SGD'nin düzenlediği Marksizm tartışmalarıyla, bunların tohumlarını atıyoruz.

*** Bunu biraz açabilir miyiz? Devrimci mücadelenin tarihi gösteriyor ki sosyalist fikirler ezilen yığınlar aydınlar üzerinden taşınıyor. Bizim ülkemizin tarihi de bu konuda çok zengin. Denizlerin, Mahirlerin, İboların deneyimleri var, 70'lerin deneyimleri var. Tabii bu sorun bakımından 80 öncesi ve sonrası arasında bir kopukluk, bir düzey sorunu yaşandı. Özellikle buna sosyalist hareketin geri çekiliş koşulları da eklenince bu sorun daha da ağırlaştı. Bugün siz bu koşullar altında gençliği Marksist teoriyle buluşturma bakımından ne gibi adımlar atmaya düşünüyorsunuz?**

SGD'nin de diğer birçok devrimci çevrenin de miras aldığı köken 71'de bir avuç gencin kendi aydınlanma düzeylerini halkla buluşturma, kendi teorik ve pratik birikimleriyle halkın mücadelesine önderlik etmeye soyunma cesaretiyle varıldı. 80 kuşağında yetişen gençlerse genel olarak politikaya, politik kesimleriyse teoriye ilgisiz. Bir açı farkının, bir kopuşun yaşandığına katılıyorum ben de. Marksist teorinin öğrenilmesi ve ezilenlere taşınması, bunu gerçekleştirecek kadroların yetişmesi, SGD'nin devrimci mücadeleye en büyük katkılarından biri olacak. Tabi Sovyet bloğunun dağılmasıyla birlikte sosyalizmin yaşadığı prestij kaybından sonra şimdi bambaşka bir süreç var. İkiz kulelerin ve Pentagon'un bombalandığı, emperyalizmin yenilebileceği düşüncesinin yaygınlık kazandığı, buna Irak direnişinin eklendiği bir dönemdeyiz. Neo-liberal politikalar yığınların tepkisini çekiyor. Geniş kitleler sosyalizme on yıl önce olduğundan çok daha açık. Bu açı farkını kapamanın çok da olanaklı olduğu bir dö-

nemdeyiz. Çok da avantajlı olduğumuzu düşünüyorum bu konuda.

*** SGD, amaçları itibarıyla genel sınıf mücadelesinin parçası. Gençlik her ne kadar kendi başına sınıf olmasa da sınıf mücadelesinden kopuk değil. Ve tabii gençlik sosyalist fikirleri ezilenlere taşıma misyonunu yüklenmiş. Somut olarak da öğrenci gençliğe dönük saldırılar emperyalizmin tek bir programa bağlı saldırılarının parçası. Bu toplumun diğer ezilen kesimlerine de yayılıyor. Aslında kapitalizmin gelişim süreci toplumun tüm ezilen kesimlerini birleştiriyor, buna daha uygun hale getiriyor. Koşullar her bakımdan uygun. Sizce genel olarak gençlik bu ilişkiyi nasıl kurdu ve SGD bunun üzerine ne koymayı düşünüyor?**

Gençlik hareketinin son yirmi yıllık döneminde mücadelenin temel gündemini eğitim sorunları oluşturuyor. Politik gençlik hareketi toplumsal sorunlarla da ilişkilendi, daha doğrusu en hızlı harekete geçen, politik refleks veren kesim olma özelliğini korudu. F tipi muharebesi, emperyalist savaş karşıtı mücadele bunun örnekleri. Ama birincisi, gündemlerini birleştirmekte, tek bir özgürlük mücadelesinin birbiriyle ilişkili alt gündemleri olarak ele almakta eksik kaldı. Dolayısıyla F tipi cezaevlerine karşı sokağa çıkan kesim formasyon sorununa, formasyon hakkı için mücadele eden öğrenciler, örneğin “YÖK’e hayır” sloganına, öğrenci gençlik genel olarak işçi-emekçilere dönük saldırılara ilgisiz kaldı. Böyle bir bütünlüğün kurulamayışı da haliyle hem gençlik hareketinin gücünü, geniş gençlik kitleleriyle bağlarını zayıflatan, hem de diğer ezilen kesimlerle bağ kurma olanaklarını kısıtlayan bir rol oynadı. İkincisi, eğitim sorununu emekçi kesimlere yaymakta eksik kaldı. Eğitim sorunu tek başına gençliğin sorunu değil, eğitim sorunu tek başına gençliğin mücadelesiyle çözülebileceği bir sorun da değil. Emekçi kesimlerin, ezilenlerin mücadeleleriyle ilişkilenecek de eksiklikleri oldu. Sonuç olarak, az önceki soruyla da bağlantılı biçimde ezilenlerin mücadelesini kendi aydın özellikleriyle beslemekte eksik kaldığı söylenebilir. Yani mücadelenin bileşenleri bakımından da, gündemleri bakımından da parçalı bir tablo vardı ve var. Bu anlamda bir köprü kurulması zorunlu. SGD de bu köprüyü oluşturma iddiasında.

*** Peki SGD sonuçta bir gençlik örgütlenmesi. Ama bir de gençliğin öğrenci dernekleri var.**

Siz bu iki kurum arası ilişkiyi nasıl düşünüyorsunuz? SGD somut olarak hangi rolü oynayacak? Örneğin Öğrenci derneklerinin yaygınlaşması, büyümesi bakımından SGD'nin özel bir önemi var mı? Ya da bu işi nasıl somutlaştırıyorsunuz?

Öğrenci dernekleri, gençliğin kendi akademik-demokratik talepleri etrafında örgütledikleri kurumlar. SGD'ler ise politik kitle örgütleri. Yani birbirini besleyen kurumlar bunlar. Gençliğin sosyalist fikirlerle tanışması, demokratik talepleri etrafında mücadeleye katılmaları oranında artacaktır. Demokratik mücadeleyi geliştirmek, mevzilerini oluşturmak, kabalaştırmak ve aynı zamanda ideolojik olarak beslemek her sosyalistin görevidir. Özel olarak da öğrenci derneklerinin örgütlenmesini, bu araçlarda yer almayı ve sosyalist perspektifleri taşımayı her bir SGD'li görev edinmek zorunda. Öğrenci derneklerini gençliğin politik özgürlükler mücadelesine katılımının en temel araçlarından biri olarak görüyoruz. Bulduğumuz alanlarda, üniversiteliler öğrenci derneklerini, liseliler lise-öğrenci birliklerini, semtlerde yaşayan arkadaşlarımız, işçi, işsiz gençler varsa kendi alanlarındaki demokratik mevzileri geliştirmeli, örgütlemeli. Bu konuda geçmişte yaşanan dağınıklardan, birbirinin yerine koyma yaklaşımından, iki derneği birbirine yük olarak gören anlayıştan kaçınmak gerekiyor.

*** Genel olarak şimdilik bir kurumsal yapıya bürünmemiş de olsa, bir programa sahip olmasa da fiili olarak bir anti-emperyalist, anti-faşist gençlik cephesi var. Siz de bunun içinde-siniz. Somut olarak SGD bu anti-faşist gençlik cephesinin ilişkilerini daha merkezi hale getirme ya da fiili niteliğini yükseltme konusunda neler düşünüyor? Böyle bir özel projesi var mı?**

Aslında SGD'lerin kurulduğu kısa döneme baktığımızda, birçok ilde oluşturulan NATO karşıtı anti-emperyalist birliklerin örgütleyici olması, konuya nasıl yaklaştığımızı gösteriyor. Bundan önce de SGD'nin miras aldığı kuvvetler önder birleştirici tarzı benimsediler ve bu tarzın birçok güzel örneğini hayata geçirdiler. Bundan sonra da bu çeşit birliklerin kurulması, bu konuda kalıcı mevzilerin sağlanması gündemimizde olacak.

*** Genel olarak gençlik hareketine baktığımızda böyle bir mevziyi kurumlaştırmaya dönük bir eğilim var mı?**

Böyle tartışmalar her zaman var. Birlikler kurma, özellikle de bunları kalıcılaştırma tartışmalarını hep yaşıyoruz. Ama tartışmalar ufak tefek ayrılıklara veya pragmatist yaklaşımlara, sekte tarzlara takılıp parçalanıyor sıklıkla. Bunları yaşamın içinde aşılabilecek sorunlar olarak görüyoruz. Yakın vadede kalıcı ve genel bir birlikten, bir cephe örgütlenmesinden çok belli gündemler üzerinden, filanca süreçte genel bir politik gündem çerçevesinde Türkiye ve Kuzey Kürdistan çapında olabilir veya falan durumda da yerel bir sorun üzerinden, örneğin antifaşist mücadele gibi yerel bir birlik olabilir, bu tarz birliktelikleri, bazı küçük kentlerde daha kalıcı örgütlenmeleri daha mümkün, gerçekleşebilir görüyoruz. Bunları bizzat örgütlemeye de çalışıyoruz. Ama genel bir yaklaşım olarak bunların mümkün olmaktan öte zorunlu olduğunu düşünmekle birlikte, SGD'lerin yakın geçmişteki bazı deneyimlerden çıkardığı sonuç, kalıcı ve bütünsel bir cephe örgütlenmesinin -kurumsal anlamda demek istiyorum, fiili olarak aslında istesek de istemesek de var şimdilik- çok mümkün olmadığıdır. Politik süreçlerin gelişimi çok hızlı değişimleri de mayalayabilir tabii.

*** Gençlik cephesinden söz etmişken, gençliğin uluslararası birliği bakımından Avrupa'da '95'ten bu yana böyle gelişmeler var. Yunanistan'da anti-empyralist bir cephe var. Türkiye'den de buna katılan gençlik grupları var. Uluslararası perspektifi nedir SGD'nin?**

Bugün gençliğin karşı karşıya olduğu neoliberal eğitim saldırıları her ülkede yaşanıyor. Örneğin yeni YÖK yasa tasarısı öğrenci gençliğin önemli bir gündemi. Avrupa gençliği de bir süredir bu yasaya paralel neoliberal yasalarla mücadele ediyor. İspanya'da yüz binleri kapsayan eylemler yapıldı örneğin. Bunun yanı sıra ABD'nin Irak işgali ile birlikte anti-empyralist mücadelenin gelişimi uluslararası alanda ezilenleri birbirine daha fazla yaklaştırdı, antiempyralist cephe, birlikler kurmanın olanaklarını artırdı. Bizim de uluslararası gençlik hareketiyle ilişkilendirme, daha yoğun bağlar kurma girişimlerimiz var. NATO sürecini bu yönlü değerlendirmeye çalıştık. Özellikle Ortadoğu gençliğinin enternasyonal dayanışmasını önemsiyoruz.

*** Üniversitelerde, liselerde Kürt gençliği bir ağırlık tutuyor. Kürt sorunu politik ilişkileri belirleyen bir öneme sahip. SGD, onu oluşturmuş olan öğelerin geçmişi açısından baktığımız za-**

man, Kürt sorununa genel hareket içerisinde bir kaç adım daha öne çıkarak müdahil oldu. Tabii ki bunun yine de yeterli olduğu söylenemez. Kürt hareketinin seyri şimdi bir yön değişimine girdi. Devrimci bir çizgiden reformist bir çizgiye evrildi. Kürt gençliği de kuşkusuz bundan bir biçimde etkileniyor. Bunun bir boşluk olduğunu düşündüğümüzde SGD, Kürt gençlerini sosyalizme yakınlaştırmak bakımından neler düşünüyor?

Kürt gençliği on beş yıllık bir mücadele deneyimi yaşadı. Gençliğin en politik kesimini oluşturuyor. Ulusal hareketin örgütlü bileşeni olsun ya da olmasın, geniş yığınlar halinde bu sistemle bozmuş, üstelik umudun mücadele etmekte olduğunu kendi yaşamı içinden çıkarmış durumdadır. Şimdi Kürt halkı, çürütme koridorunda tutulma gibi bir dönemden geçti. Önemli bir boşluk, bunalım yaşanıyor. Bu mücadele sosyalist bir perspektifle aydınlanmadığı ölçüde çürümeye de çok açık. Kürt halkının ulusal talepleri için mücadelesinin sosyalizmle buluşmasının her zamankinden daha belirleyici olduğu bir süreçteyiz. Aynı zamanda bu topraklarda sosyalizm mücadelesinin de Kürt halkı ve özelde de Kürt gençliği gibi önemli bir mücadele deneyiminden geçmiş bir kesimle buluşmaya ihtiyacı var. Buradan hareketle SGD'ler Kürt gençliğini de sosyalizmle buluşturma arayışında olacak. Önümüzdeki süreç de bu noktada çok temel politik görevler koyuyor önümüze. Kürt halkını bekleyen yeni saldırıların nasıl karşılanacağı, barış talebiyle, Kürt ulusal mücadelesinin önemli takvimsel gündemlerinden 1 Eylül'le nasıl ilişkileneceği gibi.

Kürdistan illerinde SGD'lerin açılması düşünülüyor, hatta bu röportaj yayınlanmadan açılmış olması olası. Kürt gençliğini kazanmak Kürdistan illeri kadar batıda da, üniversitelerde, liselerde, varoşlarda Kürt gençleriyle buluşmak da önem taşıyor.

*** SGD ve kadın sorunu ilişkisini sormak istiyorum. Son on-onbeş yıl içerisinde -Kürt devrimini tabii temel bir merkezde duruyor burada ama genel olarak kadınların bir öne çıkış; hem küresel olarak bir öne çıkış, hem devrimci hareketin yönetici görevlerini üstlenen unsurları olarak da öne çıkışı söz konusu. Kuşkusuz bu genel olarak kadınların toplumsal ezilmişliklerini ve geri bırakılmışlıklarını değiştiren bir güce ulaşmış değil henüz, ama böyle bir ileriye**

*çıkış var. Fakat tabii yine de devrimci mücade-
lenin bir takım pratik görevlerini, militan gö-
revlerini yükleniyor kadınlar ama, SGD'nin
teoriyle ilgili yaklaşımları düşünüldüğünde,
özel görevlerinin olması lazım. Siz de aynı za-
manda bir devrimci kadın başkan olarak açar-
mısınız bunu?*

Sosyalizm mücadelesinin yarısını kazanmak anlamına gelecek, kadın kitlelerinin mücadeleye kazanılması, teorik alanda kadınların gelişmesi ve öne çıkması. Tabii bu aynı zamanda, her bakımdan bugünkünden ileri bir düzey olarak bir anlamda başımıza kakılan 70'lerden en ileri yanlarımızdan biri. Gençlik hareketi içinde de hem sayısal açıdan, hem gençlik hareketinin kitle önderleri olarak kadınlar sivriliyor. Öyle cephe gerisinde filan değil, hem pratik politika alanında, hem teorik mücadelede kadınlar hak ettikleri yeri daha büyük bir azimle almaya çalı-

şıyor, mücadele ediyor. SGD'ler, özellikle genç kadınları teorik alanda yetiştirme ve öne çıkarma konusunda, çıtayı yükselten bir yerde duracak. Özel proje olarak nitelendirilemez belki ama, sosyalist bir dünya kurma iddiasında samimi olan her kuvvetin yapması gerektiği gibi, kadın komisyonları kuracağız biz de. Bunlar gerek kadın sorununun Marksizm-Leninizm ışığında öğrenilmesi ve öğretilmesi, hem de genç kadınları sosyalizm mücadelesine kazanma ve daha etkin kılma amacı taşıyor. Daha ileri vadede daha özel atölyeler, yalnızca genç kadınları kapsayacak kültürel etkinlikler, çalışma grupları da örgütlenebilir. Emekçi, Kürt ve öğrenci kadın örgütleriyle de dayanışma içindeyiz. SGD'lerin genç kadınlara dönük hedeflerini gerçekleştirilmesi, demokratik kadın hareketine de, sosyalist kadın hareketine de hem kadro, hem kitle gücü taşıyacak.

Kadın Psikolojisi

Bizi biz yapan, birbirimiz.

Benliğin kavranışı ve bizliğin coşkusudur sözlerimiz.

Bir devrim gerek bize.

Yakılmış kadınlığın küllerinden doğduğumuz.

Bugüne kadar kadının toplumsal yaşamdaki rolünden çok söz edildi. Savaşlarda, barışlarda, üretimde ve farklı toplumsal alanlarda, toplumsal bir varlık olarak kadın gerçeği sorgulandı ve analiz edildi. Onu sadece halkasından çıkarıp, ama yine köle kalmasını koşullayan sermaye egemenlikli sınıflı toplum, birçok değerlendirmenin konusu oldu. Gördük ki, kadının köleliğini her şartta sağlama alan toplumsal-sınıfsal tarih ve güncellik sorgulandıkça, bizi daha derin ve özel noktalara götürüyor. Ezilen kadının psikolojisi gibi... Bu konu oldukça zor; ya da bize öyle geliyor. Genel ve toplumsal yaşamın doğrudan penceresinden bakınca sade ve sıradan olan kadının, özel ve dolaylı gözlükleri takınca, birden “anlaşılmaz” varlıklar haline gelmesi, bir parça şaşırtıcı olabilir. Özellikle de bu tespitin sahibi erkekler için... Ancak genel toplumsal-sınıfsal gerçeğin, büyük kadın kitlesi üzerindeki derin tahrip gücünü gördükçe, kadın psikolojisiyle yüzleşmek, şaşırtıcının ötesinde “ürkütücü” olabiliyor. Kadın psikolojisini çözümlerken her bir aşamada karşınıza çıkan “kadınları anlamak mümkün değil, hatta onlar da kendini anlamaz” sözleri, çözümlemeye çalışanlar için biraz ürkütücü ve cesaret kırıcı olsa da, bu kadar

muamma sayılan bir gerçeği anlaşılır kılmanın kesin bir zorunluluk olduğu fikrini de oluşturuyor. Biz daha çetin sayılan ikinci tespitin izinden gitmeyi ve bir zorunluluğu yerine getirmeyi tercih ediyoruz. Kadın psikolojisini anlamak, genel olarak ezilmişliğin psikolojisini anlamaktır çünkü. Dünyada ve yaşadığımız coğrafyada ezilenleri anlamak, ezilenlerin de ezileni emekçi kadın psikolojisini anlamaktan geçiyor. Her şeyin ötesinde, yok sayılmayı kader bellemiş ezilen kadınları varlığına ve varlığının anlamına kavuşturmak için, çokça konuşulması, tartışılması gereken bir konu kadın psikolojisi.

Bu konuyu irdelerken bazı riskleri de göze alacağız. Mesela eksik kalmayı, özel ve genel arasında ilişki kurarken zorlanmayı, sayısız parçası olan olguyu bütünlerken düşebileceğimiz sıkıntıyı, kadın düşüncesinin ve yaşamının her bir kıvrımına kadar yayılmış gerçekleri bir yazıya sığdırmaya çalışıyor olmanın yetersizlik duygusunu, hata yapmayı-hatalı algılanmayı ya da devrimci düşünce tarihimiz bakımından neredeyse girilmemiş bir konuya girerken eşikte duyduğumuz tedirginliği... Ancak bunların hiçbirini ezilen kadın olmaktan zor değil; ve bütün riskleri göze almaktan başka şansımız yok!

Kadınlığın Toplumsal Anlamı Ve Çağrışımları

Özel olarak kadınlığın farklı bir anlamı olduğunu kabul etmek bazıları için hala zor olsa da,

genel geçer tanımlar yapmaktan vazgeçip, kadının bir cins olarak nasıl bir anlam edindiğine bakmakta yarar var. Bu bizi, kadının ezilmişliğini ve emekçi kadın gerçeğinin toplumsal alandaki yerini çözümlenmeye ve o yeri devrimci tarzda değiştirmeye götürecektir. Kadın psikolojisinin nasıl şekillendiğine ve bu şekillenmedeki etken faktörlerin neler olduğuna bakıp uzaklaşmanın yerine, ellerimizde tutmayı ve hakim olmayı deneyeceğiz.

Kadınlık ilk kavranmaya başladığı dönemlerde, yani ilkel komünal dönemde, bir gizem perdesinin altındaydı. İnsan düşüncesinin yeni yeni şekillenmeye başladığı çağda, merak ve şaşkınlık duygusunu o çağın insan kümelerine tanıştıran, diğer doğa olaylarıyla beraber anlaşılabilir bir doğa olayı! Gizem perdesinin arkasındaki cinsin yarattığı, korkuyla karışık keşfetme dürtüsü! Henüz kendisinin bile farkında olmayan kadının, erkek tarafından fark edilen sıra dışı doğal özellikleri...

Kadının o dönemde gizemini ve sıradışılığını doğurganlığından aldığı, ortaklaşılabilir bir görüş. Doğurganlık özelliği ile doğumu koşullayan aybaşı kanamaları ve kadının soyu üretmeye kodlanmış biyolojisinin doğa olaylarıyla uyumu (aybaşı kanamalarının, ayın doğumu-batımını takip etmesi gibi), onun üzerindeki sıradışılık ve olağanüstülük halesini belirginleştiriyordu. Soyun üretiminde ve yetiştirilmesinde kilit noktada duran kadın, henüz yerleşik üretimin ve üretim araçları üretiminin gelişmediği koşullarda, sadece analık özelliğiyle ilkel toplumsal üretimin merkezinde duruyordu. Soyun üretiminde temel içgüdü ve amaç olduğu o yabanıl dönem, yaşam hukukunun belirlenmesinde de kadını öne çıkarmıştı. Yaşama beşiklik eden, gelecek yaşamı içinde taşıyan kadın, analık hukukunun hakim olduğu bir insanlık döneminin sessiz, bilinçsiz ve zorunlu yönlendiricisiydi. Bu dönemlerde kadının doğa olayları karşısındaki direnci de erkekten geri değildi. Vahşi hayvan saldırılarına karşı kabilenin savunulması, yıkıcı doğa olaylarına göğüs germe gibi vasıfları gelişkindi. Üstelik biyolojik yapısı ve doğurganlığının getirdiği vücut savunma gücü erkeğe göre daha ileriydi. Bunun yanı sıra insanlık tarihinin gelişimine hizmet eden bazı keşiflerin sahibinin de kadın olduğu söylenir. Örneğin, tarımsal üretimi ilk gerçekleştiren ve ateşi bulan kadın olduğu, antropologların tarihe kaydettiği bir görüşür.

İlk çağda insanın temel iki gerçeği, mağara duvarlarına ve taş levhalara kazınmış iki figürde sembolize olur: Birincisi, avlanmayı tasvir eden figür, İkincisi, göbek bağı henüz kopmamış bir anne ve bebek görüntüsünün olduğu, doğum olayını tasvir eden figür... İlk çağın başlarında “ilkel ressamların” çizdiği ve çizim temalarının ana kısmını oluşturan bu resimlerden yola çıkarsak, o dönemde insan yaşamının iki temel gerçeği vardır: Beslenme ve doğum (soy üretimi)... Bu iki temelin ikisinde de tartışmasız belirleyiciliği olan, üstelik İkincisinde analığın kutsallaştırılmış mertebesine oturtulan kadın, ilkel dönemdeki olumlu anlamların en büyüğüne sahipti. Ta ki, insanlık tarihinin en önemli aşamalarından birisi sayılan, üretim araçlarının keşfine kadar...

Tarihe baktığımızda bu önemli gelişmenin erkeğe dayandığını görürüz. Üretim araçlarının keşfini gerçekleştiren erkek, bu rolünün kaynağını, ilkel dönemlerdeki iş bölümünden alıyordu. Toplumsal iş bölümünde kadının soyun üretimine ve “toplayıcılık” olarak tanımlanan topraktan besin elde etme rolüne karşı, erkeğin avcılıkta somutlanan dışa dönük ve daha aktif rolü, onun toplumsal alandaki rolünü de yönlendirdi. Doğa ve yaşamla daha aktif, sınırları geniş bir etkileşim içerisindeki erkeğin bu pozisyonu, düşüncesi ve yaratıcılığına da itilim kazandırarak, onu üretim araçlarının kaşifi haline getirdi. Tabii ki bunu, üretilen araçların erkek tarafından sahiplenilmesi izledi. Bu, daha sonra sınıflı toplumun temel yasası haline gelecek özel mülkiyet duygusunu ve mülkü elde tutmak, daha fazlasını isteyerek hakim olmak amacına dayanan ilkel savaşları doğurdu. Böylece, önce ihtiyaca, sonra ihtiyaç fazlasına hizmet eden bu üretim sürecinde, ihtiyacı da, fazlayı da, onu üreten araçları da ellerinde toplayan erkek, savaşlar yoluyla ilk politikayı da yapmaya başlayan cins oldu. Bu onun iktidar olma bilincinin şekillendiğinin de ifadesiydi. Savaşlar, savaşlardaki ganimet yağması ve sonra bütün bu sürecin dışında kalan kadının da savaş ganimetlerine dahil edilmesi... Üretim araçlarına sahip olmayan ve silah kullanmayı bilmeyen kadının köle haline gelmesi de işte bu aşamaya rastlar.

Artık başka bir dönem başlamaktadır. Kadının bulunduğu ateş sabana, ilkel tarım tekerleğe, analığın gizemli gücü mızrağa yenilmiştir. Bundan sonraki gelişme, kadının toplumsal gerçeğini ve

anlamını tersyüz edecek bir çağın kapısının açılmasıdır. İlkel komünal dönemde kadın, kendi rolüyle eşitliğe, mülksüzlüğe dayalı komün ilişkilerinin doğal yaratıcısı ve hakimiyken, erkeğin baş rolde olduğu özel mülkiyet sisteminin gelişmesiyle birlikte tarihin ilk kölesi olmuş ve adeta bu sistem içinde bir daha özgürleşmemek üzere lanetlenmiştir. Buna kadının kısa mutlu hikayesinin sonu mu denir, yoksa uzun acılı hikayesinin başı mı bilemeyiz; ama tarihle beraber, kadının da şekillenmeye yüz tuttuğu süreç, bu iki hikayenin arasında başlar.

Köleci toplumun boy vermesiyle beraber, kadının toplumsal anlamı ve çağrışımları da değişmiştir artık. Özel mülkiyetin korunması amacına bağlı olarak, soy üretiminin erkek cins hakimiyetine dayalı şekillendirilmesi, doğan çocukları erkeğin çocuğu haline getirmiştir. Mülkünü ve zenginliğini kendi kanından gelen varislere devretme arayışındaki erkek, kadını tek eşliliğe zorlamış, bu yolla sınıflı toplumun çekirdek kurumu aile şekillenmiştir. Artık kadın, özel mülkiyetin devamını sağlayacak ailede, mirasa varisler yetiştirmekle yükümlü bir araç haline gelir. Kadının ev kölesi olması ve mirasa başka kandan ortakların çıkmaması için icat edilen namus kavramı da bu koşullar içerisinde oluşur. Kadın, kocasından başka erkekle cinsel ilişkisi yasaklanan ve bu yasağın dışına çıkma riskini ortadan kaldırmak için eve kapatılan, toplumsal iş bölümündeki rolü sadece annelik olan statik bir varlık olmaya başlar. Bu dönemde onu tarladaki diğer kölelerden ayıran fark, daha köle olmasıdır. Mülk sahiplerinin mülksüz köleleri dahi, cinsel özgürlük açısından ev kölesi kadından daha özgürdür. Tarlada ve evde, yani yaşamın her alanında yönetilen, bastırılan kadın, doğadan, aktif toplumsal ilişkilerden, aslına bakılırsa yaratıcı düşünsel yeteneklerinden bir bir koparılmaktadır.

Erkeğin psikolojisinde kadın, egemenliğini korumak için kontrol etmek zorunda olduğu ve kontrolü yitirme korkusu duyduğu “karşı cins”tir. O dönemin temel yasalarına hep bu kontrol dürtüsü ve korkusu yansımıştır. Korkuyla karışık bu egemenlik biçimi, toplumsal değer ve yaklaşımları da belirlemiştir. Kadının aslında bir şer kaynağı olduğu, mayasına yalanın, ihanetin ve düzenbazlığın karıştığı, güvenilmezliği, işte tam da bu nedenle erkek tarafından kontrol edilmesi gerektiği fikri, korkularına karşı sa-

vunmasının en önemli silahı olmuştur. Kadın sadece evinin kadını, erkeğin çocuklarının anası, özel mülkiyet devrinin uysal payandası olduğu sürece bir değer sahibi olmuş, üstelik bu rolü en eksiksiz ve törensi tarzda yerine getirdiği zaman, kutsallık vasfıyla ödüllendirilmiştir. İşte bugüne kadar taşınan o “analığın kutsallığı” kavramı, kadın doğurganlığının erkek kontrolüne geçtiği dönemin, hala kadınları ezilmişliği ve kaybettikleri karşısında avutun bir teselli armağanıdır.

Bu dönemde kadının toplumsal anlamını ve yarattığı çağrışımları anlamak için yine bugüne taşınan tasvirlerden ikisine bakmakta yarar var. Kadının erkek anlayışında ve sınıflı toplumun kültürel algılayışındaki yerini tanımlayan tasvirlerden birincisi, dinsel kaynaklı Adem ile Havva mitosudur. Burada Havva, şeytan tarafından kandırılarak nefesine yenilen ve cennetteki yasak elmayı koparması için Adem’i de yoldan çıkararak, onun da nefesine yenilmesine neden olan, insanın cennetten kovulmasının müsebbibi kadındır. Dini yoruma göre kadın, cennetten buraya hep aynı şeyi yapmaya, yani erkeği nefesine yenik düşürüp, kötülöklere neden olmaya yazgılıdır. Erkekte Adem’in Havva’ya yapamadığını yapıp, kadını hep kontrol etmeli, ona yenilmemelidir; eğer yenilirse dünyayı kötölük sarar!

İkinci tasvir henüz tek tanrılı dinlerin doğmadığı köleci dönemin başlarına denk düşen bir antik Yunan mitosudur. Burada kadın, tanrıların tanrısı Zeus tarafından, kutsal ateşi çalıp insanlığa armağan eden Prometheus’a ceza olsun diye yeryüzüne gönderilen Pandora’dır. Yunan mitolojisinde erkeklerin dünyasına gönderilen ilk kadın sayılan Pandora, tanrılar tarafından güzellik, zarafet, el becerisi ve ikna gücüyle donatılır, ama yüreğine yalan ve düzenbazlık da yerleştirilir.

Tanrılar tarafından insan soyunun babası sayılan Prometheus’un kardeşi Epimetheus’a, yanında bir sandıkla beraber gönderilen Pandora, Epimetheus’u hemen etkiler ve onun eşi olur. Ama Prometheus’un uyarılarını dikkate alan Epimetheus, tanrıların gazabına karşı tetiktedir ve Pandora’ya sandığı asla açmamasını söyler. Ne var ki, merakına yenik düşen Pandora, onu dinlemeyip sandığı açar ve sandığın açılmasıyla birlikte hırs, ikiyüzlölük, ihanet, kıskançlık, yalan, korku, öfke, kin gibi kötü duygular yeryüzüne, insanlar içine yayılır. Pandora sandığı hemen kapatır ve bu sırada sandığın içinde sadece umut

kalır. Bir yoruma göre, böylece insanlık kötülüklerle tanışır; kötülükler ve duygular üzerinde hakimiyet sağlayamayan insanların elinde bir umut vardır. Başka bir yorumda ise, insanlık bütün kötülükler ve duygularla tanışmıştır ama sandıktan çıkamadığı için umutsuz kalmıştır, umut dışarı çıkarılmalıdır. Mitoz böyle... Ve bu ikinci tasvirde de kadının anlamı değişmiyor. Erkeği kandıran, onun başına kötülük ve şer açan belalı bir mahlukat. Çıkarılacak derste aynıdır: Kadına güvenilmemeli, her daim kontrol edilmelidir. Sınıflı toplum tarihinin başında kadına bakış açısını sembolize eden bu tasvirler, erkek egemen anlayış tarafından yaşamın her aşamasında yeniden üretilmiştir. Kadına dönük hala süren genel yargı ve yaftaların mayasında, bu iki örneğin ruhu vardır.

Köleci toplumu takip eden feodal ve kapitalist toplumda da kadının ilk dönemlerdeki anlamında temel bir değişiklik olmaz. Aksine dinsel etkinin belirgin olduğu feodal dönemde kanının ezilmişliği bakımından en karanlık dönemler yaşanır. Sıranın dışına çıkan kadınların cadı ilan edilip yakıldığı, manastırlara kapatıldığı, belden aşağılarına bekaret kemerlerinin takıldığı, örtünme zorunluluğunun getirildiği bir dönemdir bu. Özel mülkiyete ve sömürüye dayalı erkek egemen sistemin hukuku tek tanrılı dinlerdir; ve bu dini hukuk, kadının ayağındaki prangadan sonra, boynuna da ağır bir pranganın takılmasıdır.

Feodal sistemden sonra gelişen kapitalist sistemde kadın, yavaş yavaş evden çıkarılmaya başlanır. Temel varlık alanı yine ev ve analık olmakla birlikte, özel mülkiyet düzeninde büyüyen sermayenin, büyüyen üretici güç ihtiyacını karşılaması için fabrikalara sürülür. Bir taraftan evden adımını dışarı atması ve iktisadi üretimde bir güç haline gelmesi onu yaşamın içine daha çok çekerken, yaşam alanının genişlemesi, dünyasının genişlemesine, özgürleşmesine yol açmaz. Hem evinde erkeğin, hem üretim alanlarında patronun kölesidir artık. Köleci toplumun başlarından itibaren erkek egemenlik dünyası da kendi arasında mülkiyetinin yoğunluğuna göre ayrılmış, onu en çok ellerinde toplayanlar diğerlerinin efendisi olmuştur. Bu sınıfsal ayrışma kapitalizme gelindiğinde daha keskinleşmiştir. Erkek egemenliğinin her açıdan sürdürülmesi, sermayeyi elinde bulunduran efendilerin işine daha çok gelmiş ve fabrikada-tarlada kendilerine köle olan mülksüz işçilerin, evde kadına efendi

olmasına izin verilmiştir. Ezilen erkeğin böylece avunması ve güçlünün güçsüzü yönetmesi ruhunun her koşulda korunması sağlanmıştır.

Kapitalistin, kendi varlığının devamı için bu ruhun yaşatılmasına ihtiyacı vardır ve ezilen ya da işçi erkek, kadının efendisi olduğu sürece asla özgürleşemeyecektir. Kapitalist ise bu yolla, kadını erkeğiyle büyük bir köle ordusunun sahibi olmayı başarmıştır. Erkek işçinin ruhuna sahip olan kapitalist efendi, onu aile yoluyla geniş emekçi kadın kitlesini kontrol eden, fabrikadan çıktığında eve kapatan, dinin, hukukun ve ahlak yasalarının kadın üzerinde uygulanışına bekçilik eden bir payanda haline getirmiştir.

Erkek işçi kapitalist sistemde bilinçsizce, yaşamdaki tek mülkü kadını korurken, aslında efendisi adına sömürücü, barbar ve kendisinin de düşmanı sermaye sistemini korumaktadır. Sermaye sahibi efendi, kölelerini ruhunun derinliklerine kadar sömürmekte, kullanmaktadır. Kölelerin kölesi emekçi kadının ruhu ise, yüz yıllardır üzerine düzenlenen akınlardan sonra, yıkılmış, yağmalanmış ve kimliği, ateşe verilen bilincinin külleri altında kalmıştır.

Sınıf ayrışmasının ilk boy verdiği köleci sistemden, kapitalist sisteme kadar olan süreçte, sınıf farkı kadın gerçeğine de yansımış ve bu gerçeğin sömürülen ve sömüren sınıf tarafında olmak üzere iki yönü belirlemiştir. Sömürülen çoğunluğun tarafındaki mülksüz emekçi kadınlar, ezilen kadın kavramının da esas anlamını oluşturur. Sömürücü taraftaki kadınlar ise, yine sömürücü erkek tarafından yönetilseler de, ezilen sınıfa karşı bir dizi üstünlük, hatta esas sömürücü erkeğin çizdiği sınırları aşmamak kaydıyla efendilik hakkı kazanmışlardır. Kendince güç ve otorite kazanan aristokrat, feodal ya da burjuva kadının psikolojisi, efendisi tarafından azat edilen ve çiftlik sınırları içerisinde kahyalık görevi verilen köleninki gibidir. Bahşedilen, aşağıdakiler karşısındaki üstünlüğü hak etmek için, kraldan daha kralcı, zalimden daha zalim olmayı bir erdem bilir. Özgürlüğü çiftliğin sınırları kadardır ve kendi sınıfında dahi cins olarak ikinci planda olmasının hırsını, daha zalim ve tavizsiz üstünlük gösterileriyle çıkarmaya çalışır.

Bu tarihsel bir aktarım içinde, kadının toplumsal-sınıfsal anlamını ve kadın psikolojisinin belirginleşen, zamanla kadınlık kavramına yerleşen özelliklerini görmeye çalıştık. Ancak, bir toplumsal psikolojiyi ve onun kadın bireylerdeki

tezahürünü görmek istiyorsak, biraz daha özele inmekte, canlı ve yaşama doğrudan değen yanlarına bakmakta yarar var. Bunu yine yazının akışı içerisinde yer yer kadın psikolojisini şekillendiren toplumsal-sınıfsal ve sosyolojik kaynakla ilişkisini kurarak yapacağız. Kadın ve psikoloji gibi özel kavramların kendi içinde de çoğu durumda özel ve kesimsel kanallara ayrışacağını da belirtmekte yarar var. Örneğin, ait olduğu ulus, coğrafya, üretim, kültür koşullarının kadın psikolojisinde bazı farklar oluşturduğunu ve bu farkı her ayrıntısına kadar kapsamının zorluğunu kabul etmeliyiz. Ancak, bu farkları, bizi dağıtmayacak, bir yöntem sorunu oluşturmayacak ve esası kaçırmamıza olanak vermeyecek biçimde kapsamaya çalışacağız. Bunun yanı sıra kadın psikolojisinin gerçekte sosyolojik ve toplumsal bir bağlaşıklık olduğunu ve bu durumun genel ve çoğunluk tarafından paylaşılan sonuç ve saptamaları kolaylaştırdığını da belirtmeliyiz.

Kadının Düşünce Yapısı

Eve ve dar bir alana kapatılmışlıktan, toplumsal rolünün alabildiğine sınırlandırılmışlığından dolayıdır ki, kadın, diyalektik materyalizmin temel yasalarından birinin insan üzerindeki tipik yansımasını doğrular: Yani yaşadığı gibi düşünür. İnsan düşüncesinin, maddi yaşamın etkisi ve insanın maddeyle teması üzerinden oluştuğunu ve geliştiğini kanıtlayan bu bilimsel yasaya göre yaklaşırsak, şunu rahatça söyleyebiliriz: Kadın düşüncesi ve bilinci tarih boyunca oldukça sınırlı düzeyde gelişmiştir. Ta ilkel komünal toplumun sonlarından itibaren, aşama aşama hayattaki rolü gerileyen kadın, bütün olay ve olgulara dar bir pencereden bakar hale gelmiş, yaşamındaki daralma düşüncesinde de kaçınılmaz bir daralma yaratmıştır. Bu nedenledir ki kadın düşüncesi, genel değerlendirmeler yapıp genel sonuçlar çıkarmak söz konusu olduğunda, çoğu durumda çaresiz ve yetersiz kalır. Hatta yaşam ve etkinlik alanı oldukça genişlemiş, “çağdaş” yaşamın dinamik kadınları dahi, sayısız fikrin durumun, olgunun ve muhakeme etmesi gereken nesnel gelişmenin karşısında ya afallar ya da bu anlaşılabilir ve boğucu çeşitlilikten hızla uzaklaşıp kendisine daha dar, sade, kolay anlaşılır ve yönetilir bir yaşam parçası bulur. Yüz yıllar boyunca kadının düşünmemeye kodlanmışlığı adeta toplumsal bir gen haline gelmiş, artık evinin dışına çıkmaya başladığı

günümüz koşullarında dahi yakasını bırakmayan bir kadınlık gerçeği olarak kalmaya devam etmiştir.

Diğer yandan büyük bir kısmı hala hipotez aşamasında olsa da, kadının uzun toplumsal-sınıfsal ezilmişliğinin, onun beyinsel kapasitesini kullanmasında da ciddi gelişim bozuklukları yarattığı tespiti dikkate alınması gereken bir noktadır. Uzun aleyhte işleyen süreç, kadının fiziksel gücünden tutalım da, el becerileri ve tekniğe hakimiyetine kadar, bir çok yönünü aşındırmıştır ya da değişime uğratmıştır. Örneğin, son yıllarda bilim çevrelerinde sıkça tartışılan, kadın beyнинin, duyguları yöneten sol lopunun daha gelişkin olmasına rağmen, mantığı yöneten sağ lopunun daha az geliştiği tezi, kadınla erkek arasındaki biyolojik farkın ötesinde, esas olarak, toplumsal alanın farklı kategorilerinde şekillenmiş olmalarına dayanır. Her ne kadar, burjuva bilimsel kaynaklar, bunun kadınla erkek arasındaki ezeli bir biyolojik fark olduğuna işaret etseler de, bilimsel sosyalizmin bakış açısına göre, yaşadığı koşullara dayalı olarak gelişen beynin, kadın gerçeğindeki yansımasıdır bu durum. Ne var ki, kendini kadının doğuştan, erkekten “eksik” bir cins olduğunu kanıtlamaya vakfetmiş o malum bilimsel kaynaklar, bu tespit yoluyla, onun aklının ve mantığının eksik olduğu köhnemiş tezini güncelleme çabasındadır. Erkek egemen anlayışın, yüz yıllardan bu yana daha kaba yöntemlerle kadının “saçı uzun, aklı kısalığını” kanıtlama çabası, bugünün modern burjuva maçoları tarafından, sözüm ona daha akademik ve ikna edici yöntemlerle sürdürülmektedir. Kadın ve erkeğin biyolojik, anatomik farklılıkları olduğu kesindir; hatta bu fark, beyin anatomisi ve kimyası için de geçerli sayılabilir. Ancak, bu farklılıklar, bir cinsi diğerinden daha üstün ve yetenekli kılmaz

Yapılan araştırmalar, kadınların sezgisel zekasının, ayrıntıları ayırt etme özelliğinin, güzel sanatlara yatkınlığının daha güçlü olduğunu göstermesine karşın, rasyonel zeka, veriler üzerinden soyutlama-genelleme yapma, sonuç çıkarma ve coğrafi yön tayini, teknik beceri gibi yanlarının zayıf olduğunu göstermiştir. Bu özelliklerin bir kısmı erkekten daha gelişkin yanları ifade ederken, bir kısmı da, daha geri yanları tanımlar. Belirtmekte yarar var ki, erkekten geri olarak tanımlanan, yön bulma, teknik becerilerde zayıflık gibi özellikleri, kadının sonradan geli-

şen zayıflıklarıdır. Aktif üretimden ve doğadan koparılmışlık durumu, kaçınılmaz olarak kadının, bu ve erkekten geri olarak addedilen diğer özelliklerinin oluşumunu koştulamıştır. Ne var ki, kadının beyinsel yapısı üzerine, bol bilimsel soslu çözümler yapan burjuva erkek kafalar, evrim denilen şeyin ve evrimi şekillendiren maddi gerçekliğin kadın beyninde yarattığı değişimi, hatta bir değişim yaratmış olabileceğini bile tartışmazlar. Oysa ki, “homo sapiens”likten bugüne, maddi yaşam içerisinde ciddi değişimler geçiren insanın erkek hali, erk olma durumunu, kadının aleyhine, kendinin lehine işleyen bu evrim sürecinden alır. Söz konusu süreç, şüphesiz kadının da yukarıda saydığımız ileri bazı özelliklerini belirginleştirmiştir; ama bir somutluğa dönüşemeyen üretim sürecine bu özellikler, yaşamın eşitsiz akışı karşısında hapsolüp kalır.

Bugün kadın düşünce yapısının temel yanlarına baktığımızda, onun yaşamdan soyutlanmasının getirdiği bir sonuç olarak, özellikle soyutlama gücünün geri olduğunu görürüz. Düşünme, derinlikli siyasi, felsefi çözümler yapma konusunda yüzeyseldir. Eğitim görmüş olanlarda da genellikle ezbercilik öne çıkar. Derinlik ve çok yönlü kavrayış gerektiren konularda yetersizdir ve bu tür durumlarda bir yoğunlaşma sorunu yaşar. Kadının genel olarak üretimden kopukluğu, siyasette ön planda olmama ve geniş kitleler halinde siyasete girmeme noktasındaki geriliği, düşünce sisteminde mantık, akıl yürütme, çözümler gibi fonksiyonları değil, daha çok duygu ve sezgileri öne çıkarır. Dar yaşam alanı içerisinde kafa yoracağı ve çaresizce acı çekmenin dışında çözümlerini gereken karmaşık sorunlar çıkmıyordur karşısına çünkü. Evi ya da en fazlasından işle ev arasındaki o sıkışık yaşam alanı içerisinde gidip gelirken daha çok kendine döner. Yaşamı çözümlerine ve onunla dövüşüp, yönetmesine yetecek bilgiden ve veriden yoksundur. Onun evinde ve dünyasında ayrı bir yaşam akar, dışarıdaki dünyada ayrı bir yaşam. Her gün etrafımıza baktığımızda, dünya yıkılsa farkına varmayacak, üstelik fazla şey fark edip başına yeni belalar almak istemeyen kadınlar görürüz. Sıkıştığı kabuktan dışarı bakma cesareti ve takati taşımayan bu kadınlar emekçi kadın gerçeğinin ana gövdesini oluşturur.

Duygularının ve sezgilerinin kendi yaşamını sürdürmeye yettiğini düşünen kadın, mantığını

ve rasyonel zekasını sadece kendi yaşam alanında günlük işlerini çevirmeye yetecek kadar kullanır. Bilinci ve düşüncesi daha geniş bir alana kaydığında ise, zorlama ve düz bir mantık ile kaba rasyonel bir yaklaşım belirginleşir. Bilgiye, çözümlerine ve muhakemeye dayanmayan yöntem ve düşünceleri, ısrarlı ve fanatikçe savunmaya kadar götürür işi. Küçük dünyasında belki doğru olan ve sorunları çözmesine yeten bu yöntem, büyük ve dışındaki dünyaya yetmemekte, aciz kalmaktadır hâlbuki. Çoğu kadın bu gibi durumlarda, dış dünyanın akıl devi karşısında yenilgiyi ilan eder ve bir özgüven çöküntüsüyle, sularından henüz uzaklaşmadığı geleneksel kadınlığın kıyılarına geri döner. Dönmeyenler ise, bilgiye, eyleme, soru işaretlerine ve ünlemlere doyuncaya kadar, bir duvardan diğerine çarparak ve erkek düşünce dünyasının labirentlerinde kaybolmadan ilerlemeye çalışarak, varlığını bulabilir ancak.

Kadının düşünsel yetersizliği, onun kolay yönetilmesinin de gerekçesi olur ayrıca. Sosyalizmden etkilenmiş feminist bir yazar olan Sheila Rowbotham, bu duruma yol açan gerçeği şöyle tanımlar: “(Kadınlar) Yaşamları boyunca bir takım kitaplar okumuş, konuşmalar dinlemiş, güzel sanatlarla şakalaşmış olsalar bile, büyük ölçüde rast gele devşirilmiş bilgileri bir kültür meydana getirmez; dolayısıyla akıl yürütmeyi bilemeyişleri, beyinsel bir kusurdan ötürü değildir, kılıgısal yaşam onları buna zorlamamıştır. Kadınlar için düşünce bir araçtan çok bir oyundur; zeki, duyarlı, içten olsalar da, zihinsel teknikten yoksun buldukları için, kendi kişisel görüşlerini ortaya koyup, bundan bir takım sonuçlar çıkarmayı bilemezler. Erkek, hatta en sıradan erkek de (ki bunlar genellikle eşler olur) işte bundan yararlanıp kadını bastıracaktır, haksız olsa bile haklı olduğunu kanıtlayabilecektir. Mantık erkeklerin elinde çoğu kez bir şiddet aracı olarak kullanılır”. Bu tanımlama ve örnek hangi kadına tanıdık gelmez ki. Çoğu kadının yaşamındaki yetersizlik duygusunun ve onun ardından gelen güvensizlik, edilgenlik gibi psikolojik hallerin, bu yenilgiyle biten mantık savaşlarından sonra gelişmesi tesadüf değildir. Zaten yaşamı boyunca söz söyleme ve müdahale etme hakkından men edilen, üstelik mantıklı söz söyleyemeyeceğine dair geleneksel yargıyla güvensizleştirilen kadın, boyunun ölçüsüne bakmadan bir de erkekle mantık alanında aşık atmaya kalkarsa bir güzel burnu sürtülür ve ona

durması gereken yer hatırlatılır. Bu psikolojik sarmal içinde güvensizleşen kadın, çoğu durumda yenilgiyi kabul ederek, erkek tezlerinin ya pasif destekçisi ya da daha fanatik savunucusu olur. Korku, güvensizlik, içe atılmış öfkeden beslenen bu ezilmişlik psikolojisi onu, erkek tezlerinin fanatik bayraktarlığını yaparak varolmaya iter. Onun varlıkla yokluk arasındaki bu durumu, kişiliğinin iğdiş edilmesi ve buradan tüm toplumun iğdiş edilmesine kadar gider.

Kadın düşünce yapısı, baştan bu yana ifade ettiğimiz özelliklere bağlı olarak ele alındığında, daha çok parçalanmış yanıyla dikkat çeker. Bütünseli yakalayamaması, tek tek parçalarda yaşamak zorunda kalması, onun ayrıntıcılığını ve daralmasını da beraberinde getirir. Onun düşünce dünyasındaki bu çizgiler, kaçınılmaz olarak ruhsal yapısını da etkiler ve belirler.

Kadının Ruhsal Yapısı

Kadının ruhsal yapısı ya da psikolojisinin tipik özellikleri denince akla ilk neler gelir? Bu yanıt kolay bir soru. Günlük yaşam içinde kadınların kadınlara ve erkeklerin kadınlara söylediği sözleri toplarsak hızla geçerli bir yanıt elde ederiz çünkü. Bağımlılık, edilgenlik, özgüvensizlik, duygusallık, kıskançlık, rekabet ve daha sayılabilecek başkaca tanıdık özellikler, kadın psikolojisinin tipik yanlarını oluşturur. Bunların yanı sıra onun toplumsal rolüne bağlı olarak gelişmiş, anaçlık ve fedakarlık gibi özellikleri de, sayılması gereken tipik yanlardan bazılarıdır. Çoğunluğu kötü sayılan bu özellikler, kadının geçirdiği uzun değişim sürecinin en gözle görünen sonuçlarıdır sadece. Toplumun geneli, hatta birçok kadın bile, kadına doğuştan yapılmış gibi görünen bu özelliklerin, onun karakteristik yanını oluşturduğunu düşünürler. Şimdiki zaman ölçüsü üzerinden düşünüldüğünde pekte haksız sayılmazlar. Ama zaten temel sorun da, kadın gerçeğine, geçmiş, gelecek ve geniş zaman penceresinden bakılmaması değil midir? Bu psikolojik yapı ve özelliklerin nerden geldiği, nereye gideceği üzerine düşünmeyi özenle engelleyen burjuva erkek egemen kafalar, kadını şimdiki zamana hapsederek statik, donuk, geçmişsiz, geleceksiz bir varlık haline getirirler. Bütün toplumla beraber kadın kitlesinin de, bu “değişmezlik kuralına” göre düşünmesini ve davranmasını beklerler. Yani, burjuva gerici anlayışa göre, kadının yapısal psikolojik profili, böyle gelmiş böyle gider türdendir. Tanım dersenez;

duruma göre, naiftir, kırılığandır, içlidir, şefkatlidir, vefalıdır; duruma göre de, ikiyüzlüdür, içten pazarlıklıdır, oyuncudur, dedikoducudur türünden hem nalına hem mihına vuran tanımlar çıkar karşımıza. Kadına bakış açısında, ona yüklediği ikiyüzlülüğün daniskasını sergileyen burjuva erkek egemen sistem, kadının beynine ve ruhuna girmiş “şeytanın” kendisi olduğunu gizlemeye çalışır. Bu arada kadın, kötü yaşam çizgisinin ona -en azından şimdilik- yapıştırdığı “kadınlık halleriyle” cebelleşip durmaktadır.

Şüphesiz kadının psikolojik hallerinin, başat ve diğerlerine kaynaklık eden hali, onun bağımlılığıdır. Bu bağımlılık, temelini yine ekonomik-toplumsal iş bölümü ile zorunluluklar ve kadın üzerindeki ağır baskıdan alır. En başta kadının geçmişten bu güne, ekonomik olarak erkeğe bağımlılığı, toplumsal, kültürel, siyasal alanda da kaçınılmaz bir bağımlılık ve “eli mahkumluk” durumu yaratmıştır. Kadının baskı ve zorla iç içe geçmiş bu bağımlılığı, peşinen, türevlerini ve ardıllarını oluşturur. Edilgenlik, nedenli-nedensiz korkular, özgüvensizlik, kaçma ve sığınma sendromu, içe dönme, donuklaşma, yaratıcı eylem karşısında duyulan sıkıntıtedirginlik ve daha çoğaltabileceğimiz onlarca psikolojik durum, kadının tarihsel bastırılmışlığı, kısıtlanmışlığı ve bağımlılığının sonucudur.

Kadın cinsin erkeğe bağlanması ve bununla paralel olarak eve kapatılması, bugün doğan bir gerçek olmadığı içindir ki, bu bağımlılık ve kapatılmışlığı aşmak çok zordur. Öyle ki, ezilen kadın kitlesinin neredeyse tamamı, bu mahkumiyetin dışında bir seçenek düşünemezler. Düşünseler bile, mevcut toplumsal-sınıfsal gerçeklik buna izin vermez. Hal böyle olunca, tipik kadın savunması devreye girer ve kadın birey kendini acılara, mahkumiyete alıştırmaya, kaçınılmaz duruma adapte etmeye yönelir. Bu acı mahkumiyet içinde, bulduğu ya da türettiği küçük mutluluklarla, rutin yaşamın getirdiği kayıtsızlık ve acılara dayanıklılık fonksiyonuyla ve kandırıcı analık başarılarıyla yetinmek zorunda kalır. Kadın birey, eğer sisteme karşıt bir eylem içerisinde değilse, psikolojik açmazlarının yükü çok daha ağır demektir ve verili sistem koşullarının açmaza kapı diye gösterdiği her eşikten geçerken, ruhsal yapısı daha acıtıcı biçimde burulur ve çarpıtılır. Kapitalizmin bu ultra modern döneminde, kadınların büyük bir kitle halinde acı çeken, sömürülen ve bunalımdan buna-

lıma itilen halinden başka bir sonuç çıkarılamaz zaten. Açık ki, kapitalizm kadını bazı demokratik temellerde özgürleştirirken bile çarpıtmakta ve çürütmeye çalışmaktadır.

Kadın psikolojisinin belirgin noktalarından, edilgenlik durumu, kadının beyinsel enerjisini kör noktalara yöneltir. Günlük yaşamın ve insan ilişkilerinin ayrıntılarına takılmak, abartıcılık, kuşkuculuk, bunlardan bazılarıdır. Genele hakim olmadığı için ayrıntılara saplanır; düşünce ve duygularının merkezini ayrıntılar işgal ettiği için, onları abartır; bilgiden ve bilgi kaynaklarından yoksun oluşu onu, bilimsel yöntemden ve sonuçtan uzak kör bir kuşkuculuğu iter. Bunların yanı sıra, zihninin kapatıldığı ve edilgenleştirildiği dar yaşam alanı, duygularının ve hassasiyetinin aşırı düzeyde öne çıkmasına yol açar. İşte, dokunduğunda ağlayan, çocuğu az yemek yediğinde bunalımlara giren, eşi ya da sevgilisinin söylediği bir yakışsız söz için günlerce düşünüp kahrolan kadın tipi geleneksel edilgenliğin ürünüdür. Toplumsal-siyasal yaşamda etkin bir faktör olamamak, kadının yaşam içerisindeki etkileşim şansını elinden alır. Maddi etkileşimin olmadığı durumda, yeni olaylar, yeni fikirler, sorular, cevaplar, yani zenginlik ve gelişim de yok demektir. Kadın yoksullaştırılmış dünyasının dışına çıkıp etkileşim yaşayamayacak kadar cesaretsizdir. Kendi dünyasının kabuğu dışındaki bilinmezlikler ve riskler, istemli ya da istemsiz, onu aynı yerde kalmaya mahkum eder. Bunun yanı sıra, kadınlık üzerine, aktarılan geleneksel deneyim ve yargılar da onun pasif ve edilgen durumunu pekiştirir.

Bu ruh halini en belirgin yaşayan emekçi kadın kesimi, rolü ev kadınlığı olanlardır. Toplumsal ve ekonomik sıkıştırılmışlığı daha katmerli yaşayan bu kadınlar için yaşam, flu ve varlığı-yokluğu belirsiz bir hal almıştır. Yaşamı böyle algılayan beyinleri ve bilinçleri de matlaşmış, bedene güçlü ve coşkusal uyarılar gönderme özelliğini önemli oranda yitirmiştir. Ev işlerinin her gün kendini tekrar eden biktiriciliği, çocuğa karşı annelik, kocaya karşı karılık görevlerinin yerine getirilmesi ve bunları düzenleyen geleneksel kurallar manzumesi kadını, sabah düğmesi açılan-gece kapatılan ve ertesi sabah tekrar açılan bir makineye dönüştürmüştür. Bu mekanizm içerisinde, bazı sorunlar bastırılır ve çoğu durumda tepki dışı vuracak bir kanal bulamaz. Bulduğu zaman ise, küçük bir facia demektir.

Histeriye varan sinir nöbetleriyle sarsılan, en başta kendine ve gücünü yetirebileceği en yakınındaki canlı nesne olan çocuğuna zarar veren kadınlar, bu durumun bir örneğidir. Bazı sorunlar karşısında da hiç bir tepki vermeyecek kadar alışmış ve mecalsiz kalmıştır. Zorunlu işler içinde bulunduğu her arada, uykuya ve televizyona kaçan, sürekli bir sersemlik ve uyurgezerlik hali yaşayan kadın da, en az önceki örnekteki kadar kötü bir noktadadır. Bu iki durum, psikolojik sorunlarının, artık psikiyatrik hastalıklar ve davranış bozukluklarına dönüşmeye başladığının da bir ifadesidir. Kapandığı o küçük evde ya bir mezar sessizliği ya da onu duvardan duvara çarpan ruhsal fırtınalar yaşayan kadın, kaybolmuş emeğini ve kaybolmuş kimliğini aramayı akıl edemez bile. Kendisine dayatılan bu durum karşısında dövüşmemesi ise, yaratıcı eylem için biriktirdiği doğal enerjisinin içe dönmesine ve tüketici, çürütücü bir enerjiye dönüşmesine yol açar.

Kadının bu boğucu mengene içerisinde, varlığını küçük zevklerle süsleyebilmesi ve yaşamı daha çekilir kılabilmesi gereklidir. Çiçeklerle uğraşır, onlarla konuşur, hatta nazar boncukları takar. İncecik iplerle ördüğü danteller, onun için bir gurur abidesi ve estetik yaratıcılığının sembolü olur. Komşularının bilmediği pasta tarifleri aldığı zaman gizli bir sevinç duyar. Çocuklarının okuldaki başarısı ve hayırlı izdivaçlarıyla övünür. Bütün yoksulluğuna rağmen, küçük alış-veriş turları onda sevinçli bir telaş yaratır. Temizlik sonrası deterjan kokan evinde duyduğu anlık huzur, toz yüklü bir rüzgarla hemen bozulacak olsa bile, yaşamdan tırtıkladığı o küçük zevk onun için değerlidir. Komşularla, arkadaşlarla yapılan dedikodular ise, onun hükmedemediği ve içine dalamadığı yaşama, insanlara dair yaptığı rahatlatıcı konuşmalardır. Etkin yaşayarak boşaltmadığı yaşam enerjisini, “etkin konuşarak” boşaltma yöntemidir bu. Dedikodu, kapatılmış ve edilgen kadının özgürlük alanıdır ve bu özgürlüğü kullanırken zevk alır. Bu küçük zevkler yetmediği zaman ne mi olur? İşte burada kadının oyunculuğu devreye girer. “Mış gibi” davranma taktiği uyarınca, eşe-dosta karşı mutluymuş” gibi görünür, düğünlerde derneklerde eğleniyor”muş” gibi davranır, yaktakta orgazm olur”muş” gibi yapar... Onun zaman çizgisi, sıkıştığı dar mekanında, “gibi” hastalığı bulaşmış, yarım yamalak, coşkudan uzak bir sürü anla doludur. Yani eve kapatılmış kadı-

nın, bütün yaşam kesitlerini toplasanız, tam yaşamış bir hayat bulamazsınız.

Emekçi kadın aktif meta üretimine katıldığı ve dışarıdaki çalışma ya da öğrenim hayatına dahil olduğu durumlarda da, psikolojisinin tanımladığımız yanları temelde bir değişime uğramaz. Bunları yaşama biçimleri ve mekanları değişiklik gösterebilir, ama çok küçük bir azınlık dışında, kitlesel olarak aynı ya da benzer noktalarda birleşirler. Çünkü bugünün kapitalizm koşullarında, “öğretilmiş kadınlığın” girmediği kadın bilinci yoktur. Sömürücü sınıflı toplum sistemlerinin eğitim, ahlak, yasa ve kültürü üzerinden durmaksızın şırınga edilen mevcut kadınlık olgusu, fabrikada, okulda, tarlada yine kadını boğmaya devam eder. Üstelik bu mekanların yolu, sıkı bir denetim için kurulmuş saatler çalıştığına, telaşlı bir koşturmacayla kadını hep eve getirir. Bağımlılığın ana üssü ev ve aile olarak kalmaya devam eder. Diğer yandan, kadının dışarı ve içeri arasında beliren çelişkisi ve dışarıdayken bile hep içeriyi yaşayan bilinç durumu, psikolojisinde daha ağır yaralar açar. Üretime, ücretli çalışma hayatına, okul sıralarına geçmesi, onun köleleştirici düzenden kopmasından çok, daha zorunlu bir düzenek ve sıkı bir disiplinle bağlanmasına hizmet eder. Dışarıda ona yüklenen işlev de, ne tesadüf ki, evdekine çok benzer. Fabrikadaki kadın işçi bedeni yoran ama düşünme gerektirmeyen basit, kısa çevrimli işlere verilir. İpliği tak-kolu indir-etiket yapıştır-paketi kaldır... ve robotlaştırıcı, insanı beynine yabancılaştırıcı binlerce vesaire... Kadın işçinin zihni bu binlerce vesairenin akını altında tutulup kalır. Eve gittiğinde ise, yine aynı tutulmanın anneli-babalı, çocuklu-kocalı hali içindedir.

Diğer emekçi kadınların çalışma alanı tablolarına baktığımızda, yine “cinse özel” işlerde olduklarını görürüz. Bu tablonun içi, düzenin kadın kimliği anlayışının yalancı pembesiyle boyanmış, kenarları ise erkek egemenliğinin hapседici keskin siyahıyla çizilmiştir. Büronun, hastanenin, temizleme mekanlarının, tarlaların ve buna benzer çalışma alanlarındaki rutin işlerin dışına çıkmaları, siyah hattı geçmeleri demektir. O hattın ötesi ise daha zordur, çetrefilidir. Burjuva erkek egemen sistemin bekçileri-güvenlikçileri alarm düğmesine bastığında, kadın için çok çetin bir savaş başlıyor demektir.

Okul ise, sistem sahiplerinin sistemin ihtiyaçlarına uygun kadın rolünü, akademik katkılarla

genç kadına öğretme mekanıdır. Okul eğitiminin kadına dönük yüzünde yine cinsiyetçilik vardır. Okul sıralarında erkekten özenle ayrılan genç kadın, öğretme sistemindeki ezbercilik ve kadın kimliğine dair modern elbise giymiş gerici yorumlarla alıklaştırılır. Bilim, okul kalesinin yüksek içeri bilim girmekte zorlanır ve itiraz üstüne kızgın yağlar dökülerek uzaklaştırılırken, burjuvazinin yoz ve çarpıtıcı kültürüyle ahlakı, içerde rahatça fink atar. Genç kadın, eğitimdeki burjuva gerçeğin, akla ve bilince zarar bu halleri sonucu, diğer hemcinsleri gibi verili alanın dışına çoğunlukla çıkamaz.

Kadın Psikolojisinin Başkaca Görünümleri

Analık

Ezilen kadının etrafındaki bu çetin kuşatmanın baskısı, daha bir dizi psikolojik görünümde kendini ortaya koyar. Kendisine yüklenen role bağlı olarak gelişen, analık fonksiyonunun bir ülkü haline getirilmesi, bu görünümlerden biridir. Kadınlığın doğal ve soyun üretimi bakımından temel bu rolü, yazının birinci bölümünde belirttiğimiz özel mülkiyetçi kaygılar nedeniyle, en başta erkek egemen anlayış tarafından, doğal gerçeğinin üstüne çıkarılmış, sonra ise bu abartılı yaklaşım kadın tarafından daha abartılı bir biçimde algılanmış ve yorumlanmıştır. Çocuk bakımını salt kadına yükleyen mevcut analık tanımı, bu bakım sürecinde ona başka uğraşı zamanı ve alanı bırakmayacak kadar katıdır. Ama kadın bu katı gerçeği, analık sevgisinin katkısı ve toplumsal rolünü yüz yıllar içinde iyice öğrenmiş olmasının etkisiyle, daha yumuşak, hatta “mutlu” biçimde yaşar. Aslına bakılırsa analık, içgüdüsel bir duygu olduğundan daha fazla, öğretilmiş bir duygudur. Diğer yandan, kadın için anne olmanın gizli bir biçimde “sahip olma” duygusuna değen bir yanı olduğunu da görmek gerekir. Tam anlamıyla mülke sahip olamayan, erkeğe sahip olamayan, kendi yaşamına sahip olamayan kadının, küçük ve kendi bakımına, sevgisine muhtaç çocuğa sahip olmasıdır, bir yanıyla analık. Bunun içindir ki, kadın bütün ruhunu, zamanını, emeğini sahip olduğu o küçük varlığa vermekten sakınmaz. Kadın için çocuk, dolaşsız ve kaybetme korkusu taşımadan sevgi alabildiği, hesapsız ve kaygısız sevgi verebildiği ender yaşam alanıdır. Ayrıca erkekle kendisi arasında güçlü bir bağıdır.

Ana olmanın kadın için bu cazip yanları, ne yazık ki, köleleştirici ve kötürümleştirici yanlarını örter. Analığın abartılmış ve kadını çocuğa hipnotize eden yanı, çok daha büyük bir bağımlılık daha geliştirir. Ömrünü çocuğunun yoluna yatırır ve insandan, kadından önce artık bir anadır. Hatta bu bir gurur vesilesi haline gelir. Sistem ise, kadına yüz yıllar boyunca öğrettiği replikleri, onun ağzından tekrar duyuyor olmanın hoşnutluğu içindedir. Çünkü kadın ana olmayı yaşamdaki her şeyin üstünde tuttuğu müddetçe, yaşamın kenarında kalmaya, sisteme risk üretmemeye devam edecektir. Kadının çocukla ilişkileri onun durumunu keskin noktalardan etkiler. Diğer bir ifadeyle “çocuğun anneye mutlak bağımlılığı, anne üzerindeki mutlak iktidarı olup çıkar.” (Kadın Bilinci, Erkek Dünyası-S. Rowbotham) Yaşam çocuğunu yönettiğini sanan ama çaresizce çocukları tarafından yönetilen kadınlarla doludur. Şüphesiz analık psikolojisi, tek başına incelenecek kadar geniş ve ayrıntılı bir konudur, ama kadının genel psikolojik yapısı içerisinde, bağımlılığı besleyen güçlü bir faktör olarak tespit edilmelidir.

Aşk-Cinsellik

Aşk ve cinsellik, kadın için edilgenliğin somutlaştığı temel noktalardan biridir. Tabii ki, bunların özellikle Türkiye ve Kürdistan emekçi kadınları bakımından ne derecede yaşandığı ayrı bir tartışma konusu. Ancak yaşanan haliyle bakıldığında, bol acılı olduğunu görmemek mümkün değildir. Bunda aşka ve cinselliğe, özellikle kadın açısından ket vurulmuş olması önemlidir. Ağırıklı olarak, aşık olmanın ayıp, cinsel deneyim yaşamamanın günah sayıldığı bir toplum düzeninde, kadının aşkı ve cinselliği algılayışı da doğal olarak abartılıdır. Duygularına vurulan ketleri aşır, aşk yaşamaya başlayan kadın bu nedenledir ki, aşkın coşkusu mistisize eder. Erkeğe bağımlılık psikolojisinin üstüne bir de aşkın tutkusu eklenince, erkeğe duyduğu cinsel aşk, toplumsal yaşamının merkezi haline gelir. Kadının bu durumu, “erkek için aşk, yaşamın bir bölümü, kadın içinse tamamıdır” sözünü doğrular niteliktedir. Üretim faaliyetine ve toplumsal yaşama çoğunlukla katılmayan ya da sonradan katılan kadın için aşk üzerindeki yoğunlaşma kaçınılmaz olarak daha belirgindir. Yaşama karşı sorumluluk alanı daha geniş ve sorumlulukları daha kritik olan erkek, bu pozisyonu gereği aşkı duygu ve düşüncelerinin mer-

kezine koyamaz. Diğer yandan, erkeği şekillendiren geleneksel değerler de onun aşka tutsak hale gelmesine engeldir. Masallarda, efsanelerde aşkından deli-divane olan, çöllere düşüp, dağlar delen hep erkek kahramanlar olsa da, aslında aşkı en sarsıcı yaşayan kadınlardır. Çünkü sevme ve sevgisini ifade etme hakkından en fazla yoksun olanlar onlardır. Erkeğe kaygısızca aşkını ilan eden kaç kadın tanırırsınız hayatınızda, ya da gerici değer yargıları gereği aşkında kontrollü ve “hanımefendi” davranmak zorunda olmayan kaç kadın vardır?

Aşk kadın için bitmek bilmez bir bekleyiştir. Erkeğin eve gelmesini, aramasını ve sevmesini beklemekle geçer kadının aşk hikayesi. Sevgi ihtiyacının doyurulması ise genellikle zordur. Çünkü o, yaşam üretiminde olduğu gibi, sevginin üretilmesinde de pasif ve edilgendir. Onu bekleyişçiliğe ve genellikle kendisine sunulanla yetinmeye koşullandıran geleneksel güdüler, aşkı çoğu zaman bir ıstıraba çevirir. Kadın erkekten ruhundaki o büyük boşluğu dolduracak kadar büyük ve sürekli bir sevgi, ilgi beklerken, aşkın ruhundaki anlamı oldukça net ve dolaysız olan erkek, çoğu zaman bu beklentiye yanıt olmaz. Erkeğe göre aşk ve tutkuyu yansıtmak için çok özel tarifler gerekmez, ama kadın için gerekir. Aşk ilişkilerinde kadının yaşadığı krizler de bundan kaynaklanır. Bu klasik durum, klasik bir diyalogda yansımaları bulur. Erkek kadına seslenir: Seni seviyorum. Kadın yanıt verir: Ne kadar seviyorsun? Bu diyalogda, kadının aşk ilişkilerindeki güvensizliğini ve daha fazlasını isteme duygusunu bir arada görürsünüz. Yani tam bir diken üstünlük psikolojisi... Sevgiyi az yaşayanın, daha çok duyduğu istek ve öncelikli olarak seven değil, sevilen olma özlemi genellikle yanıt bulmaz. Ne var ki, kadın hep bu yanıtı arar durur. Bu arayış ise ona zarar verir ve ruhunu hırpalır. Aşkta erkeğin çoğu zaman kaba ve incelikten yoksun olduğu doğrudur. Ama ya kadının bu abartıcılığı ve aşkı hayat-memat meselesi haline getirişi? Kadın aşkı, çiçeklerle ve kalplerle süslenmiş bir demir kafes içinde yaşar. Tutsaklıklarını süsleyerek, tutsak olduğunu unutmaya şartlanmış kadın, o demir kafes içinde daralırken, aşkın küçük süsleriyle oyalanmaktan başka bir yol bilmez.

Eski bir Latin Amerika özdeyişi şöyle der: Erkekler kadınları iki şeyde yenemez; aşkta ve intikamda... Galiba bu söz çok haksız değil.

Aşkı kazanmak kadın için ayrı bir derttir, kaybetmekse ayrı bir dert. Aşkı kaybettiğinde kabullenememe, terk edildiğinde ruhen çökme ve kısa bir süre önce deli gibi sevdiği erkeğe düşman kesilme gibi uç duygular kadında yoğun yaşanır. Ayrılık sonrası intihar ve intihar girişimlerinde kadınlar, yüzde 70 oranla erkekten öndedir. Bundan anlaşılıyor ki, kadının erkekten intikam yöntemi de daha çok kendine zarar verme biçimindedir. Kadının aşkı yaşama deneyiminin bize gösterdiği, o özgürleşmeden ve onu özgürleştirecek bir toplumsal sistem gelişmeden, aşkın coşkun anlamının bulunamayacağıdır. Kadın gerçek anlamda bir özgürlük devrimi gerçekleştirilmeden, sadece aşk için aşk demek, yani aşkı bütün kaygılardan, bağımlılıklardan, çıkarılardan arındırmak mümkün değildir.

Korunma İsteği

Bugünün kadın profiline baktığımızda dikkat çeken başka noktalar da az değildir. “Korunma isteği”, bunlardan biridir. Edilgenlik psikolojisinin bir uzantısı olan bu duygu, beşikten itibaren öğretilmiş bir duygu olmakla beraber, yaşamın her aşamasında kendini yeniden üretmeye müsaittir. Çünkü kadın kendini korunmaya, erkekte korumaya kodlamıştır. Kadının edilgen durumunu kabullenışı, onda bir tür rahatlık arayışı yaratmıştır. Yaşamın fırtınaları, tehlikeleri, zorlukları onu çok çabuk yorar. Erkeğin deneyimli kafası, sağlam iradesi ve toplumsal yaşama doğrudan etki eden gücü, kadın için sığınacak ve dinlenilecek en elverişli yerdir. Kadın için yaşam mücadelesinde “fazla” kavramı vardır ama “daha fazla” kavramı genellikle yoktur. Daha fazla dövüşmek gerektiğinde, artık fazlalıkları atma zamanı gelmiş demektir. Çetin bir zihinsel, ruhsal yorgunluk girdabına sürüklenen kadın, bu girdaptan kurtulmak için, ilk uzanacağı ele, yani erkeğin eline yönelir.

Erkek açısından bu durumun hiç bir sakıncası yoktur. Tam tersine kadını yılgınlık girdabından kurtarmak, onun geleneksel erkek egosunu daha da yücelten bir şeydir. Kurtaran adam ve kurtarılan kadın... Kaç kadının hayallerini gizliden gizliye ya da açık, bu masal ilişkisi süslemez... Bu masalsı özlemin sonunda, kadının başına gökten bir elma düşemez, muradına eremez ve erkek dışında kimse de murada erip, mutluluk kerevetine çıkamaz. Çünkü kadın yenilmiş ve teslim olmuştur. Artık sadece erkeğe teslim olmaktan daha kötü bir şey olan, azgın yaşamın

saldırılarından kurtulmuş ve korunmuş olmanın rahatlama duygusuyla idare etmek zorundadır. Mutluluk dediği şey ise, coşku ve tutku damarları alınmış kuru bir huzur duygusudur. Ki, bir süre sonra da o huzur duygusunun tırnakları çıkmaya başlar ve kadının ruhunu tırmalar durur. “Ne yazık yine yenildin, ne yazık yenildiğine yine üzülmedin”... Galiba “kurtarılan” kadının durumunu en iyi bu söz özetler.

Sorumluluktan Kaçış Ve Statüko

Aslında kadının yetenekleri ve düşünsel kapasitesi sayısız zorluğu aşmaya müsaittir. Ancak çalışma ve mücadele alanında belli bir sınıra gelen kadın, içinde kendisini geriye çeken güce çoğu zaman söz geçiremez. Başarma potansiyeli olsa bile yeni ve ileri sorumluluklar almama tutumu, zaferler ve kazanımlarla dolu bir gelecekte kaçma eğilimini doğurur. Ona dönük geleneksel “başaramazsın-yapamazsın” yaklaşımı, başarısızlık ve özgüvensizliğin en önemli toplumsal nedeni olabilir ama tek başına gerekçesi olamaz. Nitekim, bu tür burjuva, feodal yaklaşımları nesnel olarak aşmış, toplumsal yaşamda ve toplumsal devrim aşamalarında ciddi yer edinen kadınlar açısından da aynı “başarıdan ve üst sorumluluklardan kaçış” durumu gözlenmektedir. Bir tür psikolojik savunma refleksi olarak gelişen böyle durumlar, kadında genellikle statükoculuk geliştirir. Statükoculuk ise, gericiliği besleyen ana damardır; ve kadın bu pozisyonuyla, toplumsal ilerleyiş ya da devrim süreçlerinde çoğu zaman gerici düşüncelerin doğal payandası olur. Bugün, kendi toplumsal gerçeğimize baktığımızda, burjuva erkek egemen sistemin yasa ve kültürünün en sıkı savunucularının, geniş bir kadın kitlesi olduğunu görmek zor değildir. Kısacası yaşamdan kaçma pratiği, sanıldığı kadar masum bir şey değildir. Bu bireysel tutumlar toplanıp genele vurulduğunda karşınıza, objektif olarak statükoyu koruyan, gelenekçi ve gerici bir güç çıkar. Bugünkü egemen kapitalist sistemin, ezilenler üzerindeki hegemonyasını sürdürürken, dayandığı doğal yardımcı kuvvettir, statükoya hap solmuş kadınlar. Sistem şöyledir: Sömürücü erkek egemen yapı kadının gelişimi önüne engeller koyar; engelleri aşma iradesi gösteremeyen kadın ise, bu yapının gelişim yönünde evrilmesi ve devrilmesinin önüne niyetli ya da niyetsiz engel koyar.

Rekabet Ve Kıskançlık

Kadın psikolojisinin hem alışıldık, hem de ilginç noktalarından birisi de rekabetçiliktir. Alışıldıktır, çünkü yaygındır; ilginçtir, çünkü kadının geneldeki silik, öne çıkmayan ruhsal yapısına göre çok sivri bir duygudur. Mesela, sırf kapitalizmin acımasız rekabetçilik gerektiren sistemine uyum sağlayacak bir güç sahibi olamadığı için, kenara çekilen ya da itilen kadın, hemcinsleriyle rekabet söz konusu olduğunda etkinleşir. Kendi cinsine karşı kıskançlık, çekememezlik ve hesaplılık gibi duygularla iç içe giden bir açık ya da kapalı rekabetçilik, kadının iç dünyasını kemirip durur. Bu durum onun yine kendisine dönmesi ve kendisini tüketmesinin zemini olur. Bireysel çıkışlı bu negatif duygular, çıktığı gibi kalmaz ve bir toplumsal psikolojiye dönüşür. Nitekim, bu duyguların hedefi kadının hemcinsi, yani başka kadınlar olduğuna göre, kıskananın kıskanılanın, çekemeyenin çekilemeyenin kim olduğu önemli değildir. Her kadın bu negatif duyguların kaynağı ve hedefi olabilir. Toplumsal yönlendirilmişliğin kötü bir sonucu olan, negatif anlamda birbirine yönelme durumu böyle gelişir. Kendisiyle aynı ya da benzer kaderi paylaşan hemcinsine dönük, yıkıcı yaklaşımlar, dışarıda savaşmayan kadının birbiriyle savaşmasını beraberinde getirir.

Bu belki de bir anlamda, kadının psikolojik yapısını belirleyen burjuva erkek egemen sistemin, onları “birbirine düşürmesidir”. Çünkü kadın kendine ait olmayan bir yarışın şartlandırılmış yarışçısıdır. Sistemde -buna özel anlamda erkeğin gözünde de denebilir- bir yer edinmesi gereken kadın, bunu yaparken birbiriyle yarışmak zorundadır. En güzel, en zarif, en hamarat, en anaç olmak yolunda harcadığı çaba sürecinde, hep hemcinsleriyle kıyaslanmak, onları aşmak duygusuyla yüz yüzedir. Erkeğin ya da ailenin ilgisini çekip, takdirini toplayan öteki kadınlar söz konusu olduğunda ise yetersizlik duygusu ve onu takip eden kıskançlık illetine yakalanmış demektir. Kadının bu duygularda ifadesini bulan durumu, onun küçük dünyasına ve ruhuna küçük bir kapitalizmin daha inşa edilmesidir. Birbiriyle yarışan, küçük ya da büyük hamlelerle alt etmeye-ezmeye çalışan, kendine güvence ve varlık alanı oluştururken hemcinsine yönelen kadınlar, kapitalist ilişkileri üretirler. Hemcinslerinin zayıflıklarına erkekten daha fazla saldırır, güvenmeyen, dedikodu çarkını genellikle

sevmediği kadınlar üzerine kuran bir ilişki sistemidir bu. Klasik gelin-kaynana, yasal eş-yasadışı sevgili çatışmalarında zarar görebilecek en son taraf erkektir. Ondan önce ve genellikle bu kadın taraflar birbirlerine zarar verir. Birbirleriyle çatışma ya da mahkum etmeye ayırdıkları dikkat ve enerjinin onda biri kadar erkeği sorgulamaya yönelmezler. Çünkü erkek çoğunlukla rakip kadın tarafından yoldan çıkarılmış, ipleri ele geçirilmiş ya da muska-büyü filan yapılmıştır. Suç kadındadır, erkeği etkilememe ahlakını göstermemiştir. Sınıflı sömürücü toplumların kadınları önce ayırıştırıp, sonra da kendi içinde karıştırmaya yol açan kültürel şekillenmiştir bu.

Kadının toplumsal yaşamda yer edinme, beğenilme, saygı ve sevgi görme mücadelesi, bir anlamda onun mülk edinme mücadelesidir de. Mülkiyetçi zihniyetin duygusal uzantıları olan kıskançlık, rekabet gibi duyguları yaşaması da bundandır. Bunları yoğun ve kendisine dönük anlamda daha yıkıcı yaşaması ise, erkek kadar duygularını özgürce salamamasından, daha dar alanda yaşamasından kaynaklanır. Mesela, sevgilisini kıskanan erkek, rakibini ya da sevgilisini döverek deşarj olma özgürlüğüne ve hareket alanına sahiptir. Ancak kadının bu özgürlük alanı sınırlıdır. Keskin ataklar yapma şansı az olduğu için, daha küçük çaplı ve entrikacı yöntemlerle rakibine yönelir ya da pasif kıskançlığın iç gerilimiyle kıvrılır durur. Yani neresinden bakarsanız bakın, bu duyguların yörüngesine girmek, kendine zarar bir girdabın içine girmektir.

Kronik Mazoşizm Mi, Tarihsel Ezilme Mi?

Kadının ruhsal yapısı üzerine yapılmış birçok tespitten biri de, mazoşizmdir. Bu tespitin sahipleri, erkek egemen burjuva ideolojinin psikanaliz alanındaki sürdürücüleridir. Psikanalizin kurucusu sayılan Breuer'den sonra, çağdaş psikanalizi geliştiren isim olarak tanınan Sigmund Freud, bu tezin en tanınmış savunucusudur. O ve ondan sonra gelen Deutsc, Rado gibi psikanalistlere göre, “mazoşizm kadının anatomik yazgısıdır”. Freud'a bakılırsa, kadın ve erkeğin cinsel kimliğinin yanı sıra toplumsal kimliği de cinsel organı ve libidosuna göre şekillenir. Tanım şöyledir: Penise sahip olan erkek, cinsel birleşimde aktif-etken tarafı temsil eder; kadın ise yine cinsel organının anatomik, biyolojik özelliklerinden dolayı, pasif-edilgen taraftır. Bu durum erkeğin cinselliği ve psikolojisinde aktif

sadık yapıyı şekillendirirken, kadında mazoşizmi doğurur. Freud tezlerini takip eden Deutsc ve Rado, kadının ilk çocukluk çağlarında bilinçaltında penise imrenme sendromu yaşadığı ve bir penise sahip olamayacağını anladığında bu aktif olma isteğinin ters teperek mazoşizme dönüştüğünü savunur. Birbirine benzeyen ve tamamlayan bu tezlere bakılırsa, anatomik-biyolojik olarak erkek, ezelden ebediyete kadar sadizme, yani zorba, baskın ve acı verici olmaya, kadınsa mazoşizme, edilgen, acı çekmeye yatkın ve kodlanmış olmaya yazgılıdır. Bu mazoşizm tanımı, kadının yaşama biçimi, onun zevk alma arayışlarının kökeni olarak ortaya konulur. Freud, çocukluk dönemindeki erkeğe imrenme sendromunun, kadının psikolojisini iğdiş ettiğini ve mevcut psikolojik yapısıyla onun “iğdiş edilmiş erkek” olarak tanımlanabileceğini savunur. “Çağdaş” psikanaliz adına dile getirilen bu savunu bir anlamda, “Kadın erkeğin kaburga kemiğinden yaratılmıştır” köhne tezinin de tekrarıdır. Anlayış aynı, formasyon değişiktir. Eski formda kadın bedensel olarak erkeğin uzantısı olarak yaratılmışken, yeni Freud formunda, kadın erkeğin psikolojik, üstelikte iğdiş edilmiş bir uzantısıdır.

Bu psikanalistlere bakılırsa, kadın sorunu çoktan çözülmüştür! Kadın edilgenliğinin, korkularının, mevcut zayıflığını kabul edip bu zayıflık içinde varolma davranışının, aşırı sevgi ihtiyacının, tatminsizliğinin, güvensizliğinin, (mağdur durumunu kullanarak çıkar gözetilme sağlama tavrının), yüzergezer duygusal hallerinin ve daha bir dizi psikolojik özelliğin nedeni anatomiktir, biyolojiktir, kadın libidosunun kötü bir cilvesidir. Dahası, bu haliyle kadınlar hayatta kurtulmaz! Büyük ihtimalle, “Kadın sorunu yoktur, sorunlu kadınlar vardır” sözünün ilham babaları da, adı geçen psikanalistler ve onların yandaşlarıdır. Kadını, çekirdekten sorunlu gören ve bunu “bilimsel araştırmacı tezlerle” destekleyen bu fikrin savunucuları, sorunlar artık “klinik vaka” haline geldiğinde, psikiyatrik tedavi yoluyla kadının yaşamının en azından biraz yaşanır kılınması dışında bir tutum da önermezler. Burjuva erkek egemen anlayışın, ince ve yine bilimsel patentli yöntemlerle, kabul edilir, çağa uygun bir hale getirilmesinden başka bir şey değildir bu. Halen bu tezler, burjuvazinin kadın gerçeğine bakış açısını tanımlamakta ve sürdürmektedir.

Bu anlayışın tamamı, kadının toplumsal yaşam içerisinde canlı bir varlık olarak görülmemesinin, onun psikolojisini olumsuz anlamda şekillendiren sınıfsal faktörlerin özenle yok sayılmasının ve “anatomik yazgının” kadının kurtuluşu önünde kaçınılmaz bir engel olduğunu kanıtlanma çabasının ifadesidir. Kadının anatomik-biyolojik yapısının özellikle hormonal düzeyde bazı özgünlükler taşıdığı ve bunun psikolojik yapıya etki ettiği doğrudur. Ancak bundan gerici sonuçlar çıkarmak için, iflah olmaz bir ataerkil zihniyet taşımak gerekir. Örneğin, hamilelik, lohusalık, regl dönemlerinde devreye giren hormonal salgının, duygusallaşma, duygularda uçlaşma ve yer yer savrulma psikolojisi yaratması, kadının nasıl olur da toplumsal yaşamda kötürüm hale gelmesine yol açar? Çok açık ki, bir oran yapmaya kalksak, anatomik yapının kadının psikolojik profilini belirlemede, en fazlasından yüzde onluk bir payı olduğundan söz edebiliriz. Kadın psikolojisinin temel ve ağırlıklı özellikleri öğretilmiştir ve yüz yıllar süren dayatmalarla ona kazanmıştır. Kadının biyolojik kaynaklı ruh halleri, çok sınırlı kesitlerdedir ve bir yapı değil, bir durum oluşturmaya denk düşer. Ona duygusallığı, acı çekmeciliği ve tek tek tartıştığımız diğer özellikleri yerleştiren sistemin ta kendisidir. Oldukça ağır bir kapatılmışlık, bastırılmışlık ve zorbalık ortasında şekillenen kadın psikolojisinin zayıf yanlarını çözümlerken, bu temel gerekçelerden başkasını aramak ise, olguyu saptırmaktan başka bir şeye hizmet etmez.

“Ben”i Tanımak “Biz”de Buluşmak

Daha söylenecek çok şey olduğunun farkındayız. Ne var ki, kadın psikolojisi üzerine söylenecek asıl sözler, gerçeğin aynasına doğrudan bakarak ve o gerçeğin eğri yanlarına doğrudan müdahale ederek söylenecektir. Psikoloji insanların kişisel deneyimlerini inceleyen ve irdeleyen bir kavramdır. Öyleyse kadın psikolojisini kavramakta, her bir kadın bireyin ezilen kadın gerçeğini önce kendi bilincinde ve kendinden başlayarak tanıması demektir. Buraya kadar söylediklerimiz ise, ezilen-emekçi kadınları kendisini tanımaya ve kavramaya çağrı olarak tanımlanabilir ancak. Kendisini ve birbirini tanımayan, kendisine ve birbirine yaklaşmayan milyonlarca ezilen kadının olduğu bir gerçeklikte, bu çağrı isabetsiz değildir kanımızca. Diğer yanıyla bakıldığında, kadın psikolojisi üzerinde

durmak, emekçi kadın sorununu çıkış koşulları ve somut görünümüleriyle kavramaya, aynı zamanda kadının kurtuluşu mücadelesinin bir zorunluluk olduğu fikrini güçlendirmeye de hizmet edecektir.

Kendi gerçeğimize bakarken yapılması gereken en son şeyse, olumlu bulduğumuz ya da geleneksel yapı tarafından olumlu olduğu söylenen yanlarla avunmaktır. Bir ananın vefa duygusu, etrafına sevgi akıtan kadının erdemli yanı ya da fedakarlığı kesintisiz bir borç bilen eşin saygın özelliği bizi gerçeğimizin olumsuz yanlarıyla yüzleşmekten alıkoymamak. Kaldı ki, bu vasıfların üstünü kazıdığımızda, altından koşullandırılmışlık ve bu iyi özelliklerle yetinmecilik çıkarılabilir.

Kadının kendi gerçeğini tanımlarken söyleyeceği en iyi söz herhalde şudur: Sorunları ben yaratmadım, ama ben çözebilirim. “Çözebilirim” bilinci, “dövüşebilirim” kararlılığıyla birleştiğinde, yeni kadının doğum sancıları da başlamış demektir. Kadının uzaklaştırıldığı ‘ben’ini kavramasında bir eşiktir bu bilinç ve kararlılık. Ama tek başına yetmez. Onun kolektifleşmesini, yani biz olma bilincini de geliştirmesi gerekir bu dönüşüm. Hatta benlikteki dönüşümün başarıya ulaşması için, bilincin ve eylemin bizlikle el ele yürütmesi gerekir. Bugün kadının güçlü, kendisiyle barışık, değiştirici, mutlu bir iç dünya yaratabilmesinin yolu, dış dünyasını kolektifleştirebilmesinden geçer. Kolektifleşmek de yaşa-

mın doğrudan içine yerleşmek ve örgütlenmekle mümkündür. Kadındaki genel kurtuluş isteği, kadınların kurtuluşu mücadelesi düzleminde örgütlenme ve eylemle birlikte yürüyemezse, yalnız kalmaktan, etkisiz olmaktan kurtulamayacaktır. Örgütlenme ve eylem niteliğinin bize doğrudan işaret ettiği nokta ise çok nettir. Kadının uzun ve kökleşmiş acılarının son bulacağı yer, kökten çözümün inşa edildiği, devrimci örgüt ve eylemdir. Ve diyebiliriz ki, kat kat ezilen, kat kat sömürülen kadının bu kapitalist dünyada, devrime kendi hayatı kadar ihtiyacı vardır. Kaybettiği hayatını, kaybettiği anlamını, devrim ve sosyalizmin, komünizme uzanan yolunda bulma mücadelesi onu çağırılmaktadır. Kadınlığın bilincini kuşanarak ezilen cins kardeşleriyle dayanışma, sınıfının bilincini kuşanarak sınıf düşmanlarıyla savaşıma yoludur bu. Sömürücü haramilerce bütün ruhu yağmalanan kadın, bütün ruhuyla devrimi istediğinde, çok başka bir geleceğin kapısı açılacaktır... O gelecekte kadın, yenilenen yaşamdır. Devrimin suyuyla ruhu yıkanmış, sade, coşkulu ve hakim yaşam...

Kaynaklar

Kadın Bilinci-Erkek Dünyası (Sheila Rowbotham)

Kadının Ruhsal Yapısı (Karen Horney)

Kadın-İkinci Cins (Simone de Beauvoir)

Arjantin Devrim Tarihinden Bir Yaprak: PRT Ve Santucho

Devrimci İşçi Partisi (PRT), 1965'te kuruldu. 1980'e kadar süren aktif politik yaşamında PRT, Arjantin tarihindeki en önemli devrimci partilerden birisi oldu.

PRT, özellikle işçi sınıfı mücadelesiyle kent ve kır gerilla savaşımını birleştirmeyi öngören siyasi çizgisiyle iz bıraktı. PRT'nin bu çizgisi, bir yandan, dar bir gerilla çekirdeğinin mücadelesini halkın mücadelesinin yerine geçirmeyi öngören fokocu çizgiyle, diğer yandan ise, silahlı mücadeleyi "gerillacı sapma" olarak gören Troçkizmle uzun bir iç mücadelenin ürünü oldu.

1970 Temmuzunda yapılan PRT V. Kongresi'nde Halkın Devrimci Ordusu (ERP) kuruldu. PRT, ERP'yi "işçi sınıfının ve halkın silahlı kolu" olarak tanımlıyordu. V. Kongre kararından aktarırsak: "Devrimci halkın silahlı mücadelede burjuvazinin ordusuna karşı kullandığı ordu, işçi sınıfı ve halkın silahlı kolu, askeri gücüdür. Parti ise mücadelenin tüm alanlarında, askeri, ekonomik, politik, alanlarında bütün halkın siyasi önderliğiyle göreviyle donanmış, salt proleter, nitelik olarak yüksek olan örgüttür."

PRT, kuruluş yıllarında kendisini "Troçkist" olarak tanımlamayı kabul etmemiş, ancak 1966'da IV. Enternasyonal'e üye olmuştu. IV. Enternasyonal üyeliği, 1973'e kadar parti içinde bir mücadele konusu oldu. Örneğin IV. Enter-

nasyonal'den kopuş, 5. Kongre'de de oylandı ama reddedildi. PRT, 1973'te Troçkist IV. Enternasyonal'den koptu. PRT'nin silahlı mücadeleye girişmesi, Troçkizmle hesaplaşmasında belirleyici unsur oldu. PRT'yi oluşturan gruplardan Troçkist PO'nun (işçi Sözü) ve lideri Moreno'nun "gerillacı sapma" olarak nitelediği silahlı mücadele iradesi, PRT'de devrimci netleşmeye yol açtı. PO'nun sendikalara ve sendikal mücadeleye dayanan parti anlayışı giderek geriledi ve politik mücadeleye, tüm halk içinde politik çalışmaya ve politik iktidar mücadelesine dayanan parti anlayışı galip geldi.

IV. Enternasyonal'den kopuşa paralel olarak PRT, yeni bir enternasyonalizm anlayışına da yöneldi. Latin Amerika'nın güneyinde bulunan dört ülkede emperyalizme karşı devrim ve sosyalizm için mücadele eden başlıca örgütleri bir araya getiren yeni bir uluslararası örgütlenmeye girişti. Bu çabaların sonucunda Uruguay'dan Tupamarolar, Şili'den MIR (Devrimci Sol Hareket) ve Bolivya'dan Ernesto Che Guevara'nın kurduğu ELN'nin (Ulusal Kurtuluş Ordusu) sürdürücüleri, Devrimci Koordinasyon Birliği (JCR) çatısı altında biraraya geldiler. JCR Dergisi adıyla ortak bir yayın çıkardılar. PRT, 1973'teki Pinochet darbesinden sonra MIR'e önemli miktarda mali ve teknik yardım yapmak,

1972’de Bolıvyada Banzer darbesinin ezdiği ELN’ye geniş çaplı eğitim ve kadrolaşma çalışması yardımcıları gibi enternasyonalist dayanışma örnekleri gerçekleştirdi.

JCR, Che Guavera’nın “Üç Kıta Konferansı”na (Tricontinental) gönderdiği ünlü tarihsel mesajda geçen “Halklar tarafından izlenmesi gereken yol, Vietnam’ın yoludur; gerillaların Yankee emperyalizminin baskı güçlerine üstün gelmek ve devrimci zaferi hızlandırmak için Koordinasyon Konseyleri kurabilecekleri Bizim Amerikamız’da da izlenecek yol budur” fikrinin ete kemiğe bürünmüş halidir. Zaten JCR kuruluş bildirgesi de Che’nin bu sözüne atıf yaparak başlar.

Politikacı, subay ve işadamlarının kaçırılması; postanelere, bankalara yönelik kamulaştırma eylemleri, gıda maddesi taşıyan kamyonlara saldırılar düzenleyerek bunların yoksul semtlerde dağıtılması; çok sayıda askeri kıışlanın basılması ve cephaneye el konulması; ERP’nin çıkardığı gazete Kızıl Yıldız’ın silahlı ve üniformalı militanlarca fabrika önlerinde satılması; Tucuman bölgesinde, şeker işçilerinin mücadeleleriyle iç içe geçen kır gerillası mücadelesi gibi çok çeşitli eylem ve mücadele biçimleri yürüttü PRT ve ERP.

PRT, General Ongania’nın askeri diktatörlüğüne karşı mücadele içinde gelişti. 1973’te Cordoba 141. Taburu’nun ele geçirilmesi, tabur komutanının kaçırılması ve taburun tüm cephanesine el konulması, en önemli eylemlerinden biri oldu. 1973’te cuntanın yerini alan anayasal Campora hükümeti döneminde PRT, kendisine saldırmadığı sürece hükümete ve polise saldırmama, emperyalist şirketlere ve orduya karşı ise savaşı sürdürme kararı aldı. Ortaya çıkan legal olanakları geniş ölçüde kullandı. Sendikalarda ve halk örgütlerinde mevziler elde etti. PRT 1973’ten sonra sürekli büyüdü. Sanayi proletaryasının mücadelecı kesimlerini çatısı altına çekti. Ülkenin kuzeyindeki, işçi sınıfının en yoksul ve mücadelecı kesimini oluşturan şeker işçileri, tarihi boyunca PRT’nin en büyük desteği sağladığı kesim oldu. En yüksek noktasında PRT’nin yaklaşık 5 bin aktif üye, 15 bin sempatizanı ve destekçisi vardı.

ERP ise, 1973 sonrası dönemde giderek bölük ve tabur gücünde birlikler oluşturmaya başladı. Bu dönemde ERP, ilk kez kıra da açılım yaparak Tucuman bölgesine gerilla kolu çıkarttı. Ancak sınırlı bir bölgeye sıkışan kır gerillası, Arjantin ordusunun bölgedeki tüm köyleri “stratejik köyler” içine toplaması ve Tucuman şehrindeki sola azgınca saldırması sonucu giderek tasfiye oldu.

Arjantin siyasi polisi, PRT’nin önderi Santucho’yu defalarca elinden kaçırdıktan sonra, onu imha etmek için, özel bir istihbarat timi kurdu. Bu tim, darbeden kısa bir süre sonra, 19 Temmuz 1976’da Santucho’nun bulunduğu eve ulaştı ve üç PRT yöneticisiyle birlikte Santucho’yu katletti. Faşist cuntacılar, birisi hariç, PRT Politbürosu’nun tüm üyelerini katlettiler. PRT, 1977’de üyelerini yurtdışına çıkarma kararı aldı ve sürgüne çekildi. Parti, sürgünde iç tartışmalara boğuldu, 1979’da ikiye bölündü. Yurtdışındakiler, 1979’da örgütledikleri PRT Kongresi’yle ERP’yi dağıtma kararı aldılar. PRT’nin politik çalışmaları ise giderek fiilen tasfiye oldu. Ancak PRT-ERP’nin ve Santucho’nun devrimci mirası, yeni gelişen Arjantinli antiemperyalist, devrimci örgütlerce sahipleniliyor ve bayraklaştırılıyor.

Cunta döneminde yaklaşık 3 bin PRT’linin katledildiği tahmin edilmektedir.

Teoride Doğrultu’nun okurlarına, PRT’nin tarihine ve önderi Santucho’nun yaşamına dair, PRT tarafından kaleme alınmış iki yazıyı sunuyoruz. PRT’nin halen sağ kalan önderlerinden Luis Mattini’nin “Eylemsiz bir marksizm onun için marksizm değildi, o her alanda bir eylem adamıydı” sözleriyle tanımladığı PRT Genel Sekreteri Mario Roberto Santucho’yu, ya da partisinin verdiği isimle “Komutan Markos”u devrimci duygularımızla anıyoruz.

NOT: PRT ve Santucho’yla ilgili, Türkçe’de yayımlanmış en geniş kaynak, Belge Yayınları’ndan çıkan, Gaby Weber’in yazdığı “Gerilla Bilanço Çıkartıyor” isimli röportaj kitabıdır. PRT’nin yanı sıra, MIR, ELN ve Tupamorolar’la ilgili bilgi bu kitaptan edinilebilir.

PRT'nin Tarihi

Çeviren: İdilcan Işık

Devrimci İşçi Partisi (PRT), Arjantin'de kapitalizmin gelişiminin kritik bir döneminde ortaya çıktı. Ulusal burjuvazinin bir bölümünün, tekelci yoğunlaşma ve sermayenin merkezileşmesi sürecinde yavaş yavaş entegre olmasının bir sonucu olarak ulusal burjuva projenin tükenişi, politik ve toplumsal alanda etkilere sahipti.

Artık sınırlarına dayanmakta olan Peronizme darbenin bir hediyesi olarak 1955'teki "Kurtarıcı Devrim", tekelci yoğunlaşma sürecini kolaylaştıran planlardan oluşan bir ekonomik sosyal politika izledi. Bu yüzden işçi sınıfını veya halkı temsil eden güçleri yasakladı veya baskı altına aldı; sendikal hareketi zayıflatmaya veya bölmeye çalıştı; çok uluslu sermayenin ülkeye girişini kolaylaştırdı; emekçilerin alım gücünde belirgin düşüslere neden olan bir iç pazarı daraltma politikası izledi vs. Peron hükümetinin politikalarıyla güçlü bir gelişim sergileyen ulusal burjuvazinin en önemli temsilcileri, bir yandan büyük uluslararası tekellere yavaş yavaş entegre olurken, öte yandan diğer üretici kesimleri yutarak veya kendine bağlayarak tekelleşme sürecinde ilerliyordu.

Tüm bu dönem boyunca, burjuvazinin, sermayenin yoğunlaşma süreciyle uyumlu kesimleriyle, yıkıma ve yutulmaya direnen kesimleri arasında keskin mücadeleler gerçekleşti ki bu derin bir toplumsal ve politik istikrarsızlığa neden oldu. Daha o zaman yeni tekelci kesimlerin

farklı bir hegemonya projesi geliştirmedeki zayıflığı görülüyordu.

Kalkınmacı politikasıyla Frendizi, yasaklı peronizmle ittifak yaparak hükümete geldi. Tekelci sermayenin, çokuluslu tekellerle daha az bağlantılı kesimlerinin projelerini hayata geçirecekti, ancak kitlelerin taleplerini tatmin edememe engeline takılarak başarısızlığa uğradı. 1962'de "maviler ile renkliler" (askeri partinin iki projesi) arasındaki çatışmalar, iç egemen blokta da yansımaları buldu. Burada çokuluslu tekellerle daha derin bağlar kurmuş tekelci gruplar henüz tamamen hakimiyet kurmayı başaramamışlardı. Bunlar ile iç pazara üretim yapan ve tekellerin lehine politiklardan etkilenmiş bir dizi sanayici kesim (sayısız ama ekonomik olarak pek güçlü değil) arasında keskin bir rekabet vardı.

Bu çelişki politik arenada kendini, peronizmin boş oy çağrısından haberdar olmayan kesimlerin veya diğer halkçı kesimlerin kendiliğinden desteğiyle İllia'nın zafer kazanması olarak gösterdi. Bu şekilde çokuluslulaştırma politikalarını hayata geçiren, askeri aday General Aramburu'nun zaferini engellemiş oldular.

Bu kısa anayasal dönemde Radikal hükümet, sermayenin daha az yoğunlaşmış kesimlerine yanıt olan politik ve ekonomik bir çizgi izledi. Bu, ülkede üretim aygıtının ve finans sisteminin temel noktalarını aşama aşama kontrolüne geçiren burjuva grupların isteklerine tersti. Kapita-

list kriz keskinleştirdi, resmi ekonomik politikanın bir parçası olmamakla birlikte yoğunlaşma süreci devam etti, Askeri Parti homojenleşti (iç ilişkilerini bertaraf etti). Bu süreç, peronist sendika bürokrasisini ve bizzat Peron'un ona açtığı beklenmedik ve geçici krediyi arkalayan Ongano Guino'nun 1966'daki askeri darbesiyle kapandı.

Ekonomi Bakanı Krieger Vasena, kapitalizmin doğal yoğunlaşma sürecini kolaylaştıran politikalar izledi. Bu politikalar, sermayeyi birkaç elde merkezileştirirken, büyük bir işçi kitlesinin oluşmasının, otomotiv, siderurji, petrokimya vb. büyük sanayi sektörlerinde işçi sınıfının yeşermesinin ve bunların halk mücadelesinin temel itici gücü haline dönüşmesinin koşullarını yarattı, diğer yandan orta sınıfların yoksullaşma düzeyi arttı.

Bu süreçte uluslararası arenada gerçekleşen önemli olaylar, işçi sınıfının ve halk kitlelerinin daha politize kesimlerini sarstı ve aydınlattı; Küba Devrimi'nin zaferi, Küba halkının Giron Meydanındaki zaferi ve devrimin sosyalist olarak tanımlanması, Santa Domingo'nun Yankee denizcilerince işgali, Vietnam'a Kuzey Amerika müdahalesi, Che Guevara'nın deneyimleri.

Arjantin halkı tüm bu olaylar karşısında tavır aldı. Gerçekleşen açıklamalar, kitlesel halk eylemlilikleri, ilerici politik kesimlerin yolunu çiziyordu.

Egemen sınıf teknelci büyük burjuvazinin çıkarlarını temsil etmeyen, yıkıma uğrayan burjuva kesimleri ifade eden Peronizm ve geleneksel politik partiler kriz karşısında yeni öneriler geliştiremiyordu. Ulusal burjuvazi, kapitalist gelişim sürecinin motor gücü olmak için tarihsel fırsatları kaçırmıştı ve teknelci kesimlerce yavaş yavaş yerinden ediliyordu. Peronizm, ilerici bölüklerinin çabalarına rağmen, kendini geçmişe özlem duyarak ve yeni sosyo-ekonomik koşullara uygun öneriler getirmeksizin "geri dönüş" için mücadele ederek avutuyordu. Arjantin Komünist Partisi (PCA), 16. Kongresi'nde verdiği özeleştiride kabul ettiği gibi, iktidarı alma bakış açısını kaybetmişti ve işçi sınıfının tarihsel çıkarlarına denk düşen bağımsız bir politika geliştiremiyordu.

Peron hükümetinin düşüşünden sonra, halkın çıkarlarına daha bağlı peronist gruplar, diğer halkların deneyimlerini de inceleyerek devrimci

toplumsal değişim isteklerine politik-ideolojik bir temel arayışına koyuldular. Birçok komünist, sosyalist veya "bağımsız Marksist" (kendilerini öyle tanımlıyorlardı) kesim, peronizmi "keşfetti", birçok kez onları yüzüstüce peronizmin politik yönetimine veya sendikal bürokrasiye sızma (entrizm) veya kuyrukçuluk durumuna sürükleyen, yakınlaşma eğilimleri geliştirdiler. Bu yolda, taviz politikaları izleyerek, Marksist-Leninist ideolojinin temel ilkelerini bir kenara koyan teorik temeller ortaya attılar.

Kapitalist gelişimin teknelci aşamasında yaygınlaşan yeni toplumsal kesimlerin (büyük sanayide konumlanan işçi sınıfı ve yoksullaşma sürecindeki orta sınıflar) politik temsiliyet ihtiyacı, farklı örgütler ve küçük nüanslara sahip çeşitli gruplar tarafından karşılanmaya çalışılıyordu. Bunların arasında, PRT'ye köken olan gruplar da vardı.

25 Mayıs 1965: PRT Doğuyor

PRT'nin kuruluşu, iki farklı akımın birleşmesiyle gerçekleşti: İndo Amerikan Devrimci Halk Cephesi (FRIP) ve İşçi Sözü (PO).

FRIP, politik olarak heterojen olup, öğrenciler, küçük burjuva aydınlar ve kuzeydoğu Arjantinli emekçilerden (özellikle Santiago del Estero ve Tucuman bölgesinden; ama Tucuman Üniversitesinden başlayarak tüm bölgeyi etkiliyordu) oluşuyordu. Bileşenleri çoğunlukla, o günün koşullarında peronizmle çakışan ama dereceli olarak marksizmden etkilenmekte olan ulusalci antiemperyalist kesimlerden geliyordu. Bağrında uzun bir olgunlaşma, tartışma, teorik çalışma ve pratik politika sürecinin eseri olan çok farklı anlayışları taşıyordu. Bileşenlerine yön veren; ülkedeki, onları da etkileyen derin krizin nedenlerini açıklama ve aşmak için çözüm yolları geliştirme isteğiydi. Bu kaygılar örgütü, git gide Santiago atölyelerindeki çalışanlara, şeker işçilerine, (varoşlardaki, çn.) gündelikçilere, Santiağolu ve Tucumanlı yoksul köylülere bağlayan, aktif militan bir politikaya yönlendirdi. Bu tepeden turnağa savaşkan ve uzun bir toplumsal mücadele geleneğinden gelen kesimler (özellikle Tucumanlı şeker işçileri) peronistleri coşkuyla desteklemiş, ancak bu destek, Peron hükümetinin, 1949'daki tarihsel şeker grevi gibi kitlesel mücadeleleri bastırmasına engel olmamıştı. FRIP'in bu kesimlere girişi, pratiğini zenginleştirdi ve ilerde proleter ideolojiye adapte olması

için uygun koşulları yarattı. FRIP'in gençlik grubu için önemli bir referans Küba Devrimi'ydi. FRIP'in ulusalcı antiemperyalist bölükleri, Küba deneyiminde emperyalizme karşı kendi "yurtsever" "Amerikancı" (Latin Amerika çapında, kıtasal, çn.) devrimini bulacağını düşünüyordu. Henüz açık bir sınıfsal bakış açısına sahip değildiler, Yankee emperyalizmine karşı ulusalcılığı ön plana alıyorlar ve Küba devriminin ilk anlarında bu düşüncelerinin somutlaştığını görüyorlardı. Küba devrimi sosyalist olarak tanımlandığında bütün Latin Amerika toplumu sarsıldı ve FRIP'in bağrındaki çelişkiler keskinleşti.

Mario Roberto Santucho, bu süreçte FRIP içinde yaşanan ideolojik mücadelede temel bir rol oynadı. 1961'de Küba'ya gitti ve iki ay boyunca bu sürecin doruk noktalarını yaşadı, sosyalizme dair ilk politik tanımlamalar ve yeni toplumu kurmak için halkın çabaları. Dönüşünde, uzun bir olgunlaşma sürecinden sonra, örgütlenmeye başlayan FRIP'e aktif olarak katıldı; onu Arjantin'in devrimci partisinin embriyonu haline getirmek için iç mücadele verme kararındaydı.

FRIP içindeki bu çetin tartışmalar döneminde, (FRIP'le) daha fazla benzerlik gösteren ve işçi, köylü ve öğrenci kitleleriyle daha fazla bağlar kurmuş politik çevrelerle yakınlaşmalar kurulmaya başladı. Bu ilişkiler arasında Santiago del Estero şehri Komünist Parti örgütü de bulunuyordu, ki FRIP bu yapıyla ortaklaşa gerçekleştirilen Küba Devrimi'ne destek eylemlerinden sonra doküman ve görüş paylaşımı ve ortak pratikler yoluyla ilişkileri daha fazla derinleştirme yolunda resmi bir öneri götürdü. KP'nin olumsuz yanıt vermesi, troçkist özellikler gösteren yapılarla ilişki kurmayı reddeden politik çizgisine dayanıyordu.

Aynı süreçte, İşçi Sözü (PO), 50'lerden beri ülkede var olan ve sürekli çözümler ve bölünmeler sonucu sayısı artan çeşitli troçkist gruplardan biriydi. Tucuman işletmelerindeki işçilerle bağları vardı ve burada peronizme "sızma" (entrizm) düşüncesini hayata geçirmeye çalışıyorlardı.

FRIP ile PO arasındaki ortak çalışma 196162'de, şeker endüstrisinde yaşanan krize karşı koyan şeker işçilerinin çatışmalarına bağlı olarak başladı. Grevdeki şeker işçileriyle polis arasında, tabandakilerle bürokratlar arasında keskin çarpışmalar yaşandı, tüm bunlar bir ilk

başarıyı beraberinde getirdi; Şeker Endüstrisi çalışanlarının İşçi Federasyonu'nun (FOTIA) geri alınışı. Bu, Arjantin yakın tarihinde sınıf sendikacılığının ilk deneyimlerinden birini oluşturdu. Tucuman işletmelerindeki başlıca yöneticiler; Leandro Fote (San Jose), Gonzales ve Ramon Rose Gimenez (Santa Lucia), Miguel Soria (Cancepcion), Quinterios (Santa Ana), FRIP-PO'nun ortak çalışmalarının başlangıcını oluşturdu.

1963'e doğru, iki örgüt arasında, esas olarak şeker proletaryası içinde hareket etmek üzere bir Birleşik Cephe oluşturulması noktasında uzlaşıldı. Bu cephesel hareket tarzı FRIP'i marksizme yakınlaştırdı, fakat büyük ölçüde örgütü etkileyen troçkist öğretiyi doğrultusunda. Bununla birlikte, Birleşik Cephe'nin oluşumundan itibaren birçok noktada tartışmalar yaşanıyor.

İlk anlardan itibaren kendini gösteren derin farklılıklara rağmen iki örgüt birlik yolunda ilerliyordu, bu 25 Mayıs 1965'te somutlaşarak PRT'yi ortaya çıkardı. Her ikisi de işçi sınıfının devrimci partisine duyulan ihtiyaç noktasında (kendi deyimleriyle "bir devrimci işçi partisi") ortaklaşıyordu, ancak iki öncelin parti anlayışı farklıydı. FRIP, -henüz tam bir açıklığa sahip olmamakla birlikte- işçi sınıfının devrimci örgütü ihtiyacını ortaya koyuyor, PO ise sendikalarda var olan ve gelişen bir işçi partisi kurmak noktasında ısrar ediyor, bu bakış açısını "CGT (Arjantin'deki ana sendika konfederasyonu, çn.) işçi sınıfı partisi olmalı", iddiasına dek vardırıyordu. PO'nun taktiği kitlelerin kendiliğinden, ekonomik mücadelesini vermektir. FRIP, henüz bulanık olmakla birlikte, işçi sınıfı ve genel olarak kitleler arasında politik çalışma yapmak gerektiğini, buradan bir devrimci parti oluşturmayı savunuyordu.

Bir diğer ayrılık noktası, silahlı mücadele meselesiydi. Başlangıçta bu konu üzerindeki çatışma görünürde sessiz bir anlaşmayla geçiştirildi. Ancak PO içinde Angel Bengoechea'nın başını çektiği bir grubun "Ulusal Devrim için Silahlı Kuvvetler"i oluşturma hazırlığına girmesi ve Tucuman'ın kuzeyinde bir gerilla oluşturulmaya başlayarak, Küba devriminin deneyimlerini tekrarlamaya çalışmasıyla bu konu PO'da çok keskin tartışmaların odağına oturdu. PO'nun başlıca yöneticisi Nahuel Moreno, perspektiften yoksun bir hak alma mücadelesinde hayal kırıklığına uğramış Tucumanlı işçileri etkisi altına al-

maya başlayan Bengoechea'nın grubuyla bağlantısını kesti.

Mario Roberto Santucho, silahlı mücadele tartışmalarında, fokoculara karşı çetin bir mücadele yürüttü, tüm gücüyle devrimci bir partinin kurulması, kitleler içinde gelişmesi ve ondan sonra kitlenin katılımıyla silahlı mücadeleye başlanması ihtiyacını ortaya koydu. Bengoechea, Tucuman'da bir foko (focus=çekirdek, bir gerilla çekirdeği, çn.) oluşturma girişimlerinde, Santucho'nun Tucuman işçileri üzerindeki etkisi nedeniyle başarısızlığa uğradı.

Bengoechea ve Masetti'nin deneyimleri, Küba devriminin etkilerini gösteriyordu. Her ikisi de, Arjantin'de iktidarın alınması sorunuyla ilgili ilk somut tartışmayı başlattı: Silahlı mücadele iktidarı almanın yolu mudur? Silahlı mücadeleyi kitle mi, öncü mü yürütecek? Silahlı mücadele bir devrimci partinin kuruluşundan sonra mı gerçekleşmeli? Kitlelerin iktidarı almasını yönetmek için nasıl bir parti?

Aynı zamanda PRT'nin iki kurucu örgütü arasında peronizm konusunda (PO "entrizm"i savunuyordu) ve IV. Enternasyonal'e girişle ilgili (PO, PRT'nin katılmasını savunuyordu) ayrılıklar vardı. Bu iki ayrılık noktası 1966'daki II. Kongre'de uzlaşmayla çözüldü; "entrizm" in açıkça reddi ve IV. Enternasyonal'e katılım. PO ayrıca partinin "Troçkist" olarak tanımlanmasını istiyordu, ki bunu asla sağlayamadı. PRT IV. Kongre'de "devrimin Marksist partisi" ve VI. Kongre'den itibaren de "Marksist-Leninist parti" olarak tanımlandı.

PRT'nin IV. Enternasyonal'e katılması, Leninist öğelerin yeşermesiyle güçler ilişkisinin değişmekte olduğu süreçte gerçekleşen uzlaşmaların açık bir göstergesiydi. Vurgulamak gerekir ki, doğmakta olan örgütte troçkizmin etkileri yalnızca PO'ya mal edilmemelidir, bunlar ortaklık halindeki küçükburjuva grupların (PO+FRIP) henüz ne tarihin diyalektik materyalist kavranışını ne de devrimci parti için Leninist kriterleri özümsememiş olduğunun ideolojik ifadesiydi.

Devrimci bir partinin gerekliliğinin bilincinde olan bir grup genç tarafından PRT'nin kuruluşu, politik üstyapıda niteliksel bir sıçramayı simgeliyordu. Devrim için bir Marksist-Leninist partinin, demokratik merkezîyetçi, illegal bir parti-

nin gerekliliğini ortaya koymak, Marksist-Leninist ideolojinin, sol adına var olan kesimlerce sorgulandığı bir dönemde, önemli bir politik cüretti. Bu kesimler, SBKP'yi Stalin'den ibaret görmeleri ve pratikte kitle partisi gibi çalışan, iktidar bakış açısının ve sınıfsal bağımsızlığın eksikliği nedeniyle reformist bir politik çizgiye sahip Komünist Parti'nin zayıflığı nedeniyle kaçınılmaz olarak bürokratizme sürüklenmişlerdi.

PRT bu koşullara rağmen sınıf mücadelesinde ve üstyapıda var olmaya başlamasından sonra birkaç yıl içinde gelişti. Kurulduğunda henüz Marksist-Leninist bir örgüt değildi ve belirtildiği gibi bağrında farklı ideolojiler ve farklı pratik politikaları taşıyordu. Henüz yeni tipte bir parti, Leninist bir parti değildi...

Bir partinin ortaya çıkışı sınıf savaşımının ifadesidir; buradan beslenir ve gelişir, Arjantin işçi sınıfı ve diğer halk kesimleri zengin bir politik mücadele ve hak alma mücadelesi deneyimi biriktirmişti, ama iktidarı burjuvaziden alma hedefi yeniydi. Başarılar ve hatalar, toplumsal maddi gerçeklik ve bu döneme kadarki politik mücadele deneyimleri ışığında değerlendirilmelidir. 1965'te kurulan PRT, bu dönemde işçi sınıfının gelişim düzeyinin ifadesiydi. Ulusal burjuvazinin demokratik projesinin tükenişi ve KP'nin devrimci bir proje geliştirmedeki eksikliği karşısında sınıf savaşımının tarihsel deneyimlerinin bir ürünü oldu. Bu durumun ve dünya devrimi için biriken deneyimlerden yararlanmakta doğuştan eksik kalan uluslararası komünist hareketin çerçevesinde var oldu.

Bir partinin yaşamı yalnızca yöneticilerinin işi değildir. Partinin sınıf savaşımında oynadığı rol, onun işçi sınıfı ve diğer sınıflar ve toplumsal katmanlarla etkileşiminin sonucudur. Yöneticiler kolektifin ifadesi ve ürününden öte bir şey değildir. Mario Roberto Santucho, Domingo Mena, Benito Ortega, Luis Pujais ve Andonso del Carmen Fernandez diğerlerinin oynadıkları role değinmeden geçemeyiz. Devrimci ruhları, durmaksızın Marksizm Leninizmi inceleyişleri, adanmışlıkları ve devrim sevinçleriyle PRT'yi proleter özelliklerle donattılar ve onu, yalnızca Arjantin halk kitleleri ve devrimcileri için değil, tüm Latin Amerika halkları için bir referans haline getirdiler.

Mario Roberto Santucho*

Çeviren: İdilcan Işık

Avukat Francisco Rosario Santucho ile öğretmen Manuela del Carmen Juarez'in oğlu olarak, 12 Ağustos 1936'da Santiago del Estero kentinde dünyaya geldi. Bay Francisco'nun on çocuğu vardı; yedisi Isabel Juarez'le olan ilk evliliğinden ve -en büyükleri Mario Roberto olmak üzere- üçü, ölen ilk eşinin kardeşi ile olan ikinci evliliğinden.

Çok genç yaşta, büyüme çağında politik düşüncelerle ilgilenmeye başladı. 50'lerde dönüm noktasına giren, ulusal yaşamda geniş etkilere sahip değişimlerin ortasında, ailesi içinde yaşanan sürekli tartışmaların bir sonucuydu bu. Bir yaşam ve üretim tarzının -kapitalizmin tekel öncesi dönemi- belirgin biçimde yıpranması karşısında toplumda yaygınlaşan ideolojik çatışma, burjuva değerlerin sorgulanmasına götürüyor, çelişkiler ve yeni yaşam biçimleri arayışı derinleşiyordu.

Sorgulama yalnızca ekonomik ve politik düzlemde değil, ideolojik düzlemde de yayılıyordu. Faşizme karşı savaşın bitimiyle tüm dünyada ortaya çıkan değişimler, emperyalizmin kurduğu gizlilik ve dezenformasyon bariyerini aşındıracak yeni deneyimleri halkların önüne koyuyordu.

Savaş, SSCB'de sosyalizmin inşası gerçekliğinin tanınmasını sağlamış; şimdi tükenmiş olan burjuva düzeni savunanların yaydığı mavalları açığa çıkarmış, maskelerini düşürmüştü.

Katı milliyetçi köklere sahip, koyu Katolik, iç bölgelerdeki küçük burjuvazinin daha alt kat-

manlarının yaşam koşulları ve ekonomik düzeyine sahip evinde, yeni rüzgarlar hemen alıcı buldu, bulanıklıkları dağıttı, zıt görünen bakış açılarını birleştirdi.

Santucho'nun mücadeleye katılma konusunda ilk eğilimleri Santiago Del Estero Eyaleti Sosyoekonomik Araştırmalar ve Öğrenci Merkezi'ne ve "Boyut" (Dimension) dergisine yaklaşmasıyla oldu. Burada kardeşi Francisco Rene çok önemli bir role sahipti. Francisco, yıllar sonra Isabel Peron hükümeti esnasında (Nisan 1975) PRT yöneticisi olarak Tucuman'da kaçırıldı ve kaybedildi.

Henüz eleştirel bir noktadan olmakla birlikte marksizmle ilgilenmeye başlamıştı, bu dönem gelişen kültürel aktivitelere solcu militanlar ve entelektüellerle birlikte katılıyordu. Bu koşullarda Bernardo Canal Feijoo, Rodolfo Khun, Hector Agosti, Miguel Angel Asturnus, Hernandez Arregui ve entelektüel Polonyalı anti-komünist Witold Gombrowicz ve diğerleriyle tanıştı, bunlar onun toplumsal ve siyasal sorunlarla ilişkisini derinleştirme çabasına katkıda bulundu.

Tucuman Üniversitesi ekonomik bilimler bölümü öğrencisiyken, MIECE'nin (Ekonomik Bilimler Bağımsız Hareketi) kuruluşuna katıldı ve üniversitelilerin mücadelesinde aktif yer aldı. MIECE, radikal (liberal, çn.), komünist (Arjantin Komünist Partisi, çn.) ve sosyalist akımların oluşturduğu Reformist Hareket ile Katolik ke-

simin ve muhafazakar sağın temsilcisi Hümanizm arasında bir alternatif olarak yükseldi. Mücadelede temel çıkış noktası, ğrenci merkezini yöneten, Hümanizm grubu ile verimsiz bir ilkesel polemikte tükenen Reformist Hareket'in, öğrencilerin taleplerini terk etmesinin ve tereddütlerinin sorgulanmasıydı. Santucho, birliğin temel ihtiyaçları için mücadeleye öncelik verdi, esas olarak çalışmalarında ilerlemek için gerekli koşulları yaratmakla ilgilendi ve henüz sosyalist olarak tanımlanmayan Küba Devrimi'yle dayanışmaya önem verdi.

MIECE 1959 seçimlerini kazanarak ğrenci Merkezi'ni ele geçirdi ve Santucho'yu l konseye ğrenci temsilcisi olarak belirledi. Bu deneyim diğer fakültelere de farklı isimlerle yayıldı, bunlardan bazılarında ğrenci gençliğin geleneksel eğiliminden farklı bir eğilimin yayılması yolunda önemli bir başarı sağladı. Santucho, daha sonraki mücadelelerde de kişiliğini tanımlayan vasıflarının çoğunu ortaya çıkarmaya başladı. Çalışma tutkusu, yoğun bir mücadelenin ihtiyaçları nedeniyle sık sık engellenmesini örgütlü çalışmayla dengelemeye çalışması, kararlılığı, uykusundan saatler alarak ve hızlı okuma yöntemini kullanarak yeterli bir derinleşme sağlamadan ikna olmaması... 1961 yılı başlarında, eşi Ana Maria Villarreal'in eşliğinde Latin Amerika'nın çeşitli ülkelerine seyahat etti. Seyahatin son durağı Küba olacaktı. Bu deneyim geleceği için belirleyici oldu.

Peru'da, APRA'nın** lideri Raul Haya de la Torre ile tanıştı. Arjantin'de yeni kurulan İndoAmerikan Devrimci Halk Cephesi (FRIP), Torre'nin düşüncelerinden esinlenmişti. Görüşmeden ikna olmuş olarak ayrıldı. Haya de la Torre'nin antiemperyalist propagandası o koşullarda emperyalist gücün sosyalist kampa karşı "soğuk savaş"ına muhalefet üzerinden şekilleniyordu.

ABD'ye gitti, bazı üniversitelerde tartışma ve konferanslara katıldı, kapitalizmi kendi can evinde tanıdı, kendi entelektüel ilericiliğinin eksikliklerini ve sistemle çelişkili bireylerin gösterdiği inanılmaz kısıtlılığı somut olarak gördü. Halkın büyük çoğunluğunun haksız sömürüsünün, politik istikrara sahip demokratik bir kapitalizmle hafifletildiği, burjuvazi tarafından kıtanın tüm geri kalanına örnek alınacak bir model olarak sunulan Meksika'yı gördü.

Devriminin belirleyici bir anında; sosyalizme ilerlediğini ilan ettiği sırada Küba'ya gitti. Bu

gerçekliği kavramak, belli başlı liderlerle görüşmeleri, ve bu durumun o ana kadar bildikleriyle (Peronist Arjantin dahil) olan derin karşıtlılığı, devrimci yönelimini derinleştirdi ve Marksist-Leninist ideolojiyi benimsemesini koşulladı. İkna olmuş olarak geri döndü ve kararlı karakterine uygun olarak, Arjantin devrimi için mücadeleye bütünleşmesi hız kazandı.

Yokluğunda, 9 Temmuz 1961'de, kıtasal antiemperyalist konseptin vücut bulduğu FRIP resmen kuruldu. FRIP, bazı bileşenlerinin, özellikle Francisco Rene'nin uğraştığı Kızılderili taleplerini de içeriyordu. Mario Roberto'nun bu koşullarda iki seçeneği vardı; ya çağıran örgütlerden birine katılmak veya tamamen devrimci amaçlarla yeni bir örgüt kurmak için çalışmak. O, daha riskli olan birincisini farklı bir yoldan yapmaya karar verdi. O anda varolan çok büyük zorluklara rağmen yapılabilir gördüğü birlikten yana seçim yaptı. (FRIP'e katılarak, bu yapının diğer örgütlerle birleştirilmesi yoluyla devrimci partiyi kurmaya yöneldi, n.)

FRIP'i devrimci parti amacına ilerlemek için bir embriyon olarak görüyordu. Kendi projesi ile yoldaşlarının çoğunun inançları ve amacı arasındaki derin çelişkilerin üstesinden gelmek için yoğun bir i ideolojik mücadeleye ihtiyaç vardı. Artık "Roby" olarak tanınan Santucho'nun ikna gücü, inatçılığı ve Santiago del Estero'nun yerel komünist ve sosyalist parti örgütleriyle ortak yürütülen Küba Devrimi'yle dayanışma pratiği, FRIP'in temel bileşenleri içinde önemli bir politik ilerlemeye yol açtı. Bu süreçte kısmen önemli bir gelişme de Francisco Rene ile ilgili gelişmelerdi; felsefi olarak idealist bakış açısına sahipken, derin bir inceleme ve tartışma süreci sonucu diyalektik materyalizmi benimsemişti. Ancak faşist sağın baskısının kurbanı olacağı beklenmezdi; harekete o derece zengin bir katkısı yoktu.

Santucho, örgütün politik olarak inşası için yoğun bir faaliyete girişti. Bu sayede FRIP Tucuman'a yayıldı, Mario Roberto'yu şeker işçileri arasında çalışmakla görevlendirdi. Salta ve Jujuy'lu tekelci işletmelerce itilim sağlanan yoğunlaşma sürecinin tehdidi altındaki iş kaynaklarının ve ücret düzeyinin savunulması üzerinden gerçekleşen mücadelede aktif yer aldı.

Aynı süreçte, Marksist bir analiz yazdı, ekonomik yapıyı ve ülkenin kuzeyindeki sosyal sınıfları inceledi, şeker endüstrisinin ekonomideki

ağırlığını ve fabrika işçilerinin önemli rolü ve kitleselleşme olanaklarını, mücadele deneyimlerini inceledi; bu incelemede şeker proletaryasının, büyük şeker burjuvazisini yalıtım için yoksul ve orta köylülükle ittifak ihtiyacına, ve diğer orta ve küçük burjuva kesimleri tarafsızlaştırmanın önemine değindi. Sözü geçen araştırma “Kuzey Arjantin Üzerine Dört Tez” olarak bilinir.

Klasikler üzerine süreklileşmiş çalışma, zengin bir toplumsal pratikle bütünleşmişti. Bu süreçte kişiliği güçlendi, onu bugün bir sembol haline getiren inançları ve devrimci karakteri pekişti.

Aynı zamanda enternasyonalist yönelimleri tüm eylemini belirledi. Şimdi hangi kaygılarla Küba Devrimi’ni öğrendiğini görüyoruz; Vietnam ve tüm Doğu Asya süreçlerinin de yorulmaz bir öğrencisi ve propagandacısıydı, ayrıca kısmi sempatiyle baktığı Portekiz “Karanfil Devriminin” de.

Aynı şekilde kıtamızın güney kısmında, Şili’den MIR, Uruguay’dan MLN (Tupamarolar), Boliviya’dan ELN ve partimizin oluşturduğu Devrimci Koordinasyon Birliği’nde (JCR) vücut bulan devrimcilerin birliğinin temel güçlerinden oldu.

Militanlığı ve kavgası ile aile yaşamını, ilişkilerini bütünleştirmişti. Politikadan yalıtılmış pratiği tanıyamıyordu ve inancı, güveni, ikna gücü onu tanıyan herkesi etkiliyordu. Eşi Ana Maria önemli bir yönetici oldu, baskı aygıtının kurbanlarından biri idi; bir işçi mahallesindeki gıda dağıtımını esnasında kurşunla yaralandı, iki kere tutuklandı. Birincide, Cordoba’daki Buen Pastor kaçışında kurtuldu ve ikincisinde, 12 Ağustos 1972’deki Rawson firarından sonra 15 devrimciyle birlikte katledildi. Bu evlilikten üç çocukları oldu. Ana, Marcela ve Gabriela, anne babalarının yaşamlarındaki hemen hemen tüm olaylardan nasiplerini aldılar.

FRIP’in güçlenmesiyle Santucho kendini, diğer Marksist örgütlerle ilişki geliştirmeye ve yakınlaştırmaya, farklı taktik ve yaklaşımları ortaklaştıracak diyalog arayışına verdi. Israrlı çabaları sonuç verdi, çok temel farklılıklara rağmen Arjantin Komünist Partisi (PCA) ile proletarya partisinin kurulması bakış açısıyla stratejik birlik üzerine verimli bir tartışma başladı.

İlk girişimler PRT’nin kuruluşundan önce, Santiago del Estero’da başladı; ancak troçkistlerle ilişki kurmaya olumsuz bakan yerel PCA’lı li-

derler nedeniyle başarısızlığa uğradı. Sonrasında, özellikle de Nahuel Moreno öncülüğünde bazı grupların ayrılmasından itibaren, (PCA’yla ilişkilerde, çn.) ilerlemeler kaydedildi, pek de yapıcı olmayan polemiklere rağmen. Bunun yanı sıra Mario Roberto’nun cezaevinde kurduğu ilişkiler zemininde, iyi bir tartışma düzeyi yakalandı. Bu yalnız cezaevinde değil, PCA Trelew siyasi sorumlusu Bel’in yükümlülüğünde dışarıda da gerçekleşti. Bel yoldaş daha sonra 1976 darbesi esnasında kaçırıldı ve kaybedildi.

Bu ilişkiler sürekli polemiklerle, ancak bunun yanı sıra yapıcı adımlarla sürdü (1973 Ağustos’undaki, Trelew katliamının ilk yıldönümünün ortak anması gibi), 6 Eylül 1973’te Sağlık Merkezi’ne yönelik askeri eylemle kesildi.

Diğer Marksist akımlarla yakınlaşma yolunda, Tucuman işçilerinin mücadeleleri içinde yer alırken, troçkist eğilimli bir örgüt olan ve Tucuman işçi peronizmine sızmayı (entrizm) savunan İşçi Sözü (PO) militanlarıyla bağlar kurmaya başladı.

Bu süreçte Mario Roberto iki kez tutuklandı. İlki Tucuman’da oldu, ki bu tutuklulukta, kaçma girişimlerini veya yoldaşları tarafından kurtarılmasını önlemek üzere sürekli olarak farklı farklı karakollara nakledildi. Sonunda Tucuman şehri ıslahanesine, diğer tüm PRT’li tutsakların yanına kondu. Bir tıbbi ilaç yardımıyla hepatit atak semptomları uyandırmak gibi bir hileyle Eyalet Hastanesi’ne naklolmayı başarıldı; oradan, bir nöbet değişimi esnasında gardiyanların dikkatsizliğinden faydalanarak kaçmayı başardı. Hazırlık sürecinde olan V. Kongre’ye katılmak için hemen Buenos Aires’e gitti.

Sonra, Ağustos 1971’de Tucuman Villa Urquiza Cezaevi’ndeki yoldaşların kaçışına destek olmak için diğer militanlarla birlikte yolculuğa hazırlandığı esnada Cordoba kentinde yeniden yakalandı. Hemen Buenos Aires’teki Villa Devoto Cezaevi’ne gönderilerek, burada çok katı bir kontrol altında tutuldu. Kısa süre sonra Tucuman’da eşi Ana Maria da tutuklandı. Üç çocuklarının bakımı büyükanne ile büyükbabalarına kaldı.

Dünyanın Seyrettiği Firar

Santucho, cezaevinde bir yandan örgütün birkaç yüz militanının politik eğitimi için çalışmalarına hız verirken, aynı zamanda başta Arjantin Ko-

münist Partisi, Montonerolar, FAR ve FAP olmak üzere diğer halk örgütlerinin tutsaklarıyla politik ilişkiler geliştirmek için uğraştı. Özellikle silahlı mücadeleye atılan peronist gruplar ile KP arasında yaşanan çetin çatışmalara rağmen çeşitli politik eğilimler arasında bir birliktelik geliştirme çabaları sürdü. Aynı şekilde, Raimundo Ongano, Armando Jaime, Pujadas ve özellikle de yaşamının sonuna kadar süren verimli bir bağ kurduğu Agustin Tosco gibi siyasetçiler ve sendikacılarla da sıkı ilişkiler geliştirdi.

‘Maksimum güvenli’ Rawson Cezaevi’ne sevk edilmesiyle birlikte, büyük bir titizlikle kaçış planı hazırladı. Bu kaçış 15 Ağustos 1972’de gerçekleşti. Ayrıntılı bir çalışmayla, çok çeşitli olasılıkları, detayları öngörerek operasyonu şekillendirdi. Hapisliğin doğal zorluklarının yanı sıra geçici olarak parti önderliğinde bulunanların kararsızlığı ve güvensizliği ile de yılmadan ısrarlı bir tartışma yürütmek zorunda kaldı.

Cezaevi içindeki operasyon, bütün iç kontrol ele geçirilerek, mükemmel biçimde gerçekleşti. Ama dış destek kuvvetlerini yönetenlerin zayıflıkları ve inanç eksikliği bir dizi sorun doğurdu. Müfreze grubunun dışarıdaki son gardiyanı etkisizleştirme girişimi esnasında kısa bir ateş açılması, dış operasyon yönetiminde, içerideki firarilerin nakli için kullanılacak araçlarla geri çekilme kararı alınmasına yol açtı. Böyle feci bir kararın sonucu, ikinci firari bölüğünün Trelew havaalanına geç varması (burada Avustralya’ya giden uçak alıkondu) teslim olmaya zorlanması ve sonunda orada hapsolan 19 devrimciden 16’sının Deniz Kuvvetleri’nce katledilmesi oldu.

Firara katılan örgütlerin (PRT ve FAR planlayım ve örgütleyici olarak, Montonerolar yalnızca kaçış esnasında) 6 temel yöneticisi, Şili’ye kaçırılacak uçağa yetişmeyi başardı, burada Allende’nin Halk Birliği (Unidad Popular) hükümetinden -daha sonra Havana’ya gönderilmek üzere- sığınma hakkı elde ettiler. Bu yöneticiler; yoldaşlarımız Santucho, Domingo Mena ve A. Gorriaran Merlo, FAR’dan Marcos Osatinsky ve Roberto Quieto ile Montonerolar’dan Vaca Narvaja idi.

Neredeyse hemen, 1971 Kasımı’nda ülkeye döndü. Santucho, bileşenlerinin belirgin sayısal düşüşü (çok fazla sayıda militan cezaevindeydi) ve geçici yönetimin siyasal zayıflığı nedeniyle kritik bir süreçten geçen örgütün başına geçti.

Bundan sonra sürekli gelişim ve örgütün büyümesi süreci başladı. Durum son derece karmaşıktı; peronizmin burjuva ulusalcı politikayı terki ve halk kuvvetlerinin ayrılış manifestoları, bunlardan başka, emekçilerin ve halkın çeşitli katmanlarının, hükümetin sermayeyi yoğunlaştırma politikasına karşı direnişi, bir faşist darbe için uygun koşulları yaratıyordu; politik güçlerin bölünmüşlüğü ve öncüsüz kitlelerin devlet terörü karşısında geri çekilişi bu durumu güçlendiriyordu.

Cuntaya Doğru

Campora’nın anayasal hükümetinin istifası, ülke politikasında karmaşık bir duruma yol açtı, toplumsal mücadelenin kazanımları geriledi, PRT ve ERP’nin hızlı gelişimi faaliyete yüksek bir tempo kazandı. Santucho’nun yaşamı her defasında daha çözülmüş biçimde partili mücadeleyle bağlandı. Temel tartışmaların tek tek her birine ve hepsine katıldı, yapılan yanlışlarda ve ulusal yaşamda 1973-1976 arasındaki belirleyici dönemde ortaya çıkan olağanüstü önemli süreçlerde temel pay ona aitti.

PRT MK üyesi ve Ulusal Propaganda Sorumlusu Liliana Delfino ile evlendi, ölümüne kadar birlikte oldular, Villa Martini’deki bir evde silahlı güçlerin saldırısı sonucu kaçırılıp kaybedilene dek. Bu evlilikten Mario Antonio doğdu.

PRT, temsil ettiği sınıfın çıkarları ve kitle mücadelesini kapsama bakış açısıyla, Peron hükümetinin sınırlarını, niçin halk karşıtı bir çizgi izlemek zorunda olduğunu doğru olarak ortaya koydu. Bu tespitin haklılığı ve Parti’nin ve Ordu’nun sınıf mücadelesindeki aktif duruşu sayesinde politikleşen, mücadeleye katılmaya başlayan kitlenin güvenini ve en geniş kitlenin saygısını kazandı. Diğer yandan ortak faaliyetler örgütlenmesine olanak sağlayan birliktelikler içinde diğer halk kuvvetleriyle yakınlaşma çabaları da gelişti. Bu yönlü çıkışlar az meyve verdi, yalnızca politik yaklaşım farklılıkları nedeniyle değil, Arjantin solundaki geleneksel sekterizmi ayaklandıran, güncel durum analizindeki derin farklılıklar nedeniyle de.

Bunlara ek olarak, PRT açısından demokratik aşamanın kavranamayışı, Campora’nın istifasından sonra faşist sağın ilerleyişine karşı koyuşu güçlendirmek üzere büyük askeri operasyonlar taktiğine yönelmesini getirdi. Bu politikanın eksiklikleri kısa zamanda kendini gösterdi ve

Santucho'yu, yaygınlaşan sınıf mücadelesi içindeki Peron'un ölümünden sonraki hükümetin durumunu kavramaya başlayana geniş kitlelerin katılımını sağlayabilecek yaklaşımları daha derin analiz etmeye itti. "Burjuva İktidar ve Devrimci İktidar" bu refleksin ürünü oldu ve Eylül 1974'te "Antonio del Carmen Fernandez" Merkez Komitesi'nde onaylandı. Ancak sürecin durağanlığı şimdi geri dönüşsüz olarak bozulmuştu; zorlukların yanı sıra, taktik bir değişikliğin olanaklarıyla yetinen örgütlerin her birinin dinamikleri nedeniyle de. Bununla birlikte Santucho, birbirine yakın kuvvetlerin birliği amacıyla ısrar etti, ancak ittifaklar darlaşıyordu. Son anlarına kadar yorulmadan, Montanerolar, İşçi İktidarı Komünist Örgütü (OCPO) ve Marksist-Leninist Komünist Parti (La Plata) ile, "Arjantin'e Özgürlük Örgütü" (OLA) projesi altında bir birlik sağlamak için uğraştı.

Bu çabaların sürdüğü sırada, Liliana Delfino, Domingo Mena, onun eşi ana Maria Lancillotto de Mena ve Benito Urteaga ile birlikte bulunduğu evde askeri bir baskına uğradı. İnançlarına sadık kalarak ve yaşamının tüm seyri doğrultusunda, karşı tarafın sayısal ve askeri üstünlüğü

karşısın da, Urteaga ile birlikte askeri saldırıda ipi göğüsledi. Domingo Mena, Liliana Delfino ve Ana Maria Lancillotto kaçırıldılar. Günlerden 19 Temmuz 1976 idi.

**Arabaşlıklar bize ait*

***APRA: Amerika Devrimci Halklar İttifakı. 1924'te Perulu devrimci Haya de la Torre tarafından kuruldu. Örgüt, kuruluşunda kendisini "Uluslararası antiemperyalist devrimci parti" olarak tanımlıyordu. APRA'nın amacı, tüm Latin Amerika'da kıtasal bir devrim örgütlemektir. Ancak, Peru dışında hiçbir ülkede maddi bir güç haline gelemedi. 1927'ye kadar Peru'da APRA'nın sözcülüğünü Jose Mariategui yaptı. 1927'de Mariategui APRA'dan ayrılarak Peru Sosyalist Partisi'ni (sonradan Komintern üyesi oldu ve adı Peru Komünist Partisi olarak değiştirildi) kurdu. APRA ise, giderek devrimci bir örgüt olmaktan çıkarak önce reformizme, ardından ise sosyal demokrasiye savruldu. 1985'te nihayet hükümete geldiğinde APRA, Aydınlik Yol'a karşı giriştiği karşıdevrimci savaşın sonucunda kitle desteğini hemen tümüyle yitirdi.*

‘Erguvan Kapısı’; Baldıran Şerbeti

Hamit Çetin

Erguvan; eflatundan kırmızıya, mor ve pembe renk cümbüşü çiçekler açan bir ağacın adıdır. Eski İstanbul’un boğaza ve denize bakan tepelelerini dolduran erguvanlar çiçek açtığında manzaranın büyüleyici görünümü tarifsiz olurdu her halde... Herhalde diyoruz, çünkü İstanbul’da erguvana rastlamak talan edilmiş ören yerinde define bulmak gibi bir şey olur... Ne yazık ki erguvani atmosferi ancak ve yalnızca duyarlı yüreklerin, usta kalemlerin anlatımlarından okuyabileceğiz bundan böyle.

Erguvan Kapısı ise Oya Baydar’ın geçtiğimiz aylarda yayınlanan son romanının adı. Yeni romanıyla Oya Baydar, büyük yayınevlerinin ve medya tekellerinin promosyon-reklam-pazarlama mekanizmalarının yeni malzemesi olarak raflara dizildi, vitrine çıktı. Alışlageldiği üzere ve ne yazık ki samimi edebiyatseverler tarafından da kanıksanan ve kabullenilen pazarlama teknikleri hızla devreye girdi. Milliyet’ten Radikal’e, Birgün’den Cumhuriyet’e, köşelerden eklere röportajlar, tanıtımlar, övgüler, edebiyatla-romanla ilgisi olan-olmayan şahsiyetlerin kaleminden cömertçe yazıldı, çizildi, anlatıldı. Kültür, sanat ve edebiyat dünyasına egemen olan nomenklatura karar verdi: Ve Erguvan Kapısı derhal “klasik” ilan ediliverdi.

Oya Baydar sırasıyla yazdığı; Elveda Alyoşa (1991), Kedi Mektupları (1993), Hiçbiryere Dönüş (1998), Sıcak Külleri Kaldı (2000) ve

Erguvan Kapısı (Nisan 2004) romanlarına karşın edebiyatçı-yazar olarak mı kabul edilmeli? Yoksa geçmişi 60’lı yıllara kadar uzanan, 70’li yılların hareketli politik ortamında yönetici düzeyde sorumluluklar üstlendiği, ‘80 darbesiyle yurtdışına kaçtıktan sonra 90’ların başına kadar bir biçimde sürdürdüğü politika ile ilişkileri dolayısıyla eski siyasi kimliği ile mi tanımlanmalı? Bu sorunun yanıtını kendisine bırakalım. Ancak politik geçmişiyle birlikte Oya Baydar, bugün karşımıza roman yazarı olarak çıksa da, romanlarında siyasal kimliğinin dolaysız yansıması olan fikirlerle ağırlıklı olarak siyasal içerikli romanlar yazdığına ya da romanlarında siyasal-toplumsal gelişmeleri ağırlıklı olarak işlediğine göre, romanlarıyla ilgili yapılacak değerlendirme ve tartışmaların siyasal merkezli yürütülmesi işin doğası gereğidir.

Erguvan Kapısı’nı okurken bizde iz bırakan, kendisini tartıştıran, olumlu ya da olumsuz kayda değer bulduğumuz noktalar ise romanın dili, kurgusu, zaman-mekan uyumu, anlatım tekniği vs. değildi. Bir romanın edebi yanının da irdelemesi, tartışılması roman tekniği bakımından değerlendirilmesi gerekir elbette. Ama bu görevi konunun uzmanlarına bırakmayı daha doğru buluyoruz.

‘80 askeri darbesi siyasal-toplumsal hareketi faşist zorbalıkla ağır biçimde ezerken, toplumun geride kalan unsurlarına da ağır travmalar yaşatmıştır. Darbenin psikolojik etkisi kurumsal-

laştırılarak uzun yıllara yayılmıştır. Aydın tabakalarda; yılgınlık, sinme, güce boyun eğme, aydın onurunun ayaklar altına alınmasına göz yumarak aydın namusunu yitirme, yozlaşma istisna olmaktan çıkmış genel eğilim halini almıştır. Kültür-sanat-edebiyatta toplumsalı terketme, politik olana tepki ve yüz çevirme, arabeskleşme, umutsuzluk ve karamsarlıkla kişisel olana sığınma, bireysel kurtuluş yollarının “keşfi”, ideolojisizlik ideolojisine sarılma ve depolitizasyon bayraktarlığının yaratıcılığı, üretkenliği, estetiği tüketmesi bilerek tercih edilmiştir. Özalist ekonomi-politikalarla liberalizme açılımlar; liberal ekonomi, siyasal liberalizm ve sivil toplumculuk çizgisi, anlayışı ve kültürünün gelişmesi... Bu dönemin yükselen yıldızı orta sınıflardır.

70’lerin siyasal aktörlerinden ‘80 darbesiyle yurtdışına kaçmayı başaranlar ülkedeki Kafkavari dönüşümü yaşamamış olabilirler. Ancak onların da büyük çoğunluğu emperyalist metropollerde politik sürgün olarak mülteci-tasfiyeciliğin çürütücü etkilerinden kurtulamadılar.

Bir dönemin ürünü olan ideolojik tercih-siyasal duruşların ‘80 darbesiyle farklı siyasal iklim ve coğrafyalarda, büyük oranda birbirlerini etkileme olanaklarının olmadığı koşullarda birbirine benzer bir evrim geçirmeleri şaşırtıcı olmamalıdır. Sınıf kökenleri, siyaset tarzları, “kabeleri”, “mayaları” ortaktır. Aralarında esasa dair olmayan çok az farklar vardır. ‘89-‘91’de revizyonist kampın çöküşünün resmen ilanı bu küçük farkları da ortadan kaldırmış, tek yumurta ikizine dönüştürmüştür yeni yetme orta sınıf “mensuplarımızı” ve Türk usulü liberalizm “kaşiflerimizi”...

Bu kategori içerisinde Oya Baydar tipiktir. “1989’da duvar yıkıldığı zaman, Berlin Duvarı’ndan nefret eden ben duvarın altında kaldım” diyordu bir gazete röportajında, “O yıllarda 40’lı yaşlardaydık, yeniden başlamak için çok geçti, enkaz kaldırmak için de, onun için bizim çevre çok yıkıldı. Önce şaşkınlık, sonra yenilgi duygusu” (Birgün gazetesi 13 Mayıs 2004). Revizyonizmin çöküşünden 15 yıl sonra söylenen bu sözlerin nostaljik bir temenniden başka bir anlamı yoktur. Berlin Duvarı’yla birlikte Oya Baydar da çökmüştür; 25-30 yıllık siyasi tarihi, modern revizyonist tezleri Berlin Duvarı’nın moloz yığına karışmıştır. “Yeniden başlama”nın, “enkaz kaldırma”nın sözü bile edile-

mez. Engel “40’lı yaşlar” da değil, üstelik! Bir devrin sona ermesi, noktalanmasıdır söz konusu olan. Modern revizyonizmle birlikte Oya Baydar da tamamlamıştır ömrünü. Sosyalizmin yeni dönem tarihi, modern revizyonizmle zamanında hesaplaşmış olan, yıkılışından sonra da moloz yığına bayrağını diken uluslararası emperyalist kapitalizme meydan okuyuşunu sürdüren devrimci sosyalistler tarafından yazılmaktadır.

Erguvan Kapısı bir “arayış” romanıdır. Ama Oya Baydar’a özgü bir arayıştır bu! Arayış; bulma umuduyla her adımda yaklaştığını hissettiren bir duygu değil. Ne aradığı, niçin aradığını bilmemenin, bundan da öte “bulmak” diye bir amacın olmadığı kendi başına bir amaç olarak “arayış”... Anlamsız, çözümsüz; anlamlandırma ve çözümleme sorunu olmayan rotasız bir arayış.

Hiç yaşanmamış bir hayatın, hissedilemeyen heyecan ve coşkunun, tadına varılmayan duyguların, inanç ve bağlılığa inançsız, her şeye yabancı bir hiçliğin romanı... Bir de tam yaşamın bütün zevklerini tattım duygusuyla doyunluğa erişmişken, yaşadıklarının anlamsızlığının ve boşluğunun farkına varmanın derin hayal kırıklığı. Sadece pişmanlık, döneçlik, safını değiştirme, inançsızlaşma vs. değil, hiçliğin karanlık dipsiz boşluğundan düşüşün romanı. Boyuna düşme, yere çarpma bekleyişi, sonu gelmeyen bir düşüş... Zaman ve mekan hissini anlamsızlığında, uzayın yerçekimsiz ve zamansız bir boyutunda yön hissini kaybetmiş bir toz zerreciğinin bir yerlere varma-ulaşma amacından yoksun devinimi...

Toplumsal yaşamdan kopuk, toplumsal-insani değerlerden bihaber, orta ve üst-orta sınıf çevrelere mensup okumuş-aydın kesimleriyle, solcu eskilerinin yollarının kesişmesiyle ortaya çıkan kimlik bunalımlarının iç karartıcı haleti ruhiyesi...

Oya Baydar da türdeşi yazarlar gibi romanlarına “ötekileri” dahil etmekten hoşlanır. Öfkelidir Oya Baydar ötekilere. Duvarlar yıkılmış, kaleler çökmüş, ideolojiler bitmiştir. Ama “ötekiler” hala ısrarla bağlıdırlar devrim ve sosyalizm ideallerine. İşkence görmekte, yargılı-yargısız infazlarla katledilmekte, hapisane direnişleriyle gündemindedirler ezilenlerin, emekçilerin. Ölmekte-öldürmektedirler. Oya Baydar değişen çağın “kararlı” bir temsilcisidir. Katledenler

meşru, katliama uğrayanlar suçludurlar. İşkence görenler zaten dinazor, işkenceciler ise sadece bir grup psikopatlardır. Oya Baydar 12 Eylül Diyarbakır zindanını düşünmek, 90 günlük işkenceleri, idamları, sokak infazlarını dinlemek istemez. 700 bin insanın işkenceli sorgulardan geçirilmesi, onlarcasının işkence sonucu ölümü, yüzlercesinin sakat kalması Oya Baydar'ın sorunu değildir. İdam edilen 28 devrimci ve gözaltında kaybedilen 1000'e yakın insan Oya Baydar için istatistik bir değer bile taşımaz. Zaten mülteci o, faşist cuntanın en azgın yıllarında! '92'de döndüğünde ise hesaplaşmasını cunta artıklarıyla, işkence sorumluları, kontrgerilla tetikçileriyle değil, "ötekiler"le yapmaya girişir. Mülteciliğinin suçlusu da onlardır. '80 öncesinden anlatıp duruyordu zaten "maocu bozkurt"tu onlar, eylemleriyle ırkçı milliyetçiliği ve devlet terörünü kışkırtıp duruyorlardı, kontrgerillanın sol uzantılarıydılar, '77 Taksim katliamının sorumluları da onlardı... Faşist terör ve katliamların sorgulanmasına en yaklaşabildiği nokta "bu ülkenin kendi çocuklarını yediği"dir. Dağlarda-sokakta-evlerde yargısız infazların, gözaltında işkenceyle katletme ve kaybetmelerin, cezaevlerinde kalaslarla linç edencesine öldürmelerin, yani bilcümle resmen ve taammüden işlenen devlet cinayetlerinin, devrimcilerin kendini savunma amaçlı eylemlerinin şiddete tapınmacılık eleştirisi üzerinden üstünün örtülmesi-aklanmasından başka bir şey değildir o masum görünen meşum ifade.

Reformizmin-revizyonizmin ideolojik hesaplaşması marksizmdir, siyasal hesaplaşması devrimcilerle. 90'lara kadar emekleme dönemi yaşayan liberalizm, 89-91 revizyonist kampın siyasal-ideolojik teslimiyet ve çöküşüyle bütün alt yapısını yitiren yerli revizyonizmin boşalttığı alanı doldurarak semirmiştir. Eskinin ne kadar döneği, teslimiyetçisi, tasfiyeci-mültecileri, revizyonistleri varsa "yeni" liberal kimlikleriyle sahnedeki yerlerini aldılar birer birer. Pişman olmuşlardı, dönekteler, teslimiyetçi, tasfiyeci-mülteciydiler, yine de kanıtlamaları gerekiyordu sadakatlerini burjuvaziye.

Bilinen kuraldır: "kimin ekmeğini yiyorsan onun kılıcını sallarsın!" Gazetelerdeki köşelerinden, dergi sayfalarından, yayınladıkları kitaplardan, konferans, panel, seminerlerden boca ettiler haznelerinde biriktirdikleri ne varsa. Nerede devrim, sosyalizm sözü duydularsa saldır-

dılar oraya, nerede gördülerse devrimciyi, sosyalisti hedef gösterdiler efendilerine. Emekçileri hor gördüler, küçümsediler ezilenleri, öfkeleri birikip patladığında halkın sömürülmeye katledilmeye karşı, taşla sopayla savunmaya çalıştıklarında kendilerini, cam çerçeve edebiyatıyla ilk önce bunlar sıçradılar yerlerinden ve saldırıya geçtiler; vandal ilan edildiler tüm ezilenler ve devrimciler, kendilerini savunmanın adı da vandalizm oldu... "Varoş devrimciliği" deyip arabesk yorumlarla içeriksizleştirmeye çalıştılar emekçi halkın yaşadığı gecekondu mahallelerinin ezilmeşiğe öfkesini, isyanını.

Oya Baydar Erguvan Kapısı'nda, bu kez Ölüm Orucu direnişi üzerinden hesaplaşmaya kalkışıyor devrimcilerle. Fütursuz ve keyfi, tek yanlı ve adaletsizdir bunu yaparken Oya Baydar. Tek yanlıdır; çünkü başlamadan daha mahkum etmiştir devrimcileri, adaletsizdir; çünkü devrimcilere kendilerini objektif olarak ifade etme şansı tanımamaktadır, keyfidir; çünkü devrimcilere ait olmayan anlayış-yaklaşım-kültür ve karakter özelliklerini adeta yamamaktadır onlara, fütursuzdur; çünkü insani duyarlılık taşımaksızın, halkın ve devrimcilerin değerlerine saldırmada sınır tanımamaktadır. (O kadar yanlıdır ki romanında derin devlet bürokrati, kontrgerilla planlayıcısına "arın" Murat adını vererek arındırır, kandırılmıştır sözde Arın Murat, durumun farkına varır, pişman olur, "iş" bırakır ve öldürülür derin devlet tarafından.)

Oya Baydar'ın çizdiği devrimci tiplerin gerçek yaşamla ilgisi yoktur. Yakışıklı olmalarını önemser, ama aşık olunacak tipler değildir ona göre! Tipik "varoş delikanlısı", bıçkın, kaba-saba... Gösterişçi ama kof, ideolojisiz-teorisiz, vandalist devrimcilik. Paronayak ve güvensiz, komplocu, örgüt içinde yükselmenin yollarını arayan düşük kademedeki üçkağıtçılar, şirket baskı gibi yükselen örgüt hiyerarşisi, sürekli 'dışarıdan' yönetilen vurgusu, -'kökü dışarıda' resmi fobisinin Oya Baydar'ca tezahürü bireyin özgürlüğü, bağımsız karar verme iradesi yok edilmiş, mekanik, körü körüne bir bağlılık... "Ötekilere" olan öfkesini haklı çıkarmak için bilinçli çizilmiş, çarpıtılmış bir tipolojidir bu.

Oya Baydar kendi kuşağının temsilcilerine karşı toleranslıdır. Acıma duygusuyla doludur onlara karşı, ne de olsa "yitik kuşak"tır! Asıl neden bu değildir elbet. 60'lı ve 70'li kuşağın devrimcile-

ri ağırlıklı olarak küçük burjuva aydın kesimlerden geliyordu. Oya Baydar'ın toleransı aynı sınıf kökenli olmalarından kaynaklanır, bir tür sınıf dayanışmasıdır. Burada temel bir nokta mutlaka vurgulanmalıdır; o yılların devrimcileri büyük oranda sınıf intiharları gerçekleştirerek katıldılar devrimci mücadeleye. İşçiler, emekçiler, yoksul köylülerle işgallerde direnişlerde omuz omuza, günlük yaşamlarında iç içeydiler. Oya Baydar ise daha o yıllarda küçük burjuva aydın-akademisyendir ve siyasal faaliyetlerinde bu sınıfsal kimliğinden ödün vermez. "Sen aslında halkı hiç sevmeydin, emekçi halka hiç yakın olmadın, onlar senin ideolojik tercihinin figüran yığınlarından ibaretti. Sınıfla hiç özdeşleşmedin, onları küçümsedin, kendi kurtarıcı misyonunu gerçekleştirebilmek için gerekli kurtarılabilecekler yığınından ibaretti onlar senin için..." (s. 76) Çarpıcı bir Oya Baydar çözümleridir bunlar. Revizyonist akıl yürütmenin gerekçesi de hazırdır: "Aslında halkı sevmeyiz, küçümsürüz, onlar da bizden pek hoşlanmaz ya. Mesele işçi sınıfının, halkın kendi önderlerini kendi içinden çıkarması. Lenin, işçi sınıfına bilincin dışardan, aydınlardan götürüleceğini söylerken, tam da bunu anlatmak istiyordu. Yapmamız gereken, işçi önderlerini, halk önderlerini yetiştirmek." (s. 70) Tam bir küçük burjuva kendini beğenmişlik ve aydın ukalalığı. Lenin hiçbir yerde işçi sınıfına ukalalık yapın demiyor. İşçi sınıfına bilinç dışarıdan gidecek diyor, işçi sınıfı dışından aydınlar başta olmak üzere, mensubu oldukları sınıfın dünya görüşü, yaşam tarzı ve ideolojilerini reddederek, bilimsel sosyalist dünya görüşü, işçi-emekçi yaşam tarzı ve ideolojisini benimseyeceklerini, sınıf intiharlarını gerçekleştirerek işçi sınıfı mücadelesine katılacaklarını söylüyor.

Oya Baydar'ın özellikle '80 sonrası kuşağın devrimcilerine öfke duyması bundandır. '80 sonrası kuşakta, '90 ve günümüz devrimci kuşağında sınıfsal köken önemli ölçüde değişmiş, işçi-emekçi kökenli devrimcilerin nicel ve nitel oranı yükselmiştir. Halkın, ezilenlerin, "kurtarıcıları" kendi içinden çıkarmaya başlamasını küçümsüyor, hor görüyor Oya Baydar. 70'lerin küçük burjuva aydınları akademisyenlerinin başaramadığı, yenildikleri, yıkıldıkları koşullarda, bugünün devrimcileri kim oluyormuş da halkın kurtarıcıları olarak çıkıyormuş ortaya ! Orta sınıf kibrinin, tahammülsüzlüğünün dışavurumudur söz konusu olan. Dolaysız bir sınıf-

sal tutum alıştır Oya Baydar'ın; Erguvan Kapısı, aynı zamanda emekçi halkın devrimci mücadelesiyle ve halkın içinden gelen devrimcilerle ideolojik-politik hesaplaşma romanıdır...

"Bizimkilerin jargonunda "bacım" demek, aslında 'seni şa'apmayacağım' güvencesi vermektir. Çünkü kadın-erkek arasındaki birincil ilişki cinseldir halkın kültüründe, devrimcisi komünisti farketmez, ortak kökenimiz köylü devrimciliğidir." (s. 69) Egemen sünni inanın alevi halka, faşist devletin kadın ve erkek devrimciler arasındaki yoldaşlık ilişkilerine, haksız ve mesnetsiz yönelttikleri cinsellik suçlamalarından farksızdır burada içerikte savunulanlar. Halkı böyle tanıy Oya Baydar, halkın değerlerini uçkuruyla ölçer. Kadının namusunun cinsel organından bakılarak ölçülmesiyle, devrimcilerin ve halkın "bacı" nitelemesinde Oya Baydar'ın çağırışını aynıdır.

"Toplumsal sınıflarla, o sınıfların taşımaları gereken ideolojik değerlerin ve söylemlerin böylesine karşıt, böylesine çelişik olduğu bir başka ülke bulmak zordur. Türkiye'de işçiler kapitalizmin değerlerini savunur, burjuvalara hayranlık duyarken, en sıkı komünistler varlıklı kesimlerden, burjuva kökenli aydınlardan çıkar..." (s. 120) O "sıkı komünistlerden birisi de Oya Baydar oluyor yani. Nasıl "sıkı komünistlik" oluyormuş bu: "kendi yitik kuşağımın çoğu üyesi gibi benim de ne aşka, ne devrime, ne hayata yeniden başlayacak gücüm vardı. Kaybeden taraftaydım, yenilmiştim..." (s. 55) Oya Baydar ve avanesi hiçbir zaman komünist olmadılar, hiçbir zaman devrimci değillerdi. Toplumsal muhalefetin en yaygın ve güçlü olduğu devrimci mücadelenin yükseliş dönemlerinde, sığındıkları kuytulukları-limanları açık denizlerin coşkun dalgaları döverken kıyıya ulaşmalarını engelledikleri için, kelimenin tam anlamıyla dalgakırandı onlar. Antimarksist revizyonist tezleriyle işçi düşmanı, yasalıcı-legalist yapıları tasfiyeciler, reformist siyasal çizgileriyle düzen içi ve devrim karşıtıydılar.

Solculuğu, sosyalistliği paşa torunları, bürokrat çocukları, burjuva aydınlara has bir olgu gibi gösterme çabası boşunadır. Tatlı su solculuğu-sosyalizmi tanımının sahibidir bunlar. Açık denizlere çıkamazlar, çok az cesaret edenler ise ilk fırtınada can simidini kaptıkları gibi gemiyi terk edenlerin başında gelirler. Varlıklı kesimlerden, burjuva kökenli aydınlardan "sıkı komünist"

çıkıymı, gösterebilir misiniz? Bazı dönemlerde solcu, sosyalist, marksist kimlikli örnekler çıkmıştır, ama ağır bedeller söz konusu olduğunda tereddütsüz soyunup atmışlardır marksistliklerini, solculuklarını. Marksizm, sosyalizm, işçi sınıfının dünya görüşüdür. Gerçek marksistler sosyalistler, ancak işçi sınıfı ve ezilenler arasından çıkar; sınıf intiharıyla işçi sınıfına katılanları da bu aynı kategoride düşünmek gerekir. Niyetlerle ilgili değil, nesnel bir durumdur bu, sınıfsal aidiyet ve ideolojik kimlik edinmeyle ilgilidir

İşçi sınıfının tarihinin her döneminde kendi sınıf ideolojisine göre hareket etmediği doğrudur, ama kapitalizmin değerlerini savundukları ve burjuvalara hayranlık duymaları demagoji ve çarpıtmadır. Bir avuç işçi aristokrasisi; sarı sendikacılar ve sendika ağalarının, işçi sınıfından kopmuş yabancılaşmış, burjuvazinin ajanları durumuna gelmiş kesimlerin o tarifi işçi sınıfına mal edilemez. Oya Baydar; işçilerin yaşamını bilmez, halkı tanımaz, roman yazarlığı da akademisyen ve siyasetçi kimliği gibidir; ezberci, kibirli, halktan uzak, halka yabancı...

Oya Baydar tarihsel materyalizmle ve materyalist felsefeyle de hesaplaşma içindedir. Bilime tarihle, toplum ve felsefeyle bağı koparmayanlar için her başarısızlıkta, her yenilgide bir zafer isteği yatar. Ama Oya Baydar köprüleri atmıştır, bilim ve felsefeyle de son bağlarını koparma kararlılığındadır.

“Arayış”ta amaç bulmak değil, neyin arandığı da önemli değil demiştik Erguvan Kapısı’nda. Her şey bireyin bilincinde başlıyor ve bitiyor orada. Nesnel dünyanın yaratıcısı bireyin kendisidir; aşkta da böyledir yaşamda da! “Aşkta, arzunun nesnesinin değil, arzulayanın ihtiyacının önemli olduğunu, inanç gibi aşkın nesnesini de kendi ihtiyaçlarımız, kendi özlem ve duygularımızla yarattığımızı, yaşayarak öğrenmiştik.” (s. 165) Özne-nesne arasındaki dolaysız ilişkinin birbirini koşullayım, birbirini etkileyerek dönüştüren, etkileyerek belirleyen ve iç içe geçen halkalar biçiminde ilerleyen bir süreç olarak algılanması, Erguvan Kapısı’nda öznenin nesnelleşmesine dönüşmüştür. Nesne ise karşılıklı çıkar ilişkilerinin basitçe karşılanmasında kullanılan tüketim maddesine indirgenmiştir... Arayış gibi nesne de özneye ilişkisinden koparılmış, tecrit halde kendi başına amaçlaşmıştır. “...

bulmaktan çok aramak ilgilendiriyordu. Ve sınırim onun için önemli olan, arayışın nesnesinden çok mekanıydı.” (s. 170) “İnancın ve tapının gerçek nesnesi hiç önemli değildir..., önemli olan inanmaktır.” (s. 171)

Dış dünya denilen, insan bilincinin dışında ondan bağımsız var olan ve insan bilincine rağmen dinamik, değişken ve enerjik varlık, bilinci de belirler. İnsan ve doğa, tarih ve toplum, geçmiş ve gelecek, bilim ve ütopya, aşk ve yaşam, ideoloji ve politika, inanç ve amaç, varlık ve bilinç mutlak olarak birbirleriyle bağlıdır, birbirini etkiler, değiştirir, dönüştürür, bastırır, engeller, yapar, yıkar, geliştirir, ön açar, neden olur, aydınlatır, hızlandırır vb. Keyfi biçimde bu evrensel bağı koparmaya kalkışmanın, yok saymanın faydası yoktur. Doğa bu evrensel kanunu size rağmen işletir, direnemezsiniz. Anlamak istemeyenleri, diyalektik gerçekliğe duvara toslar gibi çarpmaktan kurtaracak yol-yöntem henüz icat edilmiş değil ne yazık ki! Oya Baydar da bilmektedir bunları kuşkusuz. Ama çıkışsızdır. “Artık aranacak hiçbir şey kalmadığını düşünmektedir dünyada. Bitmiş tükenmiştir. “Umudu ve geleceği,... yaşama, insana, geleceğe inancını yitir”miştir. (s. 281) Yaşlanmaktan öte bir şeydir bu. “Bir yaşa gelirsün ve geriye bakarsın. Kırık dökük bir şeyler vardır mutlaka. Yenilgiler, haklılıklar, kendinden memnuniyetsizlik, belki daha da fazlası: ölümler, biten aşklar, hiçlik duygusu...” Ne kadar kızsarsak kızalım Oya Baydar’a, insanın içini parçalayan, dayanılmaz acınası bir tablodur önümüzde duran: bir insandan geriye kelimenin tam anlamıyla “hiçbir” şeyin kalmamış olduğunun hazin tablosu...

Oya Baydar, özne ile nesne arasındaki bağı kopararak yaşamla ölüm arasındaki bağı da koparmıştır. Kendisi sosyal bir varlık olarak “ölmüştür”, o yüzden “ölümden yaşam çıkmayacağına” inanır. Buna değineceğiz ilerde. Önce inanç ve amaç bağının koparılmasıyla nereye varmak istediğine bakalım.

İnanç, bir düşünce üzerinde kararlaşma iradesidir. Yalnız mistik, tanrısal bir anlamda da kullanılmaz. Günlük yaşamda inanç ve bundan türetilmiş çokça kavram sözcük çekincesizce kullanılır. Bir ideolojiye bağlılık da inançla ifade edilebilir.

Sembol, bir düşünce ya da duygunun anlatılmasında güçlük yaşandığında ya da daha etkili ifade edileceğine inanıldığında kullanılan, araçsal bir kavramdır. İnanç ve sembol, hiçbir biçimde

kendi başına bir anlam ifade etmezler, bir düşünce, duygu ya da bir dünya görüşü, akım vb. ile birlikte kullanılırlar. Bu anlamda özne ya da nesne değil; bir nesnel varlıkla doğrudan bağlı araçtırlar. Sabit, statik, dogmatik değil, koşullara ve dönemlere göre değişebilir, esnek ve hareketlidirler. Anlam-içerik taşıyıcısı olmaları, dönemlere göre geçişlilik özelliği kazandırır.

“Semboller kimliklerin dışa yansıtılmasıdır, ötekilere ‘ben buyum’ demenin en kestirme yoludur. Sanırım insanlar kimliklerini en güçlü biçimde dinsel ya da ideolojik aidiyetleriyle inançlarıyla tanımlıyorlar.” (s. 218) Bu biçimde kesin ve mutlak değil, ama semboller kendini bir biçimde ifade etmenin aracıdırlar aynı zamanda, bunda nasıl bir yanlışlık olabilir? İnsan sosyal bir varlıktır. Oya Baydar’ın ortaya attığı gibi “inanmak ihtiyacı ve kutsallık özlemi, genetik bir kod gibi insanların içinde” (s. 171) değildir. Ama genetik yapıları sosyal ve psikolojik bir canlı olarak kodlanmıştır. İster gens, klan, kabile; ister aşiret, cemaat; ister ulus, sınıf kategorileri biçiminde olsun, bilinçleri ve iradelerinden bağımsız olarak bu sosyal birimlerden bir ya da bir kaçının mensubudur ve burada bilinç devreye girer nesnel olarak mensubu olduğu birimle öznel aidiyet bağları da kurar. Kural olmamakla birlikte bunu inançsal ve sembolik araçlarla yansıtabilir de! Bunda da bir terslik yoktur.

Oya Baydar niye karşı çıkıyor o halde? İki nedenle: birincisi; sembolist ve burjuva biçimcisi-dir. Olaylar ve olgular, duygu ve düşünce öncesi ve sonrası olmayan, maddi varlık koşullarından bağımsız, zamansal ve mekansal süreçlerden kopuk kendi başına şeylerdir ve üstelik insan bunları kendisi yaratır Oya Baydar’a göre. “Dinsel ya da ideolojik ne kadar inanç varsa hepsi sembollerle, simgelerle konuşur, simgelerle etkiler ve insanlar inançlarının simgeleri için birbirlerinin gözlerini oyarlar. İnançlara simgelerini yaratır ve simgeler inancın yerine geçmeye başlar. Çoğu zaman, inançlar uğruna değil, semboller uğruna savaşırlar.” (s.217) Öz-içerik, varlık anlamını yitirmiş, biçim-araç sembol amaçlaşmıştır: İşsizlik, yoksulluk, açlık, sefalet yoktur! Toplumsal çürüme, yozlaşma düşkünlük yoktur! Azgın sömürü, lüks-debdebeşatafat yoktur! 80’lerin Diyarbakır zindanı-Ebu Garib-F Tipleri yoktur! Irak, Filistin, Afganistan işgal ve soykırımları yoktur! Direniş ve mücadele, devrim ve sosyalizm, parti ve örgüt, yoldaş

ve yoldaşlık, feda eylemleri ve ölüm orucu, isyan, intifada, serhıldan, hepsi semboliktir Oya Baydar’a göre.

İkincisi; “İnanca dayalı kimlikler, mümin ve müritler yarattı. Özgür insanın birey kimliği değil, müminin ve müridin sorgulamayan köle kimliği öne çıktı.” (s. 218) Oya Baydar’ın temel sorunu budur: Duvarlar yıkıldı! İdeolojiler çağı sona erdi! Ardından gidilecek, uğruna ölünecek, eşine ender rastlanacak kıyım, zulüm, katliama karşın inadını, ısrarını, isyanını sürdürecektir din, ideoloji, parti, önder, ideal, inanç ve amaç yoktur, olamaz, mümkün değil! Ama var! Oya Baydar ruhunu ve kimliğini Berlin duvarının yıkıntıları arasına terkedip, ülkeye döndüğünde karşılaştı “kabusu” ile! Gerçek olması mümkün olmayacağına göre kollarını sıvayıp kabusu ile hesaplaşmalıydı. Baş başa ve el ele verdiler eskinin revizyonist bugünün liberalleri, aynı yerde toplanıp yekun kibirli, ukala, orta sınıf devşirme aydınları burjuvazinin tetikçiliğine soyundular iştahla: ilkelik, kabalık, cahillik, vandallık, kenar mahalle devrimciliği, çete, cinayet ve terör şebekeleri, ajan-provokatör yuvası, “itlaf” mangaları, örgüt bağınağı, şef despotizmi, ölü sevicisi, ölüm kutsayıcılar... Arsızlık, yüzsüzlük, utanmazlık değil de nedir bunlar?! Kimin çıkarına bu canhıraş uğraş?! Boğaz manzaralı yalılarda oturmak, kucagında kedi sevip, kaliteli şarap yudumlamak, en lüks otel ve restoranlarda ağırılanmak, en şık salonlarda balolara katılmak, en donanımlı basın bürolarında çalışmak, büyük gazetelerde bir köşe kapmak, çok satar olmak, “dönüşünüzün muhteşem” olduğunu kanıtlamak için mi hepsi?! Yani şimdi sizler “özgür bireyler”mi oluyorsunuz? “Özgürleşmeniz” karşılığı mı tüm bunlar? Burjuva ideolojisinin “müridi”, “mümini” masum kalmıyor mu yanınızda? Bu muydu “kör öfkenin ve isyanın tahrip edici çılgınlığının yerine, insanın umut tüküsü” (s. 387) deyip, “arayıp bulamadığınız”?.. Dönüşünüzün kabullenmede zorlanıyorsunuz; hırçınlığınızın, gerçeğe sadakatsizliğinizin, tahammülsüzlüğünüzün kaynağı budur oysa! Kalemimizi kılıç yerine, bilgisayar klavyenizin tuşlarını mitralyöz tetiği olarak kullanıyorsunuz! Su katılmamış bir entelektüel zorbasınız!

Erguvan Kapısı’nda sürekli işlenen, ara ara tekrar edilen bir kavram var: “İktidar çürütür”müş! Niye bu genellemecilik? Tekellerin çürümüş iktidarına tek söz etmeyen, her tür burjuva dik-

tatörlüğünün kutsayıcısı devşirmeler, ezilenlerin iktidarı söz konusu olunca paniğe kapılıyorlar. “Pis bir şeydir iktidar dedikleri, en iyisi dokunmayın siz ona, uzak durun, çürütür sizi!!” Ama siz bireysel iktidar adacıklarınızı kurmak ve kollamak için kılıç şakırtıları ile kelleler uçuruyorsunuz!

Hayır bay ve bayan liberal döneçler! Ezilenler kendi iktidarı için savaşıyorlar, kendi düzenlerini kurmak için savaştıkça arınacaklar, bir tür devletten devletsizliğe geçiş olan, sizlerin tüylelerini diken diken eden proletarya diktatörlüğünü kuracaklar. Özel mülkiyetçi düzen, sermayesömürü, devlet-iktidar, doğa ve toplum sistemi-işleyişi için evrensel kavramlar değildir. Tarihin bir aralığında ortaya çıktığı gibi özel mülkiyet, başka bir tarihsel süreçte de ortadan kaldırılacaktır. Özel mülkiyetçi bütün düzen, sınıf ve iktidarlar çürütür! Doğrusu budur!

Oya Baydar, Erguvan Kapısı’nda işçi ve emekçilerle, ezilen milyonlarla hesaplaşmasını bilimsel sosyalizm, marksizm ve felsefi materyalizm üzerinden yürütürken, devrimcilerle, devrimci örgüt ve partilerle “kavgasını” feda eylemleri, şiddet ve ölüm kavramları üzerinden yürütüyor. Feda eylemi olarak ölüm orucu son dört yıl gündemde oldu. Burada ölüm orucu direnişinin haklılığı-haksızlığı tartışması yürütmeyeceğiz. Güçlü ve derin bir kararlılığı yansıtan, ideallerine sarsılmaz bir bağlılığın ifadesi, onurlu bir yaşam ve özgürlük düşünün en sert kavga biçimlerinden birisi olarak ölüm orucu direnişi, ezilenlerin mücadele biçimlerinden birisi olarak sınıf mücadeleleri tarihinin onurlu sayfalarındaki yerini almıştır.

Oya Baydar ve benzerleri şaşırarak kalmakta ısrarla karşı çıkmaktadırlar: “Ölümden yaşam çıkmaz”mış! Niye?! Hiç tarih okumamış mıdır Oya Baydar? M. Ö. 3-4.yy’da Yunan-Pers savaşında iki milyonluk Pers ordusunun karşısına ilk çıkan 300 seçkin Ispartalı savaşçının eylemini nasıl adlandırmak gerekir? 300 Ispartalının kendilerini feda etmeleri, Yunan devletlerinde yaşayan insanların yaşam yolunu açmamış mıdır?

Hasan Sabbah’ın Selçuklu ve Abbasi egemenlerini hedefleyen politik suikastları gerçekleştiren feda savaşçıları, Avrupa merkezci şarlatanların iddia ettikleri gibi “haşhaşla, afyonla beyinleri uyuşturulmuş fedailer” olarak tanımlamak ne kadar doğru ve ikna edicidir? Bu feda eylem-

leri yağma, talan ve kıyım savaşlarında geriletici roller oynamamış mıdır?

Rus narodniklerinin Çarlığa karşı feda eylemleri, Japon pilotlarının kamikaze uçaklarıyla ABD filolarının bacasına ölüm dalışları savaşın gidişinde hiç mi rol oynama mııştır?

1. emperyalist paylaşım savaşı öncesinde, 1910’larda Libya çöllerinde Arap-Bedevi savaşçılarının İtalyan emperyalizmine karşı savaşta mevzilerini terk etmemek, ölüncüye kadar çarpışmak amacıyla ayaklarını büküp bağlamaları savaşın sonucunun tayininde nasıl bir etkide bulunmuş olabilir sizce?

2. emperyalist paylaşım savaşında Alman tankları Stalingrad önlerine kadar gelmişken nasıl püskürtüldü? Geri çekilmek yok! ne demektir savaşta? Ya bombaları sarıp gövdelerine Alman tank denizine dalıp, tankların altında bombaları patlatmak nasıl bir eylem biçimidir? Sovyetler bu savaşta 20 milyon (hatta kimi kaynaklara göre de 26 milyon) insanını yitirdi. Ama sosyalizm, proletarya diktatörlüğü ve sovyet insanları kazandı.

80’lerdeki, Diyarbakır zindanını bilir misiniz Oya Baydar? Bilmezsiniz, siz o sıralar Almanya’ya kaçmıştınız. Ama hayranı olduğunuz birey özgürlüğü, fırsatlar ülkesi, Amerikan kültürünün Ebu Garip garabetini izliyorsunuzdur. Diyarbakır zindanında siyasi tutsaklar, cop sokulup “ben kuyruklu kürdüm” diye bağırma zorlanıyorlardı. Cinsel organlarına ip bağlayıp boyunlarına asılıyor, dolaştırılıyorlardı. Özel eğitilmiş köpekler, özellikle cinsel organlarına saldırıyordu tutsakların. Her türlü işkence ve zulmün yanında, ulusal onurlarının ayaklar altına alınmasına karşı Mazlum yaktı ilk kibriti, Kemal’lerin Ölüm Orucu ve ardından Dörtler tutuşturdu dört kibriti... Kürt ulusunun bilincinde ve kimlik ediniminde bu feda eylemlerinin nasıl bir tarihsel rolü olduğunu hafızalarınız almaz sizin... Ve ardından 84 ölüm orucu metriste başlayan. Malta koridorunda yarı komada yatarken “tek tipi giy hastaneye götürelim” pazarlığında, giymeyip ölmek feda eylemi değil mi? Nasıl geldiğini sanıyorsunuz 90’lardan 2000’lere? Direnmek nedir, hak kazanmak nedir biliyor musunuz? Direnerek kazandığımız / kazandırdığımız bir toplu iğne var mı bu ülkenin halklarına, ezilenlerine? Onuruyla yaşamının ne demek olduğunu da mı bilmiyorsunuz? Hüseyin Demircioğlu ne diyordu 96’da ölüm orucuna başlarken: “Böcekleşerek yaşayacağıma omurumla ölmeyi tercih ederim!”

Ölümden yaşam doğmaz mı gerçekten? Yine çarpıtma, yine yalan, yine demagoji! Nasıl ve niçin öldüğünüze bağlıdır bu Oya Baydar!

Oya Baydar'a göre "feda", "kurban", "şehit" kavramları ve eylemleri yalnız İslam dini motifli ve kökenlidir. Batı toplumlarında rastlanmaz, üstelik siyasal-sınıfsal temeli yoktur! Bazı tezler ortaya atarken tutarlılık ve ciddiyetiniz, ikna gücünüzü, amaç ve niyetinizi de yansıtır. '82 Diyarbakır, '84 Metris, '96 ve '2000 ölüm orucu direnişlerinin esin kaynağı, katolik İrlandalıların ulusal özgürlük örgütü IRA'lı devrimcilerin 82'deki ölüm orucu eylemidir. Ancak Oya Baydar'da gerçeğe sadakati ve aydın onurunu boşuna ararsınız!...

Varsın birileri tarihin sonunun geldiğini ilan etsin, biz ölümden yaşam büyütmeye devam edecek, tarihin tekerine çomak sokmaya kalkanların ellerini kıracağız. Büyük insanlık tarihsel ilerleyişini sürdüreceğiz ve insanın emekle-üretimle-mutlulukla evrensel buluşmasını gerçekleştirecektir.

"Ölmek isteyen ölsün, intihar hakkını savunurum ben. İntihar, insanın tek özgürlüğüdür belki de. Ama seçimini bireysel olarak, özgürce yapmış olma koşuluyla." (s. 349) Çağın insana bakışıdır bu. Toplumcu bakış, kolektivizm, ortaklaşmacılık, paylaşım yoktur burada. Burjuva bireyciliğinin, benciliğinin sonal amacı-varacağı noktaya işaret ediliyor: yalnızlaşma-bunalım-intihar! Burjuva kültür ve yaşam anlayışının insana verebileceği ve Oya Baydar'ın hararetle tanıdığı bireyin intihar hakkıdır. Sizin deyişinizle Oya Baydar: teşekkürler biz almayalım!

Orta sınıf aydınların, liberal burjuvaların, sivil toplumcuların öteden beri örgüte, örgütlenmeye mesafeli durdukları biliniyor. Örgütlü toplum, örgütlenme özgürlüğü kavramlarının bir anlamı yoktur onlar için. Örgüt disiplini ise en korktukları kavram. Karşılığında ortaya koydukları tek şey birey özgürlüğü. Toplumsal, siyasal ideolojik açıdan hiçbir orijinalliği olmayan, içeriksiz, "boş kubbede hoş seda!" "Başka bir güce bir örgüte, bir cemaate, ideolojik veya dinsel bir üst belirleyici delege edilmiş irade, kişinin özgür iradesi midir?" (s. 292) "Evet onlara uzağım; evet, sizin o gün söylediğiniz gibi çocuksu, cahil, ilkel buluyorum; iradelerini örgütlere teslim ettikleri için küçümsüyorum onları. Tekkelere benzeyen örgütlerinden, örgüt şeflerinden, dinsel inançlardan beter, bağnaz ve katı inançlarından, müritlikle-

rinden nefret ediyorum. Şeflerin otoritelerini pekiştirmek için manga manga ölüme sürülen bu inanmış insanların ölü seviciliklerinden, alınlarındaki kızıl şahadet bantlarından, marksizmle, komünizmle, sol'la falan ilgisi olmayan bütün bu dinsellikten iğreniyorum." (s. 242)

Bazı durumlar vardır; söz hükmünü yitirir sözün ve insanın bittiği an ve yerdir! İnsani duyarlılık, ahlaki değerler, kaba burjuva biçimciliğine kurban edilmiştir. Akılla yürek arasındaki ana damar kesilmiştir. İnsanın emeğine yabancılaşması edimsel olarak insanlıktan çıkışın ilk adımıysa, ikinci adım duyusal kopuşla tamamlanır.

Bizans egemenleri ve soylularının sembolüdür erguvan. Erguvan Kapısı ise aristokrat sınıfına, soylular arasına, saraya kabul kapısıdır. Oya Baydar avamı hor görüp, küçümseyip, soyluları yüceltmesine karşın neonlarla aydınlatılan sırça köşke, soylular kulübüne, burjuvalar arasına kabul edilmeyişine sitem etmektedir. Aramaktan yorulmuş, nereye başvuracağını bilmez halde. Erguvan Kapısı metaforu ile burjuvalar dünyasına giriş kapısını bulamamanın umutsuzluğu, hırçınlığıyla saldırganlaşmaktadır.

Oya Baydar her bakımdan yitik-bitiktir. Hiçbir projesi yoktur, ütopyasını yitirmiş, inancını tüketmiş, yaşama dair ne varsa yıkılan duvarın moloz yığına gömülmüştür. Tutunacak dalı yoktur. Aşk da haza kurban etmiştir. İki cins arasındaki en insani ve doğal, üretken, yaratıcı, en güzel ilişkiyi de cinsel arzuların, kaba, hoyrat ve biktirici tekrardan ibaret "alış-verişe" dönüştürmüş ve katletmiştir. "O zaman bir limona sığınmak istersin, güllere, bağlara, kedilere, bazen de, eğer gücün varsa, korkmuyorsan yeni bir aşka" (s. 355) Oya Baydar için aşk da bitmiştir.

Burjuva biçimciliği duygusuzdur. Ne kadar güzel sözcükleri yan yana getirseniz, romantizmi çağrıştıran bütün renkleri ve engelleri alt alta sıralasanız da başaramazsınız: ruh yoksa, duygu yoksa, heyecan yoksa, yaşam yoktur!

"Karşıdan ay doğuyor. Gök ayının o ikisi: batan güneşle doğan ayın karşılaştığı günler... Her şey tablo gibi, gerçek olamayacak kadar, insanı çaresiz bırakacak kadar güzel. Ve her şey hep aynı: aynı güneş, aynı ay, aynı renkler, aynı deniz, aynı tekneler, suda aynı biçimde atlayan aynı yunus balıkları, aynı saatlerde aynı ağaçlara konan, aynı kanat çırpışlarıyla saatine, mevs-

mine göre hep aynı yönlerde uçan aynı kuşlar, aynı zeytin ağaçları, aynı cumalar, aynı lavanta çalıkları, aynı sardunyalar, aynı... aynı... aynı... Sonra mevsimler: hep değişen ve aynı kalan. Doğanın kendini korkunç, bıktırıcı ve muhteşem bir düzende tekrarı.” (s. 418)

Her sözcüğün ve kavramın düşüncede ve duyguda bir karşılığı vardır. Sözcükler ve kavramlar düşüncede ve duyguda yarattıkları titreşim ve heyecana göre gerçek anlamlarını bulurlar. Heyecan ve titreşim sözcüklere ve kavramlara can taşır, ruh katar, hayat verir. Güzelliğin tarifi de budur. Kentlere hayat veren sokaklardır, sokakları susturursanız kentleri öldürürsünüz. Boş sokaklar ölü kentlerin imgesidir. Oya Baydar’da imge yoktur. Dili kuru, soğuk ve soyuttur. Duygu yüklenebilecek kavramların, romantizmi anlatabilecek sözcüklerin Oya Baydar’ın dilinde suyu çekilir. Her şey durmuştur, hayat susmuştur, doğa yalnızlaşmış, kendine dönmüştür, çölleşmiş, çoraklaşmış, viran kalmıştır.

Hareketsiz ve donuktur, acı içinde kıvrılır adeta Oya Baydar’ın elinde. Kanat için için yüreği, ama duyarlılığını yitirmiş hoyrat eller bihaberdir kanattıkları yaradan. Baharda yeşeren dallarıyla çiçeğe durmuş bir ağaca bakarken, köklerinden gövdesine, dallarına hücum eden, coşarak akan yaşam suyunu göremiyorsa insan, ağaç odun, yaprak yeşillik, çiçek de ottur olsa olsa, basitçe... Varoluşçuluğun dayanılmaz ağırlığı’ çöker insanın omuzlarına, kan çekilir damarlardan, hayat susar!

Umutsuz da olsa çırpınır, uzatmaya çalışır elini, ama son nefesini verirken ki, atardamarlardan çekilen kanın iradesiz kasılmalarıdır yalnızca son çırpınışlar. “Ben ölümden yaşam doğacağına inanmıyorum. Yine de ölüme meydan okumaları etkiliyor beni. İnançlarıyla inançsızlığıma, anlamsızlığıma ayna tutuyorlar.” (s. 242) derken küçük bir umut, vicdani sorgulamayı sezer gibi oluyor insan. Ama hayır, “yıllar geçer büyü dağılır ve cesaretiniz varsa sorgularsınız, gerçeklerle yüz yüze gelirsiniz. Kimliğinizi yitirmiş gibi olursunuz önce, oysa asıl iğreti olan öteki kimliğinizdi. Tekelleşmiş örgütler üzerinden, jargonlarla ifade edilen yapma ideolojiler üzerinden dirilmiş sahte bir kimlik” (s. 239) deyince ölümün çoktan gerçekleşmiş olduğunu anlarsınız. Ölümle yaşam arasında hiç de kalın

bir çizgi yoktur. Her koşulda ölüm yaşamı, yaşam ölümü içinde taşır. Yaşayan ölümlerle, öldükten sonra yaşayanlar arasındaki farkı ise ne kadar çırpınırsa çırpınsınlar yıkıntılar altında kalkanlar anlayamazlar.

Sonuç olarak

“Hiç birimiz masum değiliz, çocuklar bile. 60’ların, 70’lerin umut ve masumiyet çağı bir daha geri gelmeyecek” deyip ebedi uykunuza dalabilirdiniz. Ya da “belki de çözüm hiçbir yerde olmayı başarabilmektedir, zamanda ve mekanda ebedi sürgünlük halidir çözüm” (s. 313) diyerek kozmik evrende hacimsiz ve kütle-siz, gerçekte varlık olmayan bir “varlık” olarak sürdürebilirdiniz amacı bulmak olmayan arayışınızı. Oysa başından beri farkındasınız, biliyorsunuz: insanlar niye okusun inançsız, kimliksiz, ütopyasız, durmuş ve donmuş hayat hikayenizi. Aşkın da estetiği yok dilinizde. Geriye tek şey kalıyor: rol çalmak! Devrimcileri taşıyacaksınız romanınıza, keyfinize göre kurgulayacaksınız. Şımarık zengin çocuklarının kadir-kıymet bilmezliğiyle canınız sıkıldıkça tepineceksiniz üzerlerinde. Yaratılmış değerlerle oynayacak, kirletecek, bozacak, dağıtacaksınız sorumsuzca... Yeter artık, düşün yakamızdan! İdeallerimizi, inançlarımızı, şehit yoldaşlarımızı, yazarlık yeteneğinizin dolgu malzemesi olarak kullanmayın! Erguvanlarla aldatıp baldıran şerbeti içirmeyin insanlara! Dünyalarımız ayrı; bunu siz de kabul diyorsunuz! Biz dünyamızda mutluyuz, sizden de bir umudumuz, beklentimiz yok! Niçin çekilmiyorsunuz siz de kendi ebedi istirahatgahınıza, insanlığa en büyük hizmetiniz bu olurdu inanın! Toplayın pılınızı-pırtınızı, umutsuzluklarınızı, yenilgilerinizi, inançsızlığınızı, romanlarınızı ve küfürlerinizi, viran yıkıntılara dönmüş yaşamınızı ve çıkın gidin insanlık aleminin dünyasından...

Yani, yanıtlanması sizin için daha zor olacak bir soruyla noktalayacağız son sözümüzü:

“Arkadaşım Ulaş, 1970’lerde vuruldu, öldürüldü. Oğlum Ulaş’ın ulaşabildiği yer ise Londra’nın batakhanelerinde uyuşturucu bağımlılığı oldu” (s.244) diyor Erguvan Kapısı’nda bir kahramanınız. Peki siz söyler misiniz Oya Baydar; siz kendi oğlunuza hangisini layık görüyorsunuz?!